

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη & Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Σχεδιασμός ανάπτυξης αγροκτημάτων
σε πεδινές και ορεινές περιοχές»

Ιωάννα Α. Μπουρνάκη

ΑΘΗΝΑ 2010

Επιβλέπων καθηγητής: Κωνσταντίνος Τσιμπούκας

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη & Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου»

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Σχεδιασμός ανάπτυξης αγροκτημάτων
σε πεδινές και ορεινές περιοχές»

Ιωάννα Α. Μπουρνάκη

ΑΘΗΝΑ 2010

Επιβλέπων καθηγητής: Κωνσταντίνος Τσιμπούκας

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Σχεδιασμός ανάπτυξης αγροκτημάτων
σε πεδινές και ορεινές περιοχές»**

Ιωάννα Α. Μπουρνάκη

Επιβλέπων καθηγητής:

Κωνσταντίνος Τσιμπούκας

Εξεταστική Επιτροπή:

Αθανάσιος Καμπάς

Νικόλαος Μαρτίνος

Στυλιανός Ροζάκης,

Πάυλος Σπαθής

Περίληψη

Η «Μεταρρύθμιση» της κοινής αγροτικής πολιτικής του 2003 και ο «Έλεγχος Υγείας» του 2009 στοχεύουν στην ανεξάρτηση του γεωργικού εισοδήματος από τις στρεμματικές ενισχύσεις προωθώντας εναλλακτικές μεθόδους παραγωγής και νέα προϊόντα δίνοντας έτσι την ευκαιρία στους γεωργούς να παράγουν προϊόντα που ζητά η αγορά. Με την παρούσα εργασία επιχειρείται να διερευνηθούν οι οικονομικές επιπτώσεις της εφαρμογής των μέτρων της νέας ΚΑΠ στο γεωργικό οικογενειακό εισόδημα εκμεταλλεύσεων φυτικής ή ζωικής παραγωγής και να προταθούν όπου κρίνεται απαραίτητο, σχέδια παραγωγής συμβατά με τις κατευθύνσεις της κοινής αγροτικής πολιτικής τα οποία θα βελτιώσουν την οικονομικότητα των εκμεταλλεύσεων.

Αρχικά παρουσιάζεται η ΚΑΠ από την αρχική εφαρμογή της έως την αναθεώρηση και τον «Έλεγχο Υγείας» και στη συνέχεια περιγράφεται η περιοχή μελέτης και γίνεται μια αναλυτική αναφορά στους κύριους κλάδους παραγωγής. Στη μεθοδολογία εκπόνησης της εργασίας που παρατίθενται περιλαμβάνεται ο τρόπος με τον οποίο υπολογίστηκε το γεωργικό εισόδημα των 11 αντιπροσωπευτικών εκμεταλλεύσεων που επιλέχθηκαν και οι προσωπικές συνεντεύξεις με τους παραγωγούς οι οποίες κατευθύνουν προς τη σύνταξη ενός μελλοντικού σχεδίου παραγωγής που λαμβάνει υπόψη τις επιταγές της αγροτικής πολιτικής και στοχεύει στην εξασφάλιση βιώσιμων εκμεταλλεύσεων. Στο τέλος, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι παραγωγοί συνεχίζουν να παράγουν συμβατικά προϊόντα με χαμηλή ζήτηση ή μεγάλο κόστος παραγωγής παρά την μεγάλη απώλεια εισοδήματος που υφίστανται και παρουσιάζονται διστακτικοί να πειραματιστούν με νέες μεθόδους παραγωγής ή εναλλακτικές καλλιέργειες.

Επιστημονική Περιοχή: Κοινότητες Δάφνη, Λουτουφί νομού Βοιωτίας

Λέξεις κλειδιά: Κοινή Αγροτική Πολιτική, Γεωργικό Οικογενειακό Εισόδημα, Εναλλακτική Καλλιέργεια-Μέθοδος Παραγωγής

Abstract

Both CAP "Reform" in 2003 and "Health Check" in 2009 aimed at the agricultural income being independent from the size of the cultivated area or the volume of production, suggesting alternative production methods and new products and giving the opportunity for farmers to produce products that the market wants. This paper attempts to exam the economic impact of the measures of the new CAP on the agricultural family income concerning holdings with plant or animal production. Furthermore, new production plans are proposed according to the guidelines of the common agricultural policy in order to improve the economics of the holdings.

Initially in the paper, CAP is described from its original implementation up to the "Health Check" and next, the study area is presented and a comprehensive reference for the current plant and animal products is taking place. In the methodology chapter, there are descriptions for the calculation method of the agricultural income representative farms' and for the method of the interview that took place between the writer and the farmers, in order to use information that would help planning the restructuring of the holdings considering the requirements of agricultural policy. At the end, the results of this study suggest that farmers are still producing conventional products with low demand in the markets and high production costs despite the great loss of income and they are also hesitant to experiment with new production methods or alternative crops.

Area of Study: Communities of Daphne and Loutoufi in Prefecture of Viotia

Keywords: Common Agricultural Policy, Agricultural Family Income, Alternative Crops-Production Methods

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος.....	5
Abstract	6
Πίνακας Περιεχομένων	7
Εισαγωγή.....	9
1 Η Κοινωνική Αγροτική Πολιτική	13
2 Η περιοχή μελέτης.....	29
3 Υφιστάμενες καλλιέργειες και προϊόντα. Προτεινόμενες λύσεις	37
4 Μεθοδολογία – Παρουσίαση Έρευνας	77
5 Παρουσίαση Δεδομένων – Ομαδοποίηση Εκμεταλλεύσεων.....	87
6 Παρουσίαση αποτελεσμάτων.....	100
7 Συμπεράσματα – Σύνοψη.....	124

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η έρευνα αυτή αποτελεί μεταπτυχιακή εργασία της φοιτήτριας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Ιωάννας Μπουρνάκη. Αντικείμενο της εργασίας αυτής ήταν η μελέτη των επιπτώσεων της εφαρμογής της μεταρρύθμισης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής σε εκμεταλλεύσεις φυτικής και ζωικής κατεύθυνσης ενός ημιορεινού και ενός πεδινού Δημοτικού Διαμερίσματος του νομού Βοιωτίας.

Θα ήθελα να εκφράσω θερμές ευχαριστίες μου σε όσους συνέβαλαν στην ολοκλήρωση και τη συγγραφή της μεταπτυχιακής μου εργασίας. Συγκεκριμένα στον εισηγητή μου κύριο Κωνσταντίνο Τσιμπούκα για την καθοδήγηση του, την εμπιστοσύνη και την αμέριστη υπομονή που μου υπέδειξε στις προσωπικές δυσκολίες που αντιμετώπισα και δυσχέραιναν την εκπόνηση της μελέτης. Επίσης στους υπαλλήλους της Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών Θήβας για την διάθεση των στοιχείων της Ενιαίας Αίτησης, τους παραγωγούς των εκμεταλλεύσεων για το χρόνο που μου διέθεσαν, και τον συνάδελφο γεωπόνο-μελετητή Κωνσταντίνο Στραγάλη για την βοήθεια του σε γεωπονικά και καλλιεργητικά ζητήματα.

Εισαγωγή

Η Νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική όπως αυτή εφαρμόστηκε με τον Κανονισμό 1782/2003 και επαναξιολογήθηκε με τον Κανονισμό 73/2009, στρέφει το ενδιαφέρον της προς τους καταναλωτές και τους φορολογούμενους, δίνοντας παράλληλα στους γεωργούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης την ελευθερία να παράγουν με βάση τις απαιτήσεις της αγοράς. Τα τελευταία χρόνια, η σταδιακή αποσύνδεση των επιδοτήσεων από την παραγωγή σε συνδυασμό με τις κατάλληλες φιλικές προς το περιβάλλον καλλιεργητικές πρακτικές, στόχο έχουν να οδηγήσουν σε νέες βιώσιμες εκμεταλλεύσεις οι οποίες θα παράγουν νέα, ποιοτικά και ανταγωνιστικά στην παγκόσμια αγορά προϊόντα.

Το νέο ευρωπαϊκό πολιτικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί στον τομέα της γεωργίας θέτει και τα νέα δεδομένα για την ελληνική Αγροτική Οικονομία. Η ελληνική γεωργία με τα διαρθρωτικά προβλήματα που την συνοδεύουν και αφορούν τον πολυτεμαχισμένο κλήρο, το υψηλό κόστος παραγωγής και τα ιδιαίτερα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά που δυσχεραίνουν την εντατικοποίηση της παραγωγής, καλείται τα τελευταία χρόνια να γίνει περισσότερο ανταγωνιστική μέσα από την εφαρμογή μιας περιοριστικής δημοσιονομικά ευρωπαϊκής πολιτικής η οποία παρακινήθηκε έντονα από τις διεθνείς πιέσεις στο πλαίσιο των πολυμερών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης.

Η ελληνική γεωργία για να μπορέσει να εξασφαλίσει στους αγρότες ένα οικονομικά βιώσιμο και ασφαλές μέλλον με σταθερό εισόδημα και προστιθέμενη αξία χρειάζεται να εφαρμόσει τις πολιτικές και μέτρα που ενισχύουν την επιχειρηματικότητα και την ανταγωνιστικότητα αξιοποιώντας τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα. Είναι πολύ σημαντικό η γεωργία στη χώρα μας ικανοποιώντας τις απαιτήσεις της νέας ΚΑΠ και τις σημερινές προκλήσεις των καταναλωτών, να μετατραπεί από φθίνον τομέα της οικονομίας και της απασχόλησης σε δυναμικό τομέα βιώσιμης ανάπτυξης.

Σκοπός λοιπόν της παρούσας εργασίας ήταν να διερευνηθούν οι οικονομικές επιπτώσεις σε εκμεταλλεύσεις μιας γεωγραφικά εντοπισμένης περιοχής, από την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ που σημαίνει μεταξύ άλλων και μείωση των στρεμματικών ενισχύσεων σε πολλά προϊόντα ευρείας κατανάλωσης και καταβολή της Ενιαίας Ενίσχυσης. Επίσης λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα και τις επιταγές της αγροτικής πολιτικής, τις τοπικές εδαφοκλιματικές, οικονομικές και κοινωνικές

συνθήκες και τις δυνατότητες και προθέσεις των παραγωγών για αναδιάρθρωση των εκμεταλλεύσεων τους, προτείνονται νέα σχέδια παραγωγής με στόχο να βελτιώσουν την οικονομικότητα των εκμεταλλεύσεων και να σταθεροποιήσουν το γεωργικό εισόδημα.

Αντικείμενο της μελέτης ήταν, για κάθε μια από τις 11 εκμεταλλεύσεις που επιλέχθηκαν ο υπολογισμός του υφιστάμενου γεωργικού εισοδήματος και η προσέγγιση ενός αντίστοιχου μελλοντικού. Το μελλοντικό εισόδημα διαμορφώθηκε μέσα από την προσπάθεια αναδιάρθρωσης της παραγωγής των αντιπροσωπευτικών αυτών εκμεταλλεύσεων ακολουθώντας τις προτάσεις της ισχύουσας αγροτικής πολιτικής για αλλαγή του είδους των καλλιεργειών και του τρόπου παραγωγής των προϊόντων φυτικής και ζωικής προέλευσης.

Βασική επομένως προϋπόθεση στη προσέγγιση των εισοδημάτων των αγροτικών εκμεταλλεύσεων ήταν η επιλογή 2 αγροτικών περιοχών, από τις οποίες η μια να χαρακτηρίζεται πεδινή και να παράγει φυτικά προϊόντα καλλιεργειών που χρήζουν αναδιάρθρωσης, ενώ η δεύτερη να είναι ορεινή ή ημιορεινή ώστε να υπάρχει παράλληλα δυνατότητα μελέτης και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων. Και για τις δύο περιοχές συγκεντρώθηκαν τα στοιχεία όλων των παραγωγών από τις δηλώσεις της Ενιαίας Αίτησης για το έτος 2009 και έγινε η επιλογή αντιπροσωπευτικού δείγματος χρησιμοποιώντας ταυτόχρονα προϋποθέσεις που αφορούσαν τους παραγωγούς, το είδος των καλλιεργειών, το μέγεθος των εκμεταλλεύσεων και μεθόδους στατιστικής ανάλυσης.

Μέσα από προσωπικές συνεντεύξεις με τους παραγωγούς του αντιπροσωπευτικού δείγματος, συλλέχθηκαν από τη μια χρήσιμες πληροφορίες για τον υπολογισμό του γεωργικού εισοδήματος και από την άλλη οι εκτιμήσεις τους για τις οικονομικές επιπτώσεις από την εφαρμογή της νέας αγροτικής πολιτικής. Κρίνοντας με βάση το διαμορφούμενο εισόδημα της κάθε εκμετάλλευσης, και λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις προθέσεις των παραγωγών για την μελλοντική κατεύθυνση της εκμετάλλευσης τους, επιχειρήθηκε κρατώντας σταθερούς τους συντελεστές παραγωγής κεφάλαιο και γη, η εφαρμογή εξατομικευμένων σχεδίων παραγωγής που βελτιώνουν την οικονομικότητα των εκμεταλλεύσεων και υπόσχονται ένα ασφαλέστερο μέλλον.

Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας, διαπιστώσαμε ότι οι αγρότες ήρθαν αντιμέτωποι με την κατάργηση των ενισχύσεων που ήταν συνδεδεμένες με το ύψος της παραγωγής, και «είδαν» τα εισοδήματά τους να μειώνονται. Ο τρόπος

υπολογισμού των άμεσων ενισχύσεων που καταβάλλονται ευνοεί τις μεγάλες εκμεταλλεύσεις ενώ οι χαμηλές τιμές των προϊόντων ευρείας κατανάλωσης όπως των δημητριακών, δεν μπόρεσαν να αποτελέσουν αντισταθμιστικό παράγοντα στην απώλεια εισοδήματος που προκλήθηκε από την μείωση των επιδοτήσεων. Ωστόσο, παρά το οικονομικό αδιέξοδο στο οποίο συνεχώς περιέρχονται πολλές ελληνικές εκμεταλλεύσεις, συνεχίζουν να παράγουν συμβατικά προϊόντα με χαμηλό ποσοστό κέρδους και οι παραγωγοί δεν πειραματίζονται εύκολα με νέες εναλλακτικές καλλιέργειες ή καλλιέργειες που έχουν ζήτηση από την εγχώρια αγορά και μπορούν να βελτιώσουν το εισόδημα τους και να μειώσουν το κόστος των εισαγωγών.

Όλα τα παραπάνω δομούνται στην εργασία ως εξής:

1. Στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται μια συνοπτική περιγραφή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής ξεκινώντας από την ίδρυση της, αναφέροντας τους σημαντικότερους σταθμούς της ιστορίας της και παρουσιάζοντας αναλυτικότερα στο τέλος του κεφαλαίου την «μεταρρύθμιση του 2003» και τον «Έλεγχο Υγείας» του 2009.
2. Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται η ευρύτερη περιοχή μελέτης δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στην οικονομική δραστηριότητα της και στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά οι δύο κοινότητες με τα ιδιαίτερα φυσιογραφικά χαρακτηριστικά τους τα οποία λαμβάνονται υπόψη στην εκπόνηση της εργασίας.
3. Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά οι κύριοι κλάδοι παραγωγής που συναντώνται στις υπό μελέτη εκμεταλλεύσεις, αναλύονται ως προς την εξέλιξη τους και τις τάσεις τους, παρατίθενται τα προβλήματα τους και προτείνονται σε γενικό πλαίσιο εναλλακτικοί τρόποι παραγωγής ή αντικατάσταση αυτών από άλλες καλλιέργειες σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές και εθνικές κατευθυντήριες πολιτικές.
4. Στο τέταρτο κεφάλαιο συνοψίζεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε κατά την εκπόνηση της εργασίας και αφορά την επιλογή του αντιπροσωπευτικού δείγματος, την προσωπική συνέντευξη, τον τρόπο υπολογισμού ακαθάριστου κέρδους και του γεωργικού εισοδήματος και τους περιορισμούς που τέθηκαν για το σκοπό αυτό.

5. Στο πέμπτο κεφάλαιο περιγράφεται αναλυτικά η μέθοδος με την οποία ομαδοποιήθηκαν οι εκμεταλλεύσεις, γίνεται μια σύντομη περιγραφή των κοινών χαρακτηριστικών τους και εξάγεται το τελικό δείγμα προς μελέτη.
6. Στο έκτο κεφάλαιο αρχικά παρατίθενται οι προτεινόμενες παραγωγικές κατευθύνσεις για την περιοχή μελέτης και στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά ανά εκμετάλλευση τα αποτελέσματα του υπολογισμού του ακαθάριστου κέρδους και του γεωργικού οικογενειακού εισοδήματος. Περιγράφεται επίσης το μελλοντικό σχέδιο παραγωγής για κάθε εκμετάλλευση και τα αποτελέσματα του στο ακαθάριστο κέρδος και στο γεωργικό οικογενειακό εισόδημα. Στο τέλος του κεφαλαίου αυτού παρατίθενται οι απόψεις των παραγωγών για την εφαρμογή των νέων μέτρων της κοινής αγροτικής πολιτικής και το μέλλον του αγροτικού κόσμου.
7. Στο τελευταίο κεφάλαιο συνοψίζονται τα συμπεράσματα της μελέτης.

Παρατίθενται επίσης τα αρχεία που περιλαμβάνουν όλες τις εκμεταλλεύσεις της Ενιαίας Αίτησης των δύο υπό μελέτη κοινοτήτων, οι πίνακες αποτελεσμάτων της στατιστικής ανάλυσης, τα έντυπα με τις υφιστάμενες καλλιέργειες/εκτροφές και τον υπολογισμό των οικονομικών μεγεθών των εκμεταλλεύσεων, τα έντυπα με τις προτεινόμενες καλλιέργειες/εκτροφές και τον υπολογισμό των αντίστοιχων οικονομικών μεγεθών, τα ερωτηματολόγια προς τους παραγωγούς.

1 Η Κοινωνική Αγροτική Πολιτική

1.1 Γενικά

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως αποδεικνύεται από τη μακροχρόνια ιστορία της εξελίσσεται συνεχώς, προσαρμοσμένη στις μεταβαλλόμενες ανάγκες τόσο της γεωργίας όσο και της κοινωνίας στο σύνολό της.

Στο ξεκίνημα της ΚΑΠ που συμπίπτει με την μεταπολεμική περίοδο, δόθηκε έμφαση στη βελτίωση της παραγωγικότητας της γεωργίας, μέσω μεγάλης κλίμακας επιδοτήσεων και συστημάτων που εξασφάλιζαν υψηλές τιμές στους γεωργούς, παρέχοντάς τους έτσι κίνητρα να παράγουν περισσότερο. Σήμερα, η ΕΕ ενισχύει συνεχώς πολιτικές για τη μείωση της στήριξης της αγοράς των αγροτικών προϊόντων θέλοντας να δημιουργήσει παραγωγούς ειδών διατροφής οι οποίοι θα καταφέρουν να επιβιώσουν οικονομικά στις ευρωπαϊκές και παγκόσμιες αγορές με τις δικές τους δυνάμεις. Παράλληλα δίνοντας περισσότερο έμφαση στο αγροτικό περιβάλλον και την αγροτική ανάπτυξη, προωθούνται μέτρα για την παραγωγή ποιοτικών και διεθνώς ανταγωνιστικών τροφίμων, την ανάπτυξη της υπαίθρου και τη διαφοροποίηση των γεωργικών οικονομιών, ενώ καταβάλλονται κονδύλια στην έρευνα για την στήριξη της καινοτομίας στους τομείς της γεωργίας και της μεταποίησης ειδών διατροφής.

Η σύγχρονη αγροτική πολιτική της ΕΕ στόχο έχει να εξασφαλίσει τον αρμονικό συνδυασμό γεωργίας και προστασίας του περιβάλλοντος, εστιάζοντας το ενδιαφέρον της όχι μόνο στην αγροτική κοινότητα αλλά και στην κοινωνία, η οποία βρίσκεται αντιμέτωπη με νέες προκλήσεις όπως η κλιματική αλλαγή, η διαχείριση του νερού, η βιοενέργεια και η βιοποικιλότητα.. Πολλές υποθέσεις επίσης καταδεικνύουν ότι οδηγούμαστε στην ανάπτυξη μιας νέας αγροτικής και περιβαλλοντικής πολιτικής για το 2014 και μετά, η οποία θα αφορά περισσότερο σε μια ολιστική θεώρηση των χρήσεων των εδαφικών και υδάτινων πόρων, με τη γεωργία απλά να συνεισφέρει στο συνολικό πολιτικό μείγμα

1.2 Αρχική ΚΑΠ

Στη δυτική Ευρώπη της δεκαετίας του '50, οι καταναλωτές είχαν να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις των τροφίμων που προκάλεσε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, ενώ παράλληλα τα 6 ιδρυτικά κράτη-μέλη της ΕΟΚ ήταν εισαγωγείς πολλών αγροτικών προϊόντων. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, η ΚΑΠ έδωσε έμφαση στη βελτίωση της παραγωγικότητας του αγροτικού τομέα θέτοντας στην Συνθήκη της Ρώμης στόχους που αφορούσαν τη δημιουργία κοινής αγοράς εντός της ΕΟΚ αλλά και τη διασφάλιση της προσφοράς αγροτικών προϊόντων στους καταναλωτές της.

Για την επίτευξη των παραπάνω βασικών στόχων η ΕΟΚ ακολούθησε αρχικά μια *πολιτική στήριξης τιμών* των αγροτικών προϊόντων, που σήμαινε, πέρα από την κατάργηση των δασμών στο εμπόριο μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΟΚ και την εισαγωγή της *τιμής παρέμβασης* για τα αγροτικά προϊόντα. Σύμφωνα με το μέτρο αυτό, οι εσωτερικές τιμές δεν μπορούσαν να πέσουν κάτω από ένα ελάχιστο επίπεδο και συνοδεύονταν από τις *αντισταθμιστικές εισφορές* εισαγωγών που ήταν ίσες με τη διαφορά ανάμεσα στην τιμή παρέμβασης και την χαμηλότερη τιμή που προσφέρονταν από ξένους παραγωγούς στα σύνορα της ΕΟΚ.

Εξαιτίας της στήριξης των τιμών σε επίπεδα υψηλότερα από τα διεθνή αλλά και της ταυτόχρονης μεγάλης τεχνολογικής προόδου που παρουσιάστηκε στον αγροτικό τομέα, η εγχώρια προσφορά αγροτικών προϊόντων στην ΕΟΚ αυξάνονταν συνεχώς κατά τη διάρκεια τόσο της δεκαετίας του 1970 όσο και της δεκαετίας του 1980 ξεπερνώντας την εγχώρια ζήτηση και καταλήγοντας στη δημιουργία υπερβάλλουσας προσφοράς σε πολλά προϊόντα όπως τα δημητριακά, τα γαλακτοκομικά προϊόντα, η ζάχαρη, το κρασί, το βοδινό κρέας και κάποια φρούτα. Αυτή η εξέλιξη οδήγησε στην υιοθέτηση του μηχανισμού *εξαγωγικών επιδοτήσεων* για την εσωτερική στήριξη των τιμών.

Τα μέτρα αυτά είχαν μεγάλο δημοσιονομικό κόστος και προκαλούσαν στρεβλώσεις στις παγκόσμιες αγορές. Οι στρεβλώσεις αυτές αποτέλεσαν και την κύρια αιτία για την άσκηση πίεσης εκ μέρους των εμπορικών εταίρων στο γύρο της Ουρουγουάης για μεταρρύθμιση της ΚΑΠ. Επίσης, η κοινωνία άρχισε να ανησυχεί για την περιβαλλοντική αειφορία της γεωργίας με τη σύνοδο κορυφής του Ρίο να αποτελεί ένα πολύ σημαντικό γεγονός.

1.3 Μεταρρυθμίσεις της ΚΑΠ

Όπως είχε διαμορφωθεί ο τομέας της γεωργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις δεκαετίες του '70-'80, ήταν αναπόφευκτη η εφαρμογή μια σειράς μεταρρυθμίσεων που ακολούθησαν. Οι βασικές πηγές πίεσης που οδήγησαν στις μεταρρυθμίσεις της ΚΑΠ αναλυτικά ήταν:

Προϋπολογιστική/Δημοσιονομική πίεση: Μέχρι το 1980 οι συνολικές δαπάνες που κατευθύνονταν στην ΚΑΠ έφταναν το 73% του προϋπολογισμού της ΕΟΚ ενώ μετά τις πρώτες μεταρρυθμίσεις το 1989 έφτασαν το 66%

Καταναλωτική πίεση: Οι διάφορες εκτιμήσεις σχετικά με το μέσο κόστος που επιβαλλόταν στους καταναλωτές και τους φορολογούμενους της ΕΕ λόγω των υψηλότερων τιμών των προϊόντων και των φόρων που υπήρχαν για την στήριξη της ΚΑΠ, αποδεικνύουν την ανάγκη μεταρρύθμισης στη βάση του υψηλού οικονομικού κόστους για τους πολίτες της Ε.Ε.

Εξωτερική πίεση: Η ΚΑΠ οδήγησε στην προοδευτική αύξηση των στρεβλώσεων εμπορίου μέχρι το 1990. Στα σημαντικότερα αγροτικά προϊόντα παρουσιάστηκε μεγάλη αύξηση στις καθαρές εξαγωγές της ΕΟΚ και οι χώρες μη-μέλη της ΕΟΚ που ήταν εξαγωγείς αγροτικών προϊόντων υπέφεραν τόσο από τον περιορισμό της αγοράς της ΕΕ λόγω της αρχής της Κοινοτικής προτίμησης αλλά και από το γεγονός ότι είχαν να αντιμετωπίσουν αυξημένο ανταγωνισμό στις άλλες αγορές από τις επιδοτούμενες εξαγωγές της ΕΕ. Στο γύρο των διαπραγματεύσεων της Ουρουγουάης της GATT που ξεκίνησε το 1986 και ολοκληρώθηκε το 1994, οι πιέσεις των ΗΠΑ και χωρών όπως η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία για τον περιορισμό των μέτρων στήριξης στον τομέα της γεωργίας, οδήγησαν προς τη κατεύθυνση των μεταρρυθμίσεων του 1992.

Περιβαλλοντική πίεση: Με την εντατικοποίηση της αγροτικής παραγωγής, η οποία αυτοπαρακινήθηκε από την πολιτική στήριξης τιμών της ΕΕ, εμφανίστηκαν και οι πρώτες ανησυχίες για τις επιδράσεις της στο περιβάλλον. Τα αποτελέσματα από τη χρήση χημικών σκευασμάτων, την εκμηχάνιση της παραγωγής, την υπεράντληση των υπογείων υδάτων και τη μονοκαλλιέργεια ώθησαν τις διάφορες περιβαλλοντικές οργανώσεις και τη κοινή γνώμη να ασκήσουν πιέσεις ζητώντας την μεταρρύθμιση της ΚΑΠ.

1.3.1 Αρχικές Μεταρρυθμίσεις της ΚΑΠ

Ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 υιοθετήθηκαν σημαντικές αλλαγές στην ΚΑΠ οι οποίες αφορούσαν την εισαγωγή μηχανισμών ελέγχου της προσφοράς, όπως οι ποσοτώσεις κατά προϊόν ή κατά κράτος οι οποίες ίσχυαν για τη ζάχαρη και εφαρμόστηκαν το 1984 και στην παραγωγή γάλακτος, τα τέλη συνυπευθυνότητας που αποτελούσαν ουσιαστικά φόρους στους παραγωγούς γάλακτος και σιτηρών, ο περιορισμός των παρεμβάσεων και ο περιορισμός των νέων φυτεύσεων.

Το 1988 πραγματοποιήθηκε όμως ουσιαστικά η πρώτη αναμόρφωση της ΚΑΠ η οποία περιλάμβανε το σύστημα των *δημοσιονομικών σταθεροποιητών* σύμφωνα με το οποίο η τιμή του προϊόντος μειωνόταν αν η παραγωγή του ξεπερνούσε ένα προκαθορισμένο όριο, και το μηχανισμό της *Μέγιστης Εγγυημένης Ποσότητας* για κάθε προϊόν για την συγκράτηση της παραγωγής εντός ορίων. Επιπλέον εφαρμόστηκε η *"Δημοσιονομική Πειθαρχία"*, βάσει της οποίας η ετήσια αύξηση των γεωργικών δαπανών δεν μπορούσε να υπερβαίνει το 74% της αύξησης του κοινοτικού ΑΕΠ.

1.3.2 Πρόσφατες Μεταρρυθμίσεις

Το αποτέλεσμα της πολιτικής της πρώτης αναμόρφωσης της ΚΑΠ ήταν επουσιώδες, και τα δύο βασικά προβλήματα τα πλεονάσματα, και το υψηλό κόστος που συνέχιζαν αυξανόμενα, έδωσαν το έναυσμα για την ριζικότερη, μέχρι τότε, αναθεώρηση της ΚΑΠ το 1992 την αποκαλούμενη μεταρρύθμιση McSharry.

Η μεταρρύθμιση αυτή προέβλεπε την μετατόπιση του βάρους της πολιτικής της ΕΕ από το μηχανισμό στήριξης των τιμών στο μηχανισμό *«άμεσης στήριξης του γεωργικού εισοδήματος»*, καθώς πραγματοποιήθηκε σταδιακή περικοπή των θεσμικών τιμών και παροχή άμεσων ενισχύσεων στους βασικούς τομείς των αροτραίων καλλιεργειών και βοείου κρέατος, συνδεδεμένων με τους συντελεστές παραγωγής. Την ίδια περίοδο κατά τη διάρκεια των πολυμερών εμπορικών διαπραγματεύσεων του Γύρου Ουρουγουάης στα πλαίσια της GATT, συμφωνήθηκε επιπλέον η ένταξη των γεωργικών προϊόντων στους βασικούς κανόνες του διεθνούς εμπορίου.

Για πρώτη φορά εισάγονται οι έννοιες των *αγροπεριβαλλοντικών* μέτρων που στόχευαν στην εκτατικοποίηση της παραγωγής και την προστασία των φυσικών πόρων, της *πρόωρης συνταξιοδότησης* για γεωργούς άνω των 55 ετών, με σκοπό την

αύξησης του μέσου μεγέθους των μικρών και μη αποδοτικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της *αναδάσωσης* καλλιεργούμενων εκτάσεων, με αποζημίωση των απωλειών εισοδήματος μέχρι και 20 χρόνια.

Παρά το γεγονός ότι η εφαρμογή της αναθεώρησης του 1992, πέτυχε σε γενικές γραμμές τους στόχους της, οι ολοένα μεταβαλλόμενες κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές συνθήκες της δεκαετίας του 90 και η επικείμενη διεύρυνση της ΕΕ το 2004, οδήγησαν την ΚΑΠ σε αναθεώρηση που αποφασίστηκε στα πλαίσια της "Agenda 2000" τον Μάρτιο του 1999 στο Βερολίνο.

Οι προτεινόμενες αλλαγές αποτέλεσαν τη συνέχιση της πορείας που χαρακτήριζε με την αναμόρφωση του 1992, δηλαδή, περαιτέρω μείωση των θεσμικών τιμών και αντιστάθμιση των μειώσεων αυτών με ενίσχυση ή επέκταση των άμεσων πληρωμών. Επιπλέον η περιβαλλοντική και διαρθρωτική συνιστώσα της ΚΑΠ λαμβάνει μεγαλύτερο βάρος, με προώθηση της στρατηγικής ανάπτυξης της υπαίθρου και ενός κανονιστικού πλαισίου που θα διέπει τις άμεσες ενισχύσεις.

Το κύριο στοιχείο της αναθεώρησης αυτής συνδέεται άρρηκτα με τις δημοσιονομικές προοπτικές της ΕΕ, που καθόρισαν και την "σταθεροποίηση" των γεωργικών δαπανών, ενώ προβλέφθηκε *ενδιάμεση επανεξέταση* κατά το 2002-2003 των αποφάσεων της "Agenda 2000" προκειμένου να διασφαλιστεί ότι, με τις ρυθμίσεις που έχουν προβλεφθεί και εν όψει της προσεχούς διεύρυνσης, η "σταθεροποίηση" δεν κινδυνεύει να ανατραπεί. (Πέζαρος Π., 2005)

1.4 Η Ενδιάμεση Αναθεώρηση της ΚΑΠ

Οι εξελίξεις που αφορούσαν τον γεωργικό τομέα στην εγχώρια και διεθνή σκηνή και οι αποφάσεις που λήφθηκαν στο Βερολίνο το 1999, έδωσαν τις κατευθύνσεις για την τελευταία μεταρρύθμιση της ΚΑΠ τον Ιούνιο του 2003, την ενδιάμεση αναθεώρηση όπως ονομάστηκε, η οποία είχε πεδίο εφαρμογής όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. και αφετηρία εφαρμογής της την 1^η Ιανουαρίου του 2006.

Η νέα ΚΑΠ διαφέρει ουσιαστικά από τις παλιότερες πολιτικές για τον γεωργικό τομέα, και δεν αποτελεί μια στατική κατάσταση, αλλά ένα δυναμικά διαμορφούμενο πλαίσιο άσκησης πολιτικής το οποίο εξελίσσεται ανάλογα με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς απαιτήσεις των καιρών και τα αιτήματα της κοινωνίας και των γεωργών.

(Δημόπουλος Δ., Περδικάρης Α., 2006) Οι στόχοι της όπως κυρίως διαμορφώθηκαν μέσα από τις αποφάσεις του 2003/2004, είναι οι εξής:

1. Η στήριξη της παραγωγής ασφαλών και ποιοτικών τροφίμων
2. Ο μεγαλύτερος προσανατολισμός των αγροτικών προϊόντων προς την αγορά
3. Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων, χωρίς στήριξη των τιμών
4. Η προστασία του περιβάλλοντος
5. Η σταθερότητα των γεωργικών εισοδημάτων
6. Η ανάπτυξη της υπαίθρου.

Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων, εφαρμόζονται μηχανισμοί οι οποίοι περιγράφονται παρακάτω αναλυτικά.

1.4.1 Αποσύνδεση των Ενισχύσεων από την παραγωγή.

Οι ενισχύσεις που χορηγούνταν με το καθεστώς των ΚΟΑ καταργήθηκαν και εγκαθιδρύθηκε ένα νέο σύστημα καταβολής των ενισχύσεων η *ενιαία αποδεσμευμένη ενίσχυση* ((ΕΚ) 1782/2003), η οποία αποτελεί μια σταθερή εισοδηματική βάση την οποία εισπράττει ο γεωργός κάθε χρόνο, ανεξάρτητα από τα προϊόντα που θα αποφασίσει να παράγει.

Τα προϊόντα που εντάσσονται στο νέο καθεστώς είναι: τα σιτηρά, οι ελαιούχοι σπόροι, τα πρωτεϊνούχα φυτά, τα όσπρια, το ρύζι, το ελαιόλαδο, ο καπνός, το βαμβάκι, τα ζαχαρότευτλα, τα αιγοπρόβατα, το βόειο κρέας, και το αγελαδινό γάλα.

Το ποσό της ενιαίας αποδεσμευμένης ενίσχυσης που αντιστοιχεί σε κάθε παραγωγό υπολογίζεται με βάση τα ιστορικά στοιχεία της *περιόδου αναφοράς*. Ως περίοδος αναφοράς έχει οριστεί η τριετία 2000, 2001 και 2002. Μόνο για το ελαιόλαδο η περίοδος αναφοράς περιλαμβάνει τέσσερα έτη: 1999-2002. Οι αγρότες με βάση τις εκτάσεις που καλλιέργησαν και τον αριθμό ζώων για τα οποία εισέπραξαν ενισχύσεις την περίοδο αναφοράς (2000-2002), αποκτούν έναν αριθμό *ατομικών δικαιωμάτων ενίσχυσης* διαφορετικό για κάθε παραγωγό. Ο αριθμός των ατομικών δικαιωμάτων ενίσχυσης θα είναι ίσος με τον μέσο όρο των στρεμμάτων της «επιλέξιμης» έκτασης που εκμεταλλεύτηκε ο παραγωγός την περίοδο αναφοράς ο οποίος ονομάζεται *έκταση αναφοράς*. Η συνολική αξία των ατομικών δικαιωμάτων υπολογίζεται ως ο μέσος όρος των επιδοτήσεων που εισέπραξε ο παραγωγός τα έτη αναφοράς και το οποίο ονομάζεται *ποσό αναφοράς*.

Ο παραγωγός για να εισπράξει την ενιαία αποδεσμευμένη ενίσχυση, θα πρέπει να διαθέτει τόσα στρέμματα «επιλέξιμης» γεωργικής γης όσα και ο αριθμός των ατομικών δικαιωμάτων για τα οποία έχει καταθέσει αίτηση ενεργοποίησης. Μπορεί επίσης να μην παράγει κανένα προϊόν και να θέσει την έκταση του σε καθεστώς αγρανάπαυσης. Επιπλέον πρέπει να εφαρμόζει τα πρότυπα πολλαπλής συμμόρφωσης σε όλη την έκταση της εκμετάλλευσής του, όπως αναλύονται στη συνέχεια.

Στην αποδέσμευση, δεν εντάσσονται τα νωπά και τα μεταποιημένα οπωροκηπευτικά, οι μπανάνες, οι σταφίδες, οι μεταξοσκώληκες για τα οποία θα συνεχίσουν να χορηγούνται ενισχύσεις συνδεδεμένες με την παραγωγή. Σε κάποια προϊόντα επίσης, εφαρμόζονται ειδικά καθεστώτα στήριξης και ονομάζονται *ειδικά καθεστώτα ενισχύσεων*. Αυτά αναλυτικά εφαρμόζονται στα:

Σκληρό σιτάρι: Χορηγείται πριμοδότηση ποιότητας σκληρού σίτου 4 € ανά στρέμμα για μέγιστη έκταση 6.170.000 στρέμματα

Ρύζι: Χορηγείται ειδική στρεμματική ενίσχυση 56,1 € ανά στρέμμα για μέγιστη έκταση 203.000 στρέμματα

Βαμβάκι: Χορηγείται στρεμματική ενίσχυση που αντιστοιχεί στο 35% της παλαιάς ενίσχυσης που δεν αποδεσμεύεται και 59,4 € ανά στρέμμα για μέγιστη έκταση για τρία εκατομμύρια στρέμματα και 34,28 € ανά στρέμμα για μέγιστη έκταση 700.000 στρέμματα

Καρποί με κέλυφος: Χορηγείται στρεμματική ενίσχυση για καρπούς με κέλυφος: 12 € ανά στρέμμα για μέγιστη έκταση 411.000 στρέμματα. Επίσης υπάρχει η δυνατότητα χορήγησης επιπλέον εθνικής ενίσχυσης το ύψος της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει αυτό της κοινοτικής. Επιλέξιμα για την λήψη της συγκεκριμένης ενίσχυσης είναι τα αμύγδαλα, τα φουντουκιά, τα καρύδια, τα φιστίκια Αιγίνης και τα χαρούπια.

Αποξηραμένες ζωοτροφές: Χορηγείται ενίσχυση 33 € ανά τόνο που πληρώνονται στον αποξηραντή για μέγιστη ποσότητα 37.5000 τόνους.

Ενεργειακές καλλιέργειες: Χορηγείται ενίσχυση για με στόχο την παραγωγή βιοκαυσίμων ή βιομάζας. Το ύψος της ενίσχυσης είναι 4,5 € ανά στρέμμα.

Στα πλαίσια του Κανονισμού (ΕΚ) 1782/2003 του Συμβουλίου και με στόχο την χορήγηση ατομικών δικαιωμάτων ενιαίας αποδεσμευμένης ενίσχυσης στους νέους παραγωγούς και στην εν μέρει αποζημίωση των αγροτών εκείνων που την περίοδο αναφοράς πραγματοποίησαν παραγωγικές επενδύσεις δημιουργείται το *εθνικό απόθεμα* για κάθε κράτος μέλος. Το εθνικό απόθεμα χρηματοδοτείται από μια γραμμική ποσοστιαία μείωση ύψους 2% επί των ποσών αναφοράς όπως αυτά

υπολογίζονται για την περίοδο 2000-2002 και από την αξία των ατομικών δικαιωμάτων που δεν ενεργοποιήθηκαν κατά το πρώτο έτος εφαρμογής του νέου καθεστώτος. Η αξία έκαστου δικαιώματος που κατανέμεται από το εθνικό απόθεμα ορίζεται σε 750 €.

1.4.2 Διαφοροποίηση

Ο μηχανισμός της δυναμικής διαφοροποίησης αποτελεί ένα σύστημα σταδιακής μείωσης των άμεσων ενισχύσεων που λαμβάνουν οι εκμεταλλεύσεις με σκοπό την δημιουργία χρηματοδοτικού πόρου για την προώθηση των μέτρων που συμβάλλουν στην αγροτική ανάπτυξη. Από το μέτρο αυτό εξαιρούνται οι εκμεταλλεύσεις με συνολικές ενισχύσεις έως 5.000€ και τα νησιά του Αιγαίου Πελάγους.

Τα ετήσια ποσοστά μείωσης των άμεσων ενισχύσεων διαμορφώθηκαν σταδιακά και για το 2005 στο 3%, για το 2006 στο 4%, και για την περίοδο 2007 έως το 2012 ίσο με 5%. Περίπου το 80% τουλάχιστον των εξοικονομούμενων πόρων επιστρέφει στο κράτος-μέλος ενώ το υπόλοιπο περίπου 20% ανακατανέμεται μεταξύ των κρατών μελών βάσει κριτηρίων συνοχής όπως δείκτες γεωργικής έκτασης, ΑΕΠ και απασχόληση.

1.4.3 Πολλαπλή Συμμόρφωση

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1782/2003 όλοι οι παραγωγοί που λαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις υπόκεινται σε υποχρεωτική *πολλαπλή συμμόρφωση*, δηλαδή σε ένα σύνολο από υποχρεώσεις, που πρέπει να τηρούν ώστε να λαμβάνουν χωρίς περικοπές τις άμεσες ενισχύσεις που τους αναλογούν. Η *πολλαπλή συμμόρφωση* συνίσταται σε Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης και Ορθές Γεωργικές και Περιβαλλοντικές Πρακτικές.

Το πλαίσιο της *πολλαπλής συμμόρφωσης* καλούνται να οριοθετήσουν τα κράτη μέλη, και περιλαμβάνει πρότυπα σχετικά την προστασία του εδάφους, τη διατήρηση των οργανικών υλών και της δομής του εδάφους, καθώς και τη διατήρηση των φυσικών ενδιαιτημάτων και του τοπίου, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των μόνιμων βοσκοτόπων. Επιπλέον, τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν ώστε να μην μειώνεται σημαντικά η συνολική έκταση μόνιμων βοσκοτόπων, απαγορεύοντας - εάν είναι απαραίτητο - τη μετατροπή τους σε αρόσιμες εκτάσεις (Δημόπουλος Δ., 2006).

Αναλυτικά οι υποχρεώσεις των παραγωγών αφορούν την:

- προστασία των εδαφών και των υπογείων υδάτων από την υπερβολική χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων,
- προστασία των οικοσυστημάτων και των περιοχών Natura 2000,
- αποφυγή νιτρορύπανσης γεωργικής προέλευσης,
- ορθή εφαρμογή της ιλύος από εγκαταστάσεις καθαρισμού λημμάτων,
- προστασία του εδάφους από τη διάβρωση, διατήρηση της δομής του,
- διατήρηση της οργανικής ουσίας του εδάφους στο έδαφος,
- καταγραφή των ζώων.
- προστασία της δημόσιας υγείας, της υγείας των ζώων και φυτών.
- κοινοποίηση των νόσων των ζώων
- βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ζώων

Η μη εφαρμογή από την πλευρά του γεωργού των απαιτήσεων και των προτύπων της *πολλαπλής συμμόρφωσης*, επιφέρει μείωση της καταβαλλόμενης ενίσχυσης που δικαιούται, ανάλογη με τη σοβαρότητα, την έκταση, και την επανάληψη της ευρεθείσας μη συμμόρφωσης. Το 75% του ποσού που προκύπτει από την επιβολή των ποινών πιστώνονται στο Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων ενώ το υπόλοιπο ποσοστό από το σύνολο αυτών των χρημάτων παραμένει στο κράτος-μέλος με σκοπό τη χρηματοδότηση προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης για το περιβάλλον.

1.4.4 Σύστημα Παροχής Γεωργικών Συμβουλών

Από το 2007 έχει δημιουργηθεί ένα σύστημα παροχής γεωργικών συμβουλών που στη χώρα μας λειτουργεί μέσω της Γενικής Δ/σης Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η συμμετοχή στο πρόγραμμα είναι προαιρετική και οι παραγωγοί καλούνται να επωμιστούν το κόστος παροχής των συμβουλών από τους φορείς υλοποίησης. Υπάρχει όμως η δυνατότητα ένα μέρος του κόστους να επαναεισπραχθεί με την ένταξη της εκμετάλλευσης σε ένα νέο μέτρο αγροτικής ανάπτυξης που έχει ήδη τεθεί σε εφαρμογή. Στην ένταξη του προγράμματος προηγούνται οι εκμεταλλεύσεις που εισπράττουν πάνω από 15.000€.

1.5 Οι νέες ρυθμίσεις στο πλαίσιο του «ελέγχου υγείας» της ΚΑΠ

Στα πλαίσια της συμφωνίας για την ενδιάμεση αναθεώρηση της ΚΑΠ το 2003, η Επιτροπή δεσμεύτηκε ότι δύο χρόνια μετά την έναρξη της εφαρμογής της Ενιαίας Αποδεσμευμένης Ενίσχυσης ή το αργότερο έως 31 Δεκεμβρίου 2009 θα πρέπει να υποβληθεί έκθεση προς το Συμβούλιο, η οποία θα εξετάζει κατά πόσο το σύστημα λειτουργεί ομαλά ή χρειάζονται διορθωτικές αλλαγές.

Η έκθεση αυτή ονομάστηκε «Έλεγχος Υγείας» και συνοδεύτηκε από προτάσεις που στόχο είχαν την αποτελεσματικότερη λειτουργία της αναθεωρημένης ΚΑΠ ώστε να ικανοποιηθούν οι σύγχρονες κοινωνικές και περιβαλλοντικές απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 27 κρατών μελών.

Η έκθεση της Επιτροπής προσανατολίστηκε προς τους παρακάτω τρεις βασικούς άξονες:

- Στον τρόπο με τον οποίο η ενιαία αποδεσμευμένη ενίσχυση θα γίνει περισσότερο αποτελεσματική, αποδοτική και απλή.

- Στον τρόπο με τον οποίο θα βελτιωθεί ο προσανατολισμός των αγροτικών προϊόντων στην αγορά, λαμβανομένης υπόψη της παγκοσμιοποίησης και πώς θα διαχειριστούμε τις νέες προκλήσεις.

- Πώς θα αντιμετωπιστούν οι μεγάλες προκλήσεις από τις κλιματικές αλλαγές μέχρι τα βιοκαύσιμα και τη διαχείριση των υδάτινων πόρων.

Οι αποφάσεις που ελήφθησαν τον Νοέμβριο του 2008, περιλαμβάνονται στους νέους Κανονισμούς οι οποίοι είναι:

- *Κανονισμός (ΕΚ)72/2009*, ο οποίος τροποποιεί τον 1234/07 για την ενιαία Κ.Ο.Α.,

- *Κανονισμός (ΕΚ)73/2009* ο οποίος αντικαθιστά τον 1782/03 για τις άμεσες ενισχύσεις,

- *Κανονισμός (ΕΚ)74/2009* που τροποποιεί τον 1698/05 για την αγροτική ανάπτυξη και

- *Κανονισμός (ΕΚ)61/2009* που τροποποιεί τις κατευθυντήριες γραμμές για την αγροτική ανάπτυξη.

Σχετικά με τις άμεσες ενισχύσεις, η πείρα που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) 1782/2003, καταδεικνύει ότι θα πρέπει να προσαρμοσθούν

ορισμένα στοιχεία των μηχανισμών στήριξης στις νέες προκλήσεις. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να επεκταθεί η αποσύνδεση της άμεσης στήριξης και να απλουστευθεί η λειτουργία του καθεστώτος ενιαίας ενίσχυσης. Λόγω των κοινωνικών και περιβαλλοντικών εξελίξεων και με στόχο την σαφήνεια, ο εν λόγω κανονισμός καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ)73/2009. Οι αλλαγές στους μηχανισμούς στήριξης περιγράφονται παρακάτω.

1.5.1 Καθεστώς Ενιαίας Ενίσχυσης

Από το 2010 και με στόχο την αποφυγή του διοικητικού φόρτου διαχείρισης μικροποσών και τη μείωση του κόστους διαχείρισης και ελέγχου των αιτήσεων ενίσχυσης, τα κράτη μέλη δεν χορηγούν άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς όταν το συνολικό ποσό των άμεσων ενισχύσεων που ζητείται ή πρόκειται να καταβληθεί πριν από τις μειώσεις και τους αποκλεισμούς λόγω μη συμμόρφωσης με τους κανόνες επιλεξιμότητας ή πολλαπλής συμμόρφωσης, δεν ξεπερνά ένα ελάχιστο ποσό ετησίως ή όταν η επιλέξιμη έκταση της εκμετάλλευσης για την οποία ζητούνται ή πρόκειται να καταβληθούν άμεσες ενισχύσεις πριν από τις μειώσεις και τους αποκλεισμούς δεν υπερβαίνει ένα όριο.

Για την Ελλάδα τα όρια αυτά έχουν οριστεί σε 100€ έως 400€ ανά εκμετάλλευση ή σε επιλέξιμη έκταση εκμετάλλευσης 4-10 στρεμμάτων. Τα δικαιώματα της ενιαίας ενίσχυσης για τα οποία δεν καταβάλλονται πληρωμές για δύο συνεχόμενα χρόνια λόγω της εφαρμογής των παραπάνω ορίων επιστρέφουν στο εθνικό απόθεμα του κάθε κράτους μέλους.

Επίσης, τα κράτη μέλη προαιρετικά μπορούν να μην χορηγούν άμεσες ενισχύσεις σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα των οποίων οι επιχειρηματικές δραστηριότητες δεν συνίσταται στην άσκηση της γεωργίας ή οι γεωργικές δραστηριότητες αποτελούν ένα μικρό μέρος των συνολικών οικονομικών δραστηριοτήτων τους.

Όσο αφορά τα δικαιώματα ενίσχυσης των γεωργών, ο Κανονισμός (ΕΚ)1782/2003 τα διέκρινε σε στρεμματικά, παύσης καλλιέργειας, εθνικού αποθέματος και ειδικά δικαιώματα ενισχύσεων ζωικού κεφαλαίου (βόειο και αιγοπρόβειο). Με τις νέες ρυθμίσεις που στοχεύουν στην απλοποίηση του συστήματος της ενιαίας ενίσχυσης τα δικαιώματα παύσης καλλιέργειας

μετατρέπονται σε στρεμματικά δικαιώματα και τα δικαιώματα εθνικού αποθέματος απαλλάσσονται από την υποχρέωση ετήσιας ενεργοποίησης και μη μεταβίβασης για 5 χρόνια.

Ο «Έλεγχος Υγείας» προβλέπει ότι όλες οι ενισχύσεις αποδεσμεύονται από την παραγωγή και εντάσσονται στο καθεστώς της Ενιαίας Ενίσχυσης ενώ δεσμευμένες παραμένουν μόνο οι ενισχύσεις που αφορούν το βόειο, αιγοπρόβειο κρέας και τα οπωροκηπευτικά. Τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν την μερική αποδέσμευση έχουν τη δυνατότητα να εντάξουν τις ενισχύσεις συνολικά ή σε μεγαλύτερο ποσοστό στην Ενιαία Ενίσχυση.

Η παρακράτηση έως 10% του ανώτατου εθνικού ορίου ανά τομέα προϊόντων υπέρ της προστασίας του περιβάλλοντος και της βελτίωσης της ποιότητας και της εμπορίας των γεωργικών προϊόντων, με τις νέες ρυθμίσεις και παρά το γεγονός ότι δόθηκε μεταβατική περίοδος 3 ετών, προορίζεται για οριζόντια προγράμματα.

Από το συνολικό αυτό ποσό ένα ποσοστό ως 3,5% προορίζεται για τομεακά προγράμματα όπως:

- προγράμματα προστασίας του περιβάλλοντος και βελτίωσης ποιότητας και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων
- προγράμματα ενισχύσεων στις περιοχές που θα πληγούν από την κατάργηση των γαλακτοκομικών ποσοτώσεων και την αποδέσμευση στον τομέα του ρυζιού
- για το ταμείο αλληλοβοήθειας για τις ασθένειες των ζώων και των φυτών και τα περιβαλλοντικά ατυχήματα.

Ένα άλλο ποσό διατίθεται για την χορήγηση επιπλέον δικαιωμάτων ενίσχυσης σε περιοχές που είναι αντικείμενο προγραμμάτων αναδιάρθρωσης ή/και ανάπτυξης με σκοπό την αποφυγή της εγκατάλειψης της γης ή/και την αντιστάθμιση ειδικών μειονεκτημάτων για τους γεωργούς στις περιοχές αυτές.

Τέλος καταβάλλονται ασφάλιστρα έναντι οικονομικών απωλειών που προκαλούνται από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα, ασθένειες φυτών και ζώων και οικονομικές αποζημιώσεις στις περιπτώσεις αυτές.

Στα πλαίσια του κανονισμού 73/2009 καταργούνται οι ενισχύσεις που αφορούν

- την ειδική πριμοδότηση ποιότητας σκληρού σιταριού
- την ειδική ενίσχυση για το ρύζι
- την στρεμματική ενίσχυση για τις πρωτεϊνούχες καλλιέργειες

- την στρεμματική ενίσχυση για καρπούς με κέλυφος
- την στρεμματική ενίσχυση για αποξηραμένες ζωοτροφές
- την ενίσχυση για ενεργειακές καλλιέργειες

Τα ποσά ή ένα μέρος αυτών που προκύπτουν από την κατάργηση των παραπάνω ενισχύσεων κατανέμονται στους παραγωγούς με αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια είτε με αύξηση της αξίας των δικαιωμάτων τους είτε με χορήγηση επιπλέον δικαιωμάτων αν δεν κατείχε δικαιώματα. Θα πρέπει ο γεωργός να λαμβάνει τουλάχιστον το 75% του ποσού της μέσης ετήσιας ενίσχυσης που ελάμβανε με βάση όλες τις άμεσες ενισχύσεις κατά την σχετική περίοδο αναφοράς.

Στη περίπτωση που το ύψος της ενίσχυσης ανά τομέα είναι μικρότερο από 250.000€, όπως οι πρωτεϊνούχες καλλιέργειες για την Ελλάδα, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να μην κατανεύουν τα ποσά στους γεωργούς του τομέα αλλά να εντάξουν το ποσό στο εθνικό απόθεμα.

1.5.2 Διαφοροποίηση

Αρχικά η μείωση των άμεσων ενισχύσεων για την περίοδο 2007 έως το 2012 είχε υπολογιστεί σε 5%, ενώ με τις νέες ρυθμίσεις και με στόχο την ενίσχυση των προγραμμάτων για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, τα ποσοστά παρακράτησης διαμορφώνονται σε 7% για το 2009, 8% για το 2010, 9% για το 2011 και 10% για το 2012. Επιπλέον εφαρμόζεται παρακράτηση 4%, στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που εισπράττουν πάνω από 300.000€ ετησίως.

Τα ποσά που αντιστοιχούν σε μία ποσοστιαία μονάδα κατανέμονται στα κράτη μέλη όπου παράγονται. Τα ποσά που αντιστοιχούν στη μείωση κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες κατανέμονται μεταξύ των ενδιαφερόμενων κρατών μελών με βάση τη γεωργική έκταση, τη γεωργική απασχόληση και το κατά κεφαλή ΑΕΠ. Ωστόσο, κάθε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος λαμβάνει τουλάχιστον 80 % των συνολικών ποσών που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση των νέων και δύσκολων προκλήσεων όπως η αλλαγή του κλίματος, η αυξανόμενη σημασία της βιοενέργειας, καθώς και η ανάγκη καλύτερης διαχείρισης των υδάτων και αποτελεσματικότερης προστασίας της βιοποικιλότητας και τέλος η αναδιάρθρωση του τομέα των γαλακτοκομικών.

1.5.3 Πολλαπλή Συμμόρφωση

Στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ, στις ισχύουσες υποχρεώσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης στις οποίες υπόκεινται οι παραγωγοί προκειμένου να λάβουν τις άμεσες ενισχύσεις και τις ενισχύσεις εφαρμογής των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, προστίθενται κανόνες για την προστασία και διαχείριση των υδάτων. Οι νέοι αυτοί κανόνες όπως η δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδατορευμάτων και η τήρηση των διαδικασιών έγκρισης χρήσης των υδάτων για άρδευση, θα εφαρμόζονται από το 2010 και μετά.

Στις νέες ρυθμίσεις κάποιες υποχρεώσεις που αφορούν στην καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση των γαιών γίνονται πλέον προαιρετικές εκτός για τα κράτη μέλη στα οποία ήδη εφαρμόζονται.

1.5.4 Σύστημα Παροχής Γεωργικών Συμβουλών

Όπως έχει θεσπιστεί και λειτουργεί έως τώρα, τα κράτη μέλη διαθέτουν σύστημα παροχής συμβουλών στους γεωργούς μέσω πιστοποιημένων γεωπόνων οι οποίοι ενημερώνουν έγκυρα και σύμφωνα με την κοινοτική και εθνική νομοθεσία για θέματα που αφορούν τη διαχείριση της γη και τις πρακτικές παραγωγής που ακολουθούν οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» ο Κανονισμός (ΕΚ)73/2009 προβλέπει ότι κάθε κράτος –μέλος μπορεί να καθορίζει, με αντικειμενικά κριτήρια, τις κατηγορίες προτεραιότητας όσον αφορά τους γεωργούς που έχουν πρόσβαση στο σύστημα παροχής γεωργικών συμβουλών.

1.6 Επιδράσεις από την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ

Τα αποτελέσματα της εφαρμογής της νέας ΚΑΠ όπως αυτή θεσπίστηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ)1782/2003, αποτελούν τα τελευταία χρόνια αντικείμενο μελετών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Σύμφωνα με μελέτες διεθνών Οργανισμών (ΟΟΣΑ) και με τις εκτιμήσεις ευρωπαϊκών ακαδημαϊκών και ερευνητικών ιδρυμάτων, η αλλαγή από μια πολιτική προστατευτισμού σε μια πολιτική της ελεύθερης αγοράς οδηγεί σε μάλλον θετική

επίδραση στην εξέλιξη του αγροτικού εισοδήματος, τουλάχιστο βραχυπρόθεσμα. Ωστόσο, οι εκτιμήσεις αυτές που είναι συνολικές και γενικές είναι δυνατό να διαφοροποιούνται στις επί μέρους χώρες, περιφέρειες καθώς διαφέρει ο τρόπος ανταπόκρισης των παραγωγών στις νέες προκλήσεις αλλά και μεταξύ των διαφόρων κλάδων της αγροτικής οικονομίας.

Η παραγωγή των αγροτικών προϊόντων οδηγείται προς μείωση καθώς η αποσύνδεση των επιδοτήσεων από το ύψος και το είδος της παραγωγής έχει αποτέλεσμα τη μείωση της τιμής παραγωγού και τη προσαρμογή της σε διεθνή επίπεδα τιμών. Ο παραγωγός δηλαδή παράγει με κίνητρο μόνο την τιμή του προϊόντος. Η μείωση αυτή για κάθε προϊόν δεν θα γίνει αυτόματα αλλά θα γίνει σταδιακά ανάλογα με τις διαθέσιμες υποδομές, την εξάρτηση του παραγωγού από το συγκεκριμένο προϊόν και από την μη ύπαρξη πρόσφορων εναλλακτικών λύσεων.

Η μεταφορά των πόρων από τον Πρώτο Πυλώνα στον Δεύτερο διευρύνει τις δυνατότητες εφαρμογής πολιτικών για την ανάπτυξη της υπαίθρου και την εξασφάλιση απασχόλησης και εισοδήματος. Οι άμεσες εισοδηματικές ενισχύσεις, φθάνουν με αποτελεσματικότερο τρόπο στους παραγωγούς, από ότι η στήριξη μέσω τιμών και να επιταχύνεται η ανάπτυξη των αγροτικών εκμεταλλεύσεων οι οποίες χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη ευελιξία και προσανατολισμό στην αγορά. Το καθεστώς της ενιαίας ενίσχυσης επίσης, ευνοεί τη διατήρηση των μεγάλων και ισχυρών εκμεταλλεύσεων καθώς τα ιστορικά δικαιώματα εξασφαλίζουν για τους παραγωγούς αυτούς μεγάλα χρηματικά ποσά ενισχύσεων.

Φαίνεται επίσης ότι αφενός μειώνεται ο αριθμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων καθώς οι λιγότερο ανταγωνιστικοί παραγωγοί μεταβιβάζουν τα δικαιώματα της ενιαίας ενίσχυσης σε πιο δυναμικούς παραγωγούς και αποχωρούν από τη παραγωγική διαδικασία, αφετέρου αυξάνεται το μέσο μέγεθος των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Όσο αφορά τη χρήση της γης τα αποτελέσματα δεν είναι δραματικά καθώς δεν προβλέπεται βραχυπρόθεσμα, εγκατάλειψη καλλιεργούμενων εκτάσεων ή/και σημαντική επέκταση της προαιρετικής αγρανάπαυσης.

Για τη χώρα μας, πέρα από μεμονωμένες και εντοπισμένες μελέτες ερευνητικών και πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, συντάχθηκαν 13 περιφερειακές μελέτες υπό την εποπτεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την εκτίμηση ανά Περιφέρεια των επιπτώσεων της νέας ΚΑΠ, τις δυνατότητες αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών, τη βελτίωσης της ζωικής παραγωγής και τη διευκόλυνση της διάθεσης

των τοπικών αγροτικών προϊόντων, σύμφωνα με τις σύγχρονες καταναλωτικές τάσεις.

Τα συμπεράσματα των μελετών αυτών αφορούν ανά περιφέρεια και ανά τομέα τις παρεμβάσεις που ενδείκνυται για την αναδιάρθρωση της παραγωγής, χωρίς όμως να εστιάζουν όπως αναμενόταν, στις οικονομικές επιπτώσεις του καθεστώτος της ενιαίας ενίσχυσης και των λοιπών μηχανισμών της τελευταίας μεταρρύθμισης στα εισοδήματα των εκμεταλλεύσεων. Με την εργασία αυτή λοιπόν, θα προσπαθήσουμε να συμβάλουμε στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την επίδραση της νέας ΚΑΠ στο εισόδημα των παραγωγών

2 Η περιοχή μελέτης

2.1 Γενικά χαρακτηριστικά

Η μελέτη πραγματοποιήθηκε στη Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και συγκεκριμένα σε δύο δημοτικά διαμερίσματα του νομού Βοιωτίας, καθώς ο νομός συμμετέχει στην παραγωγή σημαντικών ποσοτήτων προϊόντων του πρωτογενούς τομέα. Τα προϊόντα αυτά διατίθενται για την κάλυψη εγχώριων διατροφικών αναγκών, ως πρώτη ύλη στην μεταποιητική βιομηχανία που δραστηριοποιείται στην περιοχή καθώς και για εξαγωγές κυρίως προς χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με σκοπό η μελέτη μας να εντοπιστεί σε δύο διαφορετικές περιοχές του νομού ως προς την κατεύθυνση της γεωργικής δραστηριότητας, επιλέχθηκε το πεδινό δημοτικό διαμέρισμα «Λουτουφί» όπου τα κύρια προϊόντα είναι φυτικής προέλευσης και το ημιορεινό δημοτικό διαμέρισμα «Δάφνη» στο οποίο η παραγωγή αφορά και σε προϊόντα ζωικής προέλευσης.

2.2 Αναλυτική περιγραφή της περιοχής μελέτης

2.2.1 Γενικά στοιχεία για την περιφέρεια στερεάς Ελλάδος

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος βρίσκεται στο κέντρο της χώρας, συνορεύει βόρεια με τη Θεσσαλία, δυτικά με τη Δυτική Ελλάδα και νότια με την Αττική. Βρέχεται ανατολικά από το Αιγαίο Πέλαγος και τον Ευβοϊκό Κόλπο και νότια από τον Κορινθιακό Κόλπο. Αποτελείται από τους νομούς Βοιωτίας, Εύβοιας, Ευρυτανίας, Φθιώτιδας και Φωκίδας καταλαμβάνοντας συνολική έκταση 15.549 τ.χλμ. που αντιστοιχεί σε ποσοστό 11,8% της συνολικής έκτασης της χώρας. Έχει έδρα τη Λαμία, πρωτεύουσα του νομού Φθιώτιδας.

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανέρχεται σε 605.329 κατοίκους και αντιστοιχεί στο 5,52% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Ο αστικός πληθυσμός καταλαμβάνει το 46% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας με μεγαλύτερα αστικά κέντρα και οικισμούς την Χαλκίδα, τη Λαμία, τη

Θήβα, τη Λιβαδειά ενώ την Άμφισσα και το Καρπενήσι. (Απογραφή Πληθυσμού ΕΣΥΕ., 2001)

Το μεγαλύτερο τμήμα της Περιφέρειας είναι ορεινό και ημιορεινό με ποσοστό 47,4% και 31,8% αντίστοιχα ενώ το πεδινό είναι μόνο το 20,8% της συνολικής έκτασης. Οι ορεινές περιοχές της Περιφέρειας είναι από τις πιο μειονεκτικές της χώρας.

Στη Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας είναι αρκετά αναπτυγμένη η γεωργία και η κτηνοτροφία ενώ τουριστικοί πόροι προσφέρονται για χειμερινό και θερινό τουρισμό. Ικανοποιητική ανάπτυξη παρουσιάζει και ο αγροτουρισμός. Οι φυσικοί πόροι της Στερεάς Ελλάδας είναι μεταλλεύματα βωξίτη δολομίτη, μαγνησίτη και σιδηρονικελίου, μάρμαρο και χρώμιο, που όμως δεν αξιοποιούνται επαρκώς.

Όσο αφορά τους τομείς απασχόλησης στην Στερεά Ελλάδα, παρατηρείται μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα και παράλληλη αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα. Το ποσοστό απασχόλησης στον δευτερογενή τομέα είναι αρκετά σημαντικό καθώς η βιομηχανική δραστηριότητα είναι πολύ ανεπτυγμένη στην περιφέρεια.

Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί βασική πηγή εισοδήματος και απασχόλησης για το 21% του οικονομικά ενεργού του πληθυσμού της περιφέρειας και καθοριστικό παράγοντα για την διατήρηση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής των περιοχών της υπαίθρου, παρά τη συνεχή φθίνουσα πορεία του. Στην Στερεά Ελλάδα παράγεται το 23% της συνολικής παραγωγής της τομάτας της χώρας, όπου και κατέχει την 1η θέση μεταξύ των Περιφερειών της χώρας, το 16% της συνολικής παραγωγής βάμβακος (3η θέση), το 12% του καπνού (3η θέση), το 11% της πατάτας (4η θέση), το 6% του ελαιόλαδου (5η θέση) και το 12% της παραγωγής σίτου (4η θέση) (ΕΣΥΕ, 2001). Σημαντική είναι και η παραγωγή προϊόντων ζωικής προέλευσης στην Περιφέρεια, όπου παράγονται το 13% του συνόλου της εγχώριας παραγωγής κρέατος, το 15,6% της συνολικής παραγωγής σε μέλι και το 28,1% των ψαριών εσωτερικών υδάτων. (Περιοδικό “Επιλογή”, Νομοί, 2002).

Η κτηνοτροφία διαδραματίζει δευτερεύοντα, αλλά σημαντικό ρόλο στην οικονομία της Περιφέρειας. Κυρίαρχη είναι η εκτατική μορφή κτηνοτροφίας που αφορά κυρίως τη νομαδική προβατοτροφία στις ορεινές περιοχές της Φθιώτιδας και της Εύβοιας και η εντατική – ενσταβλισμένη κτηνοτροφία, που αφορά κυρίως τα πουλερικά, τους χοίρους και λιγότερο τα βοοειδή και είναι συγκεντρωμένη στην κεντρική Εύβοια και στη Ν.Α. Βοιωτία.

Τα δάση στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αποτελούνται κυρίως από έλατα και πεύκα και καλύπτουν το 25% της συνολικής της έκτασης. Εξασφαλίζουν απασχόληση και εισόδημα σε τμήμα του πληθυσμού των ορεινών οικισμών μέσω της παραγωγής τεχνικής ξυλείας, ρητίνης, καυσόξυλων και των ελάτων διακόσμησης και προσφέρονται για τις δραστηριότητες της θήρας και του ορεινού τουρισμού.

Η αλιεία ανοικτής θάλασσας στη Περιφέρεια είναι περιορισμένη, παρά τις δυνατότητες που έχουν οι κόλποι του Ευβοϊκού, του Μαλιακού και του Κορινθιακού, λόγω μη ορθολογικής διαχείρισης των αλιευτικών πόρων και ελλιπούς προστασίας τους από τα αστικά και βιομηχανικά κέντρα. Σημαντική είναι η ανάπτυξη των ιχθυοκαλλιεργειών, που αποτελεί δυναμικό αναπτυσσόμενο κλάδο τα τελευταία χρόνια.

Ο δευτερογενής τομέας στον οποίο απασχολείται το 22% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της περιφέρειας, και συγκεκριμένα οι μεγάλες βιομηχανικές μονάδες επεξεργασίας ορυκτών πόρων και ο μεγάλος αριθμός μεταποιητικών μονάδων εγκατεστημένων κυρίως στον άξονα Χαλκίδας – Θήβας κατατάσσουν την Στερεά Ελλάδα στις ανεπτυγμένες περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς το κατά κεφαλή ΑΕΠ της ξεπερνάει το 75% του μέσου όρου των κατά κεφαλή ΑΕΠ των περιφερειών των 25 και των 15 κρατών-μελών. Έτσι, στα πλαίσια της Περιφερειακής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα έτη 2007-2013, η Στερεά Ελλάδα ανήκει στις περιφέρειες του Στόχου 2 (phasing in) με αποτέλεσμα, να εισέρχεται σε καθεστώς σταδιακής «απεξάρτησης» από τους κοινοτικούς πόρους.

Ο τριτογενής τομέας στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ο τομέας που παρουσιάζει τον μεγαλύτερο δυναμισμό απασχολεί το 40% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και παρουσιάζει συνεχή ενίσχυση του ρόλου του στην οικονομία της Περιφέρειας. Στα αστικά κέντρα Λαμία, Χαλκίδα, Λειβαδιά και Θήβα παρατηρείται η μεγαλύτερη συγκέντρωση χονδρικού και λιανικού εμπορίου. Στους παρακάτω πίνακες, φαίνεται το ΑΕΠ και το κατά κεφαλή ΑΕΠ στους διάφορους νομούς της Στερεάς Ελλάδος.

Επιπλέον, οι αρχαιολογικοί χώροι, το φυσικό περιβάλλον κυρίως στους νομούς Ευρυτανίας και Φωκίδας, οι ιαματικές πηγές, τα χιονοδρομικά κέντρα και τα χειμερινά και θερινά θέρετρα προσφέρουν δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης και βελτίωσης της οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής.

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται τα βασικά οικονομικά μεγέθη της Περιφέρειας και των αντίστοιχων νομών της για τα τελευταία έτη. Παρατηρούμε την

μεγάλη συμμετοχή των νομών Βοιωτίας, Εύβοιας και Φθιώτιδας στην οικονομική δραστηριότητα της Περιφέρειας.

Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Στερεά Ελλάς	8.900	9.641	10.147	10.598	10.072	10.167
Βοιωτία	3.714	4.146	4.206	4.197	3.504	3.650
Εύβοια	2.507	2.806	2.957	2.936	3.186	3.301
Ευρυτανία	142	158	167	187	198	218
Φθιώτιδα	2.130	2.076	2.319	2.805	2.645	2.457
Φωκίδα	407 4	54	498	473	539	541

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές (ΕΣΥΕ,2009)

Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Στερεά Ελλάς	15.885	17.214	18.155	18.996	18.086	18.293
Βοιωτία	29.629	32.986	33.467	33.411	27.908	19.106
Εύβοια	12.077	13.521	14.269	14.184	15.404	15.978
Ευρυτανία	7.299	8.188	8.529	9.441	10.074	11.130
Φθιώτιδα	12.569	12.281	13.787	16.756	15.844	14.756
Φωκίδα	10.600	11.830	13.037	12.410	14.219	14.651

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές(ΕΣΥΕ,2009)

2.3 Νομός Βοιωτίας

Ο νομός Βοιωτίας συνορεύει βόρεια με το νομό Φθιώτιδας, δυτικά με το νομό Φωκίδας, νότια βρέχεται από τον Κορινθιακό κόλπο και συνορεύει με το νομό Αττικής και ανατολικά βρέχεται από τον Ευβοϊκό κόλπο.

Διοικητικά και σύμφωνα με το Σχέδιο "Καποδίστριας" διαιρείται στους παρακάτω 18 δήμους και 2 κοινότητες :

Δ. Ακραιφνίας	Δ. Θίσβης
Δ. Αλιάρτου	Δ. Κορώνειας
Κ. Αντικύρας	Κ. Κυριακίου
Δ. Αραχώβης	Δ. Λεβαδέων
Δ. Βαγίων	Δ. Οιοφυτών
Δ. Δαύλειας	Δ. Ορχομενού
Δ. Δερβενοχωριών	Δ. Πλαταιών
Δ. Διστόμου	Δ. Σχηματαρίου
Δ. Θεσπιέων	Δ. Τανάγρας
Δ. Θηβαίων	Δ. Χαιρωνείας

Χάρτης 1: Νομός Βοιωτίας

Παραπάνω, φαίνεται ένας γενικός χάρτης του νομού. Ο νομός καταλαμβάνει συνολική έκταση 3.211 τ.χλμ που αντιστοιχεί σε ποσοστό 20% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Ο πληθυσμός του νομού Βοιωτίας ανέρχεται σε 131.085 κατοίκους και αντιστοιχεί περίπου στο 21% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας. Πρωτεύουσα του νομού είναι η Λιβαδειά με πληθυσμό

21.492 κατοίκους ενώ σημαντικά αστικά κέντρα αποτελούν η Θήβα, ο Ορχομενός, τα Βάγια, το Σχηματάρι, η Αλιάρτος, η Αράχοβα, η Αντικύρα, ο Άγιος Γεώργιος και το Δίστομο.

Η Βοιωτία είναι κυρίως πεδινός νομός με εύφορα εδάφη, ενώ η ορεινή έκταση που περιλαμβάνει είναι πολύ μικρή. Συγκεκριμένα, 40% της κατανομής του εδάφους είναι πεδινό, 38% ημιορεινό και 22% ορεινό.

Στην περιοχή της Θήβας απαντώνται οι δύο μεγάλες πεδιάδες, της Χαιρώνειας και της Κωπαΐδας η οποία σχηματίστηκε ύστερα από την αποξήρανση της ομώνυμης λίμνης. Οι πεδιάδες αυτές βρέχονται από μικρούς ποταμούς και χείμαρρους, κυριότεροι από τους οποίους είναι ο Ασωπός, στα δυτικά του νομού, που πηγάζει από τον Κιθαιρώνα και χύνεται στον Ευβοϊκό κόλπο, ο Βοιωτικός Κηφισός που χύνεται στην Υλίκη λίμνη, και ο Λιβαδόστρας που χύνεται στον Κορινθιακό κόλπο. Μικρότεροι ποταμοί είναι οι παραπόταμοι του Κηφισού, Μόρνος και Μέλας. Ο νομός έχει επίσης δυο λίμνες, την Υλίκη και την Παραλίμνη, που τροφοδοτούν με τα νερά τους τη λίμνη του Μαραθώνα.

Ο νομός περιβάλλεται από τα βουνά Ελικώνα (1.748 μ.), Κιθαιρώνα (1.409 μ.), Παρνασσό(2.400 μ.), Νεραϊδολάκκωμα (1.678 μ.), Μασσάπιο (1.201 μ.) και Χλωμό (1.081 μ.).

Οι ακτές του Κορινθιακού κόλπου έχουν μεγάλο διαμελισμό και σχηματίζουν τα ακρωτήρια Αγιά, Μαύρος Κάβος και Μούντα και πολλά νησάκια, μεταξύ των οποίων το Μακρονήσι και το Ελατονήσι. Στη Βοιωτία ανήκουν επίσης πολλές ακατοίκητες νησίδες όπως Άμπελος, Δασκαλιό, Τσαρούχι, Κασίδης, Αλατονήσι, Βρώμη, Μακρόνησος, Αλκουνίδες Νήσοι, Γράμμουσα, Γάντζα, Πασάς, κ.ά. Στον Ευβοϊκό κόλπο σχηματίζονται τα στενά της Αυλίδας και του Ευρίπου, και ο όρμος Σκροπονερίου.

Το κλίμα της Βοιωτίας είναι ηπειρωτικό με κρύους χειμώνες και ζεστά καλοκαίρια. Η μέση θερμοκρασία είναι 16-18οC και το μέσο ύψος των βροχών 500-600 χιλιοστά. Για την κάλυψη των αρδευτικών αναγκών στον γεωργικό τομέα, υπάρχουν μόνο τρεις Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων στις περιοχές Λειβαδιάς, Ορχομενού, και Χαιρώνειας. Γενικά στο νομό η άρδευση των καλλιεργούμενων εκτάσεων πραγματοποιείται μέσω γεωτρήσεων.

Η Βοιωτία χαρακτηρίζεται ως μία από τις πιο εύφορες περιοχές της Ελλάδος με έντονη γεωργική δραστηριότητα. Το 23% του πληθυσμού του νομού ασχολείται με

την γεωργία και την κτηνοτροφία. Κύρια προϊόντα του νομού είναι το βαμβάκι, τα σιτηρά, τα κηπευτικά, τα όσπρια, οι ελιές, και τα κτηνοτροφικά προϊόντα.

Οι μεγάλες πόλεις της αποτελούν κέντρα εμπορίου και επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων, ενώ αρκετά αναπτυγμένη είναι η εξορυκτική βιομηχανία, κύρια στο Δίστομο Παρνασσού (βωξίτης) και στο Πτώο (σιδηρομεταλλεύματα).

Ικανοποιητική ανάπτυξη παρουσιάζουν επίσης, ο χειμερινός και θερινός τουρισμός στην περιοχή.

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν του νομού Βοιωτίας για το έτος 2005 ανέρχεται σε 4.197 εκατομμύρια ευρώ, που αντιστοιχεί στο 40% του συνολικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της Περιφέρειας.

Η οικονομική δραστηριότητα του νομού τα τελευταία χρόνια σε σχέση με το σύνολο της Περιφέρειας, παρουσιάζει τις ίδιες τάσεις μείωσης της απασχόλησης στο πρωτογενή τομέα και αύξησης στον τριτογενή. Το 24% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού του νομού απασχολείται στον πρωτογενή τομέα, το 25% στον δευτερογενή τομέα και το 35% στον τριτογενή τομέα. Το ποσοστό των ανέργων πλησιάζει το 10%.(ΕΣΥΕ, 2001).

2.3.1 Δημοτικά Διαμερίσματα

Ο Δήμος Πλαταιών με πληθυσμό 4.715 κατοίκους περιλαμβάνει τα δημοτικά διαμερίσματα Καπαρελίου, Λεύκτρων, Λουτουφίου, Μελισσοχωρίου και Πλαταιών. Ο δήμος είναι πεδινός με κύρια οικονομική δραστηριότητα την γεωργία ενώ ταυτόχρονα λόγω των ιστορικών μνημείων της περιοχής και του όμορφου φυσικού περιβάλλοντος αναπτύσσονται ειδικές μορφές τουρισμού όπως ιστορικός – αρχαιολογικός τουρισμός, αιρωπερισμός και αγροτουρισμός.

Το ποσοστό των κατοίκων που ασχολούνται με τη γεωργία και την κτηνοτροφία ανέρχεται στο 48%, ενώ στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα απασχολείται αντίστοιχα το 21% και 24% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.

Το Δημοτικό Διαμέρισμα "Λουτουφί " του Δήμου Πλαταιών, έχει πληθυσμό 334 κατοίκους. Το 61% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ασχολείται με την παραγωγή γεωργικών προϊόντων, το 10% απασχολείται στον δευτερογενή τομέα και το 34% στον τριτογενή.

Κύρια γεωργικά προϊόντα της περιοχής αποτελούν το σκληρό σιτάρι, το κριθάρι, το βαμβάκι, τα κηπευτικά, τα όσπρια, το τριφύλλι. Σημαντική είναι και η παραγωγή ελαιολάδου από ελαιόδεντρα ποικιλίας «Μεγαρείτικη».

Ο Δήμος Δερβενοχωρίων με πληθυσμό 2.191 περιλαμβάνει τα δημοτικά διαμερίσματα Πύλης, Σκούρτων, Στεφάνης και Δάφνης. Το 31% περίπου των κατοίκων της περιοχής απασχολείται σε γεωργικές και κτηνοτροφικές εργασίες, το 27% σε επιχειρήσεις της μεταποιητικής βιομηχανίας του δευτερογενή τομέα, και το υπόλοιπο 30%, απασχολείται σε επιχειρήσεις και υπηρεσίες του τριτογενή τομέα. Το ποσοστό ανεργίας στο Δήμο ανέρχεται στο 10% περίπου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.

Η περιοχή δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη οικονομική ανάπτυξη, γεγονός που οφείλεται στη μορφολογία του εδάφους και στην απομόνωση της περιοχής από τις γειτονικές περιοχές.

Στο ημιορεινό Δημοτικό Διαμέρισμα "Δάφνη " του Δήμου Δερβενοχωρίων με πληθυσμό 156 κατοίκους, κύρια δραστηριότητα είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία σε ποσοστό 73% των οικονομικά ενεργών κατοίκων. Μόνο 6% απασχολείται στον δευτερογενή τομέα, ενώ το 22% δραστηριοποιείται στη παροχή υπηρεσιών του τριτογενή τομέα.

Κύρια προϊόντα είναι το σκληρό σιτάρι, το κριθάρι, η βρώμη, τα κηπευτικά. Σημαντική είναι η εκτροφή αιγοπροβάτων και βοοειδών για παραγωγή κρέατος και κτηνοτροφικών προϊόντων.

3 Υφιστάμενες καλλιέργειες και προϊόντα. Προτεινόμενες λύσεις

Σε αυτό το κεφάλαιο, θα δούμε τα κυριότερα χαρακτηριστικά και τις τάσεις αναφορικά με τις καλλιέργειες και τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας.

3.1 Σκληρό σιτάρι

3.1.1 Γενικά η καλλιέργεια

Η καλλιέργεια του σιταριού είναι η πιο σημαντική καλλιέργεια σχετικά με την έκταση και την παραγωγή του σε παγκόσμια κλίμακα. Το σιτάρι εμφανίστηκε το 4.500 π.Χ. και είναι από τα αρχαιότερα φυτά. Ανήκει στην οικογένεια Poacea (πρώην Graminae) και το γένος Triticum. Η επιστημονική ονομασία για το σκληρό σιτάρι είναι Triticum durum.

Το σιτάρι καλλιεργείται συνήθως σε ημίξηρες μέχρι ύφυγρες περιοχές και αντέχει σε πολύ χαμηλές θερμοκρασίες. Ευδοκίμει σε εδάφη μέσης συστάσεως μέχρι βαριά (αμμοπηλώδη, πηλώδη, αργιλλώδη), βαθειά και καλά στραγγιζόμενα. Για να αποδώσει ικανοποιητικά χρειάζεται γόνιμα εδάφη και αντιδρά θετικά και θεαματικά στην προσθήκη αζώτου στο έδαφος. Ο φώσφορος και το κάλιο είναι εξίσου απαραίτητα στοιχεία. Το σιτάρι καλλιεργείται κυρίως ως ξηρικό, αν και αντιδρά θεαματικά στην άρδευση.

Το σιτάρι μπαίνει σε σύστημα αμειψισποράς με σανοδοτικά ψυχανθή ώστε να βελτιώνει την γονιμότητα του εδάφους, καθώς η μονοκαλλιέργεια του σιταριού εξαντλεί το έδαφος και επιφέρει σταδιακή μείωση των αποδόσεων. Η καλλιέργεια γενικά έχει πολύ μικρές απαιτήσεις σε εργατικά.

Το σιτάρι σπέρνεται στην Ελλάδα σχεδόν αποκλειστικά από το φθινόπωρο έως το χειμώνα και το έδαφος κατά τη σπορά θα πρέπει να σβολώδες. Για τα δεδομένα της χώρας μας συνιστώνται ποσότητες σπόρου περίπου 20 κιλά/στρέμμα

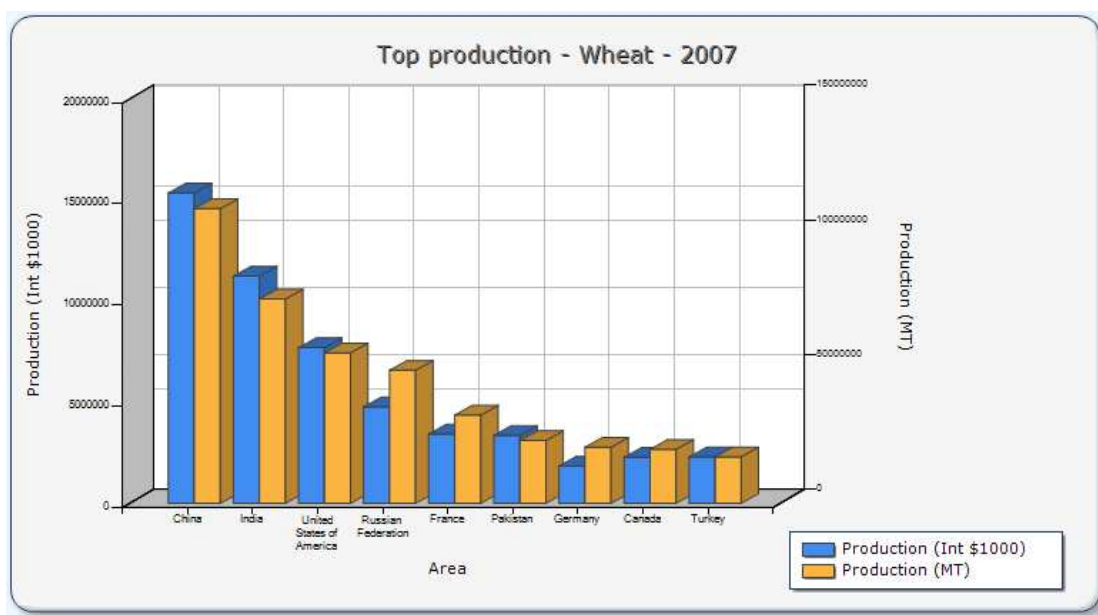
Συνήθως το σιτάρι ανταγωνίζεται επιτυχώς τα περισσότερα ζιζάνια σε περιοχές με ψυχρούς και σχετικά ξηρούς χειμώνες, ενώ κυριότερες ασθένειες του σιταριού είναι οι σκωριάσεις, ο δαυλίτης, ο άνθρακας, και το ωίδιο. Εχθροί του είναι οι σιδηροσκώληκες, οι αγρότιδες, οι ακρίδες, το παρασιτικό πλάγιασμα καθώς και τα

έντομα των αποθηκών αποτελούν μεγάλο κίνδυνο για τους αποθηκευμένους καρπούς του σιταριού.

Στην Ελλάδα η μέση στρεμματική απόδοση για το σκληρό σιτάρι κυμαίνεται στα 202-228 κιλά. Το σκληρό σιτάρι χρησιμοποιείται στην βιομηχανία ζυμαρικών, για βιομηχανικές χρήσεις (κολλητικές ουσίες, παραγωγή αλκοόλης κλπ.), ως κτηνοτροφία ως πολλαπλασιαστικό υλικό, καθώς και για παραγωγή ενέργειας.

3.1.2 Η παραγωγή του σκληρού σίτου στην Ελλάδα και στον κόσμο

Το σιτάρι είναι το σημαντικότερο από τα αγρωστώδη φυτά και το πιο διαδομένο στον κόσμο. Οι πιο σημαντικές χώρες από πλευράς παραγωγής σιταριού είναι η Κίνα, η Ινδία, οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Γαλλία, το Πακιστάν, η Γερμανία, ο Καναδάς. Κατά την παραγωγική περίοδο 2007 όπως φαίνεται και από το παρακάτω διάγραμμα, το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής του σιταριού προήλθε κυρίως από τις Ασιατικές χώρες και τα Ευρωπαϊκά κράτη.

Πιν. 1 Παγκόσμια παραγωγή σιταριού (2007, FAOSTAT)

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 κρατών-μελών οι καλλιεργούμενες εκτάσεις με σιτάρι καλύπτονται κυρίως με το μαλακό και δευτερευόντως με το σκληρό σίτο. Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται ότι οι εκτάσεις καλλιέργειας και η παραγωγή του σκληρού σιταριού τα τελευταία χρόνια μειώθηκαν, ενώ το 2008 παρουσίασαν σημαντική ανάκαμψη. Σημαντική αύξηση παρατηρήθηκε και στις αποδόσεις.

	ΕΚΤΑΣΗ (1000 εκτάρια)				ΑΠΟΔΟΣΗ (100 κιλά/εκτάριο)				ΠΑΡΑΓΩΓΗ (1000 τόνοι)			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Μαλακό σιτάρι	22.793	21.904	22.006	23.427	55,2	53,6	50,9	60,0	125.889	117.419	111.996	140.449
Σκληρό σιτάρι	3.660	3.008	2.794	3.082	24,8	30,6	29,4	32,5	9.078	9.206	8.222	10.023

Πιν.2 Έκταση, απόδοση και παραγωγή σκληρού σιταριού στην Ευρώπη των 27 (2009, EUROSTAT)

Από τα πρώτα αποτελέσματα που παρουσίασε η Επιτροπή για το έτος 2009/2010 σε ευρωπαϊκό επίπεδο και γενικά για τον τομέα των σιτηρών, η καλλιεργούμενη έκταση μειώθηκε κατά 2,2% και οι μέσες αποδόσεις έδωσαν παραγωγή 6,3% χαμηλότερη σε σύγκριση με το σχετικά υψηλό επίπεδο 2008/2009. Στο σκληρό σιτάρι, η παραγωγή μειώθηκε.

Στη χώρα μας το σκληρό σιτάρι καταλαμβάνει την πρώτη θέση σε καλλιεργούμενη έκταση και σε παραγωγή στο σύνολο των καλλιεργούμενων εκτάσεων και της παραγωγής των σιτηρών αντίστοιχα. Οι κύριοι νομοί παραγωγής σκληρού σιταριού είναι ο Έβρος, η Χαλκιδική, η Θεσσαλονίκη, το Κιλκίς, η Λάρισα και η Μαγνησία. Η πλεονασματική ποσότητα του σκληρού σίτου εξάγεται είτε ως σιτάρι (σπόρος), είτε ως σιμιγδάλι (αλεύρι για παραγωγή ζυμαρικών), κυρίως στην Ιταλία.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις καλλιεργούμενες εκτάσεις και την παραγωγή σκληρού σιταριού στην Ελλάδα. Παρατηρείται μια τάση μείωσης των καλλιεργούμενων εκτάσεων σκληρού σίτου (μια μικρή ανάκαμψη από το 2008 και μετά), η οποία συνοδεύεται από αύξηση της εμπορικής τιμής του.

ΕΤΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (στρέμματα)	ΠΑΡΑΓΩΓ Η (τόνοι)	ΣΤΡΕΜ. ΑΠΟΔΟΣΗ (κιλά/στρεμ.)	ΤΙΜΗ (€ / κιλό)	ΑΚΑΘ. ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (σε €)
2004	7.505.000	1.500.000	200	0,13	195.000
2005	7.455.000	1.491.000	200	0,13	193.830
2006	5.200.000	1.144.000	220	0,12	137.280
2007	4.370.420	917.780	210	0,21	192.734
2008	4.831.200	1.414.100	293	0,25	353.525
2009	5.250.000	1.330.000	253		

Πιν.3 Εγχώρια έκταση και παραγωγή σκληρού σιταριού (στοιχεία Υπ.Α.Α.Τ)

3.1.3 Κοινοτικό και εθνικό πλαίσιο πολιτικής για το σκληρό σιτάρι

Επιπλέον του καθεστώτος της ενιαίας ενίσχυσης στον τομέα των σιτηρών, ο κανονισμός (ΕΚ) 1784 ο οποίος εντάσσεται στη μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής του 2003 περιλαμβάνει ριζική αναθεώρηση της ΚΟΑ σιτηρών που διέπονταν στο παρελθόν από τον κανονισμό 1766/92. Η ΚΟΑ σιτηρών η οποία μεταξύ άλλων διέπει και το σκληρό σιτάρι, προβλέπει καθεστώς παρέμβασης στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς και ορισμένα μέτρα στήριξης των ευρωπαϊκών προϊόντων όταν αποτελούν το αντικείμενο συναλλαγών στις παγκόσμιες αγορές.

Το 2007, η ΚΟΑ ενσωματώθηκε στη νομοθεσία που αφορά την ενιαία ΚΟΑ (Καν. ΕΚ 1234/2007), η οποία αντικατέστησε τις 21 τομεακές ΚΟΑ, απλοποιώντας παράλληλα το νομικό πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής.

Συνολικά το πλαίσιο της πολιτικής που εφαρμόζεται σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο στον τομέα των σιτηρών και συγκεκριμένα για το σκληρό σιτάρι, απαρτίζεται από:

- την ενιαία ενίσχυση βάσει της τριετούς περιόδου αναφοράς 2000-2002
- χορήγηση ποιοτικού παρακρατήματος ενδεικτικής τιμής 9 €/στρ. Για την ενιαία ενίσχυση του 2009 η τελική τιμή του ποιοτικού παρακρατήματος διαμορφώθηκε μόλις στα 4,28€/στρ. με βάση τα συνολικά εκτάρια γης που καλλιεργήθηκαν στη χώρα. Χορηγείται επιπλέον 4 €/στρ. ως ειδική πριμοδότηση ποιότητας με την προϋπόθεση υποχρεωτικής χρήσης πιστοποιημένου σπόρου σποράς τουλάχιστον 8 κιλά/στρ. και χρήση επιλέξιμων ποικιλιών, για Εθνική έκταση βάσης σκληρού σιταριού της τάξεως των 6.170.000 στρεμμάτων.

Σύμφωνα όμως με τα νεότερα δεδομένα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ, την καλλιεργητική περίοδο 2009/2010 το ποιοτικό παρακράτημα θα ληφθεί με την ισχύουσα διαδικασία, ενώ μετά το 2010 η ειδική πριμοδότηση ποιότητας σκληρού σιταριού καταργείται και εντάσσεται στο Καθεστώς της Ενιαίας Ενίσχυσης. Δικαιούχοι της πρόσθετης ενίσχυσης σκληρού σίτου θα είναι μόνο οι γεωργοί οι οποίοι καλλιεργούν και παράγουν σκληρό σίτο υψηλής ποιότητας, σύμφωνα με το εθνικό καθεστώς ποιότητας του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης AGRO 2.1. και 2.2. και χρησιμοποιούν ως ελάχιστη ποσότητα σπόρων σποράς για το σκληρό σίτο τα 10 κιλά ανά στρέμμα για τα έτη 2011 και 2012.

3.1.4 Προβλήματα της καλλιέργειας και προτάσεις αναδιάρθρωσης

Τα βασικότερα προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν οι παραγωγοί σκληρού σίτου είναι αυτά που αντιμετωπίζει ο τομέας των σιτηρών γενικότερα και αφορούν το μικρό μέγεθος του κλήρου και τον πολυτεμαχισμό της αγροτικής γης που συνεπάγεται αυξημένο κόστος παραγωγής και αντίστοιχη μείωση της ανταγωνιστικότητας. Επίσης η μονοκαλλιέργεια έχει αποτέλεσμα μειωμένη γονιμότητα των εδαφών και οι καιρικές συνθήκες μπορούν να επηρεάσουν την τιμή του προϊόντος.

Ωστόσο η χώρα μας για τα σιτάρια που παράγονται, διαθέτει ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα ποιότητας έναντι των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης, Γαλλία, Γερμανία, Ουκρανία, κοιλάδα Πάδου στην Β. Ιταλία, λόγω απουσίας μυκοτοξινών που ευνοούνται από το υγρό μεσευρωπαϊκό κλίμα. Αντίθετα οι προσβολές αυτές στη χώρα μας είναι πολύ λίγες έως σπάνιες. Σε συνδυασμό λοιπόν και με την τήρηση των ορθών γεωργικών συγκομιστικών και αποθηκευτικών πρακτικών οι Έλληνες αγρότες μπορούν να διασφαλίσουν την διατήρηση της ποιότητας στο σκληρό σιτάρι.

Καθώς το σκληρό σιτάρι αποτελεί προϊόν υψίστης εθνικής και στρατηγικής σημασίας για τη χώρα μας, προτείνεται ο εκσυγχρονισμός των εκμεταλλεύσεων που και των καλλιεργητικών τεχνικών. Έτσι, σχεδιάζονται ενέργειες προς τη βελτίωση της καλλιέργειας και των προϊόντων της μέσω της ένταξης της σε Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης (όπως προβλέπει και ο Κανονισμός ΕΚ 73/2009 για την χορήγηση του ποιοτικού παρακρατήματος) και βιολογικής καλλιέργειας. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να σχεδιαστούν δράσεις εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, και επιστημονική και τεχνική στήριξη των παραγωγών και των

γεωπόνων στην Ολοκληρωμένη Διαχείριση, τη βιολογική καλλιέργεια ακόμα και τη συμβολαιακή γεωργία μεταξύ πρωτογενή τομέα και τομέα μεταποίησης, προωθώντας ακόμα και το θεσμό των γεωργικών συμβουλών. Αναγκαία είναι τέλος η προώθηση δημιουργίας ομάδων βιοκαλλιεργητών και υποδομών για την επιστημονική τους στήριξη.

3.2 Κριθάρι

3.2.1 Γενικά η καλλιέργεια

Η καλλιέργεια του κριθαριού αποτελεί μια παραδοσιακή καλλιέργεια του ελληνικού χώρου. Το κριθάρι και η καλλιέργεια του μνημονεύονται επανειλημμένα από τον Όμηρο και τους αρχαίους συγγραφείς και η σημασία του μαρτυρείται από επιγραφές και νομίσματα. Ανήκει στην οικογένεια Poacea (πρώην Graminae) και το γένος Hordeum. Η επιστημονική ονομασία για το σκληρό σιτάρι είναι Hordeum vulgare.

Συγκριτικά με το σιτάρι, το κριθάρι είναι περισσότερο ανθεκτικό και παραγωγικό υπό ξηρικές συνθήκες, ενώ είναι λιγότερο ανθεκτικό σε χαμηλές θερμοκρασίες. Ευδοκιμεί κυρίως σε πηλώδη και αργιλοπηλώδη εδάφη, και χρειάζεται καλά στραγγιζόμενα εδάφη επειδή υποφέρει από περίσσεια υγρασίας. Μπορεί να καλλιεργείται και να αποδίδει ικανοποιητικά και σε εδάφη λιγότερο γόνιμα απ' ό,τι το σιτάρι και είναι ανθεκτικό στην αλατότητα. Το κριθάρι αντιδρά θετικά στην προσθήκη αζώτου και ο φώσφορος διασφαλίζει καλό γέμισμα των καρπών και συσχετίζεται με υψηλότερο εκχύλισμα βύνης. Το κάλιο είναι απαραίτητο ιδιαίτερα στα πρώτα στάδια της ανάπτυξης. Παρά την ανθεκτικότητα του στην ξηρασία, η άρδευση αυξάνει σημαντικά την παραγωγή.

Το κριθάρι εναλλάσσεται με ετήσια αγρανάπαυση ή ακολουθείται τριετής αμειψισπορά, ανάλογα με τις συνθήκες ξηρασίας που επικρατούν στη περιοχή καλλιέργειας. Η καλλιέργεια γενικά έχει λίγες απαιτήσεις σε εργατικά.

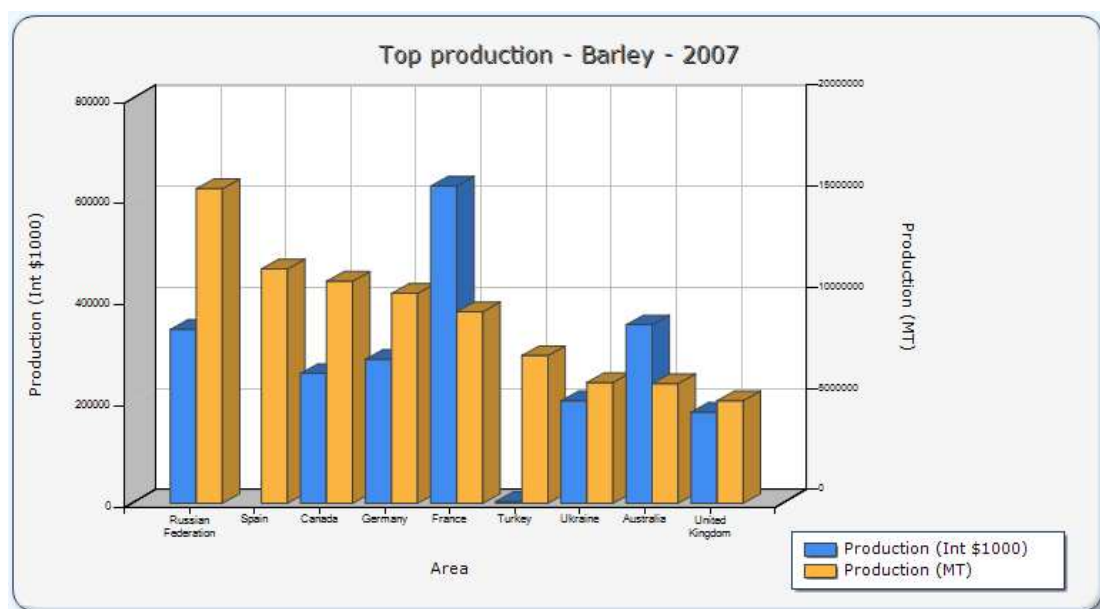
Στην Ελλάδα η σπορά του κριθαριού πρέπει να γίνεται από τα μέσα μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου και το έδαφος κατά τη σπορά θα πρέπει να σβολώδες. Οι ποσότητες σπόρου σποράς κυμαίνονται μεταξύ 10 και 12 κιλών/στρέμμα.

Το κριθάρι ανταγωνίζεται τα ζιζάνια επιτυχώς και κυριότερες ασθένειες είναι οι σκωριάσεις, το ωίδιο, οι ελμινθοσποριάσεις, η ρυγχοσπορίαση και οι άνθρακες. Εχθροί του είναι οι σιδηροσκώληκες, οι αγρότιδες, η κηκιδόμυγα, οι αφίδες, οι ακρίδες, ενώ τα έντομα των αποθηκών αποτελούν μεγάλο εχθρό για τον συγκομισμένο σπόρο.

Στην Ελλάδα η μέση στρεμματική απόδοση για το κριθάρι κυμαίνεται στα 234-256 κιλά. Η καλλιέργεια προορίζεται για την παραγωγή καρπών που χρησιμοποιούνται είτε για κτηνοτροφία είτε στη βυνοζυθοποιία είτε για ανθρώπινη κατανάλωση και για την παραγωγή βιομάζας που αποσκοπεί στην βόσκηση, ενσίρωση και παραγωγή σανού καθώς και στην παραγωγή ενέργειας.

3.2.2 Η παραγωγή του κριθαριού στην Ελλάδα και στον κόσμο

Σε παγκόσμιο επίπεδο είναι το τέταρτο κατά σειρά οικονομικής σημασίας σιτηρό μετά το σιτάρι, το ρύζι και τον αραβόσιτο. Οι πιο σημαντικές χώρες από πλευράς παραγωγής κριθαριού είναι η Ρωσία, ο Καναδάς, η Γερμανία, η Ουκρανία, η Γαλλία, η Ισπανία και η Τουρκία. Κατά την παραγωγική περίοδο 2007 όπως φαίνεται από το παρακάτω διάγραμμα, το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής του κριθαριού προήλθε κυρίως από τα Ευρωπαϊκά κράτη.

Πιν.4 Παγκόσμια παραγωγή κριθαριού (2007, FAOSTAT)

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο η δεύτερη μεγαλύτερη καλλιέργεια σιτηρού από πλευράς καλλιεργούμενων εκτάσεων και παραγωγής είναι το κριθάρι. Στον παρακάτω πίνακα φαίνεται ότι οι εκτάσεις καλλιέργειας μετά το 2005 παρουσίασαν μια μικρή μείωση, ενώ το 2008 παρουσίασαν σημαντική ανάκαμψη. Σημαντική αύξηση παρατηρήθηκε στις αποδόσεις ενώ ακόμα πιο εντυπωσιακή είναι η αύξηση της παραγωγής του κριθαριού τα τελευταία χρόνια.

Έτος	ΕΚΤΑΣΗ (1000 εκτάρια)				ΑΠΟΔΟΣΗ (100 κιλά/εκτάριο)				ΠΑΡΑΓΩΓΗ (1000 τόνοι)			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Κριθάρι	13.821	13.764	13.723	14.499	39,6	40,7	42,3	45,3	54.667	56.018	58.045	65.628

Πιν.5 Έκταση, απόδοση και παραγωγή κριθαριού στην Ευρώπη των 27 (2009, EUROSTAT)

Όμως για το έτος 2009/2010 και σύμφωνα με την σχετική έκθεση της Επιτροπής για τις αγορές των αγροτικών προϊόντων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η παραγωγή του κριθαριού μειώθηκε στα πλαίσια της γενικότερης ύφεσης της οικονομίας της Ε.Ε..

Η Ελλάδα είναι ελλειμματική σε παραγωγή κριθαριού και προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες της εγχώριας αγοράς εισάγονται ποσότητες ύψους περίπου 300.000 τόνων (στοιχεία Υπ.Α.Α.Τ.). Τα τελευταία χρόνια όμως, οι καλλιεργούμενες εκτάσεις με κριθάρι σταδιακά αυξάνονται όπως δείχνει ο παρακάτω πίνακας και παράλληλα η παραγωγή παρουσιάζει συνεχή σταθερή αύξηση. Αν και το κριθάρι στην Ελλάδα χρησιμοποιείται κυρίως για ζωοτροφές, ωστόσο η προώθηση της συμβολαιακής γεωργίας από επιχειρήσεις ζυθοποιίας έχει αυξήσει την εγχώρια ζήτηση κριθαριού και πιθανώς στο γεγονός αυτό να οφείλεται η αύξηση της παραγωγής.

ΕΤΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (στρέμματα)	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τόνοι)	ΣΤΡΕΜ. ΑΠΟΔΟΣΗ (κιλά/στρεμ.)	ΤΙΜΗ (€ / κιλό)	ΑΚΑΘ. ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (σε €)
2004	898.400	238.100	265	0,11	26.191
2005	850.000	204.000	240	0,13	26.520
2006	970.000	228.900	236	0,13	29.757
2007	1.129.000	264.500	234	0,20	52.900
2008	1.160.000	265.000	228	0,17	45.050
2009	1.200.000	280.000	233		

Πιν.6 Εγχώρια έκταση και παραγωγή κριθαριού (στοιχεία Υπ.Α.Α.Τ)

3.2.3 Κοινοτικό και εθνικό πλαίσιο πολιτικής για το κριθάρι

Σύμφωνα με το πλαίσιο της πολιτικής που εφαρμόζεται σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο για το κριθάρι, η καλλιέργεια εντάσσεται όπως και για τα λοιπά σιτηρά, στο καθεστώς της ενιαίας ενίσχυσης βάσει της τριετούς περιόδου αναφοράς 2000-2002. Καμία επιπλέον ενίσχυση δεν καταβάλλεται στους παραγωγούς για την καλλιέργεια του οπότε και εισπράττει μόνο την εμπορική τιμή.

3.2.4 Προβλήματα της καλλιέργειας και προτάσεις αναδιάρθρωσης

Το κριθάρι καλλιεργείται διάσπαρτα σε όλη τη χώρα και αντιμετωπίζει προβλήματα που επηρεάζουν γενικά τον τομέα των σιτηρών, όπως ο πολυτεμαχισμένος κλήρος, η εξάρτηση της καλλιέργειας από τις καιρικές συνθήκες, η εισαγωγή ποσοτήτων κριθαριού από τις βαλκανικές χώρες, κ.α.

Οι πολλές δυνατότητες χρήσης του κριθαριού όμως, του δίνουν και ευκαιρίες η καλλιέργεια να γίνει προσοδοφόρα για τον παραγωγό και τα προϊόντα ανταγωνιστικά στις διεθνείς αγορές. Είναι αναγκαίο επομένως να δημιουργηθούν ποικιλίες περισσότερο ανθεκτικές στο κρύο, τις ασθένειες και τα έντομα, με μειωμένες απαιτήσεις νερού και υψηλές αποδόσεις. Η δραστηριότητα των επιχειρήσεων ζυθοποιίας στη χώρα μας ευνοεί και την δημιουργία ποικιλιών με καλή βυνοποιητική απόδοση.

Προωθείται επίσης ο εκσυγχρονισμός των εκμεταλλεύσεων και των καλλιεργητικών τεχνικών όπως η εφαρμογή βιολογικής γεωργίας και ολοκληρωμένης διαχείρισης των καλλιεργειών. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται έντονη δραστηριότητα στη χρήση του κριθαριού ως πρώτη υλη για την παραγωγή βιοαιθανόλης.

Τέλος σημαντικά θα είναι τα οφέλη από την εφαρμογή της συμβολαιακής καλλιέργειας μεταξύ παραγωγών και επιχειρήσεων ζυθοποιίας ή βιομηχανιών παραγωγής ενέργειας.

3.3 Βαμβάκι

3.3.1 Γενικά η καλλιέργεια

Το βαμβάκι είναι φυτό που προέρχεται από τροπικές ή υποτροπικές περιοχές και στην άγρια φύση του είναι πολυετές. Ανήκει στην οικογένεια *Malvaceae* και στο γένος *Gossypium*. Το βαμβάκι διαχωρίζεται σε τρεις μεγάλες κατηγορίες, ανάλογα με τα βασικά ποιοτικά χαρακτηριστικά του που είναι οι ακόλουθες:

-*Αιγυπτιακό, Αμερικάνικο, μακρόινο βαμβάκι (Gossypium Barbadence).*

-*Βαμβάκι τύπου Upland (Gossypium Hirsutum).*

Τα δυο αυτά είδη είναι γνωστά ως είδη του Νέου Κόσμου και αντιστοιχούν στο 90% της παγκόσμιας παραγωγής βαμβακιού.

-*Τα Ασιατικά ή Παλιού Κόσμου (Gossypium Arboreum και Gossypium Herbaceum).*

Οι ποικιλίες του Παλιού Κόσμου καλλιεργούνται στην Ινδία, στο Πακιστάν και σε άλλες περιοχές της Νοτιοανατολικής Ασίας.

Το βαμβάκι είναι φυτό απαιτητικό σε υψηλές θερμοκρασίες. Το καταλληλότερο κλίμα για τη σωστή ανάπτυξη του είναι άνοιξη με μέτριες θερμοκρασίες και συχνές αλλά όχι μεγάλης έντασης βροχοπτώσεις, ζεστό, υγρό καλοκαίρι και παρατεταμένο, δροσερό φθινόπωρο χωρίς πολλές βροχές. Καλλιεργείται σε ποικιλία εδαφών από αμμώδη ως βαριά αργιλώδη. Τα καταλληλότερα εδάφη θεωρούνται εκείνα που έχουν ίσες αναλογίες άμμου, πηλού και αργίλου, ικανή περιεκτικότητα σε οργανικές ουσίες και μέτρια περιεκτικότητα σε άζωτο, κάλιο και φώσφορο (Σφήκας, 1995).

Η μονοκαλλιέργεια βαμβακιού δεν έχει επιπτώσεις στην παραγωγή. Στην Ελλάδα είναι σύνηθες λόγω έλλειψης μεγάλων εκτάσεων, να καλλιεργούνται τα ίδια χωράφια για πολλά χρόνια με βαμβάκι..

Η καλύτερη εποχή για τη σπορά είναι από τις αρχές Απριλίου έως τα μέσα Μαΐου. Η ποσότητα σπόρου που απαιτείται είναι 2,5 -3,0 κιλά στο στρέμμα.

Η ζιζανιοκτονία είναι επιβεβλημένη και μπορεί να γίνει τόσο προσπαρτικά, όσο και προφυτρωτικά αλλά και μεταφυτρωτικά σε νεαρά φυτά. Μια επιπλέον ειδική φροντίδα που εφαρμόζεται προκειμένου να γίνει μηχανική συγκομιδή είναι η αποφύλλωση που πραγματοποιείται στην περίοδο ωριμάνσεως των καρυδιών, εκθέτει τα τελευταία στον αέρα και τον ήλιο, ώστε να χάσουν πιο γρήγορα την

υπερβολική υγρασία τους και να διευκολυνθεί το άνοιγμα και η συλλογή του προϊόντος.

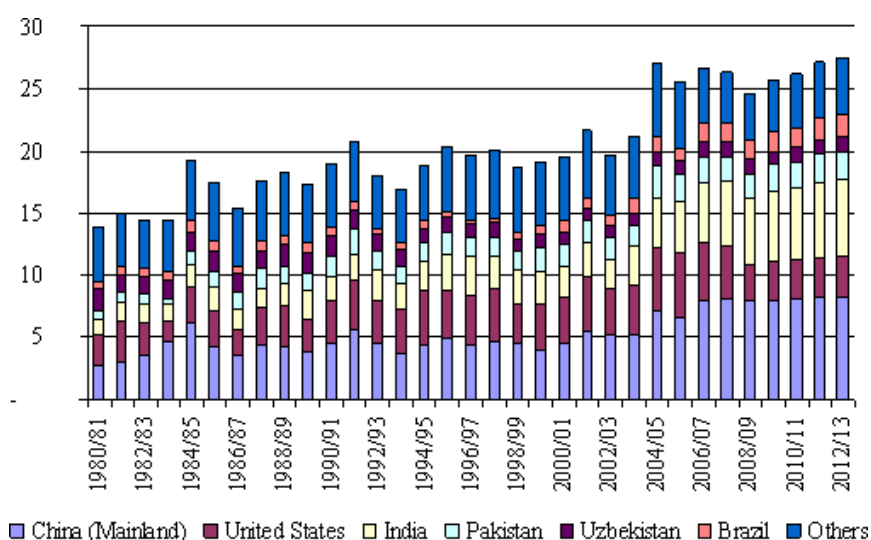
Η μέση απόδοση του βαμβακιού είναι περίπου 300 κιλά ανά στρέμμα.

Το βαμβάκι προορίζεται για βιομηχανική πρώτη ύλη. Το συγκομιζόμενο βαμβάκι αποτελείται από τους σπόρους και τις ίνες που εκφύονται από αυτούς, γι' αυτό το λόγο ονομάζεται σύσπορο βαμβάκι. Ο σπόρος αποτελεί 50-55% περίπου του σύσπορου βαμβακιού, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των ινών κυμαίνεται από 28 ως 34% ανάλογα με το είδος, την ποικιλία και τις συνθήκες εκκόκκισης. Η εργασία του αποχωρισμού των ινών από τους σπόρους του βαμβακιού λέγεται εκκόκκιση και εκτελείται με εξειδικευμένα μηχανήματα στα εκκοκκιστήρια.

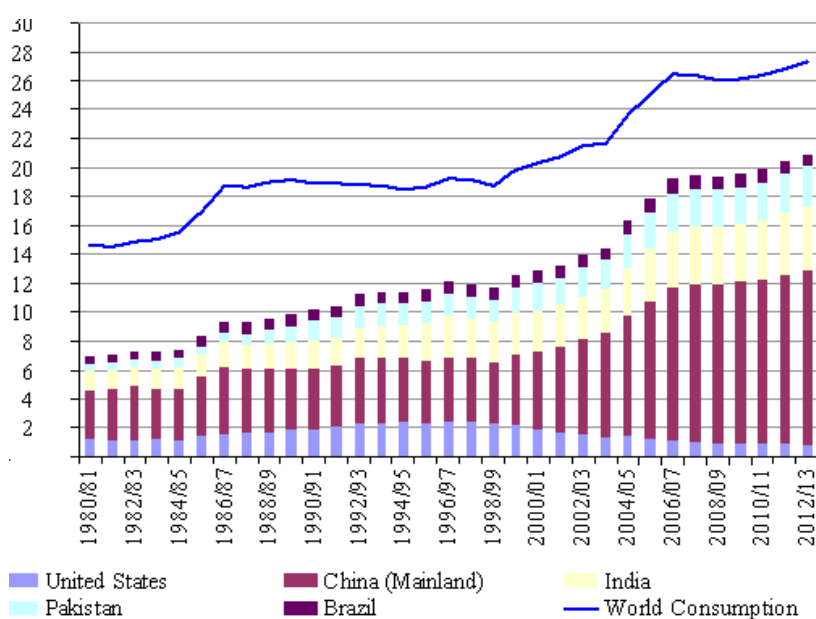
Από τη διαδικασία της εκκόκκισης παράγονται οι ίνες και ο βαμβακόσπορος, η βαμβακόπιτα που αποτελεί ζωοτροφή και το βαμβακέλαιο. Ένα μικρό μόνο μέρος του βαμβακόσπορου χρησιμοποιείται για τη σπορά των αγρών ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό από αυτόν διοχετεύεται στα σπορελαιουργία.

3.3.2 Η παραγωγή του βαμβακιού στην Ελλάδα και στον κόσμο

Το βαμβάκι καλλιεργείται σε περισσότερες από εβδομήντα χώρες σε όλο τον κόσμο. Το αξιοσημείωτο είναι ότι παρά τη μεγάλη του γεωγραφική εξάπλωση το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής συγκεντρώνεται σε μόλις οχτώ χώρες. Οι πέντε σημαντικότερες χώρες ως προς την παραγωγή βαμβακιού είναι η Κίνα η Ινδία, το Πακιστάν, οι ΗΠΑ και το Ουζμπεκιστάν, οι οποίες μαζί με την Τουρκία, τη Βραζιλία και την Αυστραλία ξεπερνούν το 75% της παγκόσμιας παραγωγής. Τα διαγράμματα που ακολουθούν δείχνουν την παγκόσμια παραγωγή και κατανάλωση βαμβακιού με βάση τις χώρες αυτές.

Πιν.7 Παγκόσμια παραγωγή βαμβακιού με βάση τις κυριότερες χώρες παραγωγής (στοιχεία I.C.A.C.statistics)

Πιν.8 Παγκόσμια κατανάλωση βαμβακιού με βάση τις κυριότερες χώρες κατανάλωσης (στοιχεία I.C.A.C.statistics)

Όπως φαίνεται η παγκόσμια παραγωγή βαμβακιού έχει διπλασιαστεί από το 1980/81 έως σήμερα. Το 2008/09 όμως παρουσίασε μείωση η οποία σύμφωνα με τη Διεθνή Συμβουλευτική Επιτροπή Βάμβακος (ICAC) οφείλεται στην Κίνα. Για το έτος 2009/10 αναμένεται μικρότερη μείωση της παραγωγής στην Κίνα και μεγάλη αύξηση της παραγωγής στην Ινδία. Σε παγκόσμιο επίπεδο το εκκοκκισμένο βαμβάκι

προβλέπεται ότι θα ανακάμψει κατά 2% και θα αγγίξει τους 23,6 εκατ. τόνους το 2009/2010 λόγω της γενικότερης οικονομικής ανάκαμψης.

Το βαμβάκι στην ΕΕ αποτελεί ένα μικρό τομέα που αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 2% της παγκόσμιας παραγωγής και λιγότερο από το 0,0025% της χρησιμοποιούμενης γεωργικής της έκτασης. Η ΕΕ είναι καθαρός εισαγωγέας βαμβακιού. Η ιστορία της παραγωγής του βαμβακιού στην Ε.Ε αρχίζει το 1981, καθώς μέχρι τότε η καλλιέργεια του ήταν σχεδόν ανύπαρκτη, σε αντίθεση με την μεταποίηση του, όπου η κλωστοϋφαντουργία βρισκόταν σε μεγάλη ακμή. Με την ένταξη της Ελλάδας ως κράτος μέλος της τότε Ευρωπαϊκής Κοινότητας, υπήρχε και παραγωγή βαμβακιού σε κοινοτικό έδαφος. Επίσης, με την ένταξη της Ισπανίας στην Ε.Ε το 1986, η κοινοτική παραγωγή βαμβακιού ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο. Κατά συνέπεια, η παραγωγή βαμβακιού στην Ε.Ε στηρίζεται έως και σήμερα όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα, στην παραγωγή των δύο χωρών, Ελλάδα και Ισπανίας παίρνοντας μέρος για ένα ποσοστό της παραγωγής και η Βουλγαρία και η Πορτογαλία.

ΧΩΡΑ	ΕΚΤΑΣΗ (εκατομμύρια 1000 ΗΑ)			ΣΤΡΕΜ. ΑΠΟΔΟΣΗ (κιλά/εκτάριο)			ΠΑΡΑΓΩΓΗ (εκατομμύρια 480 λιμπρ. δέματα)		
	2008/09	2009/10	2011/2012*	2008/09	2009/10	2011/12*	2008/09	2009/10	2011/12*
ΕΕ-27	0,31	0,29	0,31	882	758	926	1,24	1,02	1,34
Ελλάδα	0,25	0,24	0,25	1002	834	1002	1,15	0,90	1,15
Ισπανία	0,05	0,06	0,06	325	428	615	0,08	0,11	0,18

*αποτελεί πρόβλεψη

Πιν.9 Έκταση, απόδοση και παραγωγή βαμβακιού στην Ε.Ε. (στοιχεία United States Department of Agriculture)

Στην Ελλάδα το βαμβάκι καλλιεργείται σε πολλές περιοχές και η βασική γεωγραφική του κατανομή αρχίζει νότια από το νομό Βοιωτίας και φτάνει βόρεια μέχρι τη Θράκη. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΠΕΚΕΠΕ πρώτοι νομοί στη χώρα σε επίπεδο καλλιεργούμενων εκτάσεων είναι οι νομοί Λάρισας και Καρδίτσας και ακολουθούν πολλοί άλλοι μεταξύ των οποίων εξέχουσες θέσεις κατέχουν οι νομοί Ροδόπης, Βοιωτίας, Φθιώτιδας, Θεσσαλονίκης και Σερρών.

Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις με βαμβάκι παρουσιάζουν τα τελευταία χρόνια μια μείωση η οποία συνοδεύεται με αντίστοιχη μείωση της παραγωγής και της τιμής ανά κιλό σύσπορου βαμβακιού. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην εκτίμηση της για το 2007 αναφέρει ότι η μείωση αυτή ήταν περισσότερο αποτέλεσμα κακών καιρικών

συνθηκών παρά συνέπεια του νέου καθεστώτος της ΚΑΠ, γεγονός όμως που δεν επιβεβαιώνεται με βάση τις τάσεις τις καλλιέργειας τις επόμενες δύο χρονιές. Μπορούμε επίσης να υποθέσουμε ότι οι πολιτικές συνολικά της ΕΕ να οδήγησαν στην αντικατάσταση του βαμβακιού με άλλες καλλιέργειες.

ΕΤΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (στρέμματα)	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τόνοι)	ΣΤΡΕΜ. ΑΠΟΔΟΣΗ (κιλά/στρεμ.)	ΤΙΜΗ (€ / κιλό)	ΑΚΑΘ. ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (σε €)
2004	3.837.910	1.254.780	327	0,88	1.104.206
2005	3.630.000	946.000	261	0,90	851.400
2006	3.803.800	765.400	201	0,31	237.274
2007	3.387.240	668.181	197	0,42	280.636
2008	2.841.570	670.000	236	0,20	134.000
2009	2.330.000	600.000	258		

Πιν.10 Εγχώρια έκταση και παραγωγή βάμβακος (στοιχεία Υπ.Α.Α.Τ)

3.3.3 Κοινοτικό και εθνικό πλαίσιο πολιτικής για το βαμβάκι

Ο Κανονισμός (ΕΚ) 1782/ προέβλεπε τη διατήρηση και ορισμένων ενισχύσεων συνδεδεμένες με την παραγωγή. Με τις νέες ρυθμίσεις στο πλαίσιο του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ, οι περισσότερες δεσμευμένες ενισχύσεις καταργούνται σταδιακά από το 2010 για το βαμβάκι όμως η στρεμματική ενίσχυση 80,56€/στρ. για μέγιστη έκταση 2.500.000 στρέμματα διατηρείται ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος διατάραξης της παραγωγής στις περιοχές βαμβακοπαραγωγής. Στη περίπτωση υπέρβασης της βασικής αυτής έκτασης το ποσό της ειδικής ενίσχυσης μειώνεται κατ' αναλογία της υπέρβασης.

Σύμφωνα επίσης και με τη σχετική Κοινή Υπουργική Απόφαση βάμβακος που συντάσσεται κάθε χρόνο, η ειδική ενίσχυση χορηγείται στους παραγωγούς που υπό κανονικές συνθήκες, καλλιέργησαν και συγκόμισαν από τις δηλωθείσες εκτάσεις ποσότητα βαμβακιού τουλάχιστον ίση με εκείνη που αντιστοιχεί στην ελάχιστη στρεμματική απόδοση, της καλλιεργητικής ζώνης στην οποία ανήκουν. Με βάση τα παραπάνω, για την ενιαία αίτηση του 2009 οι βαμβακοπαραγωγοί εισέπραξαν ειδική ενίσχυση που υπολογίστηκε στα 80,56€/στρ.

3.3.4 Προβλήματα της καλλιέργειας και προτάσεις αναδιάρθρωση

Πριν την εφαρμογή της ενιαίας ενίσχυσης και υπό το καθεστώς των στρεμματικών ενισχύσεων, η εντατικοποίηση της καλλιέργειας του βαμβακιού είχε σαν αποτέλεσμα την εγκατάλειψη άλλων παραδοσιακών κλάδων και καλλιεργειών. Η υπερκατανάλωση των λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων και η αλόγιστη χρήση του νερού με σκοπό την αύξηση των αποδόσεων, επέφερε αύξηση του κόστους παραγωγής, υποβάθμιση της ποιότητας του προϊόντος και σοβαρές συνέπειες για το περιβάλλον.

Επίσης με την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ, το καθεστώς της ενιαίας ενίσχυσης και της αποδέσμευσης του 65% της παραγωγής βάμβακος πιθανολογείται πως οδήγησε στην τάση που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια προς την εγκατάλειψη της βαμβακοκαλλιέργειας.

Με δεδομένη την οικονομική σημασία της καλλιέργειας καθώς τροφοδοτεί μια ολόκληρη σειρά μεταποιητικών βιομηχανιών, όπως εκκοκκιστήρια, κλωστήρια, υφαντουργεία, μονάδες παραγωγής ελαίου και ζωοτροφών και αποφέρει εισόδημα σε περισσότερες από 150.000 οικογένειες στην Ελλάδα, και προκειμένου να παραμένουν οι παραγωγοί στον κλάδο κάνοντας ορθολογική χρήση των πόρων, επιβάλλεται μια σειρά αναδιρθρωτικών ενεργειών. Οι ενέργειες αυτές αφορούν:

-Την Αναδιάρθρωση των τεχνικών της καλλιέργειας με εφαρμογή π.χ. αμειψισποράς με ψυχανθή και συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης ή βιολογικής καλλιέργειας

-Την βελτίωση και ομογενοποίηση της ποιότητας του προϊόντος μέσω του προσδιορισμού ενδεικνυόμενων ποικιλιών κάθε περιοχής καλλιέργειας

-Την εκπαίδευση των παραγωγών στον Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής και στα νέα πρωτόκολλα της ολοκληρωμένης διαχείρισης βαμβακιού.

-Την προώθηση της συμβολαιακής γεωργίας μεταξύ παραγωγών και εκκοκκιστών

-Την βελτίωση του δικτύου εμπορίου και διείσδυση σε νέες αγορές μέσω της δημιουργίας υψηλής ποιότητας, πιστοποιημένου προϊόντος

3.4 Πατάτα

3.4.1 Γενικά η καλλιέργεια

Η πατάτα είναι είδος ευρύτατης κατανάλωσης και αποτελεί πηγή πλούσια σε άμυλο. Στην Ελλάδα εισήχθη το 1830 με πρωτοβουλία του πρώτου κυβερνήτη της χώρας Ιωάννη Καποδίστρια. Ανήκει στην οικογένεια *Solanacea* και το επιστημονικό της όνομα είναι *Solanum tuberosum*.

Η πατάτα ευδοκίμει σε συνθήκες μέτριων θερμοκρασιών 15-20° C, καθώς σε υψηλές θερμοκρασίες ευνοείται η ανάπτυξη του φυλλώματος και σε χαμηλές η κονδυλοποίηση. Η πατάτα ευνοείται από την αυξημένη ατμοσφαιρική υγρασία και επηρεάζεται από την φωτοπερίοδο. Η πατάτα αναπτύσσεται καλύτερα σε εδάφη αμμώδη έως αμμοπηλώδη, γόνιμα, πλούσια σε οργανική ουσία και συγκρατούντα αρκετή υγρασία αλλά διαπερατά. Το επιθυμητό pH του εδάφους είναι το όξινο αλλά μπορεί να δώσει καλά αποτελέσματα και σε ουδέτερα ή ακόμη και ελαφρώς αλκαλικά εδάφη.

Η πατάτα είναι καλλιέργεια πολύ ευαίσθητη στην έλλειψη εδαφικής υγρασίας. Οι ανάγκες της πατάτας σε νερό είναι μικρότερες στα αρχικά στάδια ανάπτυξης και στο τελικό στάδιο ωρίμανσης της φυτείας και μεγαλύτερες στα στάδια κονδυλοποίησης και ανάπτυξης των κονδύλων. Η πατάτα έχει σημαντικές ανάγκες σε άζωτο, φωσφόρο και κάλιο. Θα πρέπει όμως να υπογραμμιστεί ότι η υπερβολική λίπανση προκαλεί υποβάθμιση της ποιότητας της παραγωγής.

Αν και η πατάτα μπορεί να καλλιεργηθεί στο ίδιο έδαφος για περισσότερα από ένα χρόνια χωρίς αυτό να παρουσιάσει συμπτώματα «κόπωσης», συνιστάται η ένταξη της σε σύστημα αμειψισποράς. Προτείνεται τριετής ή τετραετής αμειψισπορά με μη συγγενή φυτά (π.χ. πατάτα-σιτάρι-ψυχανθή) και κυρίως για λόγους αποφυγής ασθενειών.

Το πολλαπλασιαστικό υλικό της πατάτας είναι ο πατατόσπορος ο οποίος πρέπει να είναι απαλλαγμένος από ιώσεις και για αυτό παράγεται σε ειδικά ελεγχόμενες καλλιέργειες. Η φύτευση των κονδύλων της πατάτας στην χώρα μας γίνεται: α)για την ανοιξιάτικη καλλιέργεια κατά τον Ιανουάριο-Φεβρουάριο ή και μέχρι τον Απρίλιο στις ψυχρότερες περιοχές και β)για την φθινοπωρινή καλλιέργεια κατά τον Ιούλιο-Αύγουστο. Για φύτευση έκτασης ενός στρέμματος απαιτούνται περίπου 200 κιλά πατατόσπορου.

Μετά την φύτευση των κονδύλων ακολουθούν σκαλίσματα, βοτανίσματα, οι αναγκαίες επιφανειακές λιπάνσεις και το παράχωμα. Η διαχείριση των ζιζανίων γίνεται με επιπόλαια σκαλίσματα και βοτανίσματα ή με χημική ζιζανιοκτονία. Θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη ότι την εποχή του σχηματισμού των κονδύλων, οι ανάγκες των φυτών σε νερό είναι αυξημένες.

Ως προς την πρωιμότητα της πατάτας, συνηθίζεται η κατάταξη των ποικιλιών σε πρώιμες, μεσοπρώιμες και όψιμες αναλόγως της διάρκειας του βιολογικού των κύκλου που διαρκεί από 80 έως 140 περίπου ημέρες. Στην Ελλάδα όπως και στην υπόλοιπη Ευρώπη καλλιεργούνται κυρίως οι κιτρινόσαρκες μεσοπρώιμες ποικιλίες, και συγκεκριμένα οι Sprunta, Marfona, Jaerla κ.α.

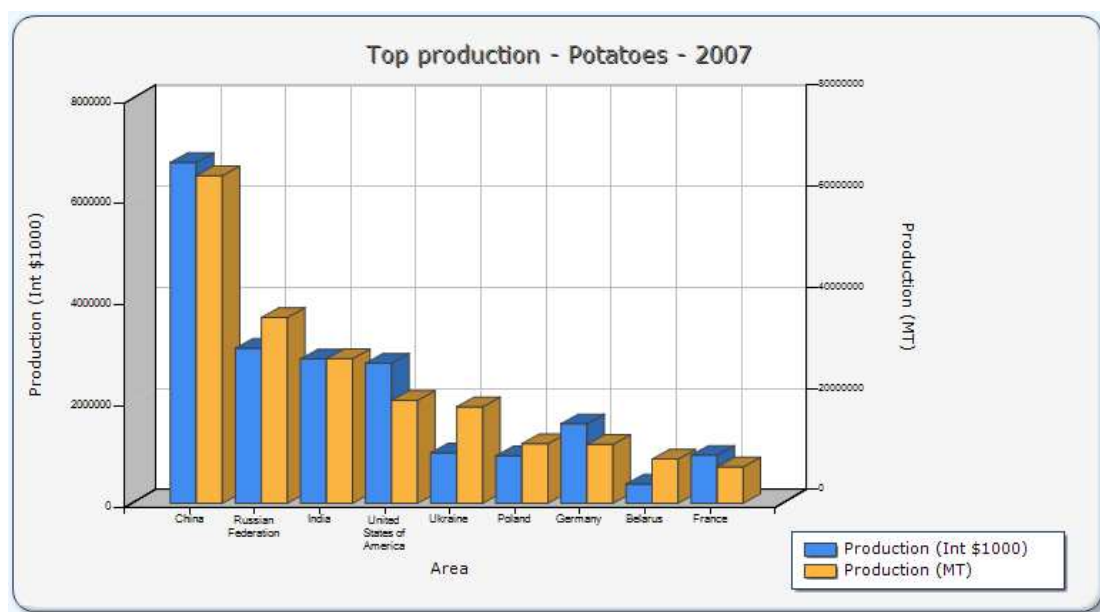
Οι κυριότερες ασθένειες της πατάτας είναι ο περονόσπορος (*Phytophthora infestans*), η αλτερναρίωση (*Alternaria solani*), η ριζοκτονίαση (*Rhizoctonia solani*), η φουζαρίωση (*Fusarium sp.*) και η βερτισιλίωση (*Verticillium sp.*). Οι ιώσεις είναι τα σοβαρότερα παθογόνα της πατάτας. Εχθροί της πατάτας είναι και τα έντομα εδάφους (*Agrotis sp.*, *Grylotalpa sp.*), οι αφίδες (*Myzus persicae* κ.λπ.), ο δορυφόρος της πατάτας (*Leptinotarsa decemlineata*) κ.α.)

Η συγκομιδή γίνεται μετά την ωρίμανση, η οποία διαπιστώνεται από το φυσιολογικό κιτρίνισμα του φυλλώματος και ύστερα από εξέταση των κονδύλων. Μετά την εξαγωγή των κονδύλων, η οποία γίνεται με τσάπα ή μηχανικά μέσα (άροτρο, πατατοεξαγωγέας), αυτοί αφήνονται για λίγο στην επιφάνεια του εδάφους για να στεγνώσουν και μεταφέρονται ακολούθως στην αποθήκη. Οι αποδόσεις κυμαίνονται στον 1-2 τόνους το στρέμμα. Στο χώρο αποθήκευσης ενδείκνυται η διατήρηση σταθερής θερμοκρασίας 5-10° C, καλός αερισμός και αποφυγή έντονου φωτισμού.

Η πατάτα καλλιεργείται για τους κονδύλους της, οι οποίοι εκτός από την σημασία που έχουν ως τροφή του ανθρώπου, έχουν επίσης ενδιαφέρον για την κτηνοτροφία και την βιομηχανία, η οποία παράγει από την πατάτα οινόπνευμα, αμυλόκολλα κ.λπ. Για την κτηνοτροφία, εφόσον γίνονται ειδικές καλλιέργειες, χρησιμοποιούνται ποικιλίες με μεγάλους κονδύλους, ενώ για την βιομηχανία ποικιλίες των οποίων το προϊόν έχει αυξημένη περιεκτικότητα σε άμυλο (15-20%).

3.4.2 Η παραγωγή της πατάτας στην Ελλάδα και στον κόσμο

Η πατάτα αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προϊόντα διατροφής σε όλο τον κόσμο. Ως τόπος καταγωγής της φέρεται η Νότια Αμερική, ωστόσο κατά τις τελευταίες δεκαετίες έχει σημειωθεί μεγάλη αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων στη Νότια και Ανατολική Ασία. Η Κίνα είναι η μεγαλύτερη παραγωγός χώρα σε πατάτα στον κόσμο και σχεδόν το ένα τρίτο της παγκόσμιας παραγωγής συγκομίζεται στην Κίνα και την Ινδία, όπως φαίνεται και από το διάγραμμα που ακολουθεί.

Πιν.11 Παγκόσμια παραγωγή πατάτας (2007, FAOSTAT)

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα Ηνωμένα Έθνη ανακήρυξαν το 2008 «Διεθνές Έτος Πατάτας», με σκοπό να επισημάνουν την συμβολή της πατάτας - και της γεωργίας γενικότερα, στην αντιμετώπιση προβλημάτων παγκόσμιου ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένης της πείνας, της φτώχειας και της απειλής για το περιβάλλον.

Και στην Ευρώπη, η πατάτα είναι ένα από τα κυριότερα γεωργικά προϊόντα καθώς τα τελευταία χρόνια η παραγωγή της άγγιξε τα 50 εκατομμύρια τόνους. Παράγεται σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και κυρίως στην ανατολική και κεντρική Ευρώπη και παραδοσιακά καταλαμβάνει ένα σημαντικό τμήμα του διαιτολογίου των ευρωπαίων πολιτών. Προορίζεται για επιτραπέζια χρήση νωπή ή μαγειρεμένη αλλά έχει αυξηθεί σημαντικά και η παραγωγή μεταποιημένων προϊόντων πατάτας και κονδύλων για πατατόσπορο. Όπως παρατηρούμε και από τον πίνακα οι

καλλιεργούμενες εκτάσεις με πατάτα μειώνονται τα τελευταία χρόνια, αυξάνονται όμως οι αποδόσεις με αποτέλεσμα να αντισταθμίζεται σχετικά η παραγόμενη ποσότητα.

Έτος	ΕΚΤΑΣΗ (1000 εκτάρια)				ΑΠΟΔΟΣΗ (100 κιλά/εκτάριο)				ΠΑΡΑΓΩΓΗ (1000 τόνοι)			
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
Πατάτα	2.288	2.241	2.193	2.110	272	253	291	291	62.267	56.702	63.811	61.410

Πιν.12 Έκταση, απόδοση και παραγωγή πατάτας στην Ευρώπη των 27 (2009, EUROSTAT)

Στην Ελλάδα, επειδή η πατάτα καλλιεργείται σε 3 περιόδους, συναντάται σε όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας και ιδιαίτερα στους νομούς Βοιωτίας, Εύβοιας, Αχαΐας, Ηλείας, Μεσσηνίας, Ηρακλείου, Λασιθίου, Έβρου, Δράμας, Αρκαδίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της αγοράς της πατάτας, η μέση ετήσια καλλιεργούμενη έκταση φτάνει τα 500.000 στρέμματα, και η παραγωγή αγγίζει τους 900.000 τόνους. Τα επίσημα στοιχεία του Υπ.Α.Α.Τ παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί από τον οποίο συμπεραίνουμε ότι παρά το γεγονός της αύξησης των καλλιεργούμενων εκτάσεων οι αποδόσεις είναι μειωμένες και η τιμή της βρίσκεται σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Η καλλιέργεια ωστόσο και κυρίως η ανοιξιάτικη πατάτα μπορεί να δώσει καλές αποδόσεις εισοδήματος συγκριτικά με τις μονοετείς καλλιέργειες, καθώς υπολογίζεται ότι κατά μέσο όρο αφήνει καθαρό κέρδος που αγγίζει το 20%. Σύμφωνα με τις Οργανώσεις Παραγωγών και λόγω του υψηλού κόστους παραγωγής της πατάτας που είναι περίπου 800 ευρώ στο στρέμμα, μια τιμή που να αποφέρει κέρδος στον παραγωγό είναι περίπου 0,35-0,40 €.

ΕΤΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (στρέμματα)	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (τόνοι)	ΣΤΡΕΜ. ΑΠΟΔΟΣΗ (κιλά/στρ.)	ΤΙΜΗ (€/κίλο)	ΑΚΑΘ. ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (σε €)
2004	225.000	864.000	3.840	0,24	207.360
2005	250.000	849.900	3.400	0,29	246.471
2006	253.000	855.000	3.379	0,39	333.450
2007	263.200	829.270	3.151	0,34	281.952
2008	335.000	848.400	2.533	0,33	279.972
2009	355.080	828.524	2.333		

Πιν.13 Εγχώρια έκταση και παραγωγή πατάτας (στοιχεία Υπ.Α.Α.Τ)

3.4.3 Κοινοτικό και εθνικό πλαίσιο πολιτικής για την πατάτα

Όπως αναφέρεται στον Κανονισμό (ΕΚ) 1182/2007 για θέσπιση ειδικών κανόνων όσον αφορά τον τομέα των οπωροκηπευτικών «η ενσωμάτωση της πατάτας κατανάλωσης στο καθεστώς που θεσπίστηκε με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1782/2003 συνεπάγεται ότι, προκειμένου να διαφυλαχθεί η εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς η οποία στηρίζεται στις κοινές τιμές, οι διατάξεις της συνθήκης που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις θα πρέπει να εφαρμόζονται και στην πατάτα κατανάλωσης, με την επιφύλαξη μεταβατικής περιόδου για την προσαρμογή του κλάδου.» Έτσι, στην Ελλάδα οι εκτάσεις που καλλιεργούνται με οπωροκηπευτικά συμπεριλαμβανομένων των εκτάσεων που θα καλλιεργούνται με πατάτα είναι επιλέξιμες για τη χορήγηση δικαιωμάτων ενίσχυσης στο πλαίσιο του καθεστώτος αποσυνδεδεμένων ενισχύσεων.

3.4.4 Προβλήματα της καλλιέργειας και προτάσεις αναδιάρθρωσης

Η καλλιέργεια της πατάτας αντιμετωπίζει προβλήματα που σχετίζονται με την ευαισθησία του προϊόντος στις επικρατούσες συνθήκες κατά την καλλιεργητική περίοδο, τις συνθήκες αποθήκευσης, και την ευκολία με την οποία προσβάλλεται από ιώσεις και άλλες ασθένειες λόγω του ότι χρησιμοποιούνται ποικιλίες που εισήχθησαν από άλλες χώρες με μικρή προσαρμοστικότητα. Καθώς οι παράγοντες αυτοί μπορούν να υποβαθμίσουν την ποιότητα της παραγωγής απαιτούνται καλλιεργητικές φροντίδες που αυξάνουν πολύ το κόστος καλλιέργειας. Υπολογίζεται ότι το κόστος αυτό ανέρχεται στα 800 ευρώ το στρέμμα.

Η καλλιέργεια ωστόσο μπορεί να είναι επικερδής αν δημιουργηθούν και χρησιμοποιηθούν από τους παραγωγούς ελληνικές ποικιλίες και υβρίδια που να έχουν βελτιωμένη ποιότητα και απόδοση, ευρεία ή ειδική προσαρμοστικότητα, να χρειάζονται μικρή χρήση εισροών, να είναι ανθεκτικές σε ασθένειες, και να είναι κατάλληλες για βιομηχανική χρήση και επεξεργασία.

Επίσης, είναι απαραίτητο να προωθηθεί η βιολογική καλλιέργεια πατάτας και να αναπτυχθούν σύγχρονες υποδομές μεταποίησης και εμπορίας.

Συνιστάται τέλος και η προώθηση των Ομάδων Παραγωγών που συνεπάγεται αύξηση της συνολικής ποσότητας του διατιθέμενου προϊόντος, μεγαλύτερη υπολογισιμότητα στην αγορά και άρα δυνατότητα διαπραγμάτευσης καλύτερων τιμών ενώ παράλληλα οι παραγωγοί θα απολαμβάνουν και όλα τα οφέλη που έχει θεσπίσει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τις Ομάδες Παραγωγών

3.5 Πολυετές Τριφύλλι (μηδική)

3.5.1 Γενικά η καλλιέργεια

Το τριφύλλι είναι ένα σπουδαιότατο κτηνοτροφικό φυτό και κατέχει πολύ σημαντική θέση ανάμεσα στα χορτοδοτικά. Στην Ελλάδα διαδόθηκε από τη νοτιοδυτική Ασία με τους Περσικούς πολέμους, ενώ στην υπόλοιπη Ευρώπη μεταφέρθηκε από τους Άραβες. Ανήκει στην οικογένεια Fabaceae και στο γένος *Trifolium*.

Το τριφύλλι είναι φυτό που ευδοκimeί σε ποικιλία κλιμάτων και γενικά παρουσιάζει αντοχή στις χαμηλές θερμοκρασίες. Μπορεί να καλλιεργηθεί σε εδάφη ποικίλης σύστασης, εκτός των ακραίων περιπτώσεων αμμωδών ή πολύ συνεκτικών εδαφών. Ως προς την οξύτητα του εδάφους ευδοκimeί σε εδάφη ουδέτερα έως μέτρια αλκαλικά ενώ εμφανίζει μέση έως μεγάλη ανεκτικότητα στα άλατα του εδάφους. Το τριφύλλι έχει μικρές απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία και έχει μεγάλες υδατικές ανάγκες για τις οποίες εφαρμόζεται πότισμα με κατάκλιση, ή πότισμα με τεχνητή βροχή, ή υπόγειο πότισμα.

Είναι φυτό πολυετές και πολλαπλών κοπών, με δυνατότητα αναβλάστησης μετά από κάθε κοπή, ενώ μια ποτιστική καλλιέργεια αποδίδει ικανοποιητικά και είναι οικονομικά συμφέρουσα μέχρι και το 4^ο-5^ο έτος από την εγκατάσταση της. Η χρήση μιας καλά μελετημένης αμειψισποράς προσφέρει τα γνωστά μακροπρόθεσμα οφέλη στην καλλιέργεια του τριφυλλίου. Το καλύτερο προηγούμενο για τη σπορά τριφυλλίου είναι τα φθινοπωρινά ψυχανθή και τα χειμερινά σιτηρά.

Το έδαφος κατά τη σπορά θα πρέπει να είναι ψιλοχωματισμένο, χαλαρό, πλούσιο σε οργανική ουσία και απαλλαγμένο από ζιζάνια. Η προτιμότερη εποχή σποράς είναι νωρίς την άνοιξη (από αρχές Μαρτίου). Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις η σπορά μπορεί να γίνεται και το φθινόπωρο, πριν έλθουν οι παγωνιές του χειμώνα. Κατά τη σπορά, χρησιμοποιούνται συνήθως 1-2,5 κιλά σπόρου κατά στρέμμα. Μετά τη σπορά, συνήθως πρέπει να ακολουθεί ένα ελαφρό κυλίνδρισμα, για ομοιόμορφο φύτερωμα.

Η καλλιέργεια είναι σχετικά ευάλωτη στον ανταγωνισμό των ζιζανίων.

Η συγκομιδή του τριφυλλίου γίνεται με τα κοινά χορτοκοπτικά μηχανήματα, γιατί είναι φυτό που δεν πλαγιάζει. Το καταλληλότερο στάδιο θερισμού του τριφυλλίου είναι διαφορετικό για κάθε κοπή (ανοιξιάτικη, καλοκαιρινή,

φθινοπωρινή) και εξαρτάται και από το αν η καλλιέργεια είναι ξερική ή ποτιστική. Συνήθως γίνονται 3 με 5 κοπές το χρόνο. Στην Ελλάδα η μέση ετήσια στρεμματική απόδοση για το τριφύλλι κυμαίνεται στα 780-1180 κιλά. Μετά τον θερισμό το χόρτο παραμένει στον αγρό για αποξήρανση και πρέπει να αποθηκεύεται όταν η υγρασία του φθάνει το 15%. Όταν το χόρτο προορίζεται για ενσίρωση, τότε η περιεκτικότητα του σε υγρασία πρέπει να κυμαίνεται στο 40-60% εκείνης κατά την κοπή. Την καλή αποξήρανση του χόρτου ακολουθεί η δεματοποίηση του σε μπάλες, ενώ στη συνέχεια γίνεται αποθήκευση των δεμάτων

Το τριφύλλι καλλιεργείται αποκλειστικά για το χόρτο του το οποίο χρησιμοποιείται στη διατροφή των ζώων με τη μορφή σανού ύστερα από φυσική αποξήρανση, γλωρό, ενσιρωμένο, για βόσκηση σε μείγματα με άλλα φυτά, ή ακόμα και με τη μορφή pellets μετά από βιομηχανική επεξεργασία. Γενικά είναι καλλιέργεια που έχει λίγα εργατικά και με την κατάλληλη επιμέλεια στην συγκομιδή και αποθήκευση δίνει σανό άριστης ποιότητας.

3.5.2 Η παραγωγή του τριφυλλίου στην Ελλάδα και στον κόσμο

Σε παγκόσμιο επίπεδο τα πολυετή τριφύλλια και η μηδική καλλιεργούνται σε έκταση μεγαλύτερη των 350 εκατομμυρίων στρεμμάτων, ενώ στην Ευρωπαϊκή ένωση τα κτηνοτροφικά ψυχανθή καταλαμβάνουν κάθε χρόνο έκταση περίπου 15 εκατομμύρια στρέμματα με δεσπόζουσα καλλιέργεια αυτή της μηδικής που καταλαμβάνει σημαντικές εκτάσεις στην Ισπανία, την Ιταλία, τη Γαλλία, τη Ρουμανία, την Ουγγαρία και την Πολωνία. (Υπ.Α.Α.Τ.,2007).

Στη χώρα μας από το σύνολο των κτηνοτροφικών φυτών σημαντική έκταση καταλαμβάνουν τα κτηνοτροφικά ψυχανθή για σανό, εκ των οποίων, η μηδική και τα πολυετή τριφύλλια φτάνουν τα 1.228.000 στρέμματα με μέση παραγωγή 1.333.000 τόνους (ΕΣΥΕ, 2006).

Αξιοσημείωτο είναι ότι αυξήθηκε η καλλιεργούμενη έκταση με μηδική και πολυετή τριφύλλια η οποία συνοδεύτηκε και από μια μικρή αύξηση της μέσης παραγωγής τους. Κατά την περίοδο 2001-2002 παρατηρήθηκε μία μικρή μείωση τόσο της παραγωγής όσο και των εκτάσεων των τριφυλλιών, ακολουθώντας μία σταθεροποιητική τάση τα επόμενα χρόνια.(Υπ.Α.Α.Τ.,2007). Επίσης οι τιμές τους τα τρία τελευταία χρόνια είναι σταθερές.

3.5.3 Κοινοτικό και εθνικό πλαίσιο πολιτικής για το τριφύλλι

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1782/03 τα κτηνοτροφικά ψυχανθή για καρπό και σανό δεν επιδοτούνται ενώ οι αποξηραμένες ζωοτροφές εντάσσονται στο καθεστώς της ενιαίας ενίσχυσης και λαμβάνουν ειδική ενίσχυση ίση με 33 ευρώ στον τόνο για μέγιστη ποσότητα 37.500 τόνων. Ο «έλεγχος υγείας» της ΚΑΠ του 2009 έρχεται να καταργήσει αυτή την ειδική ενίσχυση από το 2012

3.5.4 Προβλήματα της καλλιέργειας και προτάσεις αναδιάρθρωσης

Παρά το γεγονός ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την καλλιέργεια των κτηνοτροφικών ψυχανθών γενικότερα, ωστόσο ο τομέας είναι ελλειμματικός ως προς την κάλυψη των εγχώριων αναγκών. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση προωθείται η καλλιέργεια των κτηνοτροφικών φυτών με στόχο τη μείωση της παραγωγής των μέχρι σήμερα επιδοτούμενων προϊόντων όπως το βαμβάκι και ο καπνός. Επίσης επιδιώκεται η αποκατάσταση της ισορροπίας φυτικής και ζωικής παραγωγής. Σε αυτά τα γενικότερα πλαίσια εντάσσεται και η καλλιέργεια του πολυετούς τριφυλλιού.

Για τους παραπάνω λόγους, είναι απαραίτητο να δοθεί έμφαση στην χρήση εγχώριων ποικιλιών και ανθεκτικών στις ασθένειες και στην ξηρασία, να προωθηθεί η βιολογική καλλιέργεια τριφυλλιών και μηδικής για τη στήριξη της βιολογικής κτηνοτροφίας. Απαραίτητη προϋπόθεση για όλα αυτά είναι η εκπαίδευση, η επαγγελματική κατάρτιση και η ενημέρωση των παραγωγών και των φορέων τους σε στα Συστήματα της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, βιολογικής καλλιέργειας και συμβολαιακής γεωργίας.

Τέλος, για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας θα ήταν επικερδής η ανάπτυξη της βιομηχανίας παραγωγής χονδροειδών ζωοτροφών από τριφύλλια και μηδική.

3.6 Αιγοπροβατοτροφία

3.6.1 Γενικά ο τομέας της αιγοπροβατοτροφίας

Η αιγοπροβατοτροφία αποτελεί παραδοσιακά έναν από τους δυναμικότερους κλάδους καθώς το αίγαιο και πρόβειο κρέας και γάλα είναι δύο βασικές κατηγορίες προϊόντων με μεγάλη οικονομική σημασία. Επίσης, η Ελλάδα είναι η πρώτη χώρα

της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνολικό αριθμό αιγών που αντιπροσωπεύει σχεδόν το 50% των αιγών της Ε.Ε.. Το πρόβατο ανήκει στο γένος *Ovis* και η αίγα ανήκει στο γένος *Capra*.

Η αναπαραγωγή των προβάτων ξεκινάει για τα θηλυκά από την ηλικία των 8-9 ή ακόμα και 24 μηνών ανάλογα με τη φυλή, και διαρκεί έως το 6^ο-8^ο έτος της ηλικίας τους για τα θηλυκά και μέχρι το 5^ο έτος της ηλικίας για τα αρσενικά. Η εποχή της αναπαραγωγικής διαδικασίας κυμαίνεται μεταξύ Μαΐου-Οκτωβρίου και η κυοφορία του προβάτου διαρκεί σχεδόν 5 μήνες. Κατά μέσο όρο η πολυδυμία των προβάτων φτάνει τους 110-150 γεννώμενους αμνούς ανά 100 τοκετούς.

Για τις οικόσιτες αίγες η αναπαραγωγική ηλικία είναι μεταξύ των 7-8 μηνών, ενώ οι νομαδικές εγχώριες αίγες χρησιμοποιούνται πρώτη φορά για αναπαραγωγή συνήθως στην ηλικία των 18 μηνών. Τα θηλυκά διατηρούνται για αναπαραγωγή έως το 7^ο-8^ο έτος της ηλικίας τους ενώ τα αρσενικά έως 4-5 χρόνια. Η αναπαραγωγική διαδικασία γίνεται συνήθως το Φθινόπωρο οπότε οι τοκετοί έρχονται την Άνοιξη. Η κυοφορία της αίγας διαρκεί σχεδόν 5 μήνες. Κατά μέσο όρο, η πολυδυμία των αιγών κυμαίνεται στα 110-200 γεννώμενα ερίφια ανά 100 τοκετούς.

Η κάλυψη των θρεπτικών απαιτήσεων των ζώων, γίνεται με απλές ζωοτροφές ή με σύνθετες ζωοτροφές. Οι απλές ζωοτροφές χωρίζονται *α)στις χονδροειδείς*, οι οποίες έχουν πολύ μεγάλο όγκο και μικρή θρεπτική αξία, όπως η χλόη, οι σανοί μηδικής και τριφυλλιών, τα άχυρα ως υποπροϊόντα θερισμού σιταριού, κριθαριού, βρώμης, τα ενσιρώματα. Οι ανάγκες σε χονδροειδείς καλύπτονται κυρίως από τη βοσκή που έχει μεγάλη σημασία για τα ζώα, ανεξάρτητα αν η κατεύθυνση της εκμετάλλευσης είναι γαλακτοπαραγωγική ή κρεατοπαραγωγική.

β)στις συμπυκνωμένες, οι οποίες έχουν μεγάλη θρεπτική αξία και μικρό όγκο, όπως οι δημητριακοί καρποί καλαμποκιού, σιταριού, κριθαριού, βρώμης κλπ., τα σπέρματα ψυχανθών κουκιά, βίκος, σόγια, ρεβίθι, μπιζέλι κλπ. τα υποπροϊόντα της αλευροποιίας, ζαχαροβιομηχανίας κ.α.. Στις συμπυκνωμένες συγκαταλέγονται και οι ανόργανες ζωοτροφές όπως το αλάτι, το ανθρακικό ασβέστιο κ.α. που έχουν μεν μικρό όγκο, αλλά δεν έχουν θρεπτική αξία.

Οι βασικές αρχές της καλής εκτροφής των ζώων αφορούν τη διαμόρφωση υγιεινών συνθηκών στους χώρους διαβίωσης των ζώων, τη διαφύλαξη της υγείας των ζώων και τη πρόληψη των ασθενειών, το σχεδιασμό κατάλληλων κτιριακών εγκαταστάσεων ώστε να προάγεται η ευζωία των ζώων. Τα συστήματα εκτροφής των αιγοπροβάτων διαφοροποιούνται ανάλογα με τη φυλή, την περιοχή και το μέγεθος

των κοπαδιών. Υπάρχουν 3 κύρια συστήματα ή μορφές εκτροφής: α)η νομαδική, όπου τα ζώα μετακινούνται την άνοιξη στις ορεινές περιοχές, όπου υπάρχει φυσική βλάστηση πλούσια, ενώ το φθινόπωρο επιστρέφουν στις πεδιάδες για να ξεχειμωνιάσουν, β)η ποιμνιακή («κοπαδιάρικα ζώα»), όπου τα πρόβατα διαβιούν σε μόνιμες εγκαταστάσεις (μαντριά) τα οποία διατηρούν οι κτηνοτρόφοι κοντά σε κατοικημένες περιοχές και βόσκουν στην γύρω περιοχή όλο το χρόνο και γ)η οικόσιτη, όπου ένας μικρός αριθμός προβάτων εκτρέφεται από αγροτικές οικογένειες και διατηρείται σε πρόχειρους χώρους πλησίον της κατοικίας.

Στα πρόβατα υπάρχουν οι περισσότεροι τύποι και οι περισσότερες φυλές από όλα τα άλλα είδη κατοικίδιων ζώων. Σήμερα υπάρχουν περισσότερες από διακόσιες φυλές προβάτων. Για την ελληνική προβατοτροφία οι σπουδαιότερες φυλές είναι: 1)το Σαρακατσάνικο πρόβατο, 2)το Μπούτσικο, 3)το Καραγκούνικο, 4)της Χίου, 5)το Βλάχικο. Για τις αίγες το μεγαλύτερο ποσοστό ανήκει στην εγχώρια ελληνική φυλή, της οποίας τα ζώα παρουσιάζουν μεγάλη παραλλακτικότητα μορφολογικών και παραγωγικών χαρακτηριστικών. Οι αίγες της εγχώριας ελληνικής φυλής είναι ζώα μη σταθεροποιημένα γενετικά με γενικά μικρές αποδόσεις σε γάλα. Οι σπουδαιότερες φυλές αιγών είναι: α)η «εγχώρια ελληνική φυλή», η φυλή Σκοπέλου, η φυλή Καρύστου και η Ελληνική μαλτέζικη φυλή.

Οι κυριότερες ασθένειες των αιγοπροβάτων είναι η λοιμώδης αγαλαξία των γιδοπροβάτων (παρμάρα), η τρομώδης νόσος προβάτων (scarpie), η εντεροτοξιναιμία, η maedi-visna, η φασιολίωση (*F. hepatica*), η παραφυματίωση, κ.α..

Τα κύρια προϊόντα της προβατοτροφίας είναι το γάλα, το κρέας και το μαλλί. Οι αποδόσεις σε γάλα ποικίλουν μεταξύ των διαφόρων φυλών. Η ετήσια παραγωγή γάλακτος ανά αμελχθείσα προβατίνα κυμαίνεται στα 50-300 κιλά (σε ορισμένες περιπτώσεις και στα 400) για τα πρόβατα των ελληνικών εγχώριων φυλών, ενώ υπάρχουν και ξενικές φυλές μεγαλύτερων αποδόσεων. Στη χώρα μας η μέση ετήσια παραγωγή γάλακτος ανά αμελχθείσα προβατίνα κυμαίνεται στα 116-141 κιλά για τις οικόσιτες προβατίνες, στα 97-116 κιλά για τις κοπαδιάρικες προβατίνες-ποιμνιακής εκτροφής και στα 95-102 κιλά για τις νομαδικές. Όσον αφορά το κρέας, το μέσο σωματικό βάρος των ζώων κατά τη σφαγή κυμαίνεται στα 20 κιλά. Ως προς την παραγωγή μαλλιού των ελληνικών εγχώριων φυλών, αναλόγως της φυλής κυμαίνεται στα 0,7-2,5 κιλά το έτος.

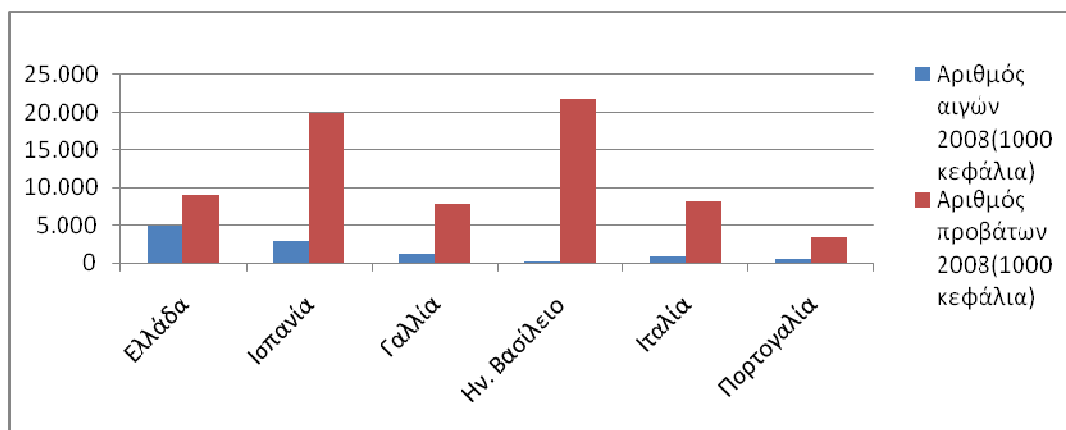
Το γάλα το αιγών, είναι αραιότερο από το γάλα των προβάτων και παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον για την παραγωγή τυριών. Οι αποδόσεις σε γάλα ποικίλουν μεταξύ των διαφόρων φυλών. Στη χώρα μας η μέση ετήσια παραγωγή γάλακτος ανά αμελχθείσα αίγα κυμαίνεται στα 169-195 κιλά για τις οικόσιτες αίγες, στα 110-123 κιλά για τις κοπαδιάρικες αίγες-ποιμνιακής εκτροφής και στα 100-119 κιλά για τις νομαδικές. Όσον αφορά το κρέας, το μέσο σωματικό βάρος των ζώων κατά τη σφαγή κυμαίνεται στα 19 κιλά.

Η αιγοπροβατοτροφία φαίνεται να έχει λύσει το πρόβλημα διάθεσης των προϊόντων της, ιδιαίτερα λόγω της παραγωγής φέτας καθώς είναι διεθνώς κατοχυρωμένη ως εθνικό προϊόν. Υπάρχει η προοπτική να γίνει το γίδινο γάλα και το γίδινο τυρί «εθνικό προϊόν» καθώς έχει μεγάλη διατροφική αξία και παρουσιάζει αυξανόμενη προτίμηση από τους καταναλωτές. Τέλος αιγοπροβατοτροφία συντελεί στην αξιοποίηση εκτάσεων ορεινών-μειονεκτικών περιοχών της Ελλάδος που δύσκολα θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν διαφορετικά

3.6.2 Η παραγωγή στην Ελλάδα και στον κόσμο

Σε παγκόσμια κλίμακα οι χώρες με την μεγαλύτερη παραγωγή πρόβειου γάλακτος είναι η Κίνα, η Συρία, η Τουρκία, η Ελλάδα, η Ιταλία, το Ιράν. Αντίστοιχα για την παραγωγή γίδινου γάλακτος κύριες παραγωγικές χώρες είναι η Ινδία, το Μπαγκλαντές, το Σουδάν, το Πακιστάν, η Ισπανία, η Γαλλία και η Ελλάδα. (2007, FAOSTAT).

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση όπου εκτρέφονται περίπου 95 εκατομμύρια πρόβατων και 13 εκατομμύρια αιγοειδών ο τομέας της αιγοπροβατοτροφίας για το σύνολο των χωρών μελών δεν έχει την ίδια σημασία όπως για τη χώρα μας. Όπως φαίνεται και από το διάγραμμα που ακολουθεί σύμφωνα με στοιχεία του 2008, οι σημαντικότερες χώρες από πλευράς εκτρεφόμενου αριθμού προβάτων είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ισπανία, η Ελλάδα η Ιταλία και η Πορτογαλία, ενώ σε ότι αφορά τις αίγες η Ελλάδα είναι πρώτη σε εκτροφή αιγών και ακολουθούν η Ισπανία, και η Γαλλία.

Διάγραμμα 1: Σημαντικότερες χώρες-εκτροφείς αιγοπρόβειου πληθυσμού στην Ε.Ε. για το έτος 2008

Η εξέλιξη του πληθυσμού των αιγοπροβάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 τα τελευταία τέσσερα χρόνια, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα, και φαίνεται να είναι σχετικά σταθερή. Ο αριθμός των αιγών παρουσιάζει μια πολύ μικρή αύξηση ενώ ο αριθμός των προβάτων για το έτος 2008 παρουσίασε μείωση.

ΕΕ-27	Αριθμός ζώων (1000 κεφάλια)			
	2005	2006	2007	2008
Έτος				
Αίγες	13.020	13.312	13.316	13.418
Πρόβατα	96.382	95.857	95.804	90.988

Πιν. Αριθμός αιγοπροβάτων στην Ευρώπη των 27 (2009, EUROSTAT)

Επίσης η Ε.Ε. είναι η μεγαλύτερη παραγωγός, εισαγωγέας και καταναλωτής αιγοπροβείου κρέατος. Η παραγωγή γάλακτος περιορίζεται κυρίως στην Ελλάδα, την Ιταλία, την Πορτογαλία, την Ισπανία και τη Γαλλία.

Στη χώρα μας σύμφωνα με τα στοιχεία της EUROSTAT του 2008 εκτρέφεται περίπου το 40 % του συνολικού αριθμού των αιγών της Ε.Ε (περίπου 4,9 εκατομμύρια ζώα) και το 10% του συνολικού αριθμού των προβάτων (περίπου 9 εκατομμύρια ζώα).

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η εξέλιξη της αιγοπροβατοτροφίας στην Ελλάδα τα τελευταία πέντε χρόνια. Παρατηρούμε ότι ο πληθυσμός των εκτρεφόμενων αιγών παρουσιάζει μικρή μείωση ενώ ο πληθυσμός των προβάτων παραμένει σχετικά σταθερός.

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΒΑΤΩΝ
------	---------------	------------------

2004	5.209.138	8.912.952
2005	4.925.613	8.744.729
2006	4.986.423	9.031.645
2007	4.979.246	8.936.000
2008	4.779.409	9.063.484

Πιν. Αριθμός αιγοπροβάτων στην Ελλάδα (2009, ΕΣΥΕ)

Στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια η παραγωγή κρέατος από αίγες είναι σχετικά σταθερή με μια μικρή μείωση το 2008 η οποία συνοδεύτηκε και από αντίστοιχη μείωση της ακαθάριστης αξίας παραγωγής. Ανάλογη τάση παρουσιάζει και η παραγωγή πρόβειου κρέατος με τη διαφορά ότι ο αριθμός των σφαγίων είναι σχεδόν διπλάσιος συγκριτικά με την αιγοτροφία. Οι πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζουν τις εξελίξεις της παραγωγής και των τιμών του αιγοπρόβειου κρέατος.

ΕΤΟΣ	ΣΦΑΓΙΑ (κεφαλές)	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΡΕΑΤΟΣ (τόνοι)	ΜΕΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗ (κιλά/ ζώο.)	ΤΙΜΗ (€ / κιλό)	ΑΚΑΘ. ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (σε €)
2004	4.188.216	41.415	9,9	4,61	190.923
2005	4.044.837	39.256	9,7	4,96	194.710
2006	3.870.565	37.372	9,7	5,08	189.850
2007	3.872.278	38.520	9,9	4,70	181.044
2008	3.711.079	36.453	9,8	4,82	175.703

Πιν. Εγχώρια παραγωγή αίγειου κρέατος (στοιχεία Υπ.Α.Α.Τ)

ΕΤΟΣ	ΣΦΑΓΙΑ (κεφαλές)	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΡΕΑΤΟΣ (τόνοι)	ΜΕΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗ (κιλά/ ζώο.)	ΤΙΜΗ (€ / κιλό)	ΑΚΑΘ. ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (σε €)
2004	7.117.425	78.287	11,0	4,53	354.640
2005	6.900.594	75.356	10,9	4,89	368.491
2006	6.852.955	73.845	10,8	4,98	367.748
2007	6.849.508	74.116	10,8	4,77	353.533
2008	6.628.843	71.523	10,8	4,81	344.026

Πιν. Εγχώρια παραγωγή πρόβειου κρέατος (στοιχεία Υπ.Α.Α.Τ)

Όσο αφορά την κρεατοπαραγωγή ο κατά κύριο λόγο εκτατικός τρόπος εκτροφής των αιγοπροβάτων στη χώρα μας σε συνδυασμό με τις εγχώριες φυλές, προσδίδουν στο παραγόμενο κρέας την επιδιωκόμενη από το καταναλωτικό κοινό γεύση. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το μέσο βάρος των σφαγίων που διατίθεται στην αγορά είναι

από τους χαμηλότερους στην Ε.Ε αλλά και στον κόσμο. καθώς το ελληνικό καταναλωτικό κοινό στη συντριπτική του πλειοψηφία προτιμά σφάγια γάλακτος.

Στους επόμενους πίνακες παρουσιάζεται η εξέλιξη της αντίστοιχης παραγωγής αιγοπρόβειου γάλακτος τα τελευταία πέντε χρόνια.Είναι φανερό ότι η συνολική παραγωγή κατσικίσιου γάλακτος παρουσιάζει μείωση ενώ η παραγωγή πρόβεια κινείται σε σχετικά σταθερά επίπεδα.

ΕΤΟΣ	Παραγωγή γάλακτος οικόσιτων βελτιωμένων (tn)	Παραγωγή γάλακτος ποιμενικών νομαδικών (tn)	Συνολική παραγωγή κατσικίσιου γάλακτος (tn)
2004	118.443	351.865	470.308
2005	102.962	340.354	443.316
2006	101.266	333.493	434.759
2007	92.774	332.147	424.921
2008	85.068	327.018	412.086

Πιν. Εγχώρια παραγωγή αίγιου γάλακτος (στοιχεία Υπ.Α.Α.Τ)

ΕΤΟΣ	Παραγωγή γάλακτος οικόσιτων βελτιωμένων (tn)	Παραγωγή γάλακτος ποιμενικών νομαδικών (tn)	Συνολική παραγωγή πρόβειου γάλακτος (tn)
2004	82.157	621.162	703.319
2005	83.316	593.355	676.671
2006	82.551	598.073	680.624
2007	84.861	596.498	681.359
2008	85.374	607.020	692.394

Πιν. Εγχώρια παραγωγή πρόβειου γάλακτος (στοιχεία Υπ.Α.Α.Τ)

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο κύριος όγκος της ελληνικής αιγοπροβατοτροφίας έχει ως παραγωγική κατεύθυνση την γαλακτοπαραγωγή.

3.6.3 Κοινοτικό και εθνικό πλαίσιο πολιτικής για την αιγοπροβατοτροφία

Η ΚΑΠ που αφορά την αιγοπροβατοτροφία επικεντρώθηκε από νωρίς στην παραγωγή αιγοπρόβειου κρέατος και λιγότερο στην γαλακτοπαραγωγή. Το 1981 δημιουργήθηκε η αντίστοιχη ΚΟΑ η οποία κάλυπτε τα ζώντα προβατοειδή και αιγοειδή, τα νωπά ή μη κρέατα προβατοειδών, και τα μεταποιημένα προϊόντα και περιελάμβανε μέτρα εσωτερικής και εξωτερικής αγοράς και λοιπά μέτρα όπως η ποιοτική κατάταξη σφαγίων προβατοειδών. Ωστόσο από την 1η Ιουλίου 2008 ο τομέας διέπεται από διέπονται από την κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών.

Με την μεταρρύθμιση όμως της ΚΑΠ το 2003 ο κάτοχος κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης λαμβάνει την ενιαία ενίσχυση με βάση τα ειδικά δικαιώματα, τα οποία προέκυψαν από ενισχύσεις ζωικού κεφαλαίου (βόειο, αιγοπρόβειο) δεν αντιστοιχούν σε γη και μπορούν να ενεργοποιηθούν με την διατήρηση του 50% του ζωικού κεφαλαίου που κατείχαν κατά την ιστορική περίοδο αναφοράς. Και με τις

νέες ρυθμίσεις στο πλαίσιο του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ, τα ειδικά αυτά δικαιώματα εξακολουθούν να ισχύουν ενώ για την καταβολή της ενίσχυσης αυτής ο παραγωγός είναι υποχρεωμένος να τηρεί τους κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης ώστε να διασφαλίζει τη δημόσια υγεία, την υγεία των ζώων, την καλή διαβίωση των ζώων και την ασφάλεια στο χώρο εργασίας και την προστασία του περιβάλλοντος.

Επιπλέον χορηγείται ενίσχυση κατ εφαρμογή του άρθρου 68 του Κανονισμού (ΕΚ) 73/2009 για την ειδική στήριξη γεωργών σε ορισμένες περιοχές που ειδικεύονται στην αιγοπροβατοτροφία ίση με 3€ ανά ζώο για τις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές και 4€ ανά ζώο για τους μετακινούμενους αιγοπροβατοτρόφους προς τις περιοχές αυτές. Καταβάλλεται επίσης μια πρόσθετη ενίσχυση 2€ ανά ζώο για τις αυτόχθονες φυλές προβάτων και είναι εγγεγραμμένα στο γενεαλογικό βιβλίο της φυλής.

Τέλος στα πλαίσια των μέτρων 211 και 212 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013, χορηγείται εξισωτική αποζημίωση στους γεωργούς των ορεινών και άλλων μειονεκτικών περιοχών με στόχο την αντιστάθμιση των φυσικών μειονεκτημάτων που επικρατούν σε αυτές. Η αποζημίωση αυτή υπολογίζεται με βάση τη καλλιεργούμενη έκταση, (με μέγιστο όριο τα 15 εκτάρια) ή την έκταση των βοσκοτόπων (με μέγιστο όριο τα 50 εκτάρια) όπως δηλώνονται στην ενιαία αίτηση. Καταβάλλεται ανά εκμετάλλευση εφόσον συντρέχουν κάποιοι λόγοι όπως αυτοί ορίζονται στις σχετικές αποφάσεις των προγραμμάτων οικονομικής ενίσχυσης, και σε μέγιστα ποσά που διαφέρουν ανάλογα την περιοχή και την κατηγορία του αγρότη, νέος ή παλαιός.

3.6.4 Προβλήματα του τομέα και προτάσεις αναδιάρθρωσης

Ο τομέας της αιγοπροβατοτροφίας, όπως προαναφέρθηκε, είναι ο σημαντικότερος τομέας της ελληνικής κτηνοτροφίας καθώς αποτελεί την κυριότερη πηγή εισοδήματος για τις ορεινές και λοιπές μειονεκτικές περιοχές της χώρας, και συμβάλλει κατά 18% περίπου στο συνολικό αγροτικό εισόδημα. Η παραγωγική αυτή κατεύθυνση αναπτύχθηκε λόγω των πλούσιων φυσικών πόρων και προσαρμόστηκε στις ιδιαίτερες κλιματολογικές και εδαφολογικές συνθήκες της πατρίδας μας, παράγοντας προϊόντα υψηλής ποιότητας.

Τα προβλήματα όμως που αντιμετωπίζει η αιγοπροβατοτροφία στη χώρα μας έχουν να κάνουν με την σταδιακή εγκατάλειψη του κλάδου λόγω συνταξιοδότησης

των παλαιών κτηνοτρόφων και μη συνέχισης του επαγγέλματος από τους νέους καθώς και με την έλλειψη υποδομών και σωστής οργάνωσης των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Οι παραγωγοί δεν δραστηριοποιούνται βάσει αποτελεσματικών επιχειρηματικών σχεδίων τα οποία έχουν μακροπρόθεσμο όφελος την μεγιστοποίηση του εισοδήματος τους και που περιλαμβάνουν: την σωστή χωροθέτηση της εκμετάλλευσης κοντά στα σφαγεία και τα κέντρα εμπορίας, την ιδιοπαραγωγή ζωοτροφών με στόχο τη μείωση του κόστους αγοράς των ζωοτροφών, τον εκσυγχρονισμό των κτηνοτροφικών μονάδων με αναβάθμιση των υπάρχοντων χώρων ή δημιουργία νέων που θα εξασφαλίζουν την καλή διαβίωση των ζώων και θα ικανοποιούν απόλυτα τους κανόνες υγιεινής.

Όλα τα παραπάνω οφείλονται κατά ένα μεγάλο ποσοστό στο χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης των κτηνοτρόφων, καθώς και στην έλλειψη συλλογικών οργάνων όπως συνεταιρισμοί και αγροτικοί σύλλογοι οι οποίοι θα προωθούν αποτελεσματικά και θα εξασφαλίζουν ικανοποιητικές τιμές στα κτηνοτροφικά προϊόντα.

Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί και η υπερβόσκηση με αρνητικά αποτελέσματα όχι μόνο στο περιβάλλον αλλά και στην υγεία των ζώων και κατά συνέπεια και στην υγεία των καταναλωτών.

Παρατηρείται επίσης το γεγονός ότι ο αριθμός των εγχώριων φυλών από τις οποίες παράγεται φέτα ΠΟΠ είναι μικρός με αποτέλεσμα να εισάγονται ξενικές ποικιλίες οι οποίες και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην παραγωγή της κατοχυρωμένης ποιοτικά σε όλο τον κόσμο φέτας. Το πρόβλημα αυτό σε συνδυασμό με την απουσία συστηματικών ελέγχων στην παραγωγή των προϊόντων, καθιστά τη χώρα ανώριμη σε ότι αφορά την προσπάθεια της ΕΕ για την ικανοποίηση της προτίμησης του κοινωνικού συνόλου για ασφαλή και ποιοτικά τρόφιμα

Με σκοπό ο τομέας της αιγοπροβατοτροφίας να ξεπεράσει τα διαρθρωτικά του προβλήματα και με δεδομένο ότι η χώρα μας λόγω του ευνοϊκού της περιβάλλοντος και των άφθονων φυσικών πόρων που διαθέτει, μπορεί να επενδύσει σε οικονομικό επίπεδο στον τομέα αυτό, χρειάζεται ένας στρατηγικός σχεδιασμός σύμφωνα με τον οποίο να προωθείται:

- Η σωστή διαχείριση και ο εκσυγχρονισμός των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων περιλαμβανομένων των σταβλικών εγκαταστάσεων και των λοιπών υποδομών, καθώς και των συστημάτων εκτροφής και άμελξης. Οι παραγωγοί θα

πρέπει μέσα από προγράμματα χρηματοδότησης να επενδύουν στον τομέα με μακροπρόθεσμα οφέλη.

- Η ιχνηλασιμότητα των τροφίμων μέσα από σωστή παρακολούθηση και συστηματικό έλεγχο σε όλα τα στάδια παραγωγής των προϊόντων
- Η διατήρηση αναβάθμιση και γενετική βελτίωση των εγχώριων φυλών που δίνουν προϊόντα ΠΟΠ
- Η σωστή και ορθολογική διαχείριση των βοσκοτόπων μέσα από την εφαρμογή κατάλληλων συστημάτων ελεγχόμενης βόσκησης και την τήρηση των κανόνων πολλαπλής συμμόρφωσης και των κωδίκων ορθής πρακτικής.
- Η αντικατάσταση των συμβατικών καλλιεργειών π.χ. βαμβάκι, καπνός, όπως στοχεύει η νέα ΚΑΠ, με καλλιέργεια κτηνοτροφικών φυτών που θα μειώσει το κόστος παραγωγής. Επίσης θα πρέπει πέρα από την παραγωγή να βελτιωθεί και η σωστή και ελεγχόμενη διακίνηση των ζωοτροφών.
- Η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός των μονάδων μεταποίησης και τυποποίησης καθώς και η ανάδειξη και κατοχύρωση διαφόρων παραδοσιακών και τοπικών τυριών (προϊόντα ΠΟΠ) και προώθησή τους μέσα από τα δίκτυα του αγροτουρισμού
- Ο βιολογικός ή ολοκληρωμένος όπου είναι δυνατόν τρόπος παραγωγής.
- Η εκπαίδευση και η κατάρτιση των κτηνοτρόφων πάνω στις νέες τεχνολογίες, στις νέες μεθόδους και πρακτικές εκτροφών, στην βελτίωση της ποιότητας και στην εφαρμογή ευρωπαϊκών κανονισμών και εθνικής νομοθεσίας.
- Τέλος η δημιουργία Ομάδων Παραγωγών ώστε να υπάρχει ενεργός και αποτελεσματική συμμετοχή των κτηνοτρόφων στη λήψη αποφάσεων στην παραγωγή, στα στάδια μεταποίησης και εμπορίας, καθώς και στην σωστή λειτουργία της αγοράς ώστε να υπάρχει η δυνατότητα διαπραγμάτευσης καλύτερων τιμών

3.7 Βοοτροφία

3.7.1 Γενικά ο τομέας

Βοοτροφία είναι ο κλάδος της κτηνοτροφίας οποίος έχει ως αντικείμενο την εκτροφή των βοοειδών, βουβαλιών και βισόνων για την παραγωγή κυρίως γάλακτος, κρέατος και δέρματος. Στην Ελλάδα η παραγωγή σε προϊόντα του κλάδου είναι

περιορισμένη και εισαγωγή τους, έχει ιδιαίτερη σημασία για την εθνική μας οικονομία. Τα βοοειδή ανήκουν στα γένη Bos και Bubalus

Για την αναπαραγωγή οι μοσχίδες των γαλακτοπαραγωγικών φυλών χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά σε ηλικία 1,5 έτους, ενώ των καθαρά κρεατοπαραγωγικών φυλών σε ηλικία 20-24 μηνών. Επιπλέον δεν συνηθίζεται η χρησιμοποίηση νεαρών αρσενικών μικρότερων του ενός έτους. Το χρονικό διάστημα διατήρησης των αγελάδων για αναπαραγωγή μπορεί να κυμαίνεται στα 6-12 έτη με συνολική απόδοση 4-10 μοσχάρια. Τα αρσενικά, εφόσον είναι καλής γονιμοποιητικής ικανότητας και καλής κληρονομικής αξίας πρέπει να διατηρούνται όσο το δυνατό περισσότερο, μέχρι και την ηλικία των 12 ετών. Όσον αφορά την αναλογία των φύλων, ένας ταύρος αρκεί για 80 αγελάδες. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στα πλαίσια της γενετικής βελτίωσης των βοοειδών, εφαρμόζονται ανά περιοχές προγράμματα τεχνητής σπερματέγχυσης με σπέρμα ταύρων φυλών υψηλών αποδόσεων σε γάλα και σε κρέας. Η διάρκεια της κυοφορίας της αγελάδας είναι περίπου 9 μήνες

Η διατροφή των ζώων γίνεται με απλές ζωοτροφές ή με σύνθετες ζωοτροφές, οι οποίες σύνθετες αποτελούνται από δυο ή περισσότερες απλές ζωοτροφές. Οι απλές ζωοτροφές χωρίζονται σε δυο μεγάλες κατηγορίες, στις *χονδροειδείς*, και τις *συμπυκνωμένες*. Η βοσκή αποτελεί τη φυσική πηγή τροφής των ζώων που βόσκουν το μεγαλύτερο διάστημα του χρόνου και εξασφαλίζουν έτσι τις ανάγκες τους σε χονδροειδείς ζωοτροφές. Γενικά μπορεί να ειπωθεί ότι η βοσκή εξασφαλίζει την καλή εκτροφή των ζώων.

Ο αριθμός, το μεταξύ χρονικό διάστημα και η πληρότητα των αρμεγμάτων, είναι από τους σπουδαιότερους παράγοντες που επιδρούν στη γαλακτοπαραγωγή. Συνήθως οι αγελάδες αμέλγονται δυο φορές την ημέρα. Το άμελγμά γίνεται με το χέρι ή με μηχανικά αρμεκτικά μηχανήματα

Οι βασικές αρχές της καλής εκτροφής των ζώων αφορούν τη διαμόρφωση υγιεινών συνθηκών μέσα στις σταβλικές εγκαταστάσεις και γενικά στους χώρους διαβίωσης των ζώων, τη διαφύλαξη της υγείας των ζώων και τη πρόληψη των ασθενειών, τη καθημερινή φροντίδα των ζώων, ο σωστός σχεδιασμός των κατάλληλων κτιριακών εγκαταστάσεων.

Υπάρχουν 3 κύρια συστήματα εκτροφής βοοειδών: α)το εκτατικό σύστημα, όπου τα ζώα εκτρέφονται το μεγαλύτερο διάστημα της ζωής τους υπό φυσικές συνθήκες, β)το εντατικό, το οποίο διακρίνεται από εντατικοποίηση όλων των συντελεστών της

παραγωγής και γ)το ημιεντατικό, στο οποίο πολλά στοιχεία όπως η διατροφή και ο τρόπος σταβλισμού παρουσιάζουν κοινά σημεία με το εντατικό σύστημα, με τη διαφορά ότι παρέχεται δυνατότητα «κίνησης» μέσα σε ορισμένες εκτάσεις.

Σε παγκόσμιο επίπεδο υπάρχουν πολλές φυλές βοοειδών οι οποίες και χωρίζονται σε: α)στον γαλακτοπαραγωγικό τύπο β)στον κρεατοπαραγωγικό τύπο γ)στον τύπο μικτών αποδόσεων και δ)στον τύπο εργασίας, με φυλές που τείνουν να εξαφανιστούν. Στην χώρα μας οι φυλές των βοοειδών κατατάσσονται α)στην κατηγορία των εγχώριων αβελτίωτων βοοειδών, όπου ανήκουν εγχώριες αβελτίωτες φυλές του ελληνικού βραχυκερατικού και ελληνικού στεπικού τύπου. Πρόκειται για φυλές μεγάλης αντοχής και μικρών αποδόσεων σε γάλα (500-700 κιλά/έτος) και σε κρέας. β)Στην κατηγορία των εγχώριων βελτιωμένων, όπου ανήκουν φυλές που έχουν προέλθει από τη διασταύρωση εγχώριων αβελτίωτων ατόμων με ξενικά, κυρίως «Σβίτς». Πρόκειται για φυλές με μεγάλη ανομοιομορφία σε ότι αφορά τα μορφολογικά και παραγωγικά τους χαρακτηριστικά. γ)Στην κατηγορία των ξενικών βοοειδών, (Χολστάϊν κ.α.).

Να σημειωθεί η παρουσία στον ελληνικό χώρο και του ελληνικού βούβαλου που εκτρέφεται σε υγροτόπους κυρίως της Μακεδονίας και της Θράκης

Τα βοοειδή προσβάλλονται από σοβαρές ασθένειες, όπως ο αφθώδης πυρετός, η βρουκέλλωση των βοοειδών (*B. abortus*), η σπογγώδης εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών.

Τα κύρια προϊόντα της βοοτροφίας είναι το γάλα και το κρέας. Στην χώρα μας η μέση ετήσια παραγωγή γαλακτος ανά αμελχθείσα αγελάδα κυμαίνεται στα 1.070 κιλά για τις εγχώριες αβελτίωτες αγελάδες, στα 3.500 κιλά για τις εγχώριες βελτιωμένες και στα 4.690 κιλά για τις ξενικές αγελάδες. Όσον αφορά το κρέας, το μέσο σωματικό βάρος των ζώων κατά τη σφαγή κυμαίνεται στα 110-172 κιλά για τα μοσχάρια μικρότερα του έτους, στα 168-271 κιλά για τα μοσχάρια ενός έως δύο ετών και στα 205-266 κιλά για τα δαμάλια και τα βόδια

3.7.2 Η παραγωγή στην Ελλάδα και στον κόσμο

Το βόειο κρέας αποτελεί σε παγκόσμια κλίμακα έναν από τους σημαντικότερους τομείς του πρωτογενή τομέα. Η παγκόσμια παραγωγή του βοείου κρέατος για το 2008 ανήλθε σε 62 εκατομμύρια τόνους σύμφωνα με το FAO. Οι σημαντικότερες χώρες σε παραγωγή βοείου κρέατος είναι η Βραζιλία με ποσοστό 14,5%, η

Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 (13%), η Κίνα (9%), η Αργεντινή (4,5%), και η Αυστραλία (3,6%).

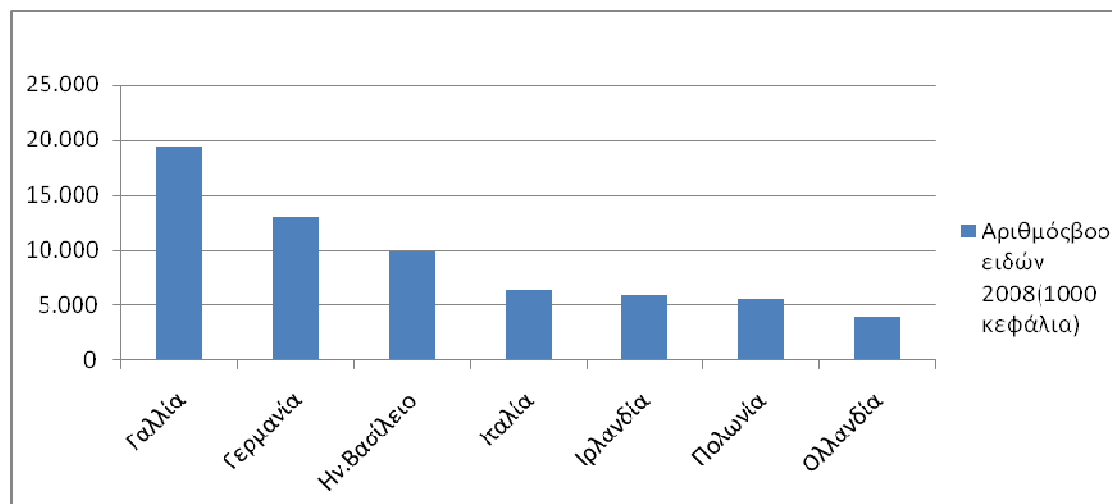
Σε ότι αφορά την παραγωγή αγελαδινού γάλακτος, η παγκόσμια παραγωγή ανήλθε το 2008 σε 578 εκατομμύρια τόνους με πρώτη παραγωγό χώρα την ΕΕ των 27 με ποσοστό 26% της παγκόσμιας παραγωγής. Σημαντικές χώρες είναι επίσης οι ΗΠΑ (15%), η Ινδία (7,6%), η Κίνα (6%), η Ρωσία (5%), η Βραζιλία (4,8%).

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση για το έτος 2008 εκτράφηκαν συνολικά 89 εκατομμύρια ζώα. Η εξέλιξη του εκτρεφόμενου πληθυσμού για τα τελευταία πέντε χρόνια παρουσιάζεται παρακάτω και φαίνεται πως δεν παρουσιάζει σημαντικές μεταβολές.

ΕΕ-27	Αριθμός ζώων (1000 κεφάλια)			
Έτος	2005	2006	2007	2008
Βοοειδή	89.641	88.463	89.037	88.837

Πιν.14 Αριθμός βοοειδών στην Ευρώπη των 27 (2009, EUROSTAT)

Οι κύριες εκτροφείς χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η Γαλλία, η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιταλία στις οποίες και συναντάμε τις μεγαλύτερες παραγωγές προϊόντων της βοοτροφίας. (Διάγραμμα 1)

Διάγραμμα 1: Σημαντικότερες χώρες-εκτροφείς βοοειδών στην Ε.Ε. για το έτος 2008

Η συνολική παραγωγή βόειου κρέατος στην Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με τα στοιχεία του FAO ανέρχεται σε 8 εκατομμύρια τόνους για το 2008. Πρώτη χώρα σε παραγωγή είναι η Γαλλία, με ποσοστό 18% επί της συνολικής παραγωγής και ακολουθούν η Γερμανία και η Ιταλία.

Όσο αφορά την παραγωγή αγελαδινού γάλακτος στην ΕΕ των 27, η συνολική ποσότητα ανέρχεται σε 149 εκατομμύρια τόνους. Σημαντικότερη χώρα παραγωγής είναι η Γερμανία με ποσοστό 19% επί της συνολικής παραγόμενης ποσότητας και ακολουθούν η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Στην Ελλάδα όπου εκτρέφονται συνολικά 633.656 βοοειδή, παράγονται περίπου 56 χιλιάδες τόνοι βόειου κρέατος και 787 χιλιάδες τόνοι αγελαδινού γάλακτος σύμφωνα με στοιχεία του Υπ.Α.Α.Τ για το 2008. Το σύνολο των εκμεταλλεύσεων με βοοειδή ανέρχεται σε 20.094 από τις οποίες το 47% εκτρέφει από 1 έως 9 ζώα και μόνο το 19% έχει πάνω από 50 ζώα (ΕΣΥΕ, 2008). Διαπιστώνουμε επομένως ότι πρόκειται για μικρού μεγέθους κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις και αξίζει να σημειωθεί ότι είναι κυρίως μικτής κατεύθυνσης, παράγουν δηλαδή και προϊόντα φυτικής προέλευσης.

Η σημασία της βοοτροφίας για τη χώρα μας είναι μεγάλη καθώς απασχολεί 28.000 οικογένειες και προσφέρει στην εθνική οικονομία προϊόντα αξίας 215 εκατομμυρίων ευρώ. Συμβάλλει στην αποτροπή της εγκατάλειψης και ερήμωσης των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών και συμβάλλει στη διατήρηση του κοινωνικού ιστού της χώρας.

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΟΟΕΙΔΩΝ
2004	662.479
2005	663.688
2006	684.057
2007	671.625
2008	633.656

Πιν.15 Αριθμός βοοειδών στην Ελλάδα (2009, ΕΣΥΕ)

Παρά τη μεγάλη οικονομική σημασία του κλάδου, όπως διαπιστώνεται και από τους πίνακες ο πληθυσμός των βοοειδών που εκτρέφεται παρουσιάζει μείωση το ίδιο και η παραγωγή κρέατος.

ΕΤΟΣ	ΣΦΑΓΙΑ (κεφαλές)	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΡΕΑΤΟΣ (τόνοι)	ΜΕΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗ (κιλά/ ζώο.)	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.ΤΙΜΗ (€ / κιλό)	ΑΚΑΘ. ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ Σ (σε €)
2004	284.100	60.631	213	3,56	215.846

2005	273.455	58.751	215	3,53	207.391
2006	285.158	61.683	216	3,68	226.993
2007	259.930	57.155	220	3,59	205.186
2008	261.734	56.229	215	3,55	199.613

Πιν.16 Εγχώρια παραγωγή βόειου κρέατος (στοιχεία Υπ.Α.Α.Τ)

Αντίθετα, η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος παραμένει περίπου στα ίδια επίπεδα τα τελευταία δύο χρόνια.

ΕΤΟΣ	Παραγωγή γάλακτος εγχώριων αβελτίωτων αγελάδων (tn)	Παραγωγή γάλακτος εγχώριων βελτιωμένων αγελάδων(tn)	Παραγωγή γάλακτος ξενικών εξευγενισμών αγελάδων	Συνολική παραγωγή αγελαδινού γάλακτος (tn)
2004	9.178	495.051	270.750	774.979
2005	8.059	486.557	251.358	715.974
2006	9.889	480.867	259.431	750.187
2007	8.132	511.974	268.216	788.322
2008	16.908	480.292	290.022	787.222

Πιν.17 Εγχώρια παραγωγή αγελαδινού γάλακτος (στοιχεία Υπ.Α.Α.Τ)

Η παραγωγή στη χώρα μας δεν μπορεί να καλύψει τις εγχώριες ανάγκες σε κρέας με αποτέλεσμα να γίνονται εισαγωγές μοσχαριών, είτε από ευρωπαϊκές, είτε από τρίτες χώρες. Τα μοσχάρια εισάγονται σε ηλικία 4-6 μηνών και βάρος 200-250 κιλών και παχύνονται μέχρι την ηλικία των 15-18 μηνών.

3.7.3 Κοινοτικό και εθνικό πλαίσιο πολιτικής για την βοοτροφία

Η κοινή οργάνωση της αγοράς (ΚΟΑ) για τον τομέα του βοείου κρέατος που ιδρύθηκε το 1968 είχε στόχο τη χορήγηση ενισχύσεων στους κτηνοτρόφους και τις συναλλαγές με τρίτες χώρες. Από την 1η Ιουλίου 2008 ωστόσο, τα προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 1254/99 για την στήριξη της εσωτερικής αγοράς και τις συναλλαγές με τρίτες χώρες διέπονται από την κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών.

Η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ του 2003 επέβαλλε ολική αποδέσμευση από τη παραγωγή και ένταξη του βόειου κρέατος στο καθεστώς ενιαίας ενίσχυσης όπου το ποσό της πληρωμής υπολογίζεται με βάση της ενισχύσεις που λάμβαναν οι παραγωγοί στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς (2000-2002) με την προϋπόθεση να διατηρούν το 50% τουλάχιστον του πληθυσμού των ζώων και να τηρούν και το

δείκτη πυκνότητας της πολλαπλής συμμόρφωσης που είναι 0,2 MMZ/εκτάριο έως 3 MMZ/εκτάριο.

Επίσης ο Κανονισμός (ΕΚ)1782/03 προέβλεπε ότι τα κράτη μέλη μπορούν να προβαίνουν σε παρακράτηση έως του 10% της συνιστώσας κάθε τομέα και επιστροφή των χρημάτων στον ίδιο τομέα ώστε να δίνεται η δυνατότητα θέσπισης ενισχύσεων για την προστασία ή την βελτίωση του περιβάλλοντος ή για τη βελτίωση της ποιότητας και της εμπορίας των γεωργικών προϊόντων. Η χώρα μας έκανε χρήση της δυνατότητας αυτής με ποσοστό παρακρατήματος 10% για το βόειο κρέας.

Με τις νέες ρυθμίσεις στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» από το 2010 και μετά, καταργούνται τα ποιοτικά παρακρατήματα για το βόειο κρέας και σύμφωνα με το άρθρο 68 του 73/2009 για τα μέτρα ειδικής στήριξης προβλέπονται ενισχύσεις για την αντιστάθμιση των μειονεκτημάτων που θίγουν γεωργούς ορεινών και μειονεκτικών περιοχών. Οι ενισχύσεις αυτές ανέρχονται σε 100€/μοσχίδα αναπαραγωγής 16 έως 24 μηνών, και 100€/θηλάζουσα αγελάδα μεγαλύτερη των 24 μηνών. Επίσης έχει προβλεφτεί και μια συμπληρωματική ενίσχυση 80 για τις περιπτώσεις που τα ζώα είναι εγγεγραμμένα στο ελληνικό γενεαλογικό βιβλίο της φυλής.

3.7.4 Προβλήματα του τομέα και προτάσεις αναδιάρθρωσης

Ο τομέας της βοοτροφίας έχει να αντιμετωπίσει προβλήματα που σχετίζονται με:

- Έλλειψη ορθολογικής διαχείρισης των βοσκοτόπων,
- Μικρή παραγωγή ζωοτροφών απαραίτητη για την γαλακτοπαραγωγή με αποτέλεσμα να επηρεάζεται το κόστος παραγωγής
- Τον μεγάλο αριθμό μικρών εκμεταλλεύσεων
- Την κακή οργάνωση των βοοτροφικών εκμεταλλεύσεων και την έλλειψη οργανωμένων μονάδων μεταποίησης και εμπορίας
- Κακή ποιότητα σταβλικών εγκαταστάσεων που επηρεάζει την ποιότητα του παραγόμενου γάλακτος
- Χαμηλές τιμές που προσφέρουν οι γαλακτοβιομηχανίες
- Έντονος ανταγωνισμός με τις άλλες χώρες της ΕΕ και των Βαλκανίων
- Έλλειψη τυποποίησης και σήμανσης βόειου κρέατος

Ο στόχος που έχει τεθεί σε εθνικό επίπεδο για τον τομέα της βοοτροφίας είναι να αξιοποιήσουμε το συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας της εκτατικής κτηνοτροφίας και παραγωγής ασφαλών και φιλικών με το περιβάλλον προϊόντων, ώστε να η χώρα να γίνει όσο το δυνατόν περισσότερο αυτάρκης, ακόμα και διεθνώς ανταγωνιστική στα προϊόντα της βοοτροφίας. Με αυτό τον τρόπο θα διασφαλιστεί το εισόδημα των παραγωγών και με τη συνεχή κατάρτιση και εκπαίδευση, ο Έλληνας κτηνοτρόφος θα αποκτήσει επιχειρηματική νοοτροπία.

Όλα αυτά θα επιτευχθούν με:

- Τη σωστή διαχείριση των βοσκοτόπων μέσω της καταγραφής, οριοθέτησης τους σε όλη τη χώρα και τη δημιουργία χαρτών βοσκοικανότητας με στόχο την ορθολογική βόσκηση στις κατάλληλες περιοχές ώστε το ζώο να τρέφεται σωστά και να αποφεύγονται οι αρνητικές επιπτώσεις της υπερβόσκησης, π.χ. ερημοποίηση. Συνίσταται επίσης και εφαρμογή μελετών βελτίωσης των φυσικών βοσκοτόπων με αύξηση της βοσκήσιμης ύλης ή και δημιουργία τεχνητών λειμώνων.
- Δημιουργία κινήτρων σε εθνικό επίπεδο προς την καλλιέργεια ζωοτροφών σε αντικατάσταση των καλλιεργειών που δεν είναι πλέον ανταγωνιστικές, όπως το βαμβάκι και ο καπνός. Επιβάλλεται βέβαια σε αυτά τα πλαίσια, και η ανάπτυξη σύγχρονων επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας ζωοτροφών που θα εφαρμόζονται όλα τα απαραίτητα συστήματα ποιότητας.
- Την ένταξη των παραγωγών σε προγράμματα επενδύσεων με στόχο τον εκσυγχρονισμό των εκμεταλλεύσεων και την δημιουργία μεγάλων και δυναμικών κτηνοτροφικών μονάδων και μονάδων μεταποίησης.
- Την εκπαίδευση και συνεχή κατάρτιση των κτηνοτρόφων με στόχο την σωστή οργάνωση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες θα τηρούνται οι κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης και οι κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής ώστε να διασφαλίζονται η υγεία των ζώων και η υγιεινή των εγκαταστάσεων. Όλα αυτά συνίστανται στην παραγωγή ποιοτικών και ασφαλών τροφίμων.
- Την ποιοτική κατάταξη των σφάγιων και της επισήμανσης του βοείου κρέατος, ώστε να προωθηθεί η εμπορία των ποιοτικών προϊόντων του ελληνικού βοείου κρέατος
- Την παραγωγή ποιοτικού βόειου κρέατος και αγελαδινού γάλακτος πιστοποιημένων εκτροφών ολοκληρωμένης και κυρίως βιολογικής παραγωγής,

με στόχο την ικανοποίηση της ανάγκης της κοινωνίας για κατανάλωση ασφαλών τροφίμων υψηλής θρεπτικής αξίας.

4 Μεθοδολογία – Παρουσίαση Έρευνας

4.1 Γενικά

Προκειμένου να διερευνηθούν οι επιπτώσεις από την εφαρμογή των μέτρων της νέας ΚΑΠ στο εισόδημα εκμεταλλεύσεων πεδινών και ορεινών-ημιορεινών περιοχών του νομού Βοιωτίας, επιλέχθηκαν δύο κοινότητες του νομού με βάση τη γεωγραφική τους θέση και το είδος των υφιστάμενων καλλιεργειών. Υπολογίστηκε το εισόδημα αντιπροσωπευτικών εκμεταλλεύσεων των κοινοτήτων αυτών οι οποίες προέκυψαν με χρήση τυπολογίας. Για τη δημιουργία της τυπολογίας χρησιμοποιήθηκε η βάση δεδομένων του ΟΠΕΚΕΠΕ για τις δηλώσεις των παραγωγών της Ενιαίας Ενίσχυσης του έτους 2009.

Η βάση δεδομένων της Ενιαίας Ενίσχυσης περιλαμβάνει 125 εκμεταλλεύσεις για την πεδινή κοινότητα και 59 για την ορεινή-ημιορεινή κοινότητα από τις οποίες επιλέχθηκαν τελικά 74 και 47 εκμεταλλεύσεις αντίστοιχα. Οι αριθμοί αυτοί αφορούν τους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες και τις εκμεταλλεύσεις που καλλιεργούν βαμβάκι, σκληρό σιτάρι, κριθάρι, τριφύλλι, πατάτες, δηλαδή τα κύρια προϊόντα της περιοχής μελέτης για τα οποία έχει αλλάξει η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και εκμεταλλεύσεις κτηνοτροφικής κατεύθυνσης.

Από τις 74 εκμεταλλεύσεις της πεδινής κοινότητας 64 καλλιεργούν σκληρό σιτάρι, 17 κριθάρι, 54 βαμβάκι, 7 πατάτα και 3 μόνο καλλιεργούν τριφύλλι. Στην ορεινή-ημιορεινή κοινότητα από τις 47 εκμεταλλεύσεις, 9 εκτρέφουν ζώα όπως αιγοπρόβατα και βοοειδή, 22 καλλιεργούν σκληρό σιτάρι, 12 κριθάρι, 12 βαμβάκι, ενώ καμία δεν καλλιεργεί πατάτες και τριφύλλι.

Για τη δημιουργία τυπολογίας έγινε χρήση του λογισμικού SPSS και της Ανάλυσης κατά Συστάδες (Cluster Analysis) από την οποία προέκυψαν 8 ομάδες και 11 εκμεταλλεύσεις αντιπροσωπευτικές των ομάδων αυτών. Για τον υπολογισμό του υφιστάμενου εισοδήματος και του ακαθάριστου κέρδους των αντιπροσωπευτικών εκμεταλλεύσεων χρησιμοποιήθηκαν κυρίως, τα στοιχεία των δηλώσεων της ενιαίας αίτησης, καθώς και στοιχεία που προέκυψαν από τις προσωπικές συνεντεύξεις με τους παραγωγούς. Στη συνέχεια προτάθηκαν σχέδια παραγωγής για τις επιλεγμένες εκμεταλλεύσεις με βάση τη δυναμικότητα τους, τις προοπτικές της περιοχής για νέες καλλιέργειες ή εκτροφές και τις προθέσεις των παραγωγών για αναδιάρθρωση των

καλλιεργειών ή εκτροφών τους, υπολογίζοντας εκ νέου το μελλοντικό εισόδημα και το ακαθάριστο κέρδος της κάθε εκμετάλλευσης.

Για να ανταποκριθεί η παρούσα εργασία σε όλα τα παραπάνω ζητήματα, πραγματοποιήθηκε λήψη πρωτογενών πληροφοριών και προσωπικών εκτιμήσεων από τους παραγωγούς των αντιπροσωπευτικών εκμεταλλεύσεων γεγονός που δημιούργησε διάφορα προβλήματα και χρονικές καθυστερήσεις. Οι χρονικές καθυστερήσεις οφείλονταν στη δυσκολία εντοπισμού των παραγωγών ενώ τα προβλήματα αφορούσαν την αδυναμία των παραγωγών να απαντήσουν σε θέματα από τα οποία εξαρτιόταν ο υπολογισμός των οικονομικών μεγεθών. Στις περιπτώσεις αυτές έγιναν παραδοχές, τέθηκαν περιορισμοί και λήφθηκαν αποφάσεις που στηρίζονταν σε παλαιότερες μελέτες, δείκτες αποτελεσμάτων αντίστοιχων περιοχών και σε στοιχεία που προέκυψαν από ελεύθερη συζήτηση με τους παραγωγούς.

4.2 Η μέθοδος της Ανάλυσης σε Συστάδες (cluster analysis)

Η μέθοδος «Ανάλυση σε Συστάδες» είναι μια πολυμεταβλητή στατιστική μέθοδος ανάλυσης δεδομένων, της οποίας στόχος είναι η ομαδοποίηση αντικειμένων με βάση τα χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα. Ουσιαστικά η ανάλυση ομάδων ταξινομεί τα αντικείμενα έτσι ώστε το κάθε αντικείμενο να είναι πολύ κοντά σε κάθε άλλο της ίδιας ομάδας. Οι ομάδες που δημιουργούνται παρουσιάζουν πολύ μεγάλη εσωτερική ομοιογένεια και πολύ μεγάλη εξωτερική ομοιογένεια. (Δημητριάδης Δ., 2003). Η ανάλυση σε ομάδες χρησιμοποιείται εκτεταμένα στην επιστημονική έρευνα, όπου υπάρχει ανάγκη ταξινόμησης και κατάταξης των αντικειμένων μελέτης σε ομάδες και κατά τον ίδιο τρόπο χρησιμοποιήθηκε στη παρούσα εργασία για την ομαδοποίηση των εκμεταλλεύσεων με βάση τα κοινά τους χαρακτηριστικά και την εξαγωγή των αντιπροσωπευτικών εκμεταλλεύσεων.

Υπάρχουν αρκετές διαφορετικές προσεγγίσεις ομαδοποίησης δεδομένων. Οι βασικότερες και πιο διαδομένες προσεγγίσεις είναι:

Ιεραρχικές μέθοδοι: Οι μέθοδοι αυτοί ξεκινούν με κάθε παρατήρηση να είναι από μόνη της μια ομάδα. Σε κάθε βήμα ενώνονται οι δύο παρατηρήσεις που έχουν πιο μικρή απόσταση. Αν δύο παρατηρήσεις έχουν ενωθεί σε προηγούμενο βήμα, τότε θα ενωθεί μια υπάρχουσα ομάδα με μια παρατήρηση μέχρι να δημιουργηθεί μια νέα ομάδα. Κοιτώντας τα αποτελέσματα, θα επιλεγούν πόσες ομάδες τελικά προκύπτουν.

K-means: Ο αριθμός των ομάδων είναι γνωστός από πριν. Με ένα επαναληπτικό αλγόριθμο μοιράζονται οι παρατηρήσεις στις ομάδες ανάλογα με το ποια ομάδα είναι πιο κοντά στην παρατήρηση.

Στατιστικές μέθοδοι: Και οι δύο παραπάνω μέθοδοι στηρίζονται καθαρά σε αλγοριθμικές λύσεις και δεν προϋποθέτουν κάποιο μοντέλο. Υπάρχουν αρκετές μέθοδοι στατιστικές στις οποίες οι παρατηρήσεις κατατάσσονται ξεκινώντας από κάποιες υποθέσεις. Δυστυχώς αυτές οι μέθοδοι έχουν αρκετά υπολογιστικά προβλήματα και για αυτό δεν προσφέρονται από πολλά στατιστικά πακέτα.

Η πιο συνηθισμένη μέθοδος είναι η πρώτη, η οποία χρησιμοποιήθηκε και για τις ανάγκες της εργασίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σε οποιαδήποτε μέθοδο υπάρχουν πολλά σημεία στα οποία ο ερευνητής μπορεί να δράσει υποκειμενικά και υπάρχει περίπτωση για τα ίδια δεδομένα να μπορεί να υπάρξουν αντικρουόμενα αποτελέσματα.

Έτσι, πολύ σημαντικό στην ανάλυση σε συστάδες είναι ο αριθμός των ομάδων που θα επιλεγθούν. Ανάλογα με την μέθοδο που θα χρησιμοποιηθεί, ο αριθμός των ομάδων μπορεί να είναι γνωστός από πριν ή αλλιώς θα επιλεγθεί μετά την εξαγωγή των αποτελεσμάτων όπως στην ιεραρχική ταξινόμηση. Επίσης η επιλογή της απόστασης μεταξύ των ομάδων έχει να κάνει με την μέθοδο που θα χρησιμοποιήσουμε αλλά και τον τύπο των δεδομένων μας. Στην ιεραρχική ομαδοποίηση υπάρχουν πολλές μέθοδοι, μερικές από αυτές είναι:

- *Nearest Neighbor*
- *Furthest Neighbor*
- *Average between groups*
- *Average within groups*
- *Centroid*
- *Ward method*

Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας χρησιμοποιήθηκε η *Ward method* η οποία έχει μερικές πολύ καλές ιδιότητες και συνήθως δημιουργεί ομάδες με παρόμοιο αριθμό παρατηρήσεων και πολύ συχνά χρησιμοποιείται στην πράξη.

Όσο αφορά την επιλογή των ομάδων, αυτή έγινε κυρίως από τη μελέτη του Δενδροδιαγράμματος (Dendrogram) που παρουσιάζει γραφικά την σειρά με την οποία οι παρατηρήσεις ενώνονται για να δημιουργήσουν ομάδες αλλά βοηθητικά, και του Συσσωρευτικού Σχεδίου (Agglomeration Schedule) το οποίο παρουσιάζει τις ομάδες που δημιουργούνται σε διαδοχικά βήματα και τις αποστάσεις μεταξύ των

ομάδων. Οι αντιπροσωπευτικές εκμεταλλεύσεις από κάθε ομάδα, επιλέχθηκαν με βάση την τυπική απόκλιση της υπό εξέταση μεταβλητής από το μέσο όρο και το μέγεθος της κάθε ομάδας, όπως θα αναλυθεί στο επόμενο κεφάλαιο.

4.3 Μεθοδολογία έρευνας

Γενικά, η μεθοδολογία της έρευνας περιλαμβάνει μια σειρά ερευνητικών εργαλείων, ποσοτικών και ποιοτικών, με τα οποία οι ερευνητές προσπαθούν να συλλέξουν ακριβείς πληροφορίες για την έρευνα τους. Οι ποσοτικές μέθοδοι επικεντρώνονται σε αριθμητικά δεδομένα και σε στατιστικές συγκρίσεις, στην μέτρηση των θεωρητικών εννοιών μέσω εργαλείων, όπως είναι το τυποποιημένο ερωτηματολόγιο. Οι ποιοτικές μέθοδοι και τεχνικές όπως η ελεύθερη συζήτηση, αποτελούν αναγκαία εργαλεία στην ανάλυση ποσοτικών στοιχείων που δίνουν απάντηση σε ερωτήσεις που αφορούν το «πώς, γιατί, κάτω από ποιες συνθήκες, με ποιες επιπτώσεις» και στην διατύπωση νέων υποθέσεων.

Στα πλαίσια της συγκεκριμένης εργασίας και προκειμένου να ληφθούν στοιχεία για τον υπολογισμό του υφιστάμενου εισοδήματος των εκμεταλλεύσεων, την κατάρτιση νέων σχεδίων παραγωγής αλλά και για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τις απόψεις των παραγωγών για τα μέτρα της ΚΑΠ, έγινε χρήση τυποποιημένου ερωτηματολογίου στα πλαίσια της ποσοτικής έρευνας. Ωστόσο, κατά τις προσωπικές συναντήσεις με τους παραγωγούς πολλές φορές η συνέντευξη έπαιρνε τη μορφή της ελεύθερης συζήτησης κατά την οποία οι ερωτήσεις κατευθύνονταν από τον συνεντευκτή αλλά έθεταν τη βάση για να θιχθούν νέα ζητήματα ή να διατυπωθούν και νέες ερωτήσεις. Πρέπει να τονιστεί σε αυτό το σημείο ότι λόγω όμως του μικρού αριθμού των ερωτηματολογίων, δεν χρειάστηκε να προχωρήσουμε στην δημιουργία πινάκων συνάφειας και συσχετίσεων (crosstabs) μεταξύ των μεταβλητών.

4.4 Υπολογισμός Οικονομικών μεγεθών της εκμετάλλευσης

Για την μέτρηση της οικονομικότητας και της αποδοτικότητας μιας εκμετάλλευσης μπορεί να χρησιμοποιηθούν διαφορετικές μορφές οικονομικών αποτελεσμάτων όπως είναι η Ακαθάριστη Πρόσοδος, το Ακαθάριστο Κέρδος, το

Γεωργικό Εισόδημα, το Γεωργικό Οικογενειακό Εισόδημα, η Έγγειος Πρόσοδος, το Εισόδημα από Εργασία, η Καθαρά Πρόσοδος, το Καθαρό Κέρδος, κ.α.

Για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας υπολογίστηκε για κάθε εκμετάλλευση το ακαθάριστο κέρδος παραγωγής, δηλαδή το τμήμα εκείνο της ακαθάριστης προσόδου της εκμετάλλευσης, το οποίο καλείται να καλύψει το συνολικό σταθερό κόστος αυτής και να αφήσει περιθώρια κέρδους. Η γνώση του ακαθάριστου κέρδους είναι μεγάλης σημασίας για τη σύγκριση διαφόρων κλάδων παραγωγής κατά τη σύνταξη του άριστου σχεδίου μιας γεωργικής εκμετάλλευσης με την εφαρμογή διαφόρων μαθηματικών μεθόδων οργάνωσης. Το ακαθάριστο κέρδος της γεωργικής εκμετάλλευσης προκύπτει ως διαφορά μεταξύ ακαθάριστης προσόδου και μεταβλητών δαπανών.

Επίσης υπολογίστηκε και το Γεωργικό Οικογενειακό Εισόδημα για κάθε εκμετάλλευση που δείχνει το συνολικό ποσό της ακαθαρίστου προσόδου που μπορεί να καταναλωθεί από τη γεωργική οικογένεια χωρίς να θιγεί η λειτουργικότητα του παραγωγικού μηχανισμού της γεωργικής εκμετάλλευσης. Υπολογίζεται για τις ανάγκες της εργασίας αυτής ως η διαφορά της ακαθάριστης προσόδου μείον τις εμφανείς δαπάνες που περιλαμβάνουν τις μεταβλητές και τις σταθερές δαπάνες της εκμετάλλευσης.

Οι δαπάνες μιας εκμετάλλευσης διακρίνονται σε μεταβλητές δηλαδή δαπάνες που αυξομειώνονται, μεταβαλλόμενου του μεγέθους του κλάδου ή του όγκου της παραγωγής ή παύουν να υπάρχουν όταν εξαφανίζεται ο κλάδος παραγωγής, και σε σταθερές οι οποίες δεν επηρεάζονται από την ποσότητα του προϊόντος που παράγεται, εντατικοποιώντας την παραγωγή ή αυξάνοντας το μέγεθος του κλάδου ή των κλάδων παραγωγής μέχρι το σημείο της πλήρους αξιοποίησης των σταθερών συντελεστών παραγωγής.

Οι μεταβλητές δαπάνες ανά παραγωγικό κλάδο περιλαμβάνουν

- Αμοιβή ξένης εργασίας
- Αμοιβή των χρησιμοποιούμενων ξένων μηχανημάτων
- Αξία αναλωσίμων
- Τόκο μεταβλητού κεφαλαίου
- Δαπάνες απόσβεσης, συντήρησης όταν υπολογίζονται με βάση τη λειτουργική φθορά

Στις σταθερές δαπάνες της εκμετάλλευσης περιλαμβάνονται

- Ενοίκιο εδάφους
- Τόκοι κεφαλαίου
- Δαπάνες απόσβεσης, συντήρησης όταν υπολογίζονται με τη χρονική φθορά
- Δαπάνες ασφάλισης
- Δαπάνες αμοιβής μονίμου προσωπικού

Ο υπολογισμός των οικονομικών μεγεθών των εκμεταλλεύσεων στα πλαίσια της παρούσας εργασίας παρουσιάζεται αναλυτικά στις επόμενες παραγράφους.

Για τον υπολογισμό της ακαθάριστης προσόδου, λήφθηκαν υπ όψη τα εξής:

- Οι αποδόσεις και οι εμπορικές τιμές των προϊόντων οι οποίες υπολογίστηκαν για το έτος 2009 με βάση στοιχεία της τοπικής αγοράς, αξιοποιώντας ταυτόχρονα στοιχεία από το Υπ.Α.Α.Τ. στοιχεία της Λαχαναγοράς Αθηνών, καθώς και από τις συνεντεύξεις με τους παραγωγούς.
- Το ποσό της ενιαίας ενίσχυσης που έλαβε ο παραγωγός για το έτος 2009. Ο αριθμός των δικαιωμάτων και τα ποσά της ενιαίας ενίσχυσης είναι τα πραγματικά ποσά με βάση τη δήλωση της Ενιαίας Αίτησης και τα οποία δημοσιοποιούνται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ για λόγους διαφάνειας στο διαδίκτυο. Πρέπει να σημειωθεί ότι από το ποσό της ενιαίας ενίσχυσης αφαιρείται η παρακράτηση του 7% (για το έτος 2009) υπέρ της διαφοροποίησης.
- Τα ποσά των ειδικών ενισχύσεων που έλαβε ο παραγωγός για κάθε προϊόν και τα οποία παρουσιάστηκαν αναλυτικά στο κεφάλαιο 3.
- Τα ποσά της εξισωτικής αποζημίωσης που τυχόν έλαβε ο παραγωγός. Και οι δύο κοινότητες με βάση κριτήρια που έχουν τεθεί σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο χαρακτηρίζονται ως μειονεκτικές και για αυτό το λόγο κάποιοι παραγωγοί που κρίνονται δικαιούχοι βάσει προϋποθέσεων λαμβάνουν εξισωτική αποζημίωση σε εκτέλεση των μέτρων 211 και 212 του Άξονα 2 του ΠΑΑ 2007-2013. Τα ποσά των αποζημιώσεων για κάθε έτος καθορίζονται με σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις και για το έτος 2009 που αφορούν την εργασία υπολογίστηκαν βάσει της Υπουργικής Απόφασης 280947/1982-07-03-2008.

Για τον υπολογισμό των μεταβλητών δαπανών λήφθηκαν υπόψη τα παρακάτω:

- Οι δαπάνες για σπόρους, λιπάσματα, φυτοπροστασία, νερό, καύσιμα και λιπαντικά, ρεύμα και τα έξοδα για μηχανική συγκομιδή. Το κόστος κάθε παραγωγικού κλάδου σε σπόρους, λιπάσματα, φυτοπροστασία, και μηχανική

συγκομιδή, προσδιορίστηκε με βάση τα στοιχεία της αγοράς και από συζητήσεις με παραγωγούς. Η άρδευση για τις υπό μελέτη περιοχές γίνεται μόνο μέσω ιδιόκτητων ηλεκτροκίνητων γεωτρήσεων καθώς δεν υπάρχει Τοπικός Οργανισμός Εγγείων Βελτιώσεων. Λόγω όμως αδυναμίας των παραγωγών των υπό μελέτη εκμεταλλεύσεων να δώσουν τα στοιχεία εκείνα που χρειάζονταν για τον ακριβή υπολογισμό της κατανάλωσης σε ρεύμα και νερό, οι δαπάνες αυτές υπολογίστηκαν κατά προσέγγιση με βάση και πάλι στοιχεία που προήλθαν από συζητήσεις με παραγωγούς. Όσο αφορά την κατανάλωση σε καύσιμα, οι δαπάνες αυτές υπολογίστηκαν κατά προσέγγιση καθώς ο τύπος υπολογισμού $0,11 \times (\text{τιμή πετρελαίου}) \times (\text{ίπποι}) \times (\text{ώρες})$, δεν έβρισκε εφαρμογή στις εκμεταλλεύσεις που δεν διέθεταν γεωργικούς ελκυστήρες.

- Το κόστος της ανθρώπινης εργασίας. Οι απαιτήσεις κάθε παραγωγικού κλάδου σε ανθρώπινη εργασία ανά στρέμμα υπολογίστηκαν με βάση τους δείκτες υπολογισμού ΜΑΕ σε επίπεδο χώρας όπως προσδιορίστηκαν με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στα πλαίσια εφαρμογής του Μέτρου «Συμμετοχή των γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα των τροφίμων» 1.3.2 του ΠΑΑ 2007-2013. Επίσης λήφθηκαν υπόψη και οι δείκτες του ΟΔΓΕ για το έτος 2005 για τη περιφέρεια της Θεσσαλίας. Οι παραπάνω δείκτες δεν μπορούν να αποδώσουν τις τοπικές συνθήκες (εδαφοκλιματικές, οικονομικές, κοινωνικές, κ.α.) και τις τεχνικές καλλιέργειας των υπό μελέτη κοινοτήτων και για το λόγο αυτό, λήφθηκαν υπόψη και οι εκτιμήσεις των παραγωγών της περιοχής μελέτης.

Στις σταθερές δαπάνες υπολογίστηκαν:

- Τα ενοίκια των αγροτεμαχίων για τον προσδιορισμό των οποίων χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία από τις συζητήσεις με παραγωγούς της περιοχής
- Οι δαπάνες υπέρ ΕΛΓΑ. Τα ποσά υπολογίζονται ως το 3% της ακαθάριστης αξίας της παραγωγής.
- Οι ασφαλιστικές εισφορές προς τον ΟΓΑ, όπως προέκυψαν από τις προσωπικές συνεντεύξεις.
- Οι δαπάνες για αποπληρωμή τυχόν δανείων της εκμετάλλευσης, όπως επίσης προέκυψαν από τις προσωπικές συνεντεύξεις.

Πρέπει εδώ να τονιστεί ότι για τους υπολογισμούς όλων των παραπάνω οικονομικών μεγεθών δεν υπολογίστηκαν απώλειες εισοδήματος και αποζημιώσεις για τυχόν φυσικές καταστροφές ή ασθένειες καθώς και τυχόν μείωση της ενιαίας αίτησης για λόγους πολλαπλής συμμόρφωσης. Επίσης δεν υπολογίστηκαν τόκοι κυκλοφοριακού κεφαλαίου και τόκοι αποπληρωμής μεσομακροπρόθεσμων δανείων καθώς και η επιστροφή του ΦΠΑ που λαμβάνουν οι παραγωγοί που κόβουν τιμολόγια εμπορίας.

Όσο αφορά τα μελλοντικά σχέδια παραγωγής που προτείνονται στις αντιπροσωπευτικές εκμεταλλεύσεις, για τους υπολογισμούς των οικονομικών μεγεθών λήφθηκαν υπόψη τα παρακάτω:

- Οι αποδόσεις και εμπορικές τιμές των προϊόντων υπολογίστηκαν με βάση τις τιμές που δίνει το Υπ.Α.Α.&Τ. για το 2008.
- Σχετικά με την καλλιέργεια της μηδικής η απόδοση για παραγωγή σανού προσδιορίστηκε σε 1.500 κιλά στο στρέμμα. Όσο αφορά το κόστος της καλλιέργειας, υπολογίζεται επιπλέον στις μεταβλητές δαπάνες και το κόστος εγκατάστασης πρώτου έτους περίπου στα 400€ στο στρέμμα, ποσό το οποίο αναλογεί σε 100€ για κάθε έτος καθώς η μηδική αποδίδει ικανοποιητικά και είναι οικονομικά συμφέρουσα μέχρι και το 4^ο-5^ο έτος από την εγκατάσταση της (400 € /4 έτη=100 €/έτος). Έτσι, για τις συνολικές δαπάνες της μηδικής χρησιμοποιούμε τον τύπο

$[(\text{δαπάνες μηδικής 3ου έτους} \times 3) + \text{δαπάνες πρώτου έτους}] / 4$ (Τσιμπούκας, 2005)

- Η παραγωγή αρωματικών φυτών και συγκεκριμένα της ρίγανης προτείνεται σαν εναλλακτική καλλιέργεια που έρχεται να αξιοποιήσει υποβαθμισμένα χωράφια και να δώσει τη λύση για πρόσθετο εισόδημα στον παραγωγό. Η καλλιέργεια έχει ένα αρχικό κόστος εγκατάστασης το οποίο υπολογίζεται στα 360 ευρώ το στρέμμα καθώς απαιτούνται περίπου 4.000 φυτά το στρέμμα κάθε ένα από τα οποία κοστίζει 9 λεπτά. Μαζί με τα εργατικά το συνολικό κόστος εγκατάστασης υπολογίζεται στα 560 ευρώ το στρέμμα. Έτσι, επιπλέον στις μεταβλητές δαπάνες υπολογίζεται και το ποσό 56€ για κάθε έτος καθώς η ρίγανη αποδίδει ικανοποιητικά έως και το 10^ο έτος καλλιέργειας (560€/10 έτη). Οι αποδόσεις στη ξηρική καλλιέργεια τον πρώτο χρόνο είναι περίπου 40 κιλά στο στρέμμα όταν η φύτευση γίνει φθινόπωρο, τον επόμενο χρόνο τριπλασιάζεται και φτάνει το μέγιστο της απόδοσης έως τον 6 χρόνο. Όπως

ήδη αναφέρθηκε, ικανοποιητική απόδοση έχει μέχρι και το 10^ο χρόνο καλλιέργειας. Για τις ανάγκες της εργασίας, υπολογίστηκε μια μέση απόδοση γύρω στα 130 κιλά στο στρέμμα.

- Για τον υπολογισμό των οικονομικών μεγεθών των μελλοντικών σχεδίων παραγωγής που αφορούν τη βιολογική εκτροφή και συγκριτικά με την συμβατική παραγωγή λήφθηκαν υπόψη τα εξής:
  - οι αποδόσεις του βιολογικού γάλακτος είναι μειωμένες κατά 30%
  - οι αποδόσεις του βιολογικού κρέατος είναι μειωμένες κατά 20%
  - οι δαπάνες για την αγορά ζωοτροφών είναι αυξημένες κατά 40%
  - οι δαπάνες για κτηνιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη των ζώων είναι μειωμένες κατά 80%
  - οι τιμές του βιολογικού γάλακτος είναι αυξημένες κατά 20%.
  - οι τιμές του βιολογικού κρέατος είναι αυξημένες κατά 40%.
  - το κόστος των εργατικών είναι μειωμένο κατά 20%

Τα ποσοστά αυτά προέκυψαν έπειτα από υποδείξεις της Διεύθυνσης Βιολογικής Κτηνοτροφίας του Υπ.Α.Α.Τ., από μελέτες περιπτώσεων και από επίσημα στοιχεία που δόθηκαν από την Περιφέρεια Θεσσαλίας και αφορούν το σύνολο της χώρας.

- Ο υπολογισμός των ΜΜΖ των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και ο δείκτης πυκνότητας υπολογίστηκαν με βάση την Κ.Υ.Α. 239591/2-10-2009 για τις γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις στο πλαίσιο δράσεων του μέτρου 2.1.4. του ΠΑΑ 2007-2013 που αφορά τη δράση 1.2 για την βιολογική κτηνοτροφία.
- Σε ότι αφορά τις ακαλλιέργητες εκτάσεις θεωρούμε ότι πέρα από τη μηδενική ακαθάριστη αξία παραγωγής έχει και μηδενικές μεταβλητές δαπάνες καθώς δεν είμαστε βέβαιοι ότι γίνονται κάποιες καλλιεργητικές παρεμβάσεις. Γνωρίζουμε μόνο ότι συνίσταται οι ελάχιστες καλλιεργητικές φροντίδες ώστε το έδαφος να παραμένει σε καλή κατάσταση, γεγονός που μπορεί να μεταφραστεί σε μια καλλιεργητική παρέμβαση, π.χ. πέρασμα με καλλιεργητή.
- Αξίζει να τονιστεί ότι στα μελλοντικά σχέδια παραγωγής στα οποία οι προτεινόμενες καλλιέργειες ή εκτροφές απαιτούν επιπλέον ανθρώπινη εργασία έγινε δεχτό ότι αυτή μπορεί να προσφερθεί από τα μέλη της οικογένειας που απασχολούνται στην εκμετάλλευση ή να καλυφθεί από τρίτους (εργάτες). Στην περιοχή μελέτης όπως διαπιστώθηκε «ιδίους όμμασι»,

υπάρχει πληθώρα ξένων κυρίως εργατών, που αναζητούν απασχόληση στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

5 Παρουσίαση Δεδομένων – Ομαδοποίηση Εκμεταλλεύσεων

Σημαντικό βήμα για την πραγματοποίηση της έρευνας, είναι η ομαδοποίηση των υπό εξέταση εκμεταλλεύσεων.

Σε πρώτη φάση, το δείγμα της εργασίας αποτελούνταν από 59 δηλώσεις εκμετάλλευσης για την ορεινή περιοχή (Δάφνη) και 125 δηλώσεις για την πεδινή περιοχή (Λουτούφι). Είναι σαφές ότι ο αριθμός των δηλώσεων αυτών ουσιαστικά αντιστοιχεί και στον αντίστοιχο αριθμό παραγωγών.

Η δημιουργία του τελικού δείγματος, πραγματοποιήθηκε μέσω δύο σταδίων.

Στο πρώτο στάδιο, έγινε επιλογή από το σύνολο των παραγωγών, αυτών που πληρούσαν κάποια βασικά χαρακτηριστικά που ήταν του ενδιαφέροντος της συγκεκριμένης έρευνας και τα οποία θα αναλυθούν σε επόμενες παραγράφους. Στη συνέχεια, οι εκμεταλλεύσεις που έμειναν, ομαδοποιήθηκαν με τη βοήθεια του στατιστικού προγράμματος SPSS και με τη μέθοδο Cluster Analysis, ώστε να προκύψουν clusters (ομάδες) εκμεταλλεύσεων, με κοινά χαρακτηριστικά.

Το δείγμα τελικά προέκυψε έπειτα από επιλογή αντιπροσωπευτικών εκμεταλλεύσεων από κάθε τέτοια ομάδα.

5.1 1^ο βήμα – Επιλογή κατάλληλων για την έρευνα εκμεταλλεύσεων

5.1.1 Κοινότητα Λουτουφίου

Για το Λουτούφι οι δηλώσεις εκμετάλλευσης των παραγωγών της κοινότητας ήταν 125 συνολικά. Για την παρούσα έρευνα, κρίθηκε σκόπιμο να επιλεγούν οι εκμεταλλεύσεις που πληρούσαν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- 1) Οι καλλιεργητές / παραγωγοί να είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες
- 2) Οι καλλιέργειες να είναι βαμβάκι, σκληρό σιτάρι, κριθάρι, πατάτες ή τριφύλλι, δηλαδή συμβατικές καλλιέργειες που σύμφωνα με την πολιτική της ΕΕ χρήζουν αντικατάστασης από άλλες εναλλακτικές καλλιέργειες ώστε να αποδώσουν νέα ανταγωνιστικά στην παγκόσμια αγορά προϊόντα.

Το αποτέλεσμα της διαδικασίας φιλτραρίσματος, οδήγησε τελικά στην επιλογή 74 εκμεταλλεύσεων που πληρούσαν τα παραπάνω κριτήρια.

5.1.2 Κοινότητα Δάφνης

Στην ορεινή κοινότητα, όπως προαναφέρθηκε, οι δηλώσεις εκμετάλλευσης των παραγωγών ήταν 59. Κρίθηκε σκόπιμο να μελετηθούν οι εκμεταλλεύσεις των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών και να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στις εκμεταλλεύσεις που διαθέτουν ζωικό κεφάλαιο, με σκοπό να μελετηθούν οι επιπτώσεις της εφαρμογής των μέτρων της νέας ΚΑΠ στο εισόδημα που προέρχεται και από τη ζωική παραγωγή. Για το λόγο αυτό εξάλλου έγινε και η επιλογή της συγκεκριμένης ορεινής-ημιορεινής κοινότητας η οποία διέθετε κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Η επιλογή αυτή είχε ως αποτέλεσμα να παραμείνουν προς επεξεργασία 47 εκμεταλλεύσεις.

Συνολικά, οι εναπομείνασες εκμεταλλεύσεις τα δεδομένα των οποίων εισήχθησαν στη συνέχεια στο στατιστικό πρόγραμμα SPSS για περαιτέρω επεξεργασία, συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Κοινότητα	Αριθμός υπό εξέταση εκμεταλλεύσεων
Λουτουφί	74
Δάφνη	47

5.2 2^ο βήμα – Εισαγωγή δεδομένων στο πρόγραμμα SPSS και πραγματοποίηση ανάλυσης κατά συστάδες (cluster analysis)

5.2.1 Εισαγωγή δεδομένων –Κωδικοποίηση

Το 2^ο βήμα ήταν η εισαγωγή των δεδομένων των επιλεγμένων εκμεταλλεύσεων στο SPSS και η πραγματοποίηση της ανάλυσης κατά συστάδες.

Η διαδικασία κωδικοποίησης των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με τη χρήση αριθμών, ανάλογα με την υπό εξέταση μεταβλητή. Οι μεταβλητές οι οποίες εισήχθησαν στο SPSS ήταν το φύλο, η ηλικία και το είδος των καλλιεργειών και των ζώων που μας ενδιέφερε για την πραγματοποίηση της έρευνας.

Και στις δύο κοινότητες η μεταβλητή “φύλο” κωδικοποιήθηκε με τιμή 1 για τους άνδρες και την τιμή 2 για τις γυναίκες.

Αντίστοιχα η “ηλικία” κωδικοποιήθηκε ως εξής:

Ηλικία	Κωδικός
≤30	1
31-40	2
41-50	3
51-60	4
61-70	5
71-80	6
>81	7

Όσο αφορά την κωδικοποίηση των καλλιεργειών χρησιμοποιήσαμε ως ξεχωριστές μεταβλητές τα είδη που μας ενδιαφέρουν στην εργασία μας δηλαδή “σκληρό σιτάρι”, “κριθάρι”, “βαμβάκι”, “πατάτα”, “τριφύλλι” και τις για όλες τις άλλες καλλιέργειες χρησιμοποιήσαμε τη μεταβλητή “λοιπά”. Οι τιμές των μεταβλητών αυτών αντιστοιχούσαν στα εκτάρια που καλλιεργούσε ο παραγωγός όπως καταγράφονταν στις δηλώσεις της Ενιαίας Αίτησης.

Με ανάλογο τρόπο έγινε η κωδικοποίηση και για το ζωικό κεφάλαιο που αφορά την ορεινή περιοχή. Έτσι, επιπλέον των μεταβλητών “σκληρό σιτάρι”, “κριθάρι”, “βαμβάκι”, “πατάτα”, “τριφύλλι” και “λοιπά” χρησιμοποιήθηκαν οι εξής μεταβλητές οι οποίες και πήραν τιμές που αντιστοιχούσαν στον αριθμό των ζώων που δηλώθηκαν στην Ενιαία Αίτηση.

Αίγες > 1 έτους
Προβατίνες > 1 έτους
Κριούς / τράγους / 1 έτους
Βοοειδή Θηλυκά 2 – 6 μηνών
Βοοειδή Θηλυκά 6 – 24 μηνών

Βοοειδή Θηλυκά > 24 μηνών
Βοοειδή Αρσενικά 2 – 6 μηνών
Βοοειδή Αρσενικά 6 – 24 μηνών
Βοοειδή Αρσενικά > 24 μηνών

Αφού ολοκληρώθηκε η κωδικοποίηση των μεταβλητών πραγματοποιήθηκε η ανάλυση κατά συστάδες ώστε να δημιουργηθούν οι ομάδες που θα περιελάμβαναν εκμεταλλεύσεις με κοινά χαρακτηριστικά.

5.2.2 1^η περιοχή: Λουτουφί

Κατά τη διαδικασία της ανάλυσης των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η ιεραρχική ανάλυση κατά συστάδες (hierarchical cluster analysis) στην περιοχή του Λουτουφίου, η οποία πραγματοποιήθηκε βάσει των μεταβλητών “σκληρό σιτάρι”, “κριθάρι”, “βαμβάκι”, “πατάτα”, “τριφύλλι” και “λοιπά”.

Η ιεραρχική ομαδοποίηση δίνει καλά αποτελέσματα σε μικρό αριθμό παρατηρήσεων για κάθε μεταβλητή (κάτω από 100) και έχει το πλεονέκτημα ότι εξάγει δενδροδιαγράμματα, τα οποία αποτελούν ένα πολύτιμο οπτικό εργαλείο για την επιλογή της λύσης που τελικά θα κρατήσουμε (Πραμαγγιούλης Π., 2008)

Η μέθοδος επιλογής της απόστασης μεταξύ των ομάδων που χρησιμοποιήθηκε ήταν η «*Ward*» η οποία διαφέρει από τις άλλες και είναι σχεδιασμένη να ελαχιστοποιεί τη διακύμανση μέσα σε ομάδες ενώ σαν τρόπος υπολογισμού των αποστάσεων το τετράγωνο της ευκλείδειας απόστασης.

Η επιλογή του αριθμού των ομάδων έγινε έπειτα από τη μελέτη του Δενδροδιαγράμματος διαβάζοντας το από τα αριστερά προς τα δεξιά μέχρι να εντοπιστεί ένας κόμβος που τα παρακλάδια του να αποτελούνται από ομάδες παρατηρήσεων. Αυτό είχε αποτέλεσμα στην κοινότητα Λουτουφί να επιλεγούν 5 ομάδες εκμεταλλεύσεων.

Το Δενδροδιάγραμμα (Dedrogram), το Συσσωρευτικό Σχέδιο (Agglomeration Schedule) και η κατηγοριοποίηση σε 5 ομάδες (Cluster Membership) των εκμεταλλεύσεων της κοινότητας Λουτουφί όπως προέκυψε από την ιεραρχική ομαδοποίηση της ανάλυσης σε συστάδες παρουσιάζονται με τη μορφή των πινάκων και 5.2.1, 5.2.2 και 5.2.3 που εμφανίζονται στο παράρτημα.

Η κατηγοριοποίηση φαίνεται καλύτερα στον παρακάτω πίνακα:

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ																					
1	1	4	17	18	27	43	49	65	67												
2	2	5	9	10	12	19	20	22	26	28	32	34	41	42	46	50	52	62	63	66	70
					-					-		-					-				-
					16					30		39					56				72
3	3	6-	11	21	23	31	33	40	44	45	47	48	58	68	69	73					
		8			-								-								
					25								61								
4	51	64																			
5	57																				

Βάσει του παραπάνω αποτελέσματος, εξετάζονται τα χαρακτηριστικά της κάθε μία ομάδας.

Όπως διαπιστώνεται από την μελέτη των παρακάτω ομάδων, ως προς τη διάρθρωση των καλλιεργειών στις εκμεταλλεύσεις, οι ομάδες μεταξύ τους παρουσιάζουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ενώ οι εκμεταλλεύσεις που ανήκουν στην ίδια ομάδα είναι αρκετά ομοιογενείς.

5.2.2.1 Πρώτη ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η πρώτη ομάδα περιλαμβάνει 9 εκμεταλλεύσεις. Κοινό χαρακτηριστικό των εκμεταλλεύσεων αυτών είναι ο μεγάλος αριθμός καλλιεργούμενων εκτάσεων με σκληρό σιτάρι και βαμβάκι. Η μέση έκταση για το σκληρό σιτάρι είναι 9,8 εκτάρια και για το βαμβάκι 11,25 εκτάρια. Είναι εμφανές από τον πίνακα στατιστικών που ακολουθεί, ότι όλες οι εκμεταλλεύσεις της ομάδας αυτής καλλιεργούν σκληρό σιτάρι και βαμβάκι, δύο καλλιεργούν κριθάρι, μόλις μια καλλιεργεί τριφύλλι ενώ καμία δεν καλλιεργεί πατάτα.

1^η ομάδα

	σκληρό σιτάρι	κριθάρι	βαμβάκι	πατάτα	τριφύλλι	λοιπά
N Valid	9	2	9	0	1	9
Missing	0	7	0	9	8	0
Mean	9,8389	,7250	11,2511		,5800	5,1411
Std. Deviation	2,87948	,67175	3,65328			3,77187
Variance	8,291	,451	13,346			14,227

Δεδομένου του μεγέθους της ομάδας αλλά και των τιμών των τυπικών αποκλίσεων επιλέχθηκε μια εκμετάλλευση, η οποία θα παρουσιάζει τιμές πιο κοντά στους μέσους όρους όσο αφορά τις μεταβλητές σκληρό σιτάρι και βαμβάκι. Η εκμετάλλευση αυτή ήταν η 8^η κατά σειρά της πρώτης ομάδας, δηλαδή η εκμετάλλευση Νο 65 του συνόλου των προς μελέτη εκμεταλλεύσεων.

5.2.2.2 Δεύτερη ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η 2^η ομάδα αποτελείται από 38 συνολικά εκμεταλλεύσεις με μικρό αριθμό καλλιεργούμενων εκτάσεων όπως φαίνεται και από τους μέσους όρους του πίνακα των στατιστικών. Ακόμα και στις κύριες καλλιέργειες της ομάδας, δηλαδή σκληρό σιτάρι και βαμβάκι οι εκτάσεις είναι μικρές. Από το σύνολο των εκμεταλλεύσεων, 28 καλλιεργούν σκληρό σιτάρι, 9 καλλιεργούν κριθάρι, 28 καλλιεργούν βαμβάκι, 3 πατάτα και καμία δεν καλλιεργεί τριφύλλι.

2^η ομάδα

		σκληρό σιτάρι	κριθάρι	βαμβάκι	πατάτα	τριφύλλι	λοιπά
N	Valid	28	9	28	3	0	30
	Missing	10	29	10	35	38	8
Mean		3,3654	1,8378	3,4332	1,1667		2,0807
Std. Deviation		1,33604	1,08891	2,67007	1,19304		1,86523
Variance		1,785	1,186	7,129	1,423		3,479

Λαμβάνοντας υπόψη το μεγάλο μέγεθος της ομάδας αυτής και τη σχέση των τυπικών αποκλίσεων με τις μέσες τιμές των μεταβλητών, αποφασίστηκε να επιλεγούν δύο εκμεταλλεύσεις προς μελέτη, εκείνες των οποίων οι εκτάσεις σκληρού σιταριού και βαμβακιού να παρουσιάζουν τιμές κοντά στις μέσες τιμές. Αυτές είναι η 14^η και η 21^η κατά σειρά εκμετάλλευση της ομάδας, δηλαδή συνολικά η No 28^η και η No 37^η εκμετάλλευση.

5.2.2.3 Τρίτη ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η τρίτη ομάδα περιλαμβάνει 23 εκμεταλλεύσεις με κύριο χαρακτηριστικό ότι όλες καλλιεργούν σε μεγάλες εκτάσεις σκληρό σιτάρι και όπως φαίνεται και από τον πίνακα που ακολουθεί, η μέση καλλιεργούμενη έκταση σκληρού σίτου φτάνει 9,4 εκτάρια. Αξίζει να σημειωθεί ότι ομάδα αυτή περιλαμβάνει όλα τα είδη καλλιεργειών, ενδιαφέροντος της παρούσας εργασίας. Έτσι, 4 εκμεταλλεύσεις καλλιεργούν κριθάρι, 17 βαμβάκι, μια μόλις πατάτα και δύο τριφύλλι. Οι καλλιέργειες αυτές πλην του βαμβακιού, καταλαμβάνουν μικρό αριθμό εκτάσεων.

3^η ομάδα

		σκληρό σιτάρι	κριθάρι	βαμβάκι	πατάτα	τριφύλλι	λοιπά
N	Valid	23	4	17	1	2	21
	Missing	0	19	6	22	21	2
Mean		9,4113	,7250	3,6676	,5000	1,8300	1,6171
Std. Deviation		3,08563	,37749	1,85205		,82024	1,35820
Variance		9,521	,143	3,430		,673	1,845

Για τους ίδιους λόγους όπως και στην δεύτερη ομάδα εκμεταλλεύσεων, επιλέχθηκαν 2 αντιπροσωπευτικές εκμεταλλεύσεις, με τη διαφορά ότι η επιλογή έγινε με βάση μόνο τη μέση έκταση του σκληρού σιταριού. Οι εκμεταλλεύσεις που τελικά προέκυψαν ήταν η 12^η και η 13^η της ομάδας, δηλαδή στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων η Νο 40 και η Νο44.

5.2.2.4 Τέταρτη ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η 4^η ομάδα αποτελείται από 2 μόνο εκμεταλλεύσεις. Πρόκειται για μεγάλου μεγέθους εκμεταλλεύσεις, με κύριες καλλιέργειες το σκληρό σιτάρι και το βαμβάκι όπου αντίστοιχα οι μέσες εκτάσεις είναι 21,95 και 36,78 εκτάρια. Καμία όμως εκμετάλλευση δεν καλλιεργεί τριφύλλι.

4^η ομάδα

	σκληρό σιτάρι	κριθάρι	βαμβάκι	πατάτα	τριφύλλι	λοιπά
N Valid	2	2	2	2	0	2
Missing	0	0	0	0	2	0
Mean	21,9500	9,1150	36,7800	1,0250		17,6000
Std. Deviation	11,24300	1,39300	1,21622	,03536		9,29138
Variance	126,405	1,940	1,479	,001		86,330

Η ομάδα αυτή προφανώς εκπροσωπείται από μια εκμετάλλευση, και επιλέγεται αυτή με τις μεγαλύτερες καλλιεργούμενες εκτάσεις καθώς παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να μελετήσουμε τις επιπτώσεις των μέτρων της ΚΑΠ στο εισόδημα εκμεταλλεύσεων μεγάλου μεγέθους. Η εκμετάλλευση αυτή είναι η 64^η στο σύνολο των δηλωθέντων εκμεταλλεύσεων

5.2.2.5 Πέμπτη ομάδα εκμεταλλεύσεων

Τέλος η 5^η ομάδα είναι ουσιαστικά μία εκμετάλλευση, η 57^η κατά σειρά στο σύνολο των εκμεταλλεύσεων της υπό μελέτη κοινότητας. Είναι εκμετάλλευση που παράγει σκληρό σιτάρι σε πολύ μεγάλη έκταση (φτάνει τα 29,3 εκτάρια) και πατάτα καθώς και άλλα προϊόντα τα οποία όμως δεν είναι του ενδιαφέροντος της παρούσας εργασίας.

5^η ομάδα

		σκληρό σιτάρι	κριθάρι	βαμβάκι	πατάτα	τριφύλλι	λοιπά
N	Valid	1	0	0	1	0	1
	Missing	0	1	1	0	1	0
Mean		29,3200			2,0000		18,9500

5.2.3 2^η κοινότητα: Δάφνη

Με την ίδια διαδικασία της ιεραρχικής ανάλυσης κατά συστάδες (hierarchical cluster analysis) πραγματοποιήθηκε και στην ορεινή κοινότητα η ανάλυση των δεδομένων με τη διαφορά ότι χρησιμοποιήθηκαν επιπλέον των μεταβλητών “σκληρό σιτάρι”, “κριθάρι”, “βαμβάκι”, “πατάτα”, “τριφύλλι” και “λοιπά” και οι μεταβλητές του ζωικού κεφαλαίου «αίγες >1ος έτους», «προβατίνες > 1^{ος} έτους», «κριοί / τράγοι > 1^{ος} έτους», «θηλυκά 2 – 6 μηνών», «θηλυκά 6- 24 μηνών», «θηλυκά > 24 μηνών», «αρσενικά 2-6 μηνών», «αρσενικά 6-24 μηνών», «αρσενικά >24 μηνών».

Και εδώ επελέγη η μέθοδος «Ward» και ο τρόπος υπολογισμού των αποστάσεων, το τετράγωνο της ευκλείδειας απόστασης, ενώ στην κοινότητα αυτή τα αποτελέσματα της ανάλυσης οδήγησαν στην δημιουργία τριών ομάδων – clusters οι οποίες διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους ως προς τη διάρθρωση των εκμεταλλεύσεων που περιλαμβάνουν.

Το Δενδροδιάγραμμα (Dedrogram), το Συσσωρευτικό Σχέδιο (Agglomeration Schedule) και η κατηγοριοποίηση σε 3 ομάδες (Cluster Membership) των εκμεταλλεύσεων της κοινότητας Δάφνης που προέκυψε από την ανάλυση σε συστάδες, παρουσιάζονται με τη μορφή των πινάκων 5.2.4, 5.2.5 και 5.2.6 που εμφανίζονται στο παράρτημα.

Προκύπτει τελικά η εξής κατηγοριοποίηση:

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ																		
1	1	7	9-13	15	17	22	23	26	27	29	30	32	35	37	38	40	41	46
2	2	3	5	6	14	19	20	21	24	25	36	39	42	43	45	47		
3	4	8	16	18	28	31	33	34	44									

Βάσει του παραπάνω αποτελέσματος, εξετάζονται στη συνέχεια τα χαρακτηριστικά της κάθε μία ομάδας.

5.2.3.1 Πρώτη ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η πρώτη ομάδα αποτελείται από 22 εκμεταλλεύσεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται από μικρό αριθμό καλλιεργούμενων εκτάσεων με κύριες καλλιέργειες το σκληρό σιτάρι, το κριθάρι και το βαμβάκι. Δύο μόλις εκμεταλλεύσεις εκτρέφουν βοοειδή και άλλες δύο αιγοπρόβατα. Όπως φαίνεται και από τον πίνακα στατιστικών που ακολουθεί, ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο αριθμός των βοοειδών ενώ ο αριθμός των αιγοπροβάτων είναι μικρός.

Statistics

	σκληρό σιτάρι	κριθάρι	Βαμβάκι	Πατάτα	τριφύλλι	Λοιπά	Αίγες >1ος έτους	Προβα τίνες >1ος ετους	Κριοι τράγοι >1ος έτους	βοοειδ ή θηλυκά 2_6	βοοειδ ή θηλυκά 6_24	βοοειδ ή θηλυκά >24	βοοειδή αρσενικά 2_6	βοοειδή αρσενικά 6_24	βοοειδή αρσενικά> 24
N	6	8	3	0	0	22	1	2	2	1	2	2	2	2	2
Valid															
Missing	16	14	19	22	22	0	21	20	20	21	20	20	20	20	20
Mean	8,8467	1,30	5,86			34,73	15,000	19,500	2,0000	20,000	42,500	154,00	7,5000	20,0000	17,5000
Std. Deviation	6,9309	,968	4,47			7,769		6,36396	1,41421		38,8908	206,475	10,60660	14,14214	17,67767
Variance	48,038	,938	20,0			6,037		40,500	2,000		1512,50	42632,0	112,500	200,000	312,500
			23			E3									

Εξαιτίας του ότι στην παρούσα εργασία βασική επιδίωξη είναι η μελέτη εκμεταλλεύσεων φυτικής αλλά και ζωικής κατεύθυνσης, σαν βασική μεταβλητή για την επιλογή των αντιπροσωπευτικών εκμεταλλεύσεων της ομάδας αυτής χρησιμοποιήθηκε ο αριθμός των ζώων. Λαμβάνοντας υπόψη τη τυπική απόκλιση της βασικής μεταβλητής από τις μέσες τιμές αυτής της ομάδας επιλέχθηκαν 2 εκμεταλλεύσεις που διαθέτουν αριθμό ζώων που είναι πιο κοντά στη μέση τιμή. Αυτές είναι η 7^η και η 16^η εκμετάλλευση της ομάδας, δηλαδή για το σύνολο της κοινότητας η 13^η και η 32^η εκμετάλλευση.

5.2.3.2 Δεύτερη ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η 2^η ομάδα αποτελείται από 16 εκμεταλλεύσεις της κοινότητας Δάφνης από τις οποίες καμία δεν έχει ζωική παραγωγή. Η κύρια καλλιέργεια είναι το σκληρό σιτάρι με μέση τιμή έκτασης 17,6 εκτάρια. Επίσης από τις καλλιέργειες που έχουν ενδιαφέρον για την παρούσα μελέτη, καλλιεργείται κριθάρι μόνο από μια εκμετάλλευση, και βαμβάκι από 7 εκμεταλλεύσεις. Καμία εκμετάλλευση δεν καλλιεργεί τριφύλλι και πατάτα.

Statistics

	σιτάρι	σκληρό σιτάρι	κριθάρι	βαμβάκι	Πατάτα	τριφύλλι	λαπατά	αίγες >1ος έτους	προβατί νες>1ος έτους	Κριοι τράγοι >1ος έτους	βοοειδή θηλυκά 2_6	βοοειδ ή θηλυκ ά 6_24	βοοειδ ή θηλυκ ά >24	βοοειδή αρσενικ ά 2_6	βοοειδή αρσενικ ά 6_24	βοοειδή αρσενικά >24
N Valid	16	1	7	0	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Missing	0	15	9	16	16	2	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
Mean	17,580	2,20	4,078			5,446										
Std. Deviation	14,042		1,615			3,682										
Variance	197,18		2,610			13,55										

Βάσει μεγέθους αλλά και της μεγάλης απόκλισης που παρατηρούμε στο σιτάρι, επιλέχθηκε η εκμετάλλευση της οποίας η έκταση με σκληρό σίτο είναι κοντά στη μέση τιμή. Η καλλιέργεια αυτή είναι κατ' αντιστοιχία η 7^η καλλιέργεια της ομάδας, δηλαδή η 20^η καλλιέργεια επί του συνόλου.

5.2.3.3 Τρίτη ομάδα εκμεταλλεύσεων

Τέλος, η 3^η ομάδα περιλαμβάνει 9 εκμεταλλεύσεις, από τις οποίες 3 καλλιεργούν κριθάρι, 2 καλλιεργούν βαμβάκι ενώ καμία δεν καλλιεργεί σκληρό σιτάρι, τριφύλλι και πατάτα. Σχετικά με το ζωικό κεφάλαιο, καμία δεν εκτρέφει βοοειδή, ενώ πέντε συνολικά εκμεταλλεύσεις εκτρέφουν αιγοπρόβατα.

Statistics

	σκληρό στάβρι	κριθάρι	βαμβάκι	Πατάτα	τριφύλλι	λοιπά	αίγες >1ος έτους	προβατίνες >1ος έτους	κριοί >1ος έτους	βοοειδή θηλυκά <2 έτη	βοοειδή θηλυκά <6 έτη	βοοειδή θηλυκά >24	βοοειδή αρσενικά <2 έτη	βοοειδή αρσενικά <6 έτη	βοοειδή αρσενικά >24
N Valid	0	3	2	0	0	8	4	2	5	0	0	0	0	0	0
Missing	9	6	7	9	9	1	5	7	4	9	9	9	9	9	9
Mean		2,62	1,525			13,20	200,5	108,50	13,400						
Std. Deviation		1,56	,1767			1,378	102,1	86,974	9,8387						
Variance		2,46	,031			189,9	1044	7564,5	96,800						

Θέτοντας και πάλι το κριτήριο να επιλεγεί και από αυτή την ομάδα εκμετάλλευση που να διαθέτει ζωικό κεφάλαιο, χρησιμοποιήθηκε σαν βασική μεταβλητή ο αριθμός των αιγών και των κριών / ταύρων. Με βάση τις αποκλίσεις από τις μέσες τιμές των ζώων αυτών, αντιπροσωπευτική εκμετάλλευση ήταν η 8^η εκμετάλλευση της ομάδας, δηλαδή η 34^η επί του συνόλου.

6 Παρουσίαση αποτελεσμάτων

6.1 Προτεινόμενες εναλλακτικές καλλιέργειες και πρακτικές

Με στόχο την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των αγροτών και την παραγωγή προϊόντων ανταγωνιστικών στις παγκόσμιες αγορές, η αγροτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τη μια στηρίζει το αγροτικό εισόδημα με την καταβολή της ενιαίας ενίσχυσης και από την άλλη κατευθύνεται προς τη μείωση και σταδιακή κατάργηση των στρεμματικών ενισχύσεων στις συμβατικές καλλιέργειες ώστε να προωθήσει νέες, δυναμικές εναλλακτικές καλλιέργειες.

Έχοντας ως δεδομένα ότι, οι αγρότες στην Ελλάδα συνεχίζουν να καλλιεργούν προϊόντα των οποίων το κόστος παραγωγής είναι πολύ υψηλό, οι στρεμματικές ενισχύσεις στα προϊόντα αυτά σταδιακά καταργούνται και ελάχιστες προσπάθειες γίνονται προς την κατεύθυνση της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών, τα αποτελέσματα από την εφαρμογή των νέων μέτρων της ΚΑΠ δεν έχουν τα αποτελέσματα για τα οποία είχαν τεθεί ως στόχος.

Το βαμβάκι το οποίο συνεχίζει να καλλιεργείται σε μεγάλη έκταση στην χώρα μας, λόγω του ανταγωνισμού που υφίσταται με τα προϊόντα του πολυεστέρα, της ανάπτυξης του βιοτεχνολογικού βαμβακιού, της μείωση της λιανικής τιμής των ενδυμάτων, αλλά και της εφαρμογή πολιτικών που στρεβλώνουν τις παγκόσμιες τιμές, τα τελευταία χρόνια έχει πολύ χαμηλή εμπορική τιμή. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με το μεγάλο κόστος παραγωγής και την μείωση της στρεμματικής ενίσχυσης που εφαρμόστηκε από το 2006 έχει σαν αποτέλεσμα να αποτελεί μη κερδοφόρα καλλιέργεια για τον παραγωγό.

Το σιτάρι επίσης, με πολύ χαμηλή εμπορική τιμή η οποία φαίνεται να μειώνεται συνεχώς τα επόμενα χρόνια και την χορήγηση μιας μικρής στρεμματικής ενίσχυσης που διατηρείται μόνο μέχρι το 2009 για τη συμβατική καλλιέργεια κατατάσσεται πλέον και αυτό στις ασύμφορες παραγωγές.

Τα κηπευτικά και τα νωπά λαχανικά όπως η πατάτα και το πεπόνι που μελετήσαμε στην περιοχή της Βοιωτίας, μπορεί να δίνουν καλές στρεμματικές

αποδόσεις ωστόσο το κόστος παραγωγής που προέρχεται από τα πολλά εργατικά είναι υψηλό. Ωστόσο, για τις καλλιέργειες αυτές το Υπ.Α.Α.Τ προτείνει τη συνέχιση τους και για αυτό το λόγο δεν αντικαταστάθηκαν από άλλες στα πλαίσια της εργασίας αυτής.

Όλα τα παραπάνω που αναφέρθηκαν, δείχνουν το δρόμο προς νέες δυναμικές καλλιέργειες και νέα προοπτική στην αγροτική παραγωγή της χώρας μας.

Καλλιέργειες όπως τα *αρωματικά φυτά* (ρίγανη, χαμομήλι, τσάι του βουνού) αποτελούν προϊόντα με μέλλον στην ελληνική γη, προϊόντα που όχι μόνο διασφαλίζουν το μέλλον του αγρότη, αλλά προσφέρουν διέξοδο από τις μονοκαλλιέργειες, αξιοποιώντας ιδανικά τα εδάφη και το κλίμα της Ελλάδας. Στην παρούσα εργασία ευνοϊκές συνθήκες για την καλλιέργεια της ρίγανης επικρατούν στην ορεινή περιοχή.

Τα *οσπριοειδή* ενώ παρουσιάζουν μεγάλη ζήτηση ωστόσο, έχουν μεγάλη ελλειμματικότητα στη χώρα μας. Με δεδομένα ότι τα όσπρια και συγκεκριμένα τα ρεβίθια, αξιοποιούν σε πολύ μεγάλο βαθμό τις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής μελέτης και κυρίως πεδινής κοινότητας, βοηθούν στην ρύθμιση του εδαφικού αζώτου μειώνοντας την ανάγκη για τα λιπάσματα, και λαμβάνουν υψηλές εμπορικές τιμές, η καλλιέργεια τους θα είναι ταυτόχρονα κερδοφόρα, βιώσιμη και ευνοϊκή για τα εδάφη της περιοχής τα οποία έχουν καταπονηθεί από την συνεχή καλλιέργεια βαμβακιού και σιτηρών.

Επίσης η ελλειμματικότητα της χώρας μας σε *ζωοτροφές* η οποία αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το 2004 δαπανήθηκαν 363 εκατομμύρια ευρώ (FAO,2004) για την εισαγωγή ζωοτροφών, ωθεί προς την καλλιέργεια κτηνοτροφικών φυτών. Καλλιέργειες όπως κριθάρι σε ξηρικά χωράφια για παραγωγή καρπού ή γρασιδιού ή άχυρου το οποίο έχει μεγάλη περιεκτικότητα σε πρωτεΐνη, βρώμη σε ξηρικά χωράφια για παραγωγή καρπού ή άχυρου, μηδική σε ποτιστικά χωράφια για παραγωγή σανού προτείνονται ως εναλλακτικές συμβατικών καλλιεργειών. Τα κτηνοτροφικά αυτά προσαρμόζονται στις εδαφοκλιματικές συνθήκες, έχουν σχετικά μικρές απαιτήσεις, αξιοποιούν το διαθέσιμο εργατικό δυναμικό, και λόγω του χαμηλού κόστους παραγωγής μπορούν να δώσουν στον παραγωγό ικανοποιητικό κέρδος.

Επίσης τα ενεργειακά φυτά όπως η *ελαιοκράμβη* μπορεί να εξελιχθούν ως το «ελληνικό πετρέλαιο», δίνοντας τη δυνατότητα στους αγρότες να βρουν μια αποδοτική καλλιέργεια και στους καταναλωτές ένα φθηνό καύσιμο. Το λάδι της ελαιοκράμβης παρουσιάζει σημαντικά πλεονεκτήματα, με πρώτο από όλα τη

σημαντική οικονομία που συνεπάγεται η χρήση του, που μπορεί να φτάσει μέχρι και 40% στα συνολικά έξοδα, όχι μόνο κίνησης αλλά και θέρμανσης. Το συγκεκριμένο αυτό καύσιμο επιπλέον έχει και υψηλότερη απόδοση, καθώς η χρήση του δεν προκαλεί καμιά φθορά στον κινητήρα. Έτσι θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως το «απόλυτο βιολογικό καύσιμο», αφού από τη χρήση του εκπέμπονται ρύποι σε επίπεδο χαμηλότερο, ακόμα και από το ελάχιστο των προδιαγραφών της Ε.Ε

Σύμφωνα με τη περιφερειακή μελέτη του Υπ.Α.Α.Τ η Στερεά Ελλάδα μπορεί να καλύψει το 17,5 % των εγχώριων απαιτήσεων για την παραγωγή βιοντίζελ, δηλαδή περίπου 350.000 στρέμματα. Η έκταση αυτή μπορεί να αναζητηθεί και στο νομό Βοιωτίας σε μερική αντικατάσταση του μεγάλου όγκου εκτάσεων των χειμερινών σιτηρών ενώ σημαντικό στοιχείο υποδομής για την καλλιέργεια είναι η ύπαρξη αρκετών σπορelaiουργείων και εταιρειών που εξέφρασαν ενδιαφέρον για παραγωγή βιοντίζελ, σε σχετικά μικρές αποστάσεις από το νομό.

Αξίζει τέλος να σημειωθεί ότι από το 2010 σύμφωνα με τον «Έλεγχο Υγείας» της ΚΑΠ η στρεμματική ενίσχυση 4,5€ στο στρέμμα για τις ενεργειακές καλλιέργειες καταργείται, καθώς σε ευρωπαϊκό επίπεδο η καλλιέργεια αυξήθηκε σημαντικά εις βάρος κατά γενική ομολογία της καλλιέργειας των δημητριακών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση τέλος, δίνει δυνατότητες χρηματοδότησης των παραγωγών προκειμένου αυτοί να στραφούν σε παραγωγή βιολογικών προϊόντων φυτικής ή βιολογικής κατεύθυνσης. Με δεδομένα ότι η εξέλιξη των τιμών αγοράς εξαρτάται από το νόμο της προσφοράς και της ζήτησης και ότι η ζήτηση βιολογικών προϊόντων είναι αυξημένη ενώ η προσφορά στάσιμη, αποτέλεσμα είναι η υψηλή τιμή τους η οποία μπορεί να αντισταθμίσει το υψηλό κόστος παραγωγής.

Στην εργασία θα προτείνουμε βιολογική εκτροφή ζώων καθώς η χώρα μας παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες χώρες, όσο αφορά την βιολογική κτηνοτροφία, λόγω των ευνοϊκών εδαφοκλιματικών συνθηκών, των πλούσιων φυσικών πόρων των ορεινών και ημιορεινών περιοχών και της εφαρμογής της εκτατικής κτηνοτροφίας η οποία μπορεί εύκολα να μετατραπεί σε βιολογική. Η βιολογική κτηνοτροφία είναι άμεσα συνδεδεμένη με την βιολογική γεωργία, επειδή οι διατροφικές ανάγκες των ζώων εκτός από την βόσκηση καλύπτονται και με βιολογικές ζωοτροφές.

Το σύστημα βιολογικής εκτροφής είναι το σύστημα εκτροφής με τους πλέον απαιτητικούς και αυστηρούς όρους. Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 834/2007 τα ζώα θα πρέπει να προέρχονται από πιστοποιημένες βιολογικές εκτροφές και εφόσον

σταβλίζονται να υπάρξει ορισμένη ελάχιστη επιφάνεια για την ανάπαυση και την άσκησή τους. Επιπλέον, επιτρέπεται η χρήση μόνο συγκεκριμένων φαρμάκων και απολυμαντικών, καθώς και η ομοιοπαθητική θεραπεία. Όσον αφορά τις ζωοτροφές επιτρέπεται η χρήση μόνο αυτών που προέρχονται από πιστοποιημένες βιολογικές καλλιέργειες, όπου δεν έχουν χρησιμοποιηθεί ζιζανιοκτόνα, χημικά λιπάσματα και φυτοφάρμακα. Επίσης, κατά την περίοδο που το επιτρέπουν οι καιρικές συνθήκες είναι υποχρεωτική η βόσκηση. Εκτός από τις επιδοτήσεις που δίνονται γενικά για την ίδρυση και τον εκσυγχρονισμό των πιστοποιημένων μονάδων, για τις βιολογικές εκτροφές δίνονται και επιδοτήσεις για τα ζώα που διατηρούνται στην εκμετάλλευση.

6.2 Κοινότητα Λουτουφί

6.2.1 1^η ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η πρώτη ομάδα εκμεταλλεύσεων αντιπροσωπεύεται από την εκμετάλλευση Νο 65. Ο αρχηγός της εκμετάλλευσης είναι άνδρας ηλικίας 53 ετών με γραμματικές γνώσεις τριτάξιου γυμνασίου. Δεν απασχολείται κανένα άλλο μέλος της οικογένειας με την γεωργία. Η εκμετάλλευση διαθέτει γεωργικό ελκυστήρα με τον οποίο και εκτελούνται όλες οι απαραίτητες καλλιεργητικές εργασίες. Ο παραγωγός αναλαμβάνει μόνος του την σπορά, φυτοπροστασία, λίπανση, άρδευση. Οι ανάγκες σε άρδευση καλύπτονται από ιδιωτική γεώτρηση.

Ο παραγωγός λαμβάνει και εξισωτική αποζημίωση για τις εκτάσεις που καλλιεργεί σκληρό σιτάρι στα πλαίσια ενισχύσεων των γεωργών περιοχών με μειονεκτήματα.

Το ακαθάριστο κέρδος υπολογίστηκε μόλις σε 11.412€ ενώ το Γ.Ο.Ε. μόλις σε 223,75€

Η εκμετάλλευση αυτή φαίνεται ότι απλά καλύπτει τα έξοδα της, καθώς σχεδόν όλες οι εκτάσεις της είναι ενοικιαζόμενες και η διάρθρωση των καλλιεργειών πλέον ασύμφορη. Η εκμετάλλευση αυτή δεν μπορεί να είναι βιώσιμη με τις δεδομένες συνθήκες, παρά μόνο αν ο παραγωγός αλλάξει το είδος ή τις πρακτικές καλλιέργειας ή ακόμα να μειώσει τα εργατικά εκτελώντας μόνος του κάποιες επιπλέον εργασίες.

Ο αρχηγός της εκμετάλλευσης καλλιεργεί μεγάλο αριθμό εκτάσεων τις οποίες πρέπει να συνεχίσει να καλλιεργεί προκειμένου να λαμβάνει κάθε χρόνο την ενιαία ενίσχυση. Το γεγονός αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη ώστε ο παραγωγός να

αξιοποιήσει τον αριθμό των εκτάσεων αυτών με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Θα ληφθούν επιπλέον υπόψη και οι απαντήσεις του παραγωγού σχετικά με το είδος των καλλιεργειών που προτίθεται να καλλιεργήσει.

Προτείνεται έτσι για την οικονομική βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης αλλά και για περιβαλλοντικούς λόγους και με σκοπό να ενδυναμωθούν τα καταπονημένα εδάφη από την καλλιέργεια του βαμβακιού και να αυξηθούν οι αντίστοιχες αποδόσεις, ο παραγωγός να αντικαταστήσει την δαπανηρή καλλιέργεια του βαμβακιού με κτηνοτροφικά ψυχανθή όπως μηδική στις ποτιστικές εκτάσεις και με όσπρια στις ξηρικές. Επίσης συνίσταται η καλλιέργεια κριθαριού για καρπό στην έκταση που έμενε ακαλλιέργητη, καθώς και σε ιδιόκτητες εκτάσεις 11 στρεμμάτων που καλλιεργούσε με σιτάρι.

Καλλιέργειες	Υφιστάμενο Σχέδιο Παραγωγής	Μελλοντικό Σχέδιο Παραγωγής
	<i>Έκταση(στρ)</i>	<i>Έκταση(στρ)</i>
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό	85,1	74,1
Βαμβάκι	103,5	
Κριθάρι για καρπό	0	20
Όσπρια	0	26
Μηδική	0	77,5
Εκτάσεις σε καλή γεωργική κατάσταση	9	0
<i>Μεταβλητές Δαπάνες(€)</i>	<i>22.603</i>	<i>20.121</i>
<i>Ακαθάριστο Κέρδος(€)</i>	<i>11.412</i>	<i>25.718</i>

Το μελλοντικό σχέδιο παραγωγής που προτείνεται για την εκμετάλλευση αυτή είναι αποδοτικότερο, καθώς το ακαθάριστο κέρδος αυξήθηκε και το Γ.Ο.Ε. έφτασε τα 15.892€ . Στο γεγονός αυτό συνετέλεσε η μείωση του κόστους παραγωγής με την αντικατάσταση της καλλιέργειας του βαμβακιού καθώς και το γεγονός ότι ο παραγωγός αύξησε τις ώρες προσωπικής του εργασίας. Αξίζει επίσης να σημειωθεί και το περιβαλλοντικό όφελος από την αλλαγή αυτή των καλλιεργειών,

εμπλουτίζοντας τα κουρασμένα εδάφη με άζωτο λόγω της καλλιέργειας της μηδικής και του ρεβιθιού και αξιοποιώντας τα εδάφη μετά από ακαλλιέργεια με το κριθάρι.

6.2.2 2^η ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η δεύτερη ομάδα εκμεταλλεύσεων αντιπροσωπεύεται από δύο εκμεταλλεύσεις, την Νο. 28 και την Νο 37

Όσο αφορά την Νο 28 ο αρχηγός της εκμετάλλευσης είναι άνδρας ηλικίας 73 ετών με γραμματικές γνώσεις δημοτικού. Απασχολεί τον γιο του στην εκμετάλλευση ετών 31 ο οποίος δεν ασκεί το επάγγελμα του αγρότη, αλλά τον βοηθάει να εκτελέσει τις εργασίες σποράς, φυτοπροστασίας, λίπανσης, άρδευσης. Ο γιος του επίσης τον βοηθάει στις εργασίες κλαδέματος και συγκομιδής των ελαιοδέντρων. Η εκμετάλλευση διαθέτει γεωργικό ελκυστήρα 76 ίππων και οι ανάγκες σε άρδευση καλύπτονται από ιδιωτική γεώτρηση. Η έκταση την οποία έχει δηλώσει ως μικτή, αποτελείται από 1 εκτάριο ιδιόκτητο και 0,4 εκτάρια ενοικιαζόμενα. Ο παραγωγός λαμβάνει και εξισωτική αποζημίωση.

Το ακαθάριστο κέρδος υπολογίστηκε σε 7.118,86€ και το ΓΟΕ υπολογίστηκε 6.238,90€. Το ποσό αυτό καθιστά την εκμετάλλευση οριακά βιώσιμη, αλλά σίγουρα υπάρχουν περιθώρια εφαρμογής της νέας ΚΑΠ. Καθώς ο παραγωγός είναι σε προχωρημένη ηλικία προφανώς δεν ενδείκνυται μεγάλες ανατροπές ως προς την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών ή την εφαρμογή πρακτικών βιολογικής ή ολοκληρωμένης καλλιέργειας.

Λόγω της προχωρημένης ηλικίας του παραγωγού και λαμβάνοντας υπόψη ότι το άλλο μερικώς απασχολούμενο άτομο της εκμετάλλευσης ασκεί εξωγεωργικό επάγγελμα ώστε να μην διαθέτει τον απαραίτητο χρόνο και την επιθυμία να πειραματιστεί με νέες καλλιέργειες, οι προτάσεις για το μελλοντικό σχέδιο παραγωγής θα περιοριστεί στην αντικατάσταση των ποτιστικών εκτάσεων βαμβακιού με μηδική που είναι γνωστή καλλιέργεια για τον παραγωγό και των ξηρικών εκτάσεων με κριθάρι.

Καλλιέργειες	Υφιστάμενο Σχέδιο Παραγωγής	Μελλοντικό Σχέδιο Παραγωγής
	<i>Εκταση(στρ)</i>	<i>Εκταση(στρ)</i>
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό	34	34
Βαμβάκι	26	0
Κριθάρι	0	14
Ελαιώνες	12,2	12,2
Μηδική	0	12
<i>Μεταβλητές Δαπάνες(€)</i>	<i>8.063</i>	<i>6.403</i>
<i>Ακαθάριστο Κέρδος(€)</i>	<i>7.119</i>	<i>9.921</i>

Με τις μικρές αλλαγές που έγιναν στο είδος των καλλιεργειών της εκμετάλλευσης, το ακαθάριστο κέρδος αυξήθηκε και το Γ.Ο.Ε. έφτασε τα 9.041€. Σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη αυτή έπαιξε η παύση της καλλιέργειας του βαμβακιού που επιβάρυνε το οικογενειακό εισόδημα με το υψηλό κόστος παραγωγής, ενώ παράλληλα η καλλιέργεια της μηδικής με τις υψηλές αποδόσεις της και το χαμηλότερο συγκριτικά με το βαμβάκι κόστος παραγωγής συνετέλεσε στην βελτίωση της οικονομικότητας της εκμετάλλευσης.

Ο αρχηγός της εκμετάλλευσης Νο 37 είναι άνδρας ηλικίας 49 ετών. Δεν απασχολεί άλλα μέλη της οικογένειας του και το σύνολο των εκτάσεων που καλλιεργεί είναι ιδιόκτητο. Το ακαθάριστο κέρδος υπολογίστηκε σε 3.207,75€ και το ΓΟΕ 2.207,42€. Να σημειώσουμε ότι κάτω από 5.000€ δεν έχει παρακράτηση για τη διαφοροποίηση.

Ο παραγωγός λαμβάνει εξισωτική αποζημίωση.

Στην εκμετάλλευση αυτή, ο παραγωγός έχει έναν γεωργικό ανελκυστήρα 75 ίπων, ενώ εξασφαλίζει την ύδρευση της καλλιέργειας από ιδιωτική γεώτρηση. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι θα ήθελε να καλλιεργήσει όσπρια ή κτηνοτροφικά και ότι τα ρεβίθια στη περιοχή αποτελούν μια αποδοτική καλλιέργεια η οποία επίσης μπαίνει σε σύστημα αμειψισποράς με τα σιτηρά, προτείνεται η αντικατάσταση του σκληρού σίτου από αυτά. Εφόσον οι εκτάσεις είναι ιδιόκτητες δεν αλλάζουμε την καλλιέργεια του βαμβακιού καθώς δεν αυξάνεται επιπλέον το

κόστος παραγωγής του από τα ενοίκια. Έτσι, στο μελλοντικό σχέδιο παραγωγής εγκαταλείπεται η καλλιέργεια σκληρού σίτου, οι εκτάσεις βαμβακιού παραμένουν σταθερές ενώ εισάγεται η καλλιέργεια οσπρίων και κριθαριού.

Καλλιέργειες	Υφιστάμενο Σχέδιο Παραγωγής	Μελλοντικό Σχέδιο Παραγωγής
	<i>Έκταση(στρ)</i>	<i>Έκταση(στρ)</i>
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό	35,5	0
Βαμβάκι	38,1	38,1
Ρεβίθια	0	11,5
Κριθάρι	0	24
<i>Μεταβλητές Δαπάνες(€)</i>	<i>9.484</i>	<i>9.064</i>
<i>Ακαθάριστο Κέρδος(€)</i>	<i>3.208</i>	<i>4.025</i>

Παρατηρούμε ότι στο μελλοντικό σχέδιο δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές ως προς τα οικονομικά μεγέθη της εκμετάλλευσης της οποίας το Γ.Ο.Ε. υπολογίστηκε στα 4.025,31€. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αυτό που επηρεάζει τελικά τις απολαβές της εκμετάλλευσης είναι η καλλιέργεια του βαμβακιού με το υψηλό κόστος παραγωγής του.

6.2.3 3^η ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η τρίτη ομάδα εκμεταλλεύσεων αντιπροσωπεύεται επίσης από δύο εκμεταλλεύσεις, την Νο 44 και την Νο 40.

Η εκμετάλλευση Νο 44 έχει για αρχηγό γυναίκα ετών 54. Στην εκμετάλλευση ενεργά απασχολείται ο σύζυγος της ο οποίος δεν ασκεί το επάγγελμα του γεωργού και είναι δημόσιος υπάλληλος. Εκτελεί εκείνος σχεδόν όλες τις καλλιεργητικές εργασίες χρησιμοποιώντας τον ελκυστήρα που διαθέτει η εκμετάλλευση 77 ίππων. Η εκμετάλλευση δεν διαθέτει γεώτρηση. Επιπλέον, όλες οι εκτάσεις στην εκμετάλλευση είναι ενοικιαζόμενες και ξηρικές.

Η εκμετάλλευση αυτή βασίζεται αποκλειστικά στην καλλιέργεια σιταριού και βαμβακιού. Ο παραγωγός λαμβάνει εξισωτική αποζημίωση. Το ακαθάριστο κέρδος

υπολογίστηκε μόλις σε 4.418€, ενώ το ΓΟΕ σε -1.3812€, μεγέθη τα οποία καθιστούν την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας ασύμφορη.

Στην εκμετάλλευση ουσιαστικά οι εργασίες γίνονται από το σύζυγο ο οποίος όμως δεν είναι δυνατόν να απασχολείται πολλές ώρες ώστε να πειραματιστεί με νέες καλλιέργειες ή πρακτικές. Αποτέλεσμα είναι να προτείνεται η αντικατάσταση της καλλιέργειας του βαμβακιού και κάποιων εκτάσεων σκληρού σίτου από το κριθάρι. Αν και η αρχηγός της εκμετάλλευσης εμφανίζεται πρόθυμη ως προς στην καλλιέργεια μηδικής, ωστόσο δεν ενδείκνυται καθώς απαιτεί ώρες εργασίας και πολύ νερό που δεν διαθέτει η εκμετάλλευση ώστε να αποφέρει επιθυμητό το κέρδος.

Καλλιέργειες	Υφιστάμενο Σχέδιο	Μελλοντικό Σχέδιο
	Παραγωγής	Παραγωγής
	<i>Έκταση(στρ)</i>	<i>Έκταση(στρ)</i>
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό	97	64,5
Βαμβάκι	33	0
Κριθάρι	0	65,5
<i>Μεταβλητές Δαπάνες(€)</i>	<i>11.602</i>	<i>8.643</i>
<i>Ακαθάριστο Κέρδος(€)</i>	<i>4.418</i>	<i>5.049</i>

Από τα αποτελέσματα της εφαρμογής του μελλοντικού σχεδίου διαπιστώνουμε ότι παρά το γεγονός ότι μειώθηκαν οι μεταβλητές δαπάνες της εκμετάλλευσης λόγω της εγκατάλειψης της καλλιέργειας του βαμβακιού, εντούτοις το Γ.Ο.Ε. παραμένει αρνητικό, -950,68€ καθώς τα ενοίκια των αγροτεμαχίων αποτελούν μια πολύ σημαντική δαπάνη για την εκμετάλλευση.

Ο αρχηγός της εκμετάλλευση Νο 40 είναι άνδρας ηλικίας 45 ετών, με γραμματικές γνώσεις τριτάξιου λυκείου. Διαθέτει ελκυστήρα 85 ίππων και δεν διαθέτει γεώτρηση. Εκτελεί μόνος του τις εργασίες και μόνο για το μάζεμα των ελαιοδέντρων απασχολείται η σύζυγος του 40 ώρες. Λαμβάνει εξισωτική αποζημίωση και το ακαθάριστο κέρδος υπολογίστηκε σε 8,832€ και το ΓΟΕ 2.063,75€.

Η εκμετάλλευση αυτή περιλαμβάνει αρκετούς παραγωγικούς κλάδους, καθώς συνδυάζει σιτάρι, βαμβάκι, κριθάρι, πεπόνια και ελαιώνες. Λαμβάνοντας υπόψη ότι

το ξηρικό πεπόνι έχει μικρές αποδόσεις και μεγάλο κόστος παραγωγής και ότι μπαίνει σε σύστημα αμειψισποράς με ψυχανθή, και σε συνδυασμό με τη πρόθεση του παραγωγού να καλλιεργήσει όσπρια, προτείνεται το ακόλουθο σχέδιο παραγωγής.

Καλλιέργειες	Υφιστάμενο Σχέδιο Παραγωγής	Μελλοντικό Σχέδιο Παραγωγής
	<i>Εκταση(στρ)</i>	<i>Εκταση(στρ)</i>
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό	97,7	47
Βαμβάκι	6	0
Κριθάρι	11	61,7
Πεπόνι	15	0
Ρεβίθια	0	15
Φακές	0	6
Ελαιώνες	13,4	13,4
<i>Μεταβλητές Δαπάνες(€)</i>	<i>13.141</i>	<i>8.717</i>
<i>Ακαθάριστο Κέρδος(€)</i>	<i>8.832</i>	<i>11.673</i>

Στο σχέδιο αυτό εγκαταλείπεται η καλλιέργεια βαμβακιού και πεπονιού και στις εκτάσεις τους, εγκαθίστανται η παραγωγή οσπρίων, δηλαδή φακές και ρεβίθια. Επίσης, αυξάνονται οι εκτάσεις καλλιέργειας κριθαριού και μειώνονται οι εκτάσεις σκληρού σίτου.

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα, στο μελλοντικό σχέδιο παραγωγής το ακαθάριστο κέρδος της εκμετάλλευσης αυξήθηκε, γεγονός που οφείλεται την καλλιέργεια των οσπρίων με σχετικά χαμηλό κόστος παραγωγής και ικανοποιητικές εμπορικές τιμές. Ωστόσο, το Γ.Ο.Ε. υπολογίστηκε μόλις σε 4.905€ καθώς οι ενοικιαζόμενες εκτάσεις ανεβάζουν τις σταθερές δαπάνες της εκμετάλλευσης.

6.2.4 4^η ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η τέταρτη ομάδα εκμεταλλεύσεων αντιπροσωπεύεται από την εκμετάλλευση Νο 64^η στο σύνολο των δηλωθέντων εκμεταλλεύσεων. Πρόκειται για μια μεγάλο μεγέθους εκμετάλλευση, της οποίας ο αρχηγός είναι άνδρας 45 ετών με γραμματικές γνώσεις τριτάξιου τεχνικού λυκείου. Η εκμετάλλευση απασχολεί έναν μόνιμο

εργάτη, με μισθό 800€ το μήνα και του προσφέρει διαμονή. Για τις απαραίτητες καλλιεργητικές εργασίες χρησιμοποιεί τον ελκυστήρα που διαθέτει η εκμετάλλευση 106 ίπων. Η εκμετάλλευση διαθέτει γεώτρηση.

Το γεγονός ότι μεγάλο μέρος των καλλιεργούμενων εκτάσεων είναι ιδιόκτητο είναι σημαντικό για τη συγκράτηση του συνολικού κόστους παραγωγής καθώς η εκμετάλλευση καταλαμβάνει έκταση 57,05 εκταρίων. Παρόλα αυτά, το ακαθάριστο κέρδος υπολογίστηκε σε 45.892,08€ και το ΓΟΕ σε 19.047,36€.

Ο παραγωγός αυτός είναι περισσότερο πρόθυμος να πειραματιστεί με νέες καλλιέργειες και για αυτό το λόγο προτείνεται η αντικατάσταση εκτάσεων σκληρού σίτου με την ελαιοκράμβη για παραγωγή βιοντήζελ καθώς οι καλλιέργειες αυτές αποτελούν ιδανικό σύστημα αμειψισποράς. Επίσης μέρος των εκτάσεων σκληρού σίτου μπορεί να αντικατασταθεί με όσπρια.

Καλλιέργειες	Υφιστάμενο Σχέδιο	Μελλοντικό Σχέδιο
	Παραγωγής	Παραγωγής
	<i>Έκταση(στρ)</i>	<i>Έκταση(στρ)</i>
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό	140	100
Κριθάρι	81,3	81,3
Βρώμη	26,2	101,2
Βαμβάκι	376,4	126,4
Πεπόνι	31,7	31,7
Πατάτες	62,9	62,9
Ελαιοκράμβη	0	90
Ρεβίθια	0	40
Μηδική	0	85
<i>Μεταβλητές Δαπάνες(€)</i>	<i>158.229</i>	<i>132.851</i>
<i>Ακαθάριστο Κέρδος(€)</i>	<i>42.027</i>	<i>62.990</i>

Χωρίς να μειωθούν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις με πατάτες ή πεπόνι, και εισάγοντας τις καλλιέργειες μηδικής, οσπρίων και ελαιοκράμβης, παρατηρούμε ότι η εκμετάλλευση στο μελλοντικό σχέδιο παραγωγής κατάφερε να αυξήσει το ακαθάριστο κέρδος της και το Γ.Ο.Ε. σε 40.010 €. Είναι κατανοητό ότι με την

αντικατάσταση εκτάσεων βαμβακιού και σιταριού με νέες καλλιέργειες εναλλακτικές, με μεγάλη ζήτηση και ικανοποιητικές εμπορικές τιμές, όπως τα ενεργειακά και τα κτηνοτροφικά ψυχανθή, ο παραγωγός πρόκειται να έχει καλύτερες απολαβές στο μέλλον.

6.2.5 5^η ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η πέμπτη ομάδα εκμεταλλεύσεων αντιπροσωπεύεται από την εκμετάλλευση Νο 57. Ο αρχηγός είναι άνδρας 44 ετών με γραμματικές γνώσεις τριτάξιου γυμνασίου. Για τις απαραίτητες καλλιεργητικές εργασίες χρησιμοποιεί τον ελκυστήρα που διαθέτει η εκμετάλλευση 86 ίππων. Η εκμετάλλευση διαθέτει γεώτρηση. Το μικτό αγροτεμάχιο που καλλιεργεί έχει 8 στρέμματα δικά του και 9,2 ενοικιαζόμενα. Ο αρχηγός της εκμετάλλευσης έχει εργαστεί και υπερωριακά περίπου 250 ώρες. Η σύζυγος του απασχολείται στη συγκομιδή και το καθάρισμα του ελαιοκάρπου 56 ώρες και στο κόψιμο του πατατόσπορου 40 ώρες. Επίσης ο πατέρας του συνταξιούχος αγρότης ο οποίος ασχολείται με τις φροντίδες του ελαιώνα σύνολο 264 ώρες. Ο παραγωγός λαμβάνει και εξισωτική αποζημίωση.

Το ακαθάριστο κέρδος της υφιστάμενης παραγωγής υπολογίστηκε σε 51.947€ και το ΓΟΕ της εκμετάλλευσης σε 33.716,37€.

Χαρακτηριστικό αυτής της μεγάλου μεγέθους εκμετάλλευσης είναι ότι καλλιεργούνται πολλές εκτάσεις με σκληρό σιτάρι και δεν καλλιεργείται καθόλου βαμβάκι. Από τη συνέντευξη φάνηκε ότι ο παραγωγός έχει πρόθεση να ακολουθήσει τις προτάσεις της ΚΑΠ για παραγωγή νέων προϊόντων και να καλλιεργήσει κτηνοτροφικά, αρωματικά και ενεργειακά φυτά. Έτσι ιδανική καλλιέργεια για τις εκτάσεις που έμειναν σε «ακαλλιέργεια» είναι το κριθάρι για παραγωγή καρπού. Επίσης πολλές ξηρικές εκτάσεις σκληρού σίτου προτείνεται να αντικατασταθούν από κριθάρι, όσπρια και ελαιοκράμβη, ενώ διατηρείται η καλλιέργεια πεπονιού, μια καλλιέργεια η οποία παρά το αυξημένο κόστος παραγωγής της προωθείται για την συγκεκριμένη περιοχή και από το Υπ.Α.Α&Τ..

Καλλιέργειες	Υφιστάμενο Σχέδιο Παραγωγής	Μελλοντικό Σχέδιο Παραγωγής
	Έκταση(στρ)	Έκταση(στρ)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό	293,2	111,6
Κριθάρι	0	103,9
Πεπόνι	109	109
Πατάτες	66,3	66,3
Ελαιοκράμβη	0	65,5
Φακές	0	32,9
Εκτάσεις σε καλή γεωργική κατάσταση	20,7	0
Ελαιώνες	13,5	13,5
<i>Μεταβλητές Δαπάνες(€)</i>	<i>127.532</i>	<i>126.253,5</i>
<i>Ακαθάριστο Κέρδος(€)</i>	<i>51.947</i>	<i>55.097,09</i>

Και σε αυτή την εκμετάλλευση είναι φανερό ότι το ακαθάριστο κέρδος αυξήθηκε ακόμα και διατηρώντας στην παραγωγή τις καλλιέργειες της πατάτας και των πεπονιών που χαρακτηρίζονται από το υψηλό κόστος παραγωγής και τα πολλά εργατικά. Οι καλλιέργειες αυτές διατηρήθηκαν λόγω του ότι προϊόντα απορροφώνται από την αγορά γιατί έχουν ζήτηση από το καταναλωτικό κοινό. Ωστόσο παρά την αύξηση του ακαθάριστου κέρδους και την μείωση των μεταβλητών δαπανών, το Γ.Ο.Ε. υπολογίστηκε σε 31.482,09€ γεγονός που οφείλεται στο μεγάλο ποσοστό των ενοικιαζόμενων εκτάσεων της εκμετάλλευσης.

6.3 Κοινότητα Δάφνη

6.3.1 1^η ομάδα εκμεταλλεύσεων

Αντιπροσωπευτικές εκμεταλλεύσεις της ομάδας αυτής η οποία χαρακτηρίζεται από τον μεγάλο αριθμό ζώων είναι η Νο 13 και η Νο 32 εκμετάλλευση.

Η εκμετάλλευση Νο 13 εκτρέφει

20 βοοειδή θηλυκά 2-6

70 βοοειδή θηλυκά 6-24

300 βοοειδή θηλυκά >24

15 βοοειδή αρσενικά 2-6

30 βοοειδή αρσενικά 6-24

30 βοοειδή αρσενικά >24

Από αυτά για σφαγή προορίζονται 80 ζώα.

Ο αρχηγός της εκμετάλλευσης Νο 13 είναι άνδρας ετών 53 με γραμματικές γνώσεις τριτάξιου γυμνασίου και διατηρεί σύγχρονες εγκαταστάσεις εκτροφής βοοειδών σε μικρή απόσταση από την κοινότητα της Δάφνης. Απασχολεί την γυναίκα του, και δύο μόνιμους εργάτες.

Η εκμετάλλευση είναι κρεατοπαραγωγικής κατεύθυνσης, τα 20 θηλυκά και 15 αρσενικά ζώα 2-6 μηνών είναι στη φάση του απογαλακτισμού ενώ από τα 70 θηλυκά 6-24 μηνών, τα 20 παραμένουν για αντικατάσταση και τα 50 προορίζονται για σφαγή. Για σφαγή προορίζονται και τα 30 αρσενικά ζώα 6-24 μηνών. Το μέγεθος της εκμετάλλευσης σε MMZ είναι 390 MMZ

Ο παραγωγός λαμβάνει και εξισωτική αποζημίωση για τη βρώμη και τον βοσκότοπο αφού ικανοποιούνται οι κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης και ο δείκτης πυκνότητας για τους βοσκοτόπους (0,2-3 MMZ) ο οποίος για την εκμετάλλευση αυτή υπολογίστηκε σε 1,1MMZ.

Ο παραγωγός δεν διαθέτει βιβλίο εσόδων εξόδων και ο έμπορος του εκδίδει τιμολόγια, οπότε και λαμβάνει και επιστροφή Φ.Π.Α. 9% για το 2009. Στα έσοδα του δεν έχει υπολογιστεί η επιστροφή Φ.Π.Α. 9%.

Τα ζώα του δεν είναι εγγεγραμμένα στα γενεαλογικά βιβλία της φυλής οπότε και δεν λαμβάνει την πρόσθετη ειδική ενίσχυση 80€ ανά ζώο.

Σχετικά με την εκτροφή, οι αγελάδες από τον Νοέμβριο έως τον Απρίλιο τρέφονται με 3 κιλά φύραμα και 7 κιλά άχυρο την ημέρα. Το υπόλοιπο χρονικό διάστημα από τον Μάιο έως τον Οκτώβριο βοσκούν κατά βούληση και τρώνε λίγο άχυρο. Όσο αφορά τα παχυνόμενα μοσχάρια τους 4 πρώτους μήνες τρέφονται με το γάλα από τη μάνα, τη βοσκή και περίπου 300 γραμμάρια τριφύλλι. Τους υπόλοιπους 8 με 10 μήνες για τα θηλυκά και 11 με 14 μήνες για τα αρσενικά και μέχρι τη σφαγή τους ταΐζονται με 2 έως 7 κιλά φύραμα την ημέρα και 1-5 κιλά άχυρο, ανάλογα με την ηλικία, ως εξής:

4-7 μηνών	2 κιλά φύραμα	1 κιλό άχυρο
7-10 μηνών	4 κιλά φύραμα	2 κιλά άχυρο
10-13 μηνών	5 κιλά φύραμα	4 κιλά άχυρο
13-18 μηνών	7-8 κιλά φύραμα	5 κιλά άχυρο

Η εκμετάλλευση καλλιεργεί 86 στρέμματα βρώμης για άχυρο για την εκτροφή των βοοειδών. Η έκταση αυτή όμως είναι σχετικά μικρή και η ζωοτροφή που παράγεται δίνεται συμπληρωματικά στα ζώα.

Το ακαθάριστο κέρδος υπολογίστηκε σε 88.857,35€ και το ΓΟΕ 67.857,35€

Η εκμετάλλευση είναι κερδοφόρα και επομένως κατάλληλη να επενδύσει προς την κατεύθυνση της βιολογικής κτηνοτροφίας. Στα πλαίσια αυτά θα προτείνουμε ένα τέτοιο σύστημα βιολογικής εκτροφής δίχως να λαμβάνουμε υπόψη το γεγονός ότι δεν υπάρχει στη περιοχή μεταποιητική μονάδα βιολογικού κρέατος.

Επίσης η βρώμη που θα καλλιεργήσει θα κατευθυνθεί και αυτή προς τη βιολογική καλλιέργεια, μειώνοντας το κόστος παραγωγής στα 20€ στο στρέμμα και αυξάνοντας τη τιμή του βιολογικά παραγόμενου άχυρου σε 0,20 € στο κιλό.

Καλλιέργειες/Εκτροφές	Υφιστάμενο Σχέδιο	Μελλοντικό Σχέδιο
	Παραγωγής	Παραγωγής(βιολογικό)
	Έκταση(στρ)-Ζώα(κεφ)	Έκταση(στρ)-Ζώα(κεφ)
Βρώμη	86	86
Βοσκότοπος	350	350
Βοοειδή θηλυκά 2-6	30	50
βοοειδή αρσενικά 6-24	50	30
Μεταβλητές Δαπάνες(€)	139.172	183.411€
Ακαθάριστο Κέρδος(€)	88.857	108.498€

Η εκμετάλλευση αυτή φαίνεται πως αύξησε πολύ το ακαθάριστο κέρδος της και το γεωργικό εισόδημα της το οποίο έφτασε τα 87.497,7€ και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αύξηση της τιμής του βιολογικού κρέατος και κυρίως τα ποσά των ενισχύσεων στα πλαίσια ένταξης της εκμετάλλευσης στο μέτρο 2.1.4.του Π.Α.Α. αντιστάθμισαν την μεγάλη αύξηση των δαπανών από την αγορά βιολογικών ζωοτροφών. Η εκμετάλλευση αυτή μπορεί επομένως να συνεισφέρει στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων ικανοποιώντας τη μεγάλη ζήτηση των καταναλωτών για βιολογικό γάλα και κρέας αλλά ταυτόχρονα να προστατεύσει και να ενισχύσει ακόμα το εισόδημα της.

Η εκμετάλλευση Νο 32 έχει για αρχηγό της άντρα 31 έτους με γραμματειακές γνώσεις τριτάξιου λυκείου. Η εκμετάλλευση είναι μικτής κατεύθυνσης καθώς καλλιεργεί σιτάρι σκληρό, κριθάρι, βαμβάκι και εκτρέφει 300 αίγες και 30 κριάρια. Στην εκμετάλλευση απασχολούνται οι γονείς του που είναι συνταξιούχοι κτηνοτρόφοι και ένας εργάτης με μηνιαίο μισθό.

Τα ζώα από τον Οκτώβρη έως τον Μάιο είναι στις εγκαταστάσεις και τον υπόλοιπο χρόνο είναι στη βοσκή. Από τις 300 αίγες γεννιούνται ετησίως περίπου 500 κατσικάκια. Υπάρχει ένα ποσοστό θνησιμότητας 15% και ένα ποσοστό αντικατάστασης 5%. Οπότε προς σφαγή απομένουν περίπου 400 κατσικάκια 60 ημερών που τρέφονται με γάλα από τη μάνα τους και ελάχιστο τριφύλλι και άχυρο. Η τιμή πώλησης τους εξαρτάται από την περίοδο σφαγής τους, μια μέση τιμή είναι 4,5€ το κιλό. Οπότε στις εξήντα μέρες αποκτούν βάρος περίπου 7 κιλά. Ο δείκτης πυκνότητας της εκμετάλλευσης υπολογίστηκε σε 1MMZ ανά εκτάριο.

Στα ημισταυλισμένα αιγοπρόβατα οι γεννήσεις γίνονται όλες μαζί περίπου Νοέμβριο, Δεκέμβριο και Ιανουάριο. Αυτό γίνεται για να αρμέγονται για 5 έως 6 μήνες που παράγουν πολύ γάλα και στη συνέχεια μετακινούνται προς τα ορεινά. Η γίδα στις 180 μέρες παράγει περίπου 1,5 κιλό γάλα την ημέρα που πωλείται σήμερα με τιμή 0,64€ το κιλό. Τα ζώα της εκμετάλλευσης δεν είναι στα γενεαλογικά βιβλία της φυλής οπότε και δεν λαμβάνει την πρόσθετη ειδική ενίσχυση 2€ ανά ζώο.

Και σε αυτήν την εκμετάλλευση ο παραγωγός λαμβάνει και επιστροφή Φ.Π.Α. 9% καθώς ο έμπορος του εκδίδει τιμολόγια. Στα έσοδα της εκμετάλλευσης δεν υπολογίστηκε η επιστροφή Φ.Π.Α. 9%.

Η διατροφή των αιγών κατά την γαλακτική περίοδο δηλαδή από τον Νοέμβριο έως τον Μάιο διάρκειας περίπου 180 ημερών, καταναλώνεται ανά αίγα την ημέρα 1,2 κιλά φύραμα, 1 κιλό τριφύλλι και 0,3 κιλά άχυρο και βοσκή κατά βούληση αν υπάρχει δυνατότητα. Τον υπόλοιπο χρόνο τα ζώα βοσκούν κατά βούληση.

Το μικτό χωράφι ενοικιάζει τα 20 στρέμματα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις είναι μικρές και δεν προσφέρουν ούτε αφαιρούν έξοδα για τις ζωοτροφές καθώς δίνονται ως συμπληρωματικά.

Το ακαθάριστο κέρδος υπολογίστηκε σε 58.585,54€ και το Γ.Ο.Ε. 44.313,54€

Στην εκμετάλλευση αυτή θα επιχειρήσουμε να υπολογίσουμε το ακαθάριστο κέρδος στη περίπτωση που ο παραγωγός καλλιεργούσε όλες τις εκτάσεις με σιτηρά κτηνοτροφικά, όπως κριθάρι για σανό με στόχο τη μείωση του κόστους των ζωοτροφών.

Καλλιέργειες/Εκτροφές	Υφιστάμενο Σχέδιο	Μελλοντικό Σχέδιο
	Παραγωγής	Παραγωγής
	Έκταση(στρ)-Ζώα(κεφ)	Έκταση(στρ)-Ζώα(κεφ)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό	63,5	0
Κριθάρι	43	74,8
Βαμβάκι	7	0
Βοσκότοπος	50	50
Κατσικάκια για σφαγή	400	400
Γίδες	160	160
Μεταβλητές Δαπάνες(€)	43.172	42.240
Ακαθάριστο Κέρδος(€)	58.585,54	60.156

Από την καλλιέργεια όλων των εκτάσεων της εκμετάλλευσης με κριθάρι για άχυρο, επετεύχθη μια μικρή αύξηση του ακαθάριστου κέρδους και μια οριακή αύξηση του Γ.Ο.Ε. το οποίο υπολογίστηκε σε 44.984€. Καλύτερα αποτελέσματα θα είχαμε στην περίπτωση που υπήρχαν περισσότερες εκτάσεις που θα κάλυπταν επιπλέον ανάγκες για ζωοτροφές. Το γεγονός αυτό μπορεί να ωθήσει τον αρχηγό της εκμετάλλευσης να προς ενοικίαση νέων εκτάσεων.

6.3.2 2^η ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η δεύτερη ομάδα εκμεταλλεύσεων της κοινότητας που δεν περιλαμβάνει ζωικό κεφάλαιο, αντιπροσωπεύεται από την εκμετάλλευση Νο 20. Ο αρχηγός είναι άνδρας 63 ετών με γραμματικές γνώσεις δημοτικού. Για τις απαραίτητες καλλιεργητικές εργασίες χρησιμοποιεί τον ελκυστήρα που διαθέτει 67 ίπων. Η εκμετάλλευση δεν διαθέτει γεώτρηση και από το σύνολο 98 στρεμμάτων μικτές καλλιεργούμενων εκτάσεων νοικιάζει τα 32 στρέμματα.

Το ακαθάριστο κέρδος υπολογίστηκε σε 7.950€ και το Γ.Ο.Ε. μόλις σε 4.491 €.

Παρά το γεγονός ότι ο αρχηγός της εκμετάλλευσης δεν προτίθεται να αλλάξει κάποια από τις καλλιέργειες του με νέες, λόγω της προχωρημένης ηλικίας του, εντούτοις υπολογίστηκε το ακαθάριστο κέρδος της εκμετάλλευσης με αντικατάσταση εκτάσεων σκληρού σίτου με ρίγανη η οποία ενδείκνυται για τις ξηρικές εκτάσεις στην ημιορεινή κοινότητα που δραστηριοποιείται επαγγελματικά. Εξάλλου όπως δήλωσε ο παραγωγός, θα καλλιεργούσε ρίγανη αν ήταν νεότερος. Έτσι, στις εκτάσεις του σκληρού σίτου προτάθηκε να καλλιεργηθεί ρίγανη και στις υπόλοιπες κριθάρι για καρπό.

Καλλιέργειες	Υφιστάμενο Σχέδιο	Μελλοντικό Σχέδιο
	Παραγωγής	Παραγωγής
	<i>Έκταση(στρ)</i>	<i>Έκταση(στρ)</i>
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό	218,9	59
Βαμβάκι	39	0
Κριθάρι	0	160,4
Ρίγανη	0	38,5
<i>Μεταβλητές Δαπάνες(€)</i>	<i>20.297</i>	<i>21.674</i>
<i>Ακαθάριστο Κέρδος(€)</i>	<i>7.950</i>	<i>7.564</i>

Από το μελλοντικό σχέδιο παρατηρούμε ότι η ακαθάριστη πρόσοδος μειώθηκε και το Γ.Ο.Ε. υπολογίστηκε μόλις στα 4.104,12€ και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η καλλιέργεια της ρίγανης απαιτεί είτε μηχανήματα συλλογής ή αρκετά εργατικά και τα οποία δεν διαθέτει η εκμετάλλευση. Στη περίπτωση που κάποιο μέλος της οικογένειας βοηθούσε στη συγκομιδή και το δέσιμο σε ματσάκια ή ο αρχηγός ήταν

νεότερος σε ηλικία, θα μειωνόταν το κόστος πολύ και η καλλιέργεια θα ήταν περισσότερο προσοδοφόρα.

6.3.3 3^η ομάδα εκμεταλλεύσεων

Η τρίτη ομάδα εκμεταλλεύσεων αντιπροσωπεύεται από την εκμετάλλευση Νο 34 της οποίας ο αρχηγός είναι άνδρας 48 ετών με γραμματικές γνώσεις τριτάξιου γυμνασίου. Απασχολεί και την γυναίκα του στην εκμετάλλευση η οποία ασχολείται κυρίως με τις φροντίδες των ζώων. Το μέγεθος της εκμετάλλευσης σε MMZ είναι 24,6 MMZ και ο δείκτης πυκνότητας για την εκμετάλλευση αυτή υπολογίστηκε σε 0,5 MMZ ανά εκτάριο

Από τις 150 αίγες γεννιούνται ετησίως περίπου 250 κατσικάκια. Υπάρχει ένα ποσοστό θνησιμότητας 15% και ένα ποσοστό αντικατάστασης 5%. Οπότε προς σφαγή απομένουν περίπου 210 κατσικάκια.

Σχετικά με την εκτροφή, οι αίγες τρέφονται με 1,2 κιλά φύραμα τη μέρα και 0,3 κιλά άχυρο τη μέρα, καθώς και 1 κιλό τριφύλλι. Όσο αφορά τους τράγους, και αυτοί τρέφονται με τις ίδιες ποσότητες.

Το ακαθάριστο κέρδος υπολογίστηκε 29.607,16€ σε και το ΓΟΕ 27.007,16€

Καθώς ο αρχηγός της εκμετάλλευσης ενδιαφέρεται για την παραγωγή βιολογικών προϊόντων, προτείνεται η ένταξη της εκμετάλλευσης του σε πρόγραμμα βιολογικής εκτροφής στα πλαίσια δράσεων του μέτρου 2.1.4. του ΠΑΑ 2007-2013. Το ύψος ενίσχυσης για τη δράση 1.2 της βιολογικής κτηνοτροφίας όπως ορίζεται στη σχετική ΚΥΑ, με περίοδο προσαρμογής 1 έτος υπολογίστηκε στα 8.892 € ανά έτος. Το ετήσιο κόστος για τη συνεργασία του παραγωγού με τους διαπιστευμένους οργανισμούς ανέρχεται σε 563,68€ (175€ βασική χρέωση και 2,37*164€) όπως υπολογίστηκε με βάση τους τιμοκαταλόγους των οργανισμών αυτών.

Υπολογίζεται ότι η τιμή του βιολογικού γίδινου γάλακτος είναι περίπου 0,80€ ανά κιλό και η τιμή του βιολογικού κρέατος περίπου 6,3 ευρώ, οι αποδόσεις σε γάλα είναι μικρότερες κατά 30% και σε κρέας κατά 20% σε σχέση με τις συμβατικές εκτροφές, δηλαδή μια γίδα θα παράγει 1 κιλό γάλα την ημέρα. Οι αγορασμένες βιολογικές ζωοτροφές είναι ακριβότερες όμως το συνολικό κόστος διατροφής είναι περίπου 40% μεγαλύτερο.

Καλλιέργειες/Εκτροφές	Υφιστάμενο Σχέδιο Παραγωγής	Μελλοντικό Σχέδιο Παραγωγής (βιολογικό)
	Έκταση(στρ)-Ζώα(κεφ)	Έκταση(στρ)-Ζώα(κεφ)
Κατσικάκια για σφαγή	210	210
Γίδες	150	150
Βοσκότοπος	52	52
Μεταβλητές Δαπάνες(€)	16.976	24.134
Ακαθάριστο Κέρδος(€)	29.607	23.303

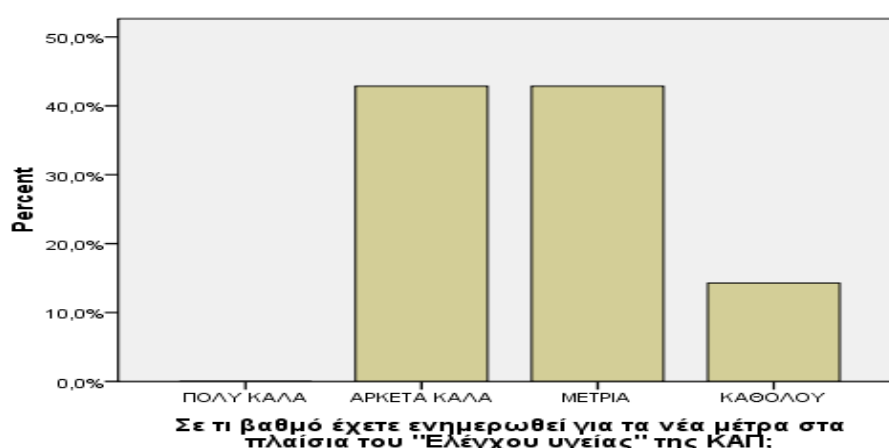
Από το μελλοντικό σχέδιο παραγωγής στο οποίο εφαρμόστηκε βιολογική εκτροφή είναι εμφανές ότι το ακαθάριστο κέρδος και το Γ.Ο.Ε.(υπολογίστηκε σε 20.703,12€) μειώθηκε σε σχετικά μεγάλο ποσοστό και αυτό οφείλεται τόσο στο κόστος των βιολογικών ζωοτροφών όσο και στη μειωμένη απόδοση σε γάλα και κρέας κατσικίσιο. Επίσης τα ποσά της ενιαίας ενίσχυσης και των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων που λαμβάνει η εκμετάλλευση δεν είναι αρκετά ώστε να αντισταθμίσουν τις παραπάνω δαπάνες. Η βιολογική αιγοτροφία φαίνεται να έχει προοπτικές στην εκμετάλλευση αυτή στη περίπτωση μόνο που ο παραγωγός καλλιεργήσει βιολογικά κτηνοτροφικά φυτά ώστε να μειώσει τις μεταβλητές του δαπάνες και να αυξήσει ικανοποιητικά το γεωργικό εισόδημα της οικογένειας.

6.4 Η άποψη των παραγωγών για τα μέτρα της ΚΑΠ

Τα ερωτηματολόγια που μοιράστηκαν στους παραγωγούς, στόχο είχαν από τη μια να κατευθύνουν τα μελλοντικά σχέδια παραγωγής προς καλλιέργειες επιθυμητές και εν δυνάμει διαχειρίσιμες από τον παραγωγό και από την άλλη να εξαχθούν πληροφορίες σχετικά με το πώς αντιλαμβάνονται οι αγρότες τα μέτρα της αγροτικής πολιτικής της ΕΕ και πως αξιολογούν τα αποτελέσματα εφαρμογής τους.

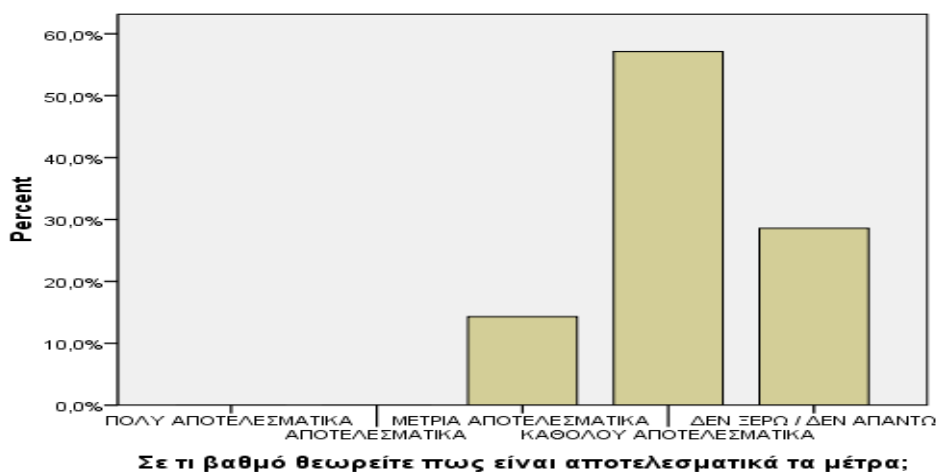
Όλοι οι παραγωγοί των εκμεταλλεύσεων που μελετήθηκαν ισχυρίστηκαν ότι γνωρίζουν τα νέα μέτρα της ΚΑΠ και όλοι εκτιμούν πως το εισόδημά τους μειώθηκε μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων. Οι κύριοι λόγοι που επικαλούνται για τη μείωση αυτή είναι η πτώση των τιμών των προϊόντων και η μείωση των στρεμματικών επιδοτήσεων, χωρίς να θεωρούν την άμεση ενίσχυση ως εργαλείο στήριξης των απωλειών του εισοδήματός τους.

Όσο αφορά τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ, το 40% των παραγωγών δηλώνουν πως είναι αρκετά καλά ενημερωμένοι από τις αρμόδιους φορείς (ΕΑΣ, ΟΠΕΚΕΠΕ, Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης κ.α.), τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και από τις μεταξύ τους συζητήσεις. Από το ποσοστό αυτό, το 60% πιστεύει ότι τα μέτρα δεν είναι αποτελεσματικά καθώς αντιλαμβάνεται μόνο τη μείωση στις στρεμματικές ενισχύσεις.

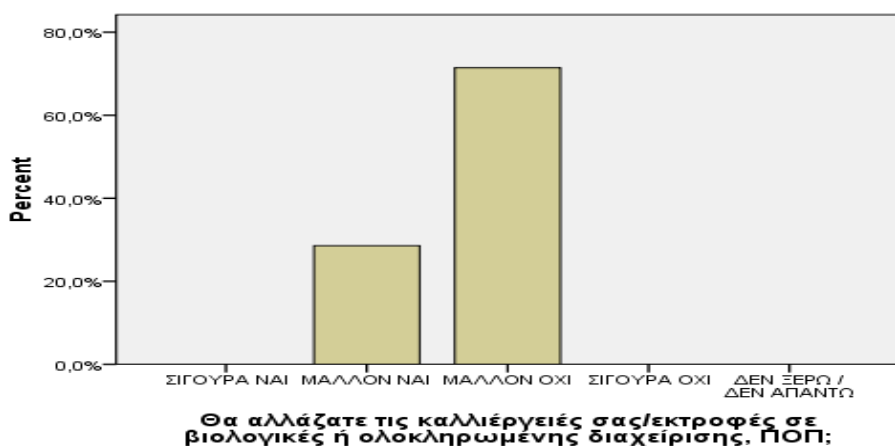
Διάγραμμα 1

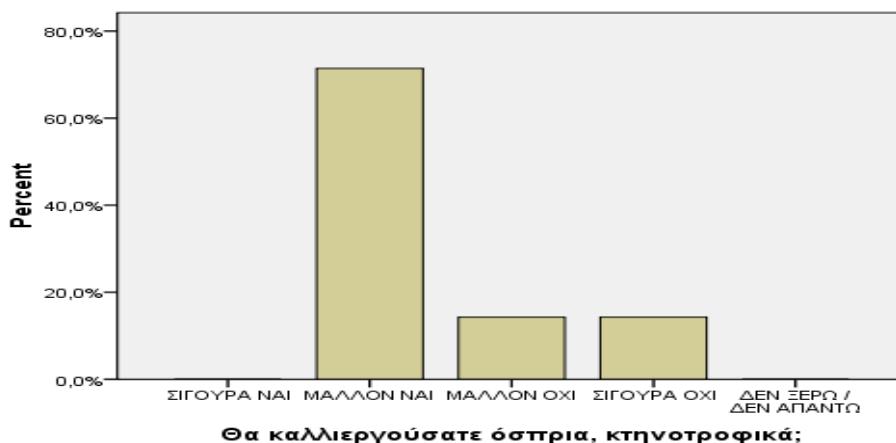
Διάγραμμα 2

Αξίζει να σημειωθεί ότι παρά το γεγονός ότι γνώριζαν την τάση των καταναλωτών προς τα ασφαλή και ποιοτικά τρόφιμα, εντούτοις μικρό ποσοστό παραγωγών ήταν πρόθυμο να αλλάξει τις καλλιέργειες/εκτροφές του σε βιολογικής ή ολοκληρωμένης διαχείρισης. Βασικός λόγος ήταν η ανασφάλεια αν οι μειωμένες αποδόσεις των βιολογικών καλλιεργειών/εκτροφών και το κόστος των επενδύσεων μπορεί τελικά να αντισταθμιστούν από τις υψηλότερες τιμές τους

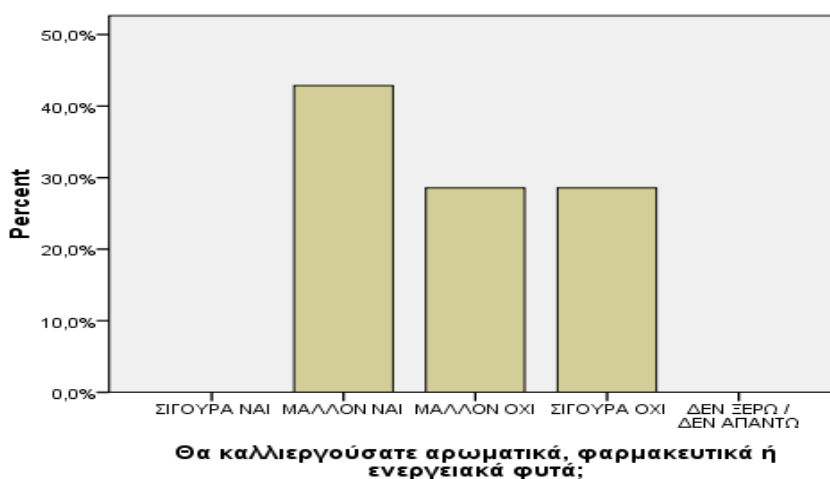

Διάγραμμα 3

Από τις προτεινόμενες εναλλακτικές καλλιέργειες τα όσπρια και τα κτηνοτροφικά φυτά ήταν περισσότερο δελεαστικά σε σχέση με τα αρωματικά και ενεργειακά φυτά τα οποία τους ήταν άγνωστα ως προς την τεχνική της καλλιέργειας αλλά και ως προς το τυχόν κέρδος που θα τους επέφεραν.

Διάγραμμα 4

Διάγραμμα 5

Αναζητήθηκαν επίσης, πληροφορίες για το επίπεδο κατάρτισης και εξειδίκευσης των αγροτών στην περιοχή, ώστε να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα για τις δυνατότητες τους ώστε να μπορούν να διαχειρίζονται αποδοτικά την εκμετάλλευση τους υιοθετώντας νέες τεχνικές και είδη καλλιεργειών. Δυστυχώς όμως ελάχιστοι είναι εκείνοι που έχουν παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης / κατάρτισης, ενώ εξίσου λίγοι είναι αυτοί που ασχολούνται με νέες τεχνολογίες. Το γεγονός αυτό λειτουργεί ανασταλτικά και ως προς την κατεύθυνση της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη δημιουργία αγροτών- «επιχειρηματιών του πρωτογενούς τομέα»

Διάγραμμα 6

Διάγραμμα 7

Ίσως η πιο ιδιαίτερη παρατήρηση που έγινε από τις συνεντεύξεις αυτές ήταν ότι, ενώ όλοι οι παραγωγοί προβλέπουν δυσοίωνα το μέλλον του αγροτικού τομέα και μόνο ένας θα παρότρυνε τα παιδιά του προς την ενασχόληση με τη γεωργία, εντούτοις όλοι θα συνεχίσουν να ασκούν το επάγγελμα του αγρότη. Επικαλούνται λόγους προσωπικής ανεπάρκειας ως προς την άσκηση άλλης επαγγελματικής δραστηριότητας αλλά και γενικότερης οικονομικής ύφεσης που απομακρύνει τις ευκαιρίες εύρεσης εργασίας.

7 Συμπεράσματα – Σύνοψη

Όπως αναφέρθηκε πολλές φορές, η Κοινή Αγροτική Πολιτική μέσα από την «Μεταρρύθμιση» του 2003 και τον «Έλεγχο Υγείας» του 2009 εστιάζει το ενδιαφέρον της στη διατροφική ασφάλεια και επάρκεια, στο περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, στην απασχόληση, στην σταθερότητα των αγορών και των τιμών αλλά και στη στήριξη του κοινωνικού και οικονομικού ιστού της περιφέρειας. Παράλληλα, οι δημοσιονομικές προοπτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης οδηγούν στη μείωση των πόρων για τη γεωργία και την αύξηση των πόρων για την έρευνα, την ανάπτυξη και τη καινοτομία.

Στα πλαίσια αυτά λοιπόν, οι αγρότες καλούνται να εξελιχθούν σε επιχειρηματίες που θα εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων τους μέσα από την παραγωγή νέων, ποιοτικών και ασφαλών προϊόντων που ικανοποιούν τη ζήτηση του καταναλωτικού κοινού. Την ίδια στιγμή οι αγρότες στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στην περιοχή μελέτης ακόμα επιμένουν να καλλιεργούν συμβατικά προϊόντα όπως σιτάρι και βαμβάκι, με αποτέλεσμα να βλέπουν το εισόδημα τους να μειώνεται. Ωστόσο, ελάχιστοι παραγωγοί δραστηριοποιούνται προς τις νέες ευκαιρίες που προσφέρει η ΚΑΠ και οι οποίες μπορούν να στηρίξουν το εισόδημα τους και να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών προϊόντων στις παγκόσμιες αγορές. Για το λόγο αυτό απαιτούνται δράσεις πληροφόρησης, επιμόρφωσης και κατάρτισης των αγροτών καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό στερείται σωστής ενημέρωσης για την νέα κοινή αγροτική πολιτική και τον τρόπο εφαρμογής της.

Με την παρούσα εργασία επιχειρήθηκε να απαντηθούν τα εξής ερευνητικά ερωτήματα: «Σε τι επίπεδο κυμαίνονται σήμερα οι οικονομικές απολαβές των παραγωγών σε πεδινές και ορεινές περιοχές από την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας;», «Είναι έτοιμοι να εγκαταλείψουν τον συμβατικό τρόπο και το είδος των καλλιεργειών τους για την παραγωγή νέων, ποιοτικών και με μεγαλύτερη ζήτηση προϊόντων;», «Πως θα διαμορφωθεί το εισόδημα τους στις νέες συνθήκες».

Οι απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα, οδήγησαν στην εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την υφιστάμενη οικονομική κατάσταση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην περιοχή μελέτης καθώς και τις οικονομικές προοπτικές των εκμεταλλεύσεων αυτών από την εφαρμογή νέων, εναλλακτικών σχεδίων παραγωγής.

Στις περισσότερες από τις εκμεταλλεύσεις που μελετήθηκαν, το γεωργικό οικογενειακό εισόδημα ήταν αρκετά χαμηλό, σε μια εκμετάλλευση πήρε ακόμα και αρνητική τιμή, γεγονός που σημαίνει ότι η άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας στις εκμεταλλεύσεις αυτές ή θα πρέπει να διαφοροποιηθεί ως προς το είδος και τον τρόπο παραγωγής ή θα εγκαταλειφθεί.

Μέσα από την μελέτη των υφιστάμενων καλλιεργειών, έγινε σαφές ότι προϊόντα όπως σκληρό σιτάρι και βαμβάκι τα οποία και απαντώνται στην πλειονότητα των εκμεταλλεύσεων, έχουν πολύ υψηλό κόστος παραγωγής και χαμηλές τιμές, οικονομικές απώλειες που δεν αντισταθμίζονται από την χορήγηση των μειωμένων πλέον στρεμματικών ενισχύσεων ενώ η καταβολή της άμεσης ενίσχυσης δεν φαίνεται να προσφέρει την στήριξη στο εισόδημα που επιδιώκει.

Όσο αφορά τις καλλιέργειες πατάτας και πεπονιού που επίσης απαντώνται στην περιοχή μελέτης, παρά το επίσης μεγάλο κόστος παραγωγής τους, εντούτοις προωθούνται από το Υπ.Α.Α.Τ στα πλαίσια της προσπάθειας για τη στήριξη και την ανάδειξη της «άλλης γεωργίας», λόγω της αυξημένης ζήτησης τους στην αγορά και των ικανοποιητικών τιμών στις οποίες πωλούνται.

Από την μελέτη των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων διαπιστώθηκε ότι οι μεγάλες εκμεταλλεύσεις είναι επικερδείς και κυρίως αυτές που εκτρέφουν βοοειδή, καθώς πέρα την ζήτηση στην αγορά για ελληνικό κρέας και επιπλέον της Ενιαίας Ενίσχυσης, καταβάλλονται και ενισχύσεις στα πλαίσια εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της προστασίας του περιβάλλοντος.

Η παρούσα εργασία οδηγεί επίσης στη διαπίστωση ότι το καθεστώς της Ενιαίας Ενίσχυσης που καταβάλλεται για να στηρίξει το γεωργικό εισόδημα, αδυνατεί να ανταποκριθεί στο στόχο του στις μικρού και μεσαίου μεγέθους εκμεταλλεύσεις. Αντίθετα, οι μεγάλοι μεγέθους εκμεταλλεύσεις ευνοούνται από το καθεστώς αυτό, γεγονός που ενισχύει ακόμα περισσότερο την άποψη εγκατάλειψης του ιστορικού μοντέλου υπολογισμού της Ενιαίας Ενίσχυσης και εφαρμογής του περιφερειακού μοντέλου. Επιβάλλεται δηλαδή ένας επαναπροσδιορισμός των άμεσων ενισχύσεων, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος της εκμετάλλευσης, τον τύπο της ασκούμενης γεωργίας και τους όρους ανταγωνιστικότητας μεταξύ των εκμεταλλεύσεων στην Ε.Ε.

Οι δεδομένες οικονομικές επιπτώσεις από την εφαρμογή των μέτρων της νέας ΚΑΠ στο γεωργικό οικογενειακό εισόδημα εκμεταλλεύσεων, καθιστούν τις μικρές και μεσαίου μεγέθους εκμεταλλεύσεις μη βιώσιμες. Οι αρχηγοί των εκμεταλλεύσεων

αυτών οφείλουν να στραφούν σε δραστηριότητες που θα τους εξασφαλίσουν υψηλό εισόδημα ή να προβούν στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών τους ώστε να βελτιώσουν τις οικονομικές απολαβές τους και να βελτιώσουν την ποιότητα των προϊόντων.

Στα πλαίσια της παραπάνω λογικής, η παρούσα εργασία κατευθύνθηκε προς τον υπολογισμό του εισοδήματος εκμεταλλεύσεων που προτίθενται να καλλιεργήσουν κτηνοτροφικά, ενεργειακά, αρωματικά φυτά και όσπρια και να παράγουν βιολογικά προϊόντα κρέατος και γάλακτος. Όλες οι παραπάνω επιλογές πλην μιας, ήταν αποτελεσματικές και οδήγησαν σε αύξηση του ακαθάριστου κέρδους της εκμετάλλευσης. Οι μικρές αλλά ουσιαστικές αντικαταστάσεις καλλιεργειών και οι αποφασιστικές αλλαγές στις μεθόδους εκτροφής των ζώων αποτέλεσαν μια οικονομικά σωστή επιλογή που θα διασφαλίσει την βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων και θα συμβάλλει στην διατήρηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο.

Πιο συγκεκριμένα, στις περιπτώσεις στις οποίες η καλλιέργεια του βαμβακιού αντικαταστάθηκε από ψυχανθή όπως η μηδική, πέρα από το οικονομικό όφελος της εκμετάλλευσης και την ενίσχυση της εγχώριας αγοράς με κτηνοτροφικά φυτά, πρέπει να τονιστεί και το περιβαλλοντικό όφελος καθώς τα καταπονημένα εδάφη θα ανακτήσουν ένα κομμάτι της γονιμότητάς τους. Με ανάλογα οικονομικά αποτελέσματα, τα όσπρια αντικαθιστούν το σκληρό σιτάρι και προσφέρουν επιπλέον στην αγορά προϊόντα με μεγάλη θρεπτική αξία που επιζητά το καταναλωτικό κοινό.

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, η έλλειψη εγχώριων ζωοτροφών οδήγησε σε μελλοντικά σχέδια παραγωγής στα οποία η καλλιέργεια κριθαριού η οποία έχει λιγότερες απαιτήσεις σε εισροές και εργατικά και επομένως χαμηλότερο κόστος παραγωγής, αντικατέστησε το σκληρό σιτάρι και τα οικονομικά αποτελέσματα ήταν ικανοποιητικά.

Επίσης στα πλαίσια της επιτακτικής ανάγκης κάλυψης της εγχώριας παραγωγής βιοκαυσίμων έως το 2020 όπως προβλέπει σχετικό νομοσχέδιο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, προτάθηκε η καλλιέργεια ελαιοκράμβης αντικαθιστώντας το σκληρό σιτάρι σε ξηρικές εκτάσεις και το μελλοντικό εισόδημα της εκμετάλλευσης διαμορφώθηκε θετικά λόγω της ικανοποιητικής τιμής του προϊόντος και ταυτόχρονα του χαμηλού κόστους παραγωγής. Εκτιμάται ότι το καθαρό κέρδος του παραγωγού κυμαίνεται πάνω από 50ευρώ στο στρέμμα.

Η καλλιέργεια αρωματικών φυτών προσελκύει το ενδιαφέρον πολλών καλλιεργητών τα τελευταία χρόνια με στόχο την κάλυψη των εγχώριων αναγκών και

την προώθηση των προϊόντων στις παγκόσμιες αγορές. Ωστόσο, δεν απέδωσε τα αναμενόμενα οικονομικά οφέλη στην ήδη πάσχουσα εκμετάλλευση της ορεινής περιοχής μελέτης και αυτό λόγω του ότι η συγκεκριμένη καλλιέργεια της ρίγανης απαιτεί εργατικά χέρια και εξοπλισμό, τα οποία αν δεν διατίθενται από την εκμετάλλευση δεν είναι συμφέρουσα η παραγωγή της. Επίσης χρειάζεται μερικά χρόνια ώστε να αποδώσει τα οικονομικά της οφέλη ακόμα και σε εκμεταλλεύσεις μεγαλύτερου μεγέθους καθώς η καλλιέργεια αυτή έχει ένα αρχικό κόστος εγκατάστασης το οποίο αντισταθμίζεται από την συνεχή για 10 χρόνια ικανοποιητική παραγωγή.

Τέλος, η εφαρμογή βιολογικής εκτροφής σε μονάδες βοοειδών και αιγοπροβάτων ήταν οικονομικά αποτελεσματική, καθώς οι υψηλές τιμές των βιολογικών προϊόντων υπερκαλύπτουν τις μικρότερες αποδόσεις και τις αυξημένες δαπάνες για βιολογικές ζωοτροφές. Επίσης κάποιες εκμεταλλεύσεις μπορούν να καλύψουν ένα μέρος των ζωοτροφών καλλιεργώντας κτηνοτροφικά φυτά, εξοικονομώντας με αυτό τον τρόπο ένα σημαντικό ποσό δαπάνης. Πρέπει όμως να τονιστεί και η συμβολή των άμεσων ενισχύσεων της ΚΑΠ για την στήριξη του εισοδήματος των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Όλα όσα μελετήθηκαν στην εργασία αυτή συνηγορούν στο συμπέρασμα ότι οι πρόσφατες πολιτικές στον αγροτικό τομέα σχεδιάστηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε να δίνονται κίνητρα προς τη κατεύθυνση των δυναμικών καλλιεργειών οι οποίες δείχνουν το δρόμο και τη νέα προοπτική στην αγροτική παραγωγή της χώρας μας. Οι εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές πρέπει να επενδύσουν πολλά προς αυτή την κατεύθυνση αν θέλουν να δημιουργήσουν σωστούς και επιτυχημένους επιχειρηματίες πρωτογενούς παραγωγής που να μπορούν να αφομοιώσουν και να υλοποιήσουν προτεινόμενες δράσεις.

Συνοψίζοντας, η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική είναι αποτελεσματική και η εφαρμογή της μπορεί να αποφέρει ικανοποιητικό εισόδημα στους παραγωγούς μόνο όταν εφαρμόζεται προς τη σωστή κατεύθυνση και υπό το πρίσμα των απαιτήσεων της σύγχρονης κοινωνίας και των καταναλωτών.

Βιβλιογραφία

European Union-Directorate-General for Agriculture and Rural Development
Agriculture in the European Union *statistical and economic information 2009,(2010)*

OECD (2004) Analysis of the CAP reform
Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος, Ετήσια Γεωργική Στατιστική Έρευνα
έτους 2006.

World Bank, (1995). Cotton production prospects for the next decade. Technical
Paper 287. The World Bank, Washington D.C.

Γρηγοράκος Χ., Ποδηματάς Κ., 1996, Κτηνοτροφικά φυτά-Βοσκές, Οργανισμός
Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, p.p. 116-124

Αγροτική Οικονομική, Θεωρία και Πολιτική. Β΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Ευγ.
Μπένου

Δημητριάδης Ε., 2003, Στατιστικές εφαρμογές με SPSS, Εκδόσεις Κριτική

Δημητράκης Κ.Γ., 1998. Λαχανοκομία, Εκδόσεις Αγροτύπος Α.Ε. p.p. 191-206, .
p.p. 52-64

Δούσκα. Ε. (2009), «Εδραιώνεται η ελαιοκράμβη στην Ελλάδα», από την εφημερίδα
Agronews της 5/10/2009

<http://www.agronews.gr/content/view/51423/121/lang,el>

Ζαρμπούτης Γ.Β., 1993, Κτηνοτροφία-Κτηνοτροφικά προϊόντα, Εκδόσεις Ίων, p.p.
19-101 & 131-162

Ζωιόπουλος Π., Παπαθεοδώρου Α., 2000, Βιολογική Κτηνοτροφία, Εκδόσεις
Αγροτύπος, p.p. 50

Καϊτατζίδης Μ. (2006), «Σχέδια για την παραγωγή βιοκαυσίμων με ελαιοκράμβη»,
άρθρο στην εφημερίδα Ναυτεμπορική, της 21/7/2006

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου της 19ης Ιανουαρίου 2009 σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης για τους γεωργούς στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, (ΕΚ) αριθ. 247/2006, (ΕΚ) αριθ. 378/2007 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2007 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 του συμβουλίου της 29ης Σεπτεμβρίου 2003 για τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής και για τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93, (ΕΚ) αριθ. 1452/2001, (ΕΚ) αριθ.1453/2001, (ΕΚ) αριθ. 1454/2001, (ΕΚ) αριθ. 1868/94, (ΕΚ) αριθ. 1251/1999, (ΕΚ) αριθ. 1254/ 1999, (ΕΚ) αριθ. 1673/2000, (ΕΟΚ) αριθ. 2358/71 και (ΕΚ) αριθ. 2529/2001

Καραμάνος Α.Ι, 1994. Τα σιτηρά των εύκρατων κλιμάτων, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, p.p. 53-168

Καρανικόλας, Π., Πέζαρος, Π. και Τ. Χανιώτης (2006): 'Οι γεωργικές διαπραγματεύσεις στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου και η Κοινή Αγροτική Πολιτική', Σημειώσεις.

Καρανικόλας Π. (2005): 'Πολιτικές για την ανάπτυξη του Αγροτικού Χώρου', Σημειώσεις

Καρανικόλας Π.,(2009) «Το Αγροτικό Ζήτημα στην Ελλάδα», Άρδην τ. 74

Κατσαούνη Ν, Ζυγογιάννη Δ., 1998, Γενική Ζωοτεχνία, Εκδόσεις Σύγχρονη Παιδεία p.p. 196-221

Μπελίτσου Α. (2009) Διεύθυνση Αγροτικής Πολιτικής & Τεκμηρίωσης του Υπ.Α.Α.Τ., «Οι νέες ρυθμίσεις στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της Κ.Α.Π.-Τομέας των άμεσων ενισχύσεων» από το 1890 φύλλο της εφημερίδας Agrenda

Μπουρδάρας Δ. (2005): 'Η Μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής – Μια νέα σελίδα για την Ελληνική Γεωργία', εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, Μάρτιος 2005
Λιανός Θ. και Δ. Δαμιανός, Γ. Μέργος, Μ. Ντεμούσης, Σ. Κατρανίδης (1998)

Πρακτικά της Πανελλήνιας Διημερίδας Κτηνοτροφίας: «Αιγοπροβατοτροφία-Βοοτροφία», 2005, Θεσσαλονίκη

Παπαγεωργίου Κ., Δαμιανός Δ. και Σπαθής Π. (2005): 'Αγροτική Πολιτική', εκδ. Σταμούλη, Κεφάλαια 5 ['Το πλαίσιο της ΚΑΠ'] και 7 ['Η εφαρμογή της ΚΑΠ και η αναθεώρησή της']

Πέζαρος Π. (Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2007) «Η τελευταία μεταρρύθμιση της ΚΑΠ και η εφαρμογή της στην Ελλάδα : Θεσμικές και πολιτικές διαστάσεις»

Περιφέρεια Θεσσαλίας (2005), «Τεχνοοικονομικοί δείκτες κλάδων φυτικής και ζωικής παραγωγής»

Πραμαγγιούλης Π.(2008), Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών Τμήμα Στατιστικής «Οδηγός Ανάλυσης Δεδομένων με τη χρήση SPSS»

Σφήκας Α. (1995). Ειδική Γεωργία, Βιομηχανικά Φυτά, Θεσσαλονίκη: Τμήμα Εκδόσεων ΑΠΘ

Υπ.Α.Α.Τ (2007) Συμπεράσματα μελέτης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για την εφαρμογή της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής(Κ.Α.Π.)

Φίρμπας Π. (2006): 'Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013. Ο νέος στρατηγικός σχεδιασμός την 4η Προγραμματική Περίοδο', Σημειώσεις

Δικτυακοί τόποι

www.epp.eurostat.ec.europa.eu

<http://www.reformthecap.eu/>

www.minagric.gr

<http://www.statistics.gr>

www.eurostat.com

www.agronews.gr

www.e-enisxyseis.gr

http://ec.europa.eu/agriculture/agrista/2009/table_en/D17-0-41701.pdf

http://ec.europa.eu/agriculture/agrista/2009/table_en/2009enfinal.pdf

www.agroepiloges.gr

www.fao.gr

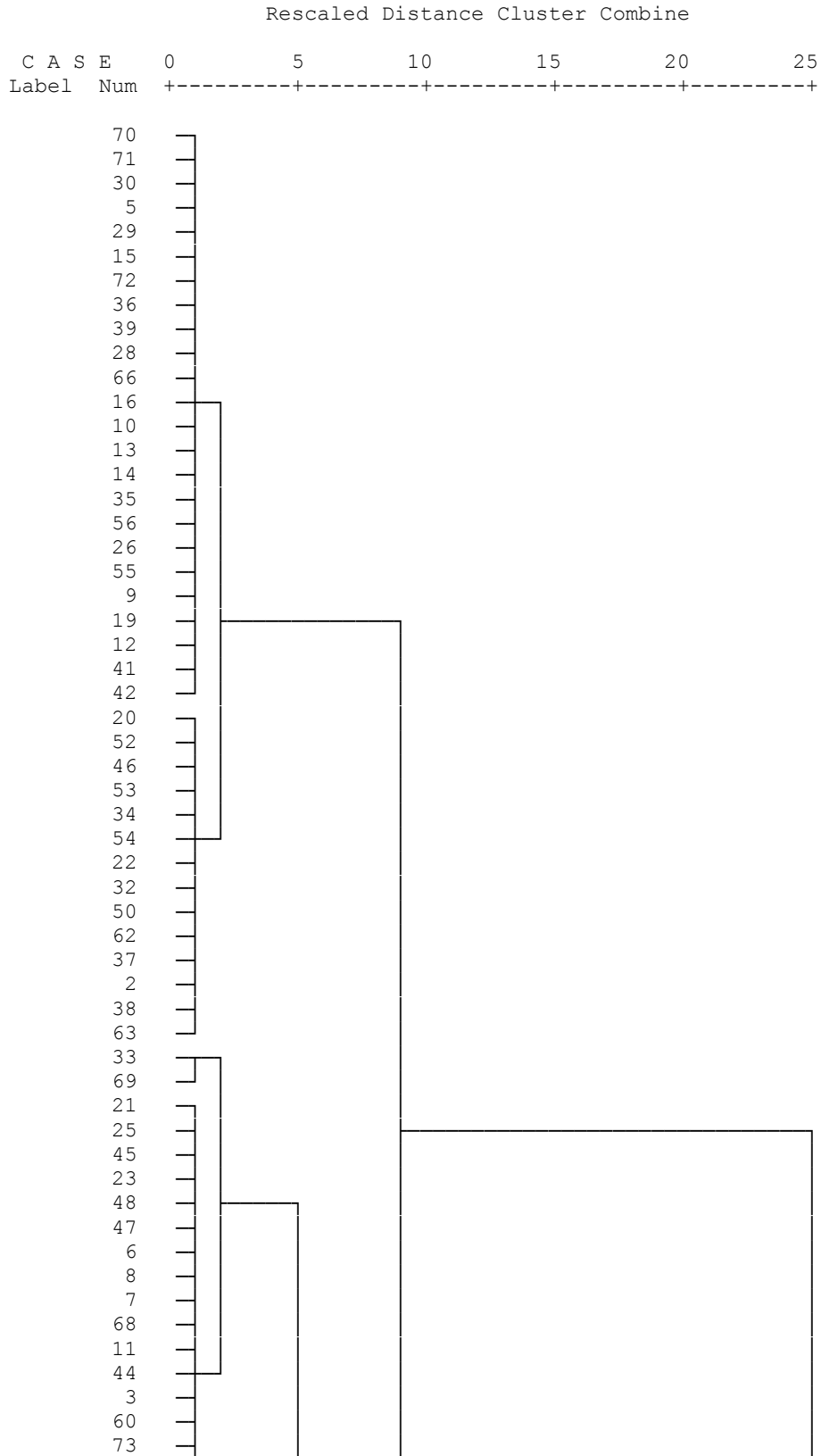
[http://www.plantprotection.hu/modulok/gorog/apple/index.htm,](http://www.plantprotection.hu/modulok/gorog/apple/index.htm)

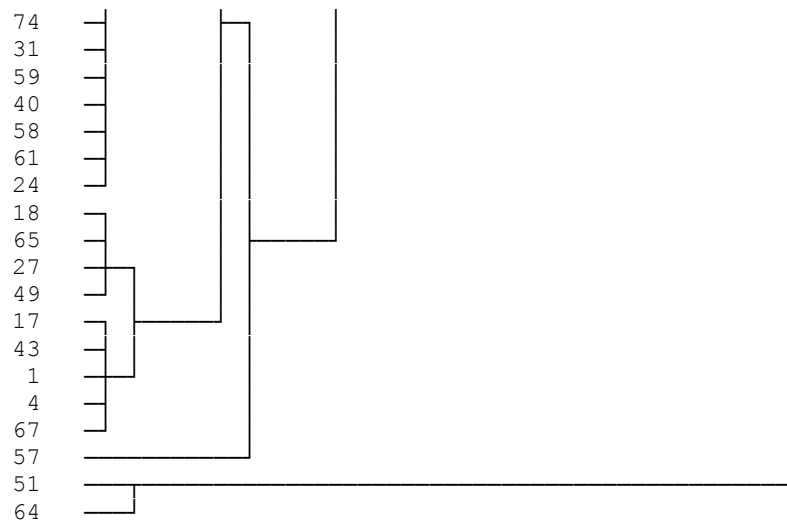
<http://www.nk.com/gr>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

* * * * * H I E R A R C H I C A L C L U S T E R
 A N A L Y S I S * * * * *

Dendrogram using Ward Method

Πιν.5.2.1 Δενδροδιάγραμμα της ιεραρχικής ομαδοποίησης των εκμεταλλεύσεων της κοινότητας Λουτουφί

Agglomeration Schedule

Stage	Cluster Combined		Coefficients	Stage Cluster First Appears		Next Stage
	Cluster 1	Cluster 2		Cluster 1	Cluster 2	
1	70	71	,040	0	0	2
2	30	70	,195	0	1	30
3	5	29	,405	0	0	27
4	50	62	,619	0	0	15
5	28	66	,834	0	0	10
6	60	73	1,170	0	0	17
7	10	13	1,669	0	0	16
8	15	72	2,170	0	0	27
9	9	19	2,686	0	0	45
10	16	28	3,246	0	5	36
11	23	48	3,843	0	0	22
12	58	61	4,453	0	0	50
13	12	41	5,129	0	0	37
14	21	25	5,825	0	0	33
15	37	50	6,596	0	4	52
16	10	14	7,452	7	0	36
17	60	74	8,400	6	0	34
18	31	59	9,486	0	0	34
19	20	52	10,620	0	0	42
20	7	68	12,140	0	0	35
21	2	38	13,721	0	0	49
22	23	47	15,361	11	0	46
23	11	44	17,110	0	0	35
24	18	65	18,981	0	0	39
25	35	56	20,934	0	0	40
26	26	55	23,147	0	0	40
27	5	15	25,598	3	8	30
28	36	39	28,443	0	0	48
29	6	8	31,567	0	0	46
30	5	30	35,312	27	2	53
31	17	43	39,334	0	0	55
32	46	53	43,453	0	0	42

33	21	45	47,778	14	0	58
34	31	60	52,242	18	17	41
35	7	11	56,871	20	23	47
36	10	16	61,636	16	10	48
37	12	42	66,505	13	0	45
38	1	4	72,183	0	0	55
39	18	27	78,175	24	0	59
40	26	35	84,424	26	25	54
41	31	40	90,750	34	0	60
42	20	46	97,118	19	32	51
43	22	32	104,971	0	0	61
44	33	69	113,172	0	0	66
45	9	12	122,145	9	37	54
46	6	23	131,594	29	22	57
47	3	7	141,145	0	35	57
48	10	36	150,879	36	28	53
49	2	63	162,167	21	0	52
50	24	58	174,946	0	12	60
51	20	34	189,003	42	0	56
52	2	37	203,209	49	15	61
53	5	10	218,151	30	48	64
54	9	26	234,052	45	40	64
55	1	17	250,791	38	31	62
56	20	54	272,163	51	0	65
57	3	6	299,131	47	46	58
58	3	21	327,447	57	33	63
59	18	49	362,628	39	0	67
60	24	31	405,520	50	41	63
61	2	22	453,484	52	43	65
62	1	67	520,896	55	0	67
63	3	24	590,669	58	60	66
64	5	9	662,788	53	54	68
65	2	20	766,289	61	56	68
66	3	33	914,026	63	44	70
67	1	18	1065,618	62	59	70

68	2	5	1254,717	65	64	72
69	51	64	1473,292	0	0	73
70	1	3	2051,020	67	66	71
71	1	57	2723,901	70	0	72
72	1	2	3879,033	71	68	73
73	1	51	7128,798	72	69	0

Πιν.5.2.2. Συσσωρευτικό σχέδιο από την Ανάλυση σε Συστάδες της κοινότητας Λουτουφί

Cluster Membership

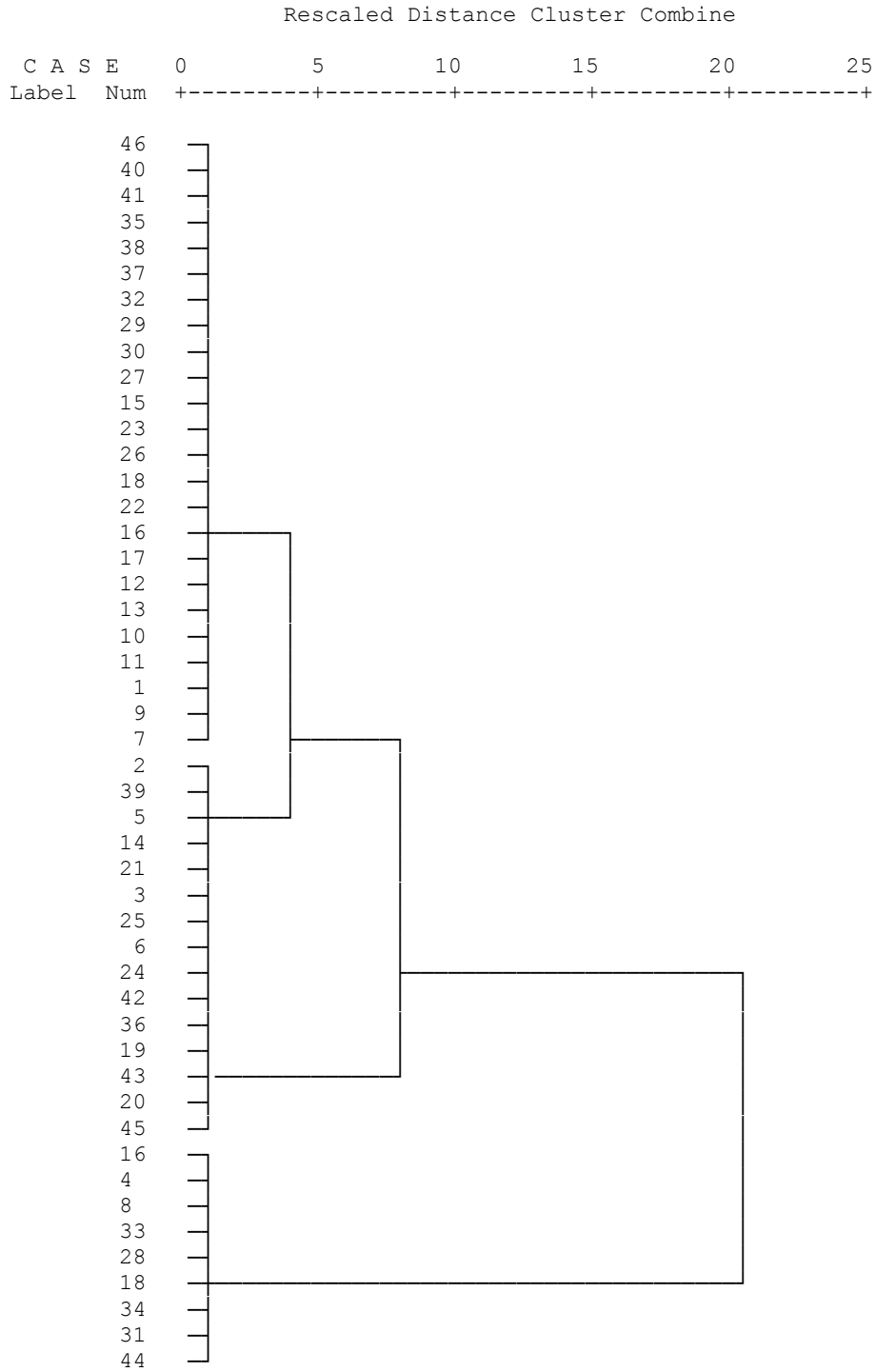
Case	5 Clusters
1	1
2	2
3	3
4	1
5	2
6	3
7	3
8	3
9	2
10	2
11	3
12	2
13	2
14	2
15	2
16	2
17	1
18	1
19	2
20	2
21	3
22	2
23	3
24	3
25	3
26	2
27	1
28	2
29	2
30	2
31	3
32	2
33	3
34	2
35	2

36	2
37	2
38	2
39	2
40	3
41	2
42	2
43	1
44	3
45	3
46	2
47	3
48	3
49	1
50	2
51	4
52	2
53	2
54	2
55	2
56	2
57	5
58	3
59	3
60	3
61	3
62	2
63	2
64	4
65	1
66	2
67	1
68	3
69	3
70	2
71	2
72	2
73	3
74	3

Πιν.5.2.3 Πίνακας κατηγοριοποίησης των εκμεταλλεύσεων της κοινότητας Λουτουφί

* * * * * H I E R A R C H I C A L C L U S T E R
 A N A L Y S I S * * * * *

Dendrogram using Ward Method

Πιν.5.2.4 Δενδροδιάγραμμα της ιεραρχικής ομαδοποίησης των εκμεταλλεύσεων της κοινότητας Δάφνη

Agglomeration Schedule

Stage	Cluster Combined		Coefficients	Stage Cluster First Appears		Next Stage
	Cluster 1	Cluster 2		Cluster 1	Cluster 2	
1	38	40	,005	0	0	3
2	17	46	,029	0	0	6
3	29	38	,149	0	1	6
4	7	10	,157	0	0	5
5	7	35	,348	4	0	16
6	17	29	,636	2	3	8
7	22	26	,890	0	0	11
8	17	43	1,692	6	0	10
9	11	41	2,492	0	0	11
10	4	17	3,492	0	8	14
11	11	22	4,022	9	7	16
12	1	39	4,706	0	0	22
13	3	6	6,406	0	0	19
14	4	16	8,514	10	0	21
15	8	9	9,518	0	0	18
16	7	11	9,695	5	11	18
17	36	45	12,847	0	0	20
18	7	8	15,952	16	15	22
19	3	21	18,873	13	0	28
20	19	36	19,412	0	17	24
21	2	4	19,502	0	14	23
22	1	7	24,539	12	18	23
23	1	2	27,637	22	21	32
24	5	19	39,473	0	20	28
25	25	42	51,029	0	0	29
26	20	24	64,765	0	0	29
27	23	27	74,148	0	0	33
28	3	5	77,997	19	24	31
29	20	25	87,249	26	25	35
30	15	30	137,234	0	0	33
31	3	47	152,360	28	0	32
32	1	3	211,895	23	31	34
33	15	23	281,485	30	27	34

34	1	15	498,680	32	33	35
35	1	20	669,061	34	29	38
36	18	33	788,800	0	0	39
37	31	32	1422,378	0	0	45
38	1	37	1691,363	35	0	39
39	1	18	1777,208	38	36	40
40	1	14	2836,359	39	0	42
41	34	44	6264,000	0	0	43
42	1	12	14154,255	40	0	43
43	1	34	16222,059	42	41	44
44	1	28	29860,342	43	0	45
45	1	31	81919,399	44	37	46
46	1	13	22402,027	45	0	0

Πίνακας 5.2.5 Συσσωρευτικό σχέδιο από την Ανάλυση σε Συστάδες της κοινότητας Δάφνης

**Cluster
Membership**

Case	3 Clusters
1	1
2	2
3	2
4	3
5	2
6	2
7	1
8	3
9	1
10	1
11	1
12	1
13	1
14	2
15	1
16	3
17	1
18	3
19	2
20	2
21	2
22	1
23	1
24	2
25	2
26	1
27	1
28	3
29	1
30	1
31	3
32	1
33	3
34	1
35	3
36	2
37	1
38	1
39	2
40	1
41	1
42	2
43	2
44	3
45	2
46	1
47	2

**Πιν.5.2.6 Πίνακας κατηγοριοποίησης των εκμεταλλεύσεων της κοινότητας
Δάφνης**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό/ ξηρικό	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό	ξηρικό	320	0,18	
κριθάρι	ξηρικό	400	0,11	
βρώμη	ξηρικό	400	0,15	
Βαμβάκι ποτιστικό	ποτιστικό	280	0,25	
Βαμβάκι ξηρικό	ξηρικό	100	0,25	
πατάτα	ποτιστικό	2.800		
πεπόνι	ποτιστικό	3.500	0,20	
Πεπόνι	ξηρικό	1.500	0,20	
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου	ξηρικό	12 κιλά/ δέντρο	2,15	

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (-7%*Ε.Α.Ε)

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση (€/στρέμμα)	Εξισωτική αποζημίωση(€/εκτάριο)	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό	8,28	65€	14,78
Βαμβάκι	80,56		80,56
Ελαιώνες	14,8	65€	21,3

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ=.....€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι								
	Σιτάρι σκληρό	κριθάρι	βρώμη	Βαμβάκι ποτιστικό	Βαμβάκι ξηρικό	πατάτα	πεπόνι ποτιστικό	Πεπόνι ξηρικό	Ελαιώνες ξηρικοί
Σπόροι	10	10	5	10	10	250	80	80	0
Λιπάσματα	25	20	20	20	20	80	50	50	20
Φυτοπροστασία	5	5	5	30	30	60	50	40	0
Νερό	0	0	0	50	0	50	30	0	
Καύσιμα, Λιπαντικά, κ.α	20	10	10	20	20	40	30	30	5
Ρεύμα	0	0	0	20	0	50	40	0	0
Μηχανική συγκομιδή	10	10	10	30	30	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	70	60	50	180	110	530	280	200	25

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

	Σιτάρι σκληρό	κριθάρι	βρώμη	Βαμβάκι ποτιστικό	Βαμβάκι ξηρικό	πατάτα	πεπόνι ποτιστικό	Πεπόνι ξηρικό	Ελαιώνες ξηρικοί
Ώρες /στρέμμα	2	2	2	14	10	102	62	58	35
Όργωμα, σπορά, κλπ	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Άρδευση	0	0	0	4	0	4	4	0	0
Προετοιμασία Υλικών	0	0	0	0	0	8	0	0	0
Φύτεμα	0	0	0	0	0	8	8	8	0
Σκάλισμα/Κλάδεμα	0	0	0	8	8	0	16	16	20
Συγκομιδή	0	0	0	0	0	40	32	32	10
Καθάρισμα /Διαλογή	0	0	0	0	0	40	0	0	3

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=.....€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Σιτάρι Σκληρό, κριθάρι, βρώμη	Βαμβάκι ποτιστικό	Βαμβάκι ξηρικό	πατάτα	Πεπόνι ποτιστικό	Πεπόνι ξηρικό
Ενοίκια(€)	40	50	40	20	60	40
Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)						
Υπέρ ΟΓΑ						
Δάνεια						
ΣΥΝΟΛΟ						

**ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ**

**ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –
ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ**

ΝΕΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό/ ξηρικό	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Ρεβίθια	ξηρικό	150	1,53	229,5
Φακές	ξηρικό	130	1,29	167,7
Μηδική	ποτιστική	1.500	0,20	300
Μηδική	ξηρικό	850	0,20	170
Ρίγανη	ξηρικό	130	1,60	208
Ελαιοκράμβη	ξηρικό	180	0,30	

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (-7%*Ε.Α.Ε)

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση (€/στρέμμα)	Εξισωτική αποζημίωση(€/εκτάριο)	Σύνολο (€)
Μηδική		100*	
Όσπρια		100*	
Ρίγανη		100*	

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ=.....€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Μεταβλητές δαπάνες	Παραγωγικοί κλάδοι				
	Ελαιοκράμβη	Ρίγανη ξηρικό	Ρεβίθια ξηρικό	Φακές ξηρικό	Μηδική ποτιστικό
Σπόροι					
Λιπάσματα					
Φυτοπροστασία					
Νερό					
Καύσιμα, Λιπαντικά, κ.α					
Ρεύμα					
Μηχανική συγκομιδή					
ΣΥΝΟΛΟ	50	85	50	45	130

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Παραγωγικοί κλάδοι	Ελαιοκράμβη	Ρίγανη ξηρικό	Ρεβίθια ξηρικό	Φακές ξηρικό	Μηδική ποτιστικό
Ωρες /στρέμμα	2	70	14	22	15
Όργωμα, σπορά, κλπ					
Άρδευση					
Προετοιμασία Υλικών					
Φύτεμα					
Σκάλισμα/Κλάδεμα					
Συγκομιδή					
Καθάρισμα/Διαλογή					

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=.....€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ρίγανη ξηρικό	Ρεβίθι, φακή ξηρικό	Μηδική ποτιστικό	Ελαιοκράμβη ξηρικό
Ενοίκια(€)	40	40	50	40
Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)				
Υπέρ ΟΓΑ				
Δάνεια				
ΣΥΝΟΛΟ				

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ – ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ	
ΑΝΔΡΑΣ	1
ΓΥΝΑΙΚΑ	2
Δ.Α.	3

18-24	1
25-34	2
35-44	3
45-54	4
55-64	5
65+	6

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΚΑΘΟΛΟΥ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	2
ΤΕΧΝΙΚΗ/ΑΝΩΤΕΡΑ	3
ΑΝΩΤΑΤΗ	4
Δ.Α.	5
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
ΑΓΑΜΟΣ / Η	1
ΕΓΓΑΜΟΣ / Η	2
ΔΙΑΖΕΥΤΜΕΝΟΣ / Η	3
ΧΗΡΟΣ / Α	4
Δ.Α.	5

1. Διαθέτετε γεωργικό ελκυστήρα; Πόσο ίπων;
2. Διαθέτετε ιδιωτική γεώτρηση;
3. Απασχολούνται άλλα μέλη της οικογένειας με την γεωργία;
4. Αποπληρώνετε κάποια δάνεια προς τις τράπεζες;
5. Ποια είναι η εισφορά σας προς τον ΟΓΑ;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΠ

1. Γνωρίζετε καλά για τα νέα μέτρα της ΚΑΠ της μεταρρύθμισης του 2003;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	2

2. Πως βλέπετε το εισόδημα σας μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων;

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ	1
ΜΕΙΩΘΗΚΕ	2
ΤΟ ΙΔΙΟ	3

3. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι μειώθηκε;

4. Σε τι βαθμό έχετε ενημερωθεί για τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ; Πως ενημερωθήκατε;

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ	4

5. Σε τι βαθμό θεωρείτε πως θα είναι αποτελεσματικά αυτά τα μέτρα; Γιατί;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	1
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

6. Θα αλλάζατε τις καλλιέργειές σας σε βιολογικές ή ολοκληρωμένης διαχείρισης; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2

ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

7. Θα καλλιεργούσατε αρωματικά, φαρμακευτικά ή ενεργειακά φυτά;
Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

8. Θα καλλιεργούσατε όσπρια, κτηνοτροφικά; Εάν ναι, τι;

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	√4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

9. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης- κατάρτισης; Εάν ναι, σας ωφέλησε; θα παρακολουθήσετε κάποιο άλλο; Εάν όχι θα σας ενδιέφερε κάτι;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	2

10. Ασχολείστε με τις νέες μορφές πληροφόρησης π.χ. internet; Γιατί;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	2

11. Πώς βλέπετε το μέλλον του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα μετά το 2013; Τι θα προτείνατε να γίνει;

ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΕΥΟΙΩΝΟ	2
ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΟΙΩΝΟ	√4
ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΥΟΙΩΝΟ	5

12. Θα συνεχίσετε να ασκείτε το γεωργικό επάγγελμα; Γιατί;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

13. Θα προτείνατε στα παιδιά σας να σας διαδεχτούν στο επάγγελμα;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

No 13

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
βρώμη	ξηρικό	ιδιόκτητο	8,60	1,5 tn άχυρο	0,14	18.060
βοσκότοπος		ιδιόκτητος	350			

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Πώληση	Σφαγή	Απόδοση / κεφάλι (κιλά/ κεφάλι)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Βοοειδή θηλυκά 2-6		50	200	4,8	48.000
βοοειδή αρσενικά 6-24		30	250	4,8	36.000
Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων		Ε.Α.Ε.		Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
563 εκτατικά	59.442,16€		59.442,16€		55.281,15€

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
βρώμη	0	65*8,60	688
βοσκότοπος	0	110*350	38.500
Μοσχίδες 16-24	20*100		2.000
Θηλάζουσες Αγελάδες	(300-5)*100		29.500

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 228.029,15€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι	
	βρώμη	Βοοειδή
ΣΥΝΟΛΟ	50*86= 4.300	5.000

Ζωοτροφή για αγελάδες: (300 μάνες+ 30 δαμάλια + 20 θηλυκά για αντικατάσταση)

5 μήνες *30 ημέρες*3 κιλά φύραμα =450 κιλά

φύραμα/αγελάδα

5 μήνες *30 ημέρες*7 κιλά άχυρο =1050 κιλά

άχυρο/αγελάδα

350 αγελάδες*450 κιλά *0,25€/κιλό=39.375€ φύραμα

350 αγελάδες *1050 κιλά*0,14€/κιλό=51.450€ άχυρο

Ζωοτροφή για βοοειδή παχυνόμενα: (30 αρσενικά + 50 θηλυκά-μέσος όρος πάχυνσης 10 μήνες)

10 μήνες *30 ημέρες*4 κιλά φύραμα =1200 κιλά φύραμα

/βοοειδές

10 μήνες *30 ημέρες*3 κιλά άχυρο =900 κιλά

άχυρο/βοοειδές

80 βοοειδή *1200 κιλά *0,25€/κιλό=24.000€ φύραμα

80 βοοειδή *900 κιλά*0,14€/κιλό=10.800€ άχυρο

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	3.601,8
--	----------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμ.- ζώο	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
βρώμη	2*86		172	172/8*30=645
Βοοειδή	15*465	3475		

4,08 ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 139.171,8€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Αμοιβή μόνιμου προσωπικού(€)	16.800
Υπέρ ΟΓΑ(€)	1.000
Δάνεια(€)	0
Λοιπά(€)	3.200
ΣΥΝΟΛΟ(€)	

**ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ=228.029,15€-139.171,8€=88.857,35€**

**ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ
ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=228.029,15€-
160.171,8€=67.857,35€**

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ	
ΑΝΔΡΑΣ	1√
ΓΥΝΑΙΚΑ	2
Δ.Α.	3

18-24	1
25-34	2
35-44	3
45-54	4√
55-64	5
65+	6

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΚΑΘΟΛΟΥ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	2√
ΤΕΧΝΙΚΗ/ΑΝΩΤΕΡΑ	3
ΑΝΩΤΑΤΗ	4
Δ.Α.	5
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
ΑΓΑΜΟΣ / Η	1
ΕΓΓΑΜΟΣ / Η	2√
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ / Η	3
ΧΗΡΟΣ / Α	4
Δ.Α.	5

6. Διαθέτετε γεωργικό ελκυστήρα; Πόσο ίπων;

Όχι

7. Διαθέτετε ιδιωτική γεώτρηση;

Όχι

8. Απασχολούνται άλλα μέλη της οικογένειας με την γεωργία;

Ναι, η γυναίκα μου

9. Αποπληρώνετε κάποια δάνεια προς τις τράπεζες;

Όχι.

10. Ποια είναι η εισφορά σας προς τον ΟΓΑ;

1000 € το χρόνο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΠ

14. Γνωρίζετε καλά για τα νέα μέτρα της ΚΑΠ της μεταρρύθμισης του 2003;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

15. Πως βλέπετε το εισόδημα σας μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων;

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ	1
ΜΕΙΩΘΗΚΕ	2
ΤΟ ΙΔΙΟ	√3

Δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές στις τιμές τα τελευταία χρόνια και οι επιδοτήσεις είναι ικανοποιητικές.

16. Σε τι βαθμό έχετε ενημερωθεί για τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ; Πως ενημερωθήκατε;

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ	√2
ΜΕΤΡΙΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ	4

Ενημερώθηκα από τις Διευθύνσεις γεωργίας και από το internet

17. Σε τι βαθμό θεωρείτε πως θα είναι αποτελεσματικά αυτά τα μέτρα; Γιατί;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	1
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	√3
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Νομίζω ότι δεν αλλάζουν πολλά πράγματα για τα βοοειδή.

18. Θα αλλάζατε τις καλλιέργειές σας/εκτροφές σε βιολογικές ή ολοκληρωμένης διαχείρισης, ΠΟΠ; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	√3

ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Είναι λίγο δύσκολο να ξεκινήσεις από την αρχή για κάτι καινούργιο. Εξάλλου οι ζωοτροφές που καλλιεργώ εγώ αλλά και αγοράζω προσπαθώ να είναι όσο το δυνατό με λιγότερα φάρμακα, και τα ζώα βοσκούν σε καλές συνθήκες

19. Θα καλλιεργούσατε αρωματικά, φαρμακευτικά ή ενεργειακά φυτά; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	√4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

20. Θα καλλιεργούσατε όσπρια, κτηνοτροφικά; Εάν ναι, τι;

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	√2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Καλλιεργώ βρώμη, μπορεί να επεκτείνω την καλλιέργεια.

21. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης- κατάρτισης; Εάν ναι, σας ωφέλησε; θα παρακολουθήσετε κάποιο άλλο; Εάν όχι θα σας ενδιέφερε κάτι;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Όχι, αν και θα ήταν χρήσιμο να μάθω για νέες μεθόδους και εγκαταστάσεις εκτροφής.

22. Ασχολείστε με τις νέες μορφές πληροφόρησης π.χ. internet; Γιατί;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Έχω υπολογιστή και σύνδεση με το internet και ασχολούμαι αρκετά θα έλεγα. Μαθαίνεις πολλά πράγματα.

23. Πώς βλέπετε το μέλλον του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα μετά το 2013; Τι θα προτείνατε να γίνει;

ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΕΥΟΙΩΝΟ	2
ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΟΙΩΝΟ	√4
ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΥΟΙΩΝΟ	5

Στη φυτική παραγωγή θα υπάρχει πρόβλημα. Στη κτηνοτροφία αν συνεχίσουν με κάποιο τρόπο να προστατεύουν την παραγωγή δεν θα υπάρχει πρόβλημα, για τις μεγάλες μονάδες. Οι μικρές όμως θέλουν κίνητρα για επενδύσεις.

24. Θα συνεχίσετε να ασκείτε το γεωργικό επάγγελμα; Γιατί;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

Έχω μια μονάδα όχι μεγάλη, η οποία όμως έχει οργανωθεί καλά και μπορώ να πω ότι καλύπτω τις ανάγκες της οικογένειας. Δεν θα την άφηνα εύκολα. Βέβαια η δουλειά είναι πολύ βαριά, θέλει πολλές ώρες και πολύ κόπο.

25. Θα προτείνατε στα παιδιά σας να σας διαδεχτούν στο επάγγελμα;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

Αν θέλει ο γιος μου δεν θα τον εμποδίσω. Ξέρει όμως ότι η δουλειά αυτή για να σου αποφέρει χρήματα πρέπει να κουραστείς πολύ.

No 13 ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Βρώμη	ξηρικό	ιδιόκτητο	8,60	0,8 tn άχυρο	0,20	13.760
Βοσκότοπος		ιδιόκτητος	350			

Παραγωγικός Κλάδος	Πώληση	Σφαγή	Απόδοση / κεφάλι (κιλά/ κεφάλι)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Βοοειδή θηλυκά 2-6		50	160	6,72	53.760
βοοειδή αρσενικά 6-24		30	200	6,72	40.320

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
563 εκτατικά	59.442,16€	59.442,16€	55.281,15€
Βιολογική εκτροφή Μέτρο 2.1.4.			58.100

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Βρώμη	0	65*8,60	688
βοσκότοπος	0	110*350	38.500
Μοσχίδες 16-24	20*100		2.000
Θηλάζουσες Αγελάδες	(300-5)*100		29.500

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 291.909,15€

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι

	βρώμη	Βοοειδή
Σπόροι, συγκομιδή, καύσιμα, κ.α.	20*86= 1.720	0
Κτηνιατρική-φαρμακευτική περίθαλψη		1.000
Δαπάνες ζωοτροφών	0	175.875
ΣΥΝΟΛΟ		

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	3.235,2
Ετήσιο κόστος Οργανισμού Πιστοποίησης	1.312,5

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμ.-ζώο	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
βρώμη	1*86		86	86/8*25= 268,75
Βοοειδή	12*465	2080		

3,1 ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 183.411,45€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Αμοιβή μόνιμου προσωπικού(€)	16.800
Υπέρ ΟΓΑ(€)	1.000
Δάνεια(€)	0
Λοιπά(€)	3.200
ΣΥΝΟΛΟ(€)	

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=291.909,15€-183.411,45€=108.497,7€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=291.909,15€-204.411,45€=87.497,7€

No 20

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli	ξηρικό	ιδιόκτητο	12,14	300	0,18	6.555,6
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	3,85	300	0,18	2.079
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli	ξηρικό	μικτό	5,90	300	0,18	3.186
Βαμβάκι ZETA 2	ξηρικό	μικτό	3,90	100	0,25	975

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
20,42 εκτατικά	11.288,14€	11.288,14€	10.498€

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli	8,28*218,9€	0	1.812,5
Βαμβάκι ZETA 2	80,56*39=725,04	0	3.141,84

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ=28.247,94 €

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι	
		Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli
ΣΥΝΟΛΟ	70*218,9= 15.323	110*39= 4.290

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	384
---	------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες* στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli	2*218,9	437,8		0
Βαμβάκι ZETA 2	10*39	310	120	80/8*30= 300

0,4 ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 20.297€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli (ξηρικό μικτό)	Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό μικτό)	
Ενοίκια(€)	38,5*40=1.540	20*40=800	12*40=480	
Υπέρ ΟΓΑ(€)	640			
Δάνεια(€)	0			
ΣΥΝΟΛΟ(€)				

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=28.247,94 €-20.297€=7.950,94€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=28.247,94 €-23.757€=4.490,94€

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ	
ΑΝΔΡΑΣ	1√
ΓΥΝΑΙΚΑ	2
Δ.Α.	3

18-24	1
25-34	2
35-44	3
45-54	4√
55-64	5
65+	6

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΚΑΘΟΛΟΥ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	2√
ΤΕΧΝΙΚΗ/ΑΝΩΤΕΡΑ	3
ΑΝΩΤΑΤΗ	4
Δ.Α.	5
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
ΑΓΑΜΟΣ / Η	1
ΕΓΓΑΜΟΣ / Η	2√
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ / Η	3
ΧΗΡΟΣ / Α	4
Δ.Α.	5

11. Διαθέτετε γεωργικό ελκυστήρα; Πόσο ίππων;

Ναι, 67 ίπων

12. Διαθέτετε ιδιωτική γεώτρηση;

Όχι

13. Απασχολούνται άλλα μέλη της οικογένειας με την γεωργία;

Όχι

14. Αποπληρώνετε κάποια δάνεια προς τις τράπεζες;

Όχι.

15. Ποια είναι η εισφορά σας προς τον ΟΓΑ;

Περίπου 640€ το χρόνο

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΠ

26. Γνωρίζετε καλά για τα νέα μέτρα της ΚΑΠ της μεταρρύθμισης του 2003;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

27. Πως βλέπετε το εισόδημα σας μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων;

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ	1
ΜΕΙΩΘΗΚΕ	√2
ΤΟ ΙΔΙΟ	3

28. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι μειώθηκε;

Πουλάμε πολύ χαμηλές τιμές και δεν παίρνουμε επιδότηση ανάλογα με την ποσότητα που παράγουμε.

29. Σε τι βαθμό έχετε ενημερωθεί για τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ; Πως ενημερωθήκατε;

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ	√3
ΚΑΘΟΛΟΥ	4

Έχω ακούσει ότι θα κόψουν και άλλες επιδοτήσεις, και θα μείνει μόνο στο βαμβάκι..

30. Σε τι βαθμό θεωρείτε πως θα είναι αποτελεσματικά αυτά τα μέτρα; Γιατί;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	1
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	√4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Αποτελεσματικά θα ήταν αν σου έδιναν λεφτά, εδώ σου κόβουν.

31. Θα αλλάζατε τις καλλιέργειές σας/εκτροφές σε βιολογικές ή ολοκληρωμένης διαχείρισης, ΠΟΠ; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	√2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Τώρα για μένα είναι δύσκολο, σε 2 χρόνια παίρνω σύνταξη, γιατί να πειραματιστώ?? Δεν έχω και χρήματα να διαθέσω για αυτά.

32. Θα καλλιεργούσατε αρωματικά, φαρμακευτικά ή ενεργειακά φυτά; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	√3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Δεν είμαι σε κατάλληλη ηλικία για νέα ξεκινήματα. Θέλει και κόπο και χρήμα. Αν ήμουν νεότερος μπορεί να καλλιεργούσα ρίγανη

33. Θα καλλιεργούσατε όσπρια, κτηνοτροφικά; Εάν ναι, τι;

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	√2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Καλλιεργώ κριθάρι και παλιά τριφύλλι. Μπορεί να το ξανακάνω.

34. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης- κατάρτισης; Εάν ναι, σας ωφέλησε; θα παρακολουθήσετε κάποιο άλλο; Εάν όχι θα σας ενδιέφερε κάτι;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Όχι, στην ηλικία μου τι να μάθω? Αυτά για τους νέους αγρότες είναι χρήσιμα.

35. Ασχολείστε με τις νέες μορφές πληροφόρησης π.χ. internet; Γιατί;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Δύσκολα πράγματα για εμένα.

36. Πώς βλέπετε το μέλλον του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα μετά το 2013; Τι θα προτεινάτε να γίνει;

ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΕΥΟΙΩΝΟ	2
ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΟΙΩΝΟ	√4
ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΥΟΙΩΝΟ	5

Οι νέοι θα υποφέρουν γενικά και περισσότερο στη γεωργία που τα πράγματα είναι ήδη πολύ δύσκολα και δεν κερδίζεις τίποτα. Συνεχώς τα έξοδα αυξάνονται και οι τιμές πέφτουν. Και χωρίς επιδοτήσεις, για ποιο λόγο να καλλιεργήσεις;

37. Θα συνεχίσετε να ασκείτε το γεωργικό επάγγελμα; Γιατί;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Όταν πάρω σύνταξη και ανέβουν λίγο οι τιμές των προϊόντων μπορεί να κρατήσω μερικά στέμματα.

38. Θα προτεινάτε στα παιδιά σας να σας διαδεχτούν στο επάγγελμα;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Τα παιδιά μου ήδη πήραν το δρόμο τους, δεν ήθελαν να σχοληθούν με τη γεωργία.

**Νο 20 μελλοντικό σχέδιο παραγωγής
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Κριθάρι	ξηρικό	ιδιόκτητο	12,14	400	0,11	5.341,6
Ρίγανη	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	3,85	130	1,60	8.008
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli	ξηρικό	μικτό	5,90	300	0,18	3.186
Κριθάρι	ξηρικό	μικτό	3,90	400	0,11	1.716

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
20,42 εκτατικά	11.288,14€	11.288,14€	10.498€

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli	8,28*59€	0	488,52

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ=29.238,12€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι		
	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli	Κριθάρι	Ρίγανη
ΣΥΝΟΛΟ	70*59= 4.130	60*160,4=9.624	85*38,5=3.272,5

Υπέρ ΕΛΓΑ (3% *αξία παραγωγής)(€)	547,5
---	--------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli	2*59	118		
Κριθάρι	2*160,4	320,8		
Ρίγανη	70*38,5	1.383		4.100

1 ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 21.674€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ρίγανη (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Mexicalli (ξηρικό μικτό)	Κριθάρι (ξηρικό μικτό)	
Ενοίκια(€)	38,5*40=1.540	20*40=800	12*40=480	
Υπέρ ΟΓΑ(€)	640			
Δάνεια(€)	0			
ΣΥΝΟΛΟ(€)				

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΛΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=

29.238,12€-21.674€=7.564,12€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=29.238,12€-25.134€=-4.104,12€

No 28
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto	ξηρικό	ιδιόκτητο	1,60	320	0,18	921,6
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	1,80	320	0,18	1.036
Βαμβάκι ZETA 2	ποτιστικό	ιδιόκτητο	1,20	280	0,25	840
Βαμβάκι ZETA 2	ξηρικό	μικτό	1,40	100	0,25	350
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου	ξηρικό	ιδιόκτητο	1,22 172 δέντρα	12 κιλά/ δέντρο	2,15	4.437,6

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
7,82 εκτατικά	5.113,35€	5.113,35€	4.755,57€

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ιδιόκτητο)	8,28*16=132,48	65€*1,60=104€	236,48
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	8,28*18=149,04	65€*1,80=100,75€	249,79
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ιδιόκτητο)			
Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό μικτό)			
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)	14,8*12,2=180,56	65€*1,22=79,3€	259,86

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 15.181,46€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι				
	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ιδιόκτητο)	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ιδιόκτητο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό μικό)	Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)
ΣΥΝΟΛΟ	70*16=1.120	70*18=1.260	180*12=2.160	110*14=1.540	25*12,2=305

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	227,6
---	--------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto(ξηρικό ιδιόκτητο)	2*16	32		0
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto(ξηρικό ενοικιαζόμεν)	2*18	36		0
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ιδιόκτητο)	14*12	104	64	64/8*30= 240
Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό μικό)	10*14	84	56	56/8*30= 210
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)	35*12,2	227	200	200/8*40= 1.000

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 8.062,6€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto(ξηρικό ενοικιαζόμεν)	Βαμβάκι ΖΕΤΑ 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο
Ενοίκια(€)	720	160
Υπέρ ΟΓΑ(€)	0	
Δάνεια(€)	0	
ΣΥΝΟΛΟ(€)		

**ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΛΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ=**

15.181,46-8.062,6=7.118,86€

**ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ
ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=15.181,45-8942,60=6.238,90€**

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ	
ΑΝΔΡΑΣ	1√
ΓΥΝΑΙΚΑ	2
Δ.Α.	3

18-24	1
25-34	2
35-44	3
45-54	4
55-64	5
65+	6√

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΚΑΘΟΛΟΥ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1√
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	2
ΤΕΧΝΙΚΗ/ΑΝΩΤΕΡΑ	3
ΑΝΩΤΑΤΗ	4
Δ.Α.	5
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
ΑΓΑΜΟΣ / Η	1
ΕΓΓΑΜΟΣ / Η	2√
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ / Η	3
ΧΗΡΟΣ / Α	4
Δ.Α.	5

16. Διαθέτετε γεωργικό ελκυστήρα; Πόσο ίππων;

Ναι, 76 ίππων

17. Διαθέτετε ιδιωτική γεώτρηση;

Ναι

18. Απασχολούνται άλλα μέλη της οικογένειας με την γεωργία;

Ναι ο γιος μου, ετών 37

19. Αποπληρώνετε κάποια δάνεια προς τις τράπεζες;

Όχι

20. Ποια είναι η εισφορά σας προς τον ΟΓΑ;

Είμαι συνταξιούχος και ο γιος μου ασφαλισμένος στο ΙΚΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΠ

39. Γνωρίζετε καλά για τα νέα μέτρα της ΚΑΠ της μεταρρύθμισης του 2003;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

40. Πως βλέπετε το εισόδημα σας μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων;

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ	1
ΜΕΙΩΘΗΚΕ	√2
ΤΟ ΙΔΙΟ	3

41. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι μειώθηκε;

Έπεσαν οι τιμές των προϊόντων και οι επιδοτήσεις είναι λίγες. Παλιότερα ζούσαμε από αυτές ακόμα και η χρονιά δεν ήταν καλή. Τώρα δεν τα βγάζουμε πέρα..

42. Σε τι βαθμό έχετε ενημερωθεί για τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ; Πως ενημερωθήκατε;

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ	√4

43. Σε τι βαθμό θεωρείτε πως θα είναι αποτελεσματικά αυτά τα μέτρα; Γιατί;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	1
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	√5

44. Θα αλλάζατε τις καλλιέργειές σας σε βιολογικές ή ολοκληρωμένης διαχείρισης, ΠΟΠ; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2

ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	√3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Η ηλικία μου δεν επιτρέπει πειραματισμούς.

45. Θα καλλιεργούσατε αρωματικά, φαρμακευτικά ή ενεργειακά φυτά;
Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	√4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Δεν ξέρω αυτές τις καλλιέργειες.

46. Θα καλλιεργούσατε όσπρια, κτηνοτροφικά; Εάν ναι, τι;

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	√4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Παλιότερα καλλιεργούσα τριφύλλι γιατί είχα λίγα ζώα.

47. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης- κατάρτισης; Εάν ναι, σας ωφέλησε; θα παρακολουθήσετε κάποιο άλλο; Εάν όχι θα σας ενδιέφερε κάτι;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Δεν έχω παρακολουθήσει, αλλά ούτε πρόκειται. Αυτά είναι για τους νέους ανθρώπους. Εμείς ότι μάθαμε, μάθαμε..

48. Ασχολείστε με τις νέες μορφές πληροφόρησης π.χ. internet; Γιατί;

ΝΑΙ	1
-----	---

OXI	√2
-----	----

Δεν τα καταλαβαίνω εγώ αυτά. Ο γιος μου ασχολείται πολύ

49. Πώς βλέπετε το μέλλον του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα μετά το 2013; Τι θα προτείνατε να γίνει;

ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΕΥΟΙΩΝΟ	2
ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΟΙΩΝΟ	√4
ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΥΟΙΩΝΟ	5

Πολύ δύσκολα αν συνεχίσουν έτσι οι τιμές, δεν θα υπάρχουν και επιδοτήσεις. Οι νέοι άνθρωποι πρέπει να στηριχθούν για να συνεχίσουν, αλλιώς θα εγκαταλείψουν όλοι την επαρχία

50. Θα συνεχίσετε να ασκείτε το γεωργικό επάγγελμα; Γιατί;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

Ήδη έχω πάρει σύνταξη. Όσο μπορώ ακόμα θα συνεχίσω, γιατί η σύνταξη μου αν και είναι μόλις 360€, και θέλω να βοηθήσω τα παιδιά μου..

51. Θα προτείνατε στα παιδιά σας να σας διαδεχτούν στο επάγγελμα;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Ο γιος μου είναι δουλεύει σε ένα εργοστάσιο της περιοχής θα του πρότεινα να ασχοληθεί για να συμπληρώνει το εισόδημα του και μόνο βέβαια αν τον συμφέρει στο μέλλον.

**Νο 28 μελλοντικό σχέδιο παραγωγής
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto	ξηρικό	ιδιόκτητο	1,60	320	0,18	921,6
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	1,80	320	0,18	1.036
Μηδική	ποτιστικό	ιδιόκτητο	1,20	1.500	0,20	3.600
Κριθάρι	ξηρικό	μικτό	1,40	400	0,11	616
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου	ξηρικό	ιδιόκτητο	1,22 172 δέντρα	12 κιλά/ δέντρο	2,15	4.437,6

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
7,82 εκτατικά	5.113,35€	5.113,35€	4.755,57€

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ιδιόκτητο)	8,28*16=132,48	65€*1,60=104€	236,48
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	8,28*18=149,04	65€*1,80=100,75€	249,79
Μηδική (ποτιστικό ιδιόκτητο)		100*1,20	120
Κριθάρι (ξηρικό μικτό)		65*1,40	91
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)	14,8*12,2=180,56	65€*1,22=79,3€	259,86

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 16.323,9 €

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι	180
----------------------------------	---------------------------	-----

	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ιδιόκτητο)	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Μηδική (ποτιστικό ιδιόκτητο)	Κριθάρι (ξηρικό μικτό)	Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)
ΣΥΝΟΛΟ	70*16=1.120	70*18=1.260	130*12= 1.560	60*14=840	25*12,2=305

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	318,3
--	--------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες * στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto(ξηρικό ιδιόκτητο)	2*16	32		0
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto(ξηρικό ενοικιαζόμεν)	2*18	36		0
Κριθάρι (ξηρικό μικτό)	2*14	28		
Μηδική (ποτιστικό ιδιόκτητο)	15*12	180		
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)	35*12,2	227	200	200/8*40=1.000

0,3ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 6.403€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto(ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Κριθάρι (ξηρικό μικτό)
---------------------------	---	------------------------

Ενοίκια(€)	720	160
Υπέρ ΟΓΑ(€)	0	
Δάνεια(€)	0	
ΣΥΝΟΛΟ(€)		

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=

16.323,9 € -6.403€=9.921€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=16.323,9€ -7.455€=9.041€

No 32

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
κριθάρι	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	0,43	2000	0,14	1.204
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό MEXICALLI	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	3,30	2000	0,14	9.240
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό MEXICALLI	ξηρικό	μικτό	3,05	2000	0,14	8.540
Βαμβάκι ZETA 2	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	0,7	100	0,25	175
βοσκότοπος	ξηρικό	ιδιόκτητος	50			

Παραγωγικός Κλάδος	Γαλακτο- παραγωγή	Σφαγή	Απόδοση / κεφάλι (κιλά/ κεφάλι)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Κατσικάκια (60 ημερών)		400	7 κιλά	4,5	12.500
Γίδες	160		1,5κιλά/ ημέρα *180 ημέρες	0,64	51.800

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
7,13 εκτατικά 15,39 MMZ	11.200,26€	11.200,26€	10.416,24€

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό MEXICALLI	8,28*63,5	80*6,35	1.033,78
κριθάρι		80*0,43	34,4
Βαμβάκι ZETA 2	80,56*7		563,92
βοσκότοπος		110*50	5.500
Αίγες	3*(300-50)		750

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 101.757,34€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Ζωοτροφή για αίγες: 300

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικός κλάδος			
	κριθάρι	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό MEXICALLI	Βαμβάκι ZETA 2	Αίγες
ΣΥΝΟΛΟ	60*4,3= 258	70*63,5= 4.445	110*7= 770	3.000

6 μήνες *30 ημέρες*1,2 κιλά φύραμα =216 κιλά φύραμα /αίγα
 6 μήνες *30 ημέρες*0,3 κιλά άχυρο =54 κιλά άχυρο/αίγα
 6 μήνες *30 ημέρες*1 κιλό τριφύλλι=180 κιλά τριφύλλι/αίγα
300 αίγες*216 κιλά *0,25€/κιλό= 16.200€ φύραμα/αίγα
300 αίγες *54 κιλά*0,14€/κιλό= 2.268€ άχυρο/αίγα
300 αίγες*180 κιλά*0,2€/κιλό= 10.800€ τριφύλλι/αίγα

Ζωοτροφή για τράγους: 30

6 μήνες *30 ημέρες*1,2 κιλά φύραμα =216 κιλά φύραμα /αίγα
 6 μήνες *30 ημέρες*0,3 κιλά άχυρο =54 κιλά άχυρο/αίγα
 6 μήνες *30 ημέρες*1 κιλό τριφύλλι=180 κιλά τριφύλλι/αίγα
30 τράγοι*216 κιλά *0,25€/κιλό= 1.620€ φύραμα/τράγο
30 τράγοι *54 κιλά*0,14€/κιλό= 226,8€ άχυρο/ τράγο
30 τράγοι *180 κιλά*0,2€/κιλό= 1.080€ τριφύλλι/ τράγο

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμ.-ζώο	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Κριθάρι	2*4,3	8,6		0
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό MEXICALLI	2*63,5	127		0
Βαμβάκι ZETA 2	10*7	70		0
Αίγες	17*330	3700		0

3,32 ΜΑΕ

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	2.504
--	--------------

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 43.171,8 €

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Ενοίκια(€)	64,3*40=2.572
Αμοιβή μόνιμου προσωπικού(€)	8.400
Υπέρ ΟΓΑ(€)	1.000
Δάνεια(€)	0
Λοιπά(€)	3.200
ΣΥΝΟΛΟ(€)	

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΛΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=101.757,34€-43.171,8 €=58.585,54€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=101.757,34€-57.443,8€=44.313,54€

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ	
ΑΝΔΡΑΣ	1√
ΓΥΝΑΙΚΑ	2
Δ.Α.	3

18-24	1
25-34	2√
35-44	3
45-54	4
55-64	5
65+	6

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΚΑΘΟΛΟΥ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	2√
ΤΕΧΝΙΚΗ/ΑΝΩΤΕΡΑ	3
ΑΝΩΤΑΤΗ	4
Δ.Α.	5
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
ΑΓΑΜΟΣ / Η	1√
ΕΓΓΑΜΟΣ / Η	2
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ / Η	3
ΧΗΡΟΣ / Α	4
Δ.Α.	5

21. Διαθέτετε γεωργικό ελκυστήρα; Πόσο ίππων;

Ναι, 67 ίππων

22. Διαθέτετε ιδιωτική γεώτρηση;

Όχι

23. Απασχολούνται άλλα μέλη της οικογένειας με την γεωργία;

Ναι, οι γονείς μου

24. Αποπληρώνετε κάποια δάνεια προς τις τράπεζες;

Όχι.

25. Ποια είναι η εισφορά σας προς τον ΟΓΑ;

1000 € το χρόνο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΠ

52. Γνωρίζετε καλά για τα νέα μέτρα της ΚΑΠ της μεταρρύθμισης του 2003;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

53. Πως βλέπετε το εισόδημα σας μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων;

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ	1
ΜΕΙΩΘΗΚΕ	√2
ΤΟ ΙΔΙΟ	3

54. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι μειώθηκε;

Ασχολούμαι αποκλειστικά λίγα χρόνια, αλλά νομίζω ότι μειώθηκε κυρίως από τις καλλιέργειες, γιατί μείωσαν τις επιδοτήσεις και έπεσαν οι τιμές.

55. Σε τι βαθμό έχετε ενημερωθεί για τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ; Πως ενημερωθήκατε;

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ	√3
ΚΑΘΟΛΟΥ	4

Από το internet, στη σελίδα του Υπουργείου Γεωργίας, του ΟΠΕΚΕΠΕ, και από άλλους αγρότες.

56. Σε τι βαθμό θεωρείτε πως θα είναι αποτελεσματικά αυτά τα μέτρα; Γιατί;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	1
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	√3
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Για τα ζώα νομίζω ότι είναι σχεδόν τα ίδια, για τις καλλιέργειες και άλλη μείωση στις επιδοτήσεις.

57. Θα αλλάζατε τις καλλιέργειές σας/εκτροφές σε βιολογικές ή ολοκληρωμένες

διαχείρισης, ΠΟΠ; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	√2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Θα με ενδιέφερε, θέλω να το ψάξω λίγο για τα βιολογικά και τα ποιοτικά προϊόντα

58. Θα καλλιεργούσατε αρωματικά, φαρμακευτικά ή ενεργειακά φυτά; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	√4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Δεν με ενδιαφέρουν αυτά

59. Θα καλλιεργούσατε όσπρια, κτηνοτροφικά; Εάν ναι, τι;

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	√2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Καλλιεργώ κριθάρι για άχυρο και σιτάρι. Μπορεί να καλλιεργήσω και άλλο κριθάρι ή βρώμη.

60. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης- κατάρτισης; Εάν ναι, σας ωφέλησε; θα παρακολουθήσετε κάποιο άλλο; Εάν όχι θα σας ενδιέφερε κάτι;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Όχι, αλλά θέλω να μάθω για το βιολογικό κρέας και γάλα και αν με συμφέρει να ασχοληθώ

61. Ασχολείστε με τις νέες μορφές πληροφόρησης π.χ. internet; Γιατί;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	$\sqrt{2}$

Ναι, ασχολούμαι πολύ

62. Πώς βλέπετε το μέλλον του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα μετά το 2013; Τι θα προτείνατε να γίνει;

ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΕΥΟΙΩΝΟ	2
ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΟΙΩΝΟ	$\sqrt{4}$
ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΥΟΙΩΝΟ	5

Λένε ότι θα κόψουν όλες τις επιδοτήσεις? Δύσκολα θα είναι πολύ, γιατί ζούμε από αυτές.

63. Θα συνεχίσετε να ασκείτε το γεωργικό επάγγελμα; Γιατί;

ΝΑΙ	$\sqrt{1}$
ΟΧΙ	2

Όσο ακόμα βγάζω τα έξοδα μου θα συνεχίσω, αν όχι θα πουλήσω τα ζώα και θα φύγω από το χωριό.

64. Θα προτείνατε στα παιδιά σας να σας διαδεχτούν στο επάγγελμα;

ΝΑΙ	$\sqrt{1}$
ΟΧΙ	2

Είναι πολύ δύσκολη δουλειά, εγώ τη πήρα από τον πατέρα μου. Θα ήθελα να μαζέψω λεφτά ή να πάρω χρήματα από προγράμματα να κάνω μια σύγχρονη μονάδα παραγωγής με υπαλλήλους, να παράγω ποιοτικό κρέας και γάλα βιολογικό και να έχω μόνιμη συνεργασία με επιχειρήσεις-εμπόρους. Τότε θα ήθελα να ασχοληθεί το παιδί μου. Αλλιώς είναι «σκλαβιά»

**Νο 32 μελλοντικό σχέδιο παραγωγής
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
κριθάρι	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	0,43	2000	0,14	1.204
κριθάρι	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	3,30	2000	0,14	9.240
κριθάρι	ξηρικό	μικτό	3,05	2000	0,14	8.540
κριθάρι	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	0,7	2000	0,14	1.960
βοσκότοπος	ξηρικό	ιδιόκτητος	50			

ΕΠΙΛΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
7,13 εκτατικά 15,39 MMZ	11.200,26€	11.200,26€	10.416,24€

Παραγωγικός Κλάδος	Γαλακτο-παραγωγή	Σφαγή	Απόδοση / κεφάλι (κιλά/ κεφάλι)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Κατσικάκια (60 ημερών)		400	7 κιλά	4,5	12.500
Γίδες	160		1,5κιλά/ ημέρα *180 ημέρες	0,64	51.800

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Κριθάρι ξηρικό		65*7,48	486,2
βοσκότοπος		110*50	5.500
Αίγες	3*(300-50)		750

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 102.396,2€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Ζωοτροφή για αίγες: 300

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικός κλάδος	
	κριθάρι	Αίγες
ΣΥΝΟΛΟ	60*74,8= 4.488	3.000

/αίγα 6 μήνες *30 ημέρες*1,2 κιλά φύραμα =216 κιλά φύραμα
 6 μήνες *30 ημέρες*0,3 κιλά άχυρο =54 κιλά άχυρο/αίγα
 6 μήνες *30 ημέρες*1 κιλό τριφύλλι=180 κιλά
 τριφύλλι/αίγα

300 αίγες*216 κιλά *0,25€/κιλό= 16.200€ φύραμα/αίγα
300 αίγες *54 κιλά*0,14€/κιλό= 2.268€ άχυρο/αίγα
300 αίγες*180 κιλά*0,2€/κιλό= 10.800€ τριφύλλι/αίγα

Ζωοτροφή για τράγους: 30

/αίγα 6 μήνες *30 ημέρες*1,2 κιλά φύραμα =216 κιλά φύραμα
 6 μήνες *30 ημέρες*0,3 κιλά άχυρο =54 κιλά άχυρο/αίγα
 6 μήνες *30 ημέρες*1 κιλό τριφύλλι=180 κιλά
 τριφύλλι/αίγα

30 τράγοι*216 κιλά *0,25€/κιλό= 1.620€ φύραμα/τράγο
30 τράγοι *54 κιλά*0,14€/κιλό= 226,8€ άχυρο/ τράγο
30 τράγοι *180 κιλά*0,2€/κιλό= 1.080€ τριφύλλι/ τράγο

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμ.-ζώο	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Κριθάρι	2*74,8	149,6		0
Αίγες	17*330	3700		0

2,20 ΜΑΕ

Υπέρ ΕΛΓΑ (3% *αξία παραγωγής)(€)	2.557,32
---	-----------------

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 42.240,12€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Ενοίκια(€)	64,3*40=2.572
Αμοιβή μόνιμου προσωπικού(€)	8.400
Υπέρ ΟΓΑ(€)	1.000
Δάνεια(€)	0
Λοιπά(€)	3.200
ΣΥΝΟΛΟ(€)	

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΛΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=102.396,2€-42.240 €=60.156€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=102.396,2€- 57.412,12€=44.984,2€

№ 34
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Γαλακτο- παραγωγή	Σφαγή	Απόδοση / κεφάλι (κιλά/ κεφάλι)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Κατσικάκια (60 ημερών)		210	7 κιλά	4,5	6.615
Γίδες	150		1,5κιλά/ ημέρα *180 ημέρες	0,64	25.920

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
15,30 MMZ	8.632,26€	8.632,26€	8.028 €

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
βοσκότοπος	0	110*52	5.720
Αίγες	3*(150-50)		300

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 46.583€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικός κλάδος
	Αίγες
ΣΥΝΟΛΟ	1.500

Ζωοτροφή για αίγες: 150

6 μήνες *30 ημέρες*1,2 κιλά φύραμα =216 κιλά φύραμα /αίγα

6 μήνες *30 ημέρες*0,3 κιλά άχυρο =54 κιλά άχυρο/αίγα

6 μήνες *30 ημέρες*1 κιλό τριφύλλι=180 κιλά τριφύλλι/αίγα

150 αίγες*216 κιλά *0,25€/κιλό= 8.100€ φύραμα/αίγα

150 αίγες *54 κιλά*0,14€/κιλό= 1.134€ άχυρο/αίγα

150 αίγες*180 κιλά*0,2€/κιλό= 5.400€ τριφύλλι/αίγα

Ζωοτροφή για τράγους: 14

6 μήνες *30 ημέρες*1,2 κιλά φύραμα =216 κιλά φύραμα /αίγα

6 μήνες *30 ημέρες*0,3 κιλά άχυρο =54 κιλά άχυρο/αίγα

6 μήνες *30 ημέρες*1 κιλό τριφύλλι=180 κιλά τριφύλλι/αίγα

14 τράγοι*216 κιλά *0,25€/κιλό= 756€ φύραμα/τράγο

14 τράγοι *54 κιλά*0,14€/κιλό= 105,84€ άχυρο/ τράγο

14 τράγοι *180 κιλά*0,2€/κιλό= 504€ τριφύλλι/ τράγο

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*ζώο	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Αίγες	17*164	2.788		0

1,6 ΜΑΕ

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	976
--	------------

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 16.975,84€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Υπέρ ΟΓΑ(€)	1.600
Λοιπά(€)	1.000
ΣΥΝΟΛΟ(€)	

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=46.583€-16.975,84€=29.607,16€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=46.583€-19.575,84€=-27.007,16€

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ	
ΑΝΔΡΑΣ	1√
ΓΥΝΑΙΚΑ	2
Δ.Α.	3

18-24	1
25-34	2
35-44	3
45-54	4√
55-64	5
65+	6

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΚΑΘΟΛΟΥ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	2√
ΤΕΧΝΙΚΗ/ΑΝΩΤΕΡΑ	3
ΑΝΩΤΑΤΗ	4
Δ.Α.	5
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
ΑΓΑΜΟΣ / Η	1
ΕΓΓΑΜΟΣ / Η	2√
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ / Η	3
ΧΗΡΟΣ / Α	4
Δ.Α.	5

26. Διαθέτετε γεωργικό ελκυστήρα; Πόσο ίππων;

Όχι

27. Διαθέτετε ιδιωτική γεώτρηση;

Όχι

28. Απασχολούνται άλλα μέλη της οικογένειας με την γεωργία;

Ναι, η γυναίκα μου

29. Αποπληρώνετε κάποια δάνεια προς τις τράπεζες;

Όχι.

30. Ποια είναι η εισφορά σας προς τον ΟΓΑ;

1600 € το χρόνο, ασφαλίζω και τη γυναίκα μου

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΠ

65. Γνωρίζετε καλά για τα νέα μέτρα της ΚΑΠ της μεταρρύθμισης του 2003;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

66. Πως βλέπετε το εισόδημα σας μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων;

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ	1
ΜΕΙΩΘΗΚΕ	√2
ΤΟ ΙΔΙΟ	3

Εγώ έχω λίγα ζώα, μειώθηκε νομίζω

67. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι μειώθηκε;

Μειώθηκαν οι επιδοτήσεις

68. Σε τι βαθμό έχετε ενημερωθεί για τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ; Πως ενημερωθήκατε;

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ	√3
ΚΑΘΟΛΟΥ	4

Θέλουν να μειώσουν και άλλο τις επιδοτήσεις νομίζω, συζητάμε με άλλους παραγωγούς

69. Σε τι βαθμό θεωρείτε πως θα είναι αποτελεσματικά αυτά τα μέτρα; Γιατί;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	1
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	√4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Δεν σου δίνουν και άλλα λεφτά, σου παίρνουν Για τις μεγάλες μονάδες που συνεργάζονται με βιομηχανίες γάλακτος και κρέατος δεν θα υπάρχει πρόβλημα, εμείς θα υποφέρουμε

70. Θα αλλάζατε τις καλλιέργειές σας/εκτροφές σε βιολογικές ή ολοκληρωμένης διαχείρισης, ΠΟΠ; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	$\sqrt{2}$
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Δεν το έχω σκεφτεί, μπορεί και να κοιτάξω τα προγράμματα για βιολογικά προϊόντα.

71. Θα καλλιεργούσατε αρωματικά, φαρμακευτικά ή ενεργειακά φυτά; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	$\sqrt{4}$
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Δεν ασχολούμαι καθόλου με καλλιέργειες.

72. Θα καλλιεργούσατε όσπρια, κτηνοτροφικά; Εάν ναι, τι;

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	$\sqrt{4}$
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Όχι δεν έχω ούτε τρακτέρ

73. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης- κατάρτισης; Εάν ναι, σας ωφέλησε; θα παρακολουθήσετε κάποιο άλλο; Εάν όχι θα σας ενδιέφερε κάτι;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	$\sqrt{2}$

Όχι, μπορεί να με ενδιέφερε για τα βιολογικά.

74. Ασχολείστε με τις νέες μορφές πληροφόρησης π.χ. internet; Γιατί;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	$\sqrt{2}$

Δεν έχω ούτε υπολογιστή. Μπορεί στο μέλλον όμως, γιατί είναι πια απαραίτητο

75. Πώς βλέπετε το μέλλον του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα μετά το 2013; Τι θα προτείνατε να γίνει;

ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΕΥΟΙΩΝΟ	2
ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΟΙΩΝΟ	$\sqrt{4}$
ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΥΟΙΩΝΟ	5

Αν κόψουν τις επιδοτήσεις, δύσκολα

76. Θα συνεχίσετε να ασκείτε το γεωργικό επάγγελμα; Γιατί;

ΝΑΙ	$\sqrt{1}$
ΟΧΙ	2

Δεν έχω άλλη επιλογή. Αυτό μόνο ξέρω να κάνω

77. Θα προτείνατε στα παιδιά σας να σας διαδεχτούν στο επάγγελμα;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	$\sqrt{2}$

Σίγουρα όχι. Πολύς κόπος λίγα χρήματα

**Νο 34 μελλοντικό σχέδιο παραγωγής
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

Παραγωγικός Κλάδος	Γαλακτο- παραγωγή	Σφαγή	Απόδοση / κεφάλι (κιλά/ κεφάλι)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Κατσικάκια (60 ημερών)		210	5,6 κιλά	6,3	7.408,8
Γίδες	150		1 κιλά/ ημέρα *180 ημέρες	0,80	21.600

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
15,30 MMZ	8.632,26€	8.632,26€	8.028 €
Βιολογική εκτροφή Μέτρο 2.1.4.			4.680

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
βοσκότοπος	0	110*52	5.720
Αίγες	3*(150-50)		300

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 47.436,8€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικός κλάδος
	Αίγες
Κτηνιατρική-φαρμακευτική περίθαλψη	300
Δαπάνες ζωοτροφών	22.400
ΣΥΝΟΛΟ	22.700

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες *ζώο	Ώρες σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Αίγες	13,6*164	2.230		0

1,3 ΜΑΕ

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	870
Ετήσιο κόστος Οργανισμού Πιστοποίησης	563,68

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 24.133,68€**ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ**

Υπέρ ΟΓΑ(€)	1.600
Λοιπά(€)	1.000
ΣΥΝΟΛΟ(€)	

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=47.436,8€-24.133,68€=23.303,12€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=47.436,8€-26.733,68€=20.703,12€

No 37

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto	ξηρικό	ιδιόκτητο	3,55	320	0,18	2.044
Βαμβάκι ZETA 2	ποτιστικό	ιδιόκτητο	0,90	280	0,25	630
Βαμβάκι CAMPO	ποτιστικό	ιδιόκτητο	2,91	280	0,25	2.037

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
7,32 εκτατικά	4.386,73€	4.386,73€	4.386,73€

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό, ιδιόκτητο)	$8,28 * 35,5 = 293,94€$	$65€ * 3,55 = 230,75€$	524,69
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό, ιδιόκτητο)	$80,56 * 9 = 725,04$		725,04
Βαμβάκι CAMPO (ποτιστικό, ιδιόκτητο)	$80,56 * 29,1 = 2.344,29$		2.344,29

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 12.691,75€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι		
	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ιδιόκτητο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό, ιδιόκτητο)	Βαμβάκι CAMPO (ποτιστικό, ιδιόκτητο)
ΣΥΝΟΛΟ	70*35,5=2.485	180*9=1.620	180*29,1=5.238

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	141,33
--	---------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες Σύνολο	Ώρες/στρέμμα		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό, ιδιόκτητο)	2*35,5	71		0
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό, ιδιόκτητο)	14*9	126		0
Βαμβάκι CAMPO (ποτιστικό, ιδιόκτητο)	14*29,1	407		0

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 9.484€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	-	-
Ενοίκια(€)	0	0
Υπέρ ΟΓΑ(€)	1.000	
Δάνεια(€)	0	
ΣΥΝΟΛΟ(€)		

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=

$$12.691,75€ - 9.484€ = \mathbf{3.207,75€}$$

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=12.691,75-10.484,33=2.207,42€

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ	
ΑΝΔΡΑΣ	1√
ΓΥΝΑΙΚΑ	2
Δ.Α.	3

18-24	1
25-34	2
35-44	3
45-54	4√
55-64	5
65+	6

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΚΑΘΟΛΟΥ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	2√
ΤΕΧΝΙΚΗ/ΑΝΩΤΕΡΑ	3
ΑΝΩΤΑΤΗ	4
Δ.Α.	5
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
ΑΓΑΜΟΣ / Η	1
ΕΓΓΑΜΟΣ / Η	2√
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ / Η	3
ΧΗΡΟΣ / Α	4
Δ.Α.	5

31. Διαθέτετε γεωργικό ελκυστήρα; Πόσο ίππων;

Ναι, 75 ίππων

32. Διαθέτετε ιδιωτική γεώτρηση;

Ναι

33. Απασχολούνται άλλα μέλη της οικογένειας με την γεωργία;

Όχι.

34. Αποπληρώνετε κάποια δάνεια προς τις τράπεζες;

Όχι.

35. Ποια είναι η εισφορά σας προς τον ΟΓΑ;

Περίπου 1000€ το χρόνο

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΠ

78. Γνωρίζετε καλά για τα νέα μέτρα της ΚΑΠ της μεταρρύθμισης του 2003;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

79. Πως βλέπετε το εισόδημα σας μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων;

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ	1
ΜΕΙΩΘΗΚΕ	√2
ΤΟ ΙΔΙΟ	3

80. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι μειώθηκε;

Έκοψαν τις επιδοτήσεις και παίρνουμε μόνο τις εμπορικές τιμές οι οποίες είναι πολύ χαμηλές.

81. Σε τι βαθμό έχετε ενημερωθεί για τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ; Πως ενημερωθήκατε;

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ	√2
ΜΕΤΡΙΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ	4

Ενημερώθηκα από την τηλεόραση και από τους άλλους παραγωγούς.

82. Σε τι βαθμό θεωρείτε πως θα είναι αποτελεσματικά αυτά τα μέτρα; Γιατί;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	1
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	√3
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Εγώ που καλλιεργώ μόνο βαμβάκι και στάρι, δεν βλέπω να αλλάζει τίποτα. Αλλά για άλλες καλλιέργειες μπορεί να τους επηρεάσουν.

83. Θα αλλάζατε τις καλλιέργειές σας/εκτροφές σε βιολογικές ή ολοκληρωμένης διαχείρισης, ΠΟΠ; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
-------------	---

ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	√2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Το σκέφτομαι για βιολογικά κηπευτικά, οι καταναλωτές στη πόλη τα προτιμούν. Πρέπει όμως να ενημερωθώ. Όσο για το σιτάρι, από του χρόνου μας υποχρεώνουν να είναι ολοκληρωμένης διαχείρισης.

84. Θα καλλιεργούσατε αρωματικά, φαρμακευτικά ή ενεργειακά φυτά;
Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	√3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Δεν ξέρω αυτές τις καλλιέργειες.

85. Θα καλλιεργούσατε όσπρια, κτηνοτροφικά; Εάν ναι, τι;

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	√2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Μπορεί να καλλιεργήσω όσπρια που έχουν καλή τιμή.

86. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης- κατάρτισης; Εάν ναι, σας ωφέλησε; θα παρακολουθήσετε κάποιο άλλο; Εάν όχι θα σας ενδιέφερε κάτι;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Δεν έχω παρακολουθήσει, αλλά θέλω να παρακολουθήσω για βιολογικές καλλιέργειες.

87. Ασχολείστε με τις νέες μορφές πληροφόρησης π.χ. internet; Γιατί;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

Μόλις ξεκίνησα να μαθαίνω να χειρίζομαι τον υπολογιστή γιατί θέλω να χρησιμοποιώ το internet, μπορείς να βρεις πολλά πράγματα..

88. Πώς βλέπετε το μέλλον του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα μετά το 2013; Τι θα προτεινάτε να γίνει;

ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΕΥΟΙΩΝΟ	2
ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΟΙΩΝΟ	√4
ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΥΟΙΩΝΟ	5

Σήμερα που παίρνουμε και λίγα χρήματα από τις επιδοτήσεις δεν μπορούμε να ζήσουμε. Αν μας κόψουν εντελώς τις επιδοτήσεις τι θα γίνει; Εάν δεν μας δώσουν κίνητρα να καλλιεργήσουμε και άλλα προϊόντα τα πράγματα θα γίνουν ακόμα χειρότερα.

89. Θα συνεχίσετε να ασκείτε το γεωργικό επάγγελμα; Γιατί;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

Θα προσπαθήσω ακόμα καθώς έχω κάποια στρέμματα δικά μου. Σκέφτομαι να καλλιεργήσω άλλα προϊόντα. Αν ούτε αυτά αποφέρουν κέρδος για να ζήσω, μπορεί και να τα παρατήσω.

90. Θα προτεινάτε στα παιδιά σας να σας διαδεχτούν στο επάγγελμα;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Σίγουρα όχι! Το παιδί μου βλέπει και μόνο του ότι δουλεύω και δεν κερδίζω πια χρήματα από την γεωργία.

**Νο 37 μελλοντικό σχέδιο παραγωγής
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Κριθάρι	ξηρικό	ιδιόκτητο	2,4	400	0,11	1.056
Ρεβίθια	ξηρικό	ιδιόκτητο	1,15	150	1,53	2.639,25
Βαμβάκι ZETA 2	ποτιστικό	ιδιόκτητο	0,90	280	0,25	630
Βαμβάκι CAMPO	ποτιστικό	ιδιόκτητο	2,91	280	0,25	2.037

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
7,32 εκτατικά	4.386,73€	4.386,73€	4.386,73€

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Κριθάρι (ξηρικό, ιδιόκτητο)		65€*2,4=156€	156
Ρεβίθια (ξηρικό, ιδιόκτητο)		100*1,15	115
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό, ιδιόκτητο)	80,56*9=725,04		725,04
Βαμβάκι CAMPO (ποτιστικό, ιδιόκτητο)	80,56*29,1=2.344,29		2.344,29

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 14.089,31 €

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι			
	Κριθάρι (ξηρικό, ιδιόκτητο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό, ιδιόκτητο)	Βαμβάκι CAMPO (ποτιστικό, ιδιόκτητο)	Ρεβίθια (ξηρικό, ιδιόκτητο)
ΣΥΝΟΛΟ	60*24= 1.440	180*9= 1.620	180*29,1= 5.238	50*11,5= 575

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	191
---	------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Κριθάρι (ξηρικό, ιδιόκτητο)	2*24	48		0
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό, ιδιόκτητο)	14*9	126		0
Βαμβάκι CAMPO (ποτιστικό, ιδιόκτητο)	14*29,1	407		0
Ρεβίθια (ξηρικό, ιδιόκτητο)	14*11,5	161		0

0,4ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 9.064€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	-	-
Ενοίκια(€)	0	0
Υπέρ ΟΓΑ(€)	1.000	
Δάνεια(€)	0	
ΣΥΝΟΛΟ(€)		

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΛΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=

14.089,31 €- 9.064€= 5.025,31€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=14.089,31€ -10.064€=4.025,31€

No 40

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	9,77	320	0,18	5.626,27
Κριθάρι	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	1,10	400	0,11	484
Βαμβάκι ZETA 2	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	0,60	100	0,25	150
Πεπόνια	ξηρικό	ιδιόκτητο	1,50	1.500	0,20	4.500
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου	ξηρικό	ιδιόκτητο	1,34 96 δέντρα	12 κιλά/ δέντρο	2,15	2.476,8

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
13,78 εκτατικά	6.936,99€	6.936,99€	6.451,49

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	8,28*97,7=808,96	65€*9,77=635,05€	1.444,01
Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	0	65€*1,10= 71,5€	71,5
Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	80,56*6=483,36		483,36
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)	14,8*13,4=198,32	65€*1,34= 87,1€	285,42

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 21.972,85€

Είδος Δαπάνης	Παραγωγικοί κλάδοι
---------------	--------------------

	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμεν ο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Πεπόνια (ξηρικό ιδιόκτητο)	Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)
ΣΥΝΟΛΟ	70*97,7= 6.839	60*11= 660	110*6= 660	200*15= 3.000	25*13,4= 335

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	397,11
--	---------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*97,7	195,4		0
Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*11	22		0
Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	10*6	60		0
Πεπόνια (ξηρικό ιδιόκτητο)	58*15	470	400	400/8*25= 1.250
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)	35*13,4	469	0	

0,7ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 13.141,11€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ΖΕΤΑ 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)
Ενοίκια(€)	3.908	40*11= 440	40*6= 240
Υπέρ ΟΓΑ(€)	680		
Δάνεια(€)	1.500		
ΣΥΝΟΛΟ(€)			

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=
21.972,85€-13.141,11€= **8.831,74€**

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=21.972,85€- 19.909€=2.063,75€

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ	
ΑΝΔΡΑΣ	1√
ΓΥΝΑΙΚΑ	2
Δ.Α.	3

18-24	1
25-34	2
35-44	3

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΚΑΘΟΛΟΥ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	2√
ΤΕΧΝΙΚΗ/ΑΝΩΤΕΡΑ	3
ΑΝΩΤΑΤΗ	4
Δ.Α.	5
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
ΑΓΑΜΟΣ / Η	1
ΕΓΓΑΜΟΣ / Η	2√

45-54	4
55-64	5
65+	6√

ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ / Η	3
ΧΗΡΟΣ / Α	4
Δ.Α.	5

36. Διαθέτετε γεωργικό ελκυστήρα; Πόσο ίππων;

Ναι, 85 ίππων

37. Διαθέτετε ιδιωτική γεώτρηση;

Όχι

38. Απασχολούνται άλλα μέλη της οικογένειας με την γεωργία;

Η σύζυγος μου απασχολείται μόνο στο μάζεμα των ελαιοδέντρων

39. Αποπληρώνετε κάποια δάνεια προς τις τράπεζες;

Ναι, περίπου 1500€

40. Ποια είναι η εισφορά σας προς τον ΟΓΑ;

Είμαι στην 3^η ασφαλιστική κατηγορία, δίνω 680€ το χρόνο

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΠ

91. Γνωρίζετε καλά για τα νέα μέτρα της ΚΑΠ της μεταρρύθμισης του 2003;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

92. Πως βλέπετε το εισόδημα σας μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων;

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ	1
ΜΕΙΩΘΗΚΕ	√2
ΤΟ ΙΔΙΟ	3

93. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι μειώθηκε;

Γιατί προφανώς μειώθηκαν οι επιδοτήσεις από την Κοινότητα. Επίσης η τιμή στο σιτάρι έπεσε πολύ από πέρυσι και μάλλον θα συνεχίζει να πέφτει. Το κόστος της καλλιέργειας γενικά έχει ανέβει πολύ, πετρέλαιο, χημικά, μεροκάματα. Δουλεύω πολύ και εισπράττω μόνο τα έξοδα μου.

94. Σε τι βαθμό έχετε ενημερωθεί για τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ; Πως ενημερωθήκατε;

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ	√2
ΜΕΤΡΙΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ	4

Ενημερώθηκα από τους γεωπόνους αλλά κυρίως από το internet.

95. Σε τι βαθμό θεωρείτε πως θα είναι αποτελεσματικά αυτά τα μέτρα; Γιατί;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	1
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	√4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Θα φέρουν ακόμη χειρότερα αποτελέσματα. Η κοινότητα θέλει να μας κάνει να στραφούμε σε άλλες προϊόντα που έχουν ζήτηση αλλά ο Έλληνας αγρότης δεν «φεύγει» εύκολα από το βαμβάκι και το σιτάρι. Ίσως οι νέοι αγρότες να το

επιχειρήσουν ευκολότερα.

96. Θα αλλάζατε τις καλλιέργειές/εκτροφές σας σε βιολογικές ή ολοκληρωμένης διαχείρισης, ΠΟΠ; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	√2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Θα ήθελα να δοκιμάσω αλλά πρέπει να επενδύσεις χρήματα τα οποία αν όλα πάνε καλά θα δεις να δίνουν καρπούς μετά από 3 χρόνια τουλάχιστον. Επίσης έχουν μεγαλύτερο κόστος παραγωγής και μείωσαν και άλλο τις επιδοτήσεις τελευταία.

97. Θα καλλιεργούσατε αρωματικά, φαρμακευτικά ή ενεργειακά φυτά; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	√2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Δεν είμαι αρνητικός, μπορεί κάποια στιγμή στο μέλλον, αλλά αυτές οι εποχές δεν είναι κατάλληλες για πειραματισμούς.

98. Θα καλλιεργούσατε όσπρια, κτηνοτροφικά; Εάν ναι, τι;

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	√2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Θα δοκίμαζα με τα όσπρια, δεν έχουν πολλές απαιτήσεις, βοηθούν το έδαφος στην αμειψισπορά, και έχουν μεγάλη ζήτηση πλέον από τους καταναλωτές. Πολλοί παραγωγοί στην Ελλάδα παράγουν όσπρια Ονομασίας Προέλευσης, τα πουλάνε στις τοπικές αγορές αλλά φτάνουν ακόμα και στο εξωτερικό.

99. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης- κατάρτισης; Εάν ναι, σας ωφέλησε; θα παρακολουθήσετε κάποιο άλλο; Εάν όχι θα σας ενδιέφερε κάτι;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

Έχω παρακολουθήσει στον ΟΓΕΕΚΑ ένα πρόγραμμα για ποιοτικά προϊόντα βιολογικά, πιστοποιημένα και επιχειρηματική γεωργία. Έμαθα πολλά, για το τι ζητάνε πλέον οι καταναλωτές και προσπαθώ να καλλιεργώ όσο το δυνατόν με λιγότερα χημικά ώστε να παράγω καλύτερα προϊόντα. Αν γίνει πάλι κάτι που με ενδιαφέρει θα το κάνω.

100. Ασχολείστε με τις νέες μορφές πληροφόρησης π.χ. internet; Γιατί;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

Ναι, όσο πιο συχνά μπορώ «μπαίνω» στο internet και ενημερώνομαι για πολλά πράγματα, για τη δουλειά μου και πολλά άλλα.

101. Πώς βλέπετε το μέλλον του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα μετά το 2013; Τι θα προτεινάτε να γίνει;

ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΕΥΟΙΩΝΟ	2
ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΟΙΩΝΟ	√4
ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΥΟΙΩΝΟ	5

Μας προετοιμάζουν από τώρα ώστε το 2013 να μην χρειαζόμαστε τις επιδοτήσεις. Για να γίνει αυτό σημαίνει πως πρέπει να επενδύσουμε σε μηχανήματα, νέες καλλιέργειες με καλύτερες εμπορικές τιμές και νέους τρόπους καλλιέργειας. Όλα αυτά απαιτούν λεφτά που ο αγρότης σήμερα δεν έχει να διαθέσει. Άρα να δώσει το κράτος ή οι Ευρωπαίοι περισσότερα χρήματα μέσω προγραμμάτων και ένα χρονικό περιθώριο να προσαρμοστεί ο αγρότης στη νέα κατάσταση.

102. Θα συνεχίσετε να ασκείτε το γεωργικό επάγγελμα; Γιατί;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

Μου αρέσει το επάγγελμά μου, παρά το γεγονός ότι δεν κερδίζω χρήματα. Όμως δεν θα μπορούσα να κάνω κάτι άλλο, π.χ. να είμαι υπάλληλος σε ένα γραφείο.

103. Θα προτείνατε στα παιδιά σας να σας διαδεχτούν στο επάγγελμα;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Είναι πολύ μικρά ακόμα, αλλά θα ήθελα ένα καλύτερο μέλλον για αυτά. Θα ήθελα να δουλεύουν σε ότι τους αρέσει αλλά να αμείβονται για αυτό που κάνουν όπως τους αξίζει. Αυτό δεν γίνεται στην γεωργία.

**Νο 40 μελλοντικό σχέδιο παραγωγής
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	4,7	320	0,18	2.707,2
Κριθάρι	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	6,17	400	0,11	2.714,8
Ρεβίθια	ξηρικό	ιδιόκτητο	1,5	150	1,53	3.442,5
Φακές	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	0,6	130	1,29	1.006,2
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου	ξηρικό	ιδιόκτητο	1,34 96 δέντρα	12 κιλά/ δέντρο	2,15	2.476,8

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
13,78 εκτατικά	6.936,99€	6.936,99€	6.451,49

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	8,28*47=389,16€	65€*4,7=305,5€	694,66
Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	0	65€*6,17= 401,05€	401,05
Ρεβίθια(ξηρικό ιδιόκτητο)		100*1,5	150
Φακές(ξηρικό ενοικιαζόμενο)		100*0,6	60
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)	14,8*13,4=198,32	65€*1,34= 87,1€	285,42

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 20.390 €

Είδος Δαπάνης	Παραγωγικοί κλάδοι

	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Ρεβίθια (ξηρικό ιδιόκτητο)	Φακές(ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)
ΣΥΝΟΛΟ	70*47= 3.290	60*61,7= 3.702	50*15= 750	45*6= 270	25*13,4= 335

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	370
--	------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*47	94		0
Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*61,7	123,4		0
Ρεβίθια (ξηρικό ιδιόκτητο)	14*15	210		0
Φακές(ξηρικό ενοικιαζόμενο)	22*6	132		0
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)	35*13,4	469	0	0

0,6ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 8.717€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)
Ενοίκια(€)	3.908	40*11= 440	40*6= 240
Υπέρ ΟΓΑ(€)	680		
Δάνεια(€)	1.500		
ΣΥΝΟΛΟ(€)			

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=
20.390 €-8.717€= **11.673€**

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=20.390 €- 15.485€=-4.905€

No 44

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	9,70	320	0,18	5.587,2
Βαμβάκι ZETA 2	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	3,30	100	0,25	825

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
12,38 εκτατικά	6.146,30€	6.146,30€	5.716,06€

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	8,28*97=803,16	65€*9,7=630,5	1.433,66
Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	80,56*33=2.658,48		2.658,48

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 16.220,4€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι	
	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)
ΣΥΝΟΛΟ	70*97= 6.970	110*33= 3.630

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	192,4
--	--------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες* στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*97	194		0
Βαμβάκι ΖΕΤΑ 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	10*33	114	216	216/8*30= 810

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 11.602€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ΖΕΤΑ 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)-
Ενοίκια(€)	3.880	1.320
Υπέρ ΟΓΑ(€)	800	
Δάνεια(€)	0	
ΣΥΝΟΛΟ(€)		

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=

16.220,4€-11.602 €=4.418€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=16.220,4-17.602,36=-1381,96€

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ	
ΑΝΔΡΑΣ	1
ΓΥΝΑΙΚΑ	2√
Δ.Α.	3

18-24	1
25-34	2
35-44	3
45-54	4√
55-64	5
65+	6

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΚΑΘΟΛΟΥ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	2√
ΤΕΧΝΙΚΗ/ΑΝΩΤΕΡΑ	3
ΑΝΩΤΑΤΗ	4
Δ.Α.	5
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
ΑΓΑΜΟΣ / Η	1
ΕΓΓΑΜΟΣ / Η	2√
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ / Η	3
ΧΗΡΟΣ / Α	4
Δ.Α.	5

41. Διαθέτετε γεωργικό ελκυστήρα; Πόσο ίππων;

Ναι, 77 ίππων

42. Διαθέτετε ιδιωτική γεώτρηση;

Όχι

43. Απασχολούνται άλλα μέλη της οικογένειας με την γεωργία;

Ο σύζυγος μου

44. Αποπληρώνετε κάποια δάνεια προς τις τράπεζες;

Όχι.

45. Ποια είναι η εισφορά σας προς τον ΟΓΑ;

Περίπου 800€ το χρόνο

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΠ

104. Γνωρίζετε καλά για τα νέα μέτρα της ΚΑΠ της μεταρρύθμισης του 2003;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

105. Πως βλέπετε το εισόδημα σας μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων;

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ	1
ΜΕΙΩΘΗΚΕ	√2
ΤΟ ΙΔΙΟ	3

Με το γεωργικό εισόδημα πλέον δεν μπορείς να ζήσεις. Το οικογενειακό μας εισόδημα στηρίζεται μόνο στο μισθό του συζύγου μου.

106. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι μειώθηκε;

Έπεσαν οι τιμές των προϊόντων, μειώθηκαν οι επιδοτήσεις.

107. Σε τι βαθμό έχετε ενημερωθεί για τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ; Πως ενημερωθήκατε;

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ	√3
ΚΑΘΟΛΟΥ	4

Με ενημέρωσε ο σύζυγος μου, αλλά μόνο σε ότι αφορά τα προϊόντα που καλλιεργώ εγώ

108. Σε τι βαθμό θεωρείτε πως θα είναι αποτελεσματικά αυτά τα μέτρα; Γιατί;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	1
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	√5

109. Θα αλλάζατε τις καλλιέργειές σας/εκτροφές σε βιολογικές ή ολοκληρωμένης διαχείρισης, ΠΟΠ; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	√3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Δεν γνωρίζω τι χρειάζεται σε χρήμα και χρόνο για να καλλιεργήσεις βιολογικά προϊόντα. Γνωρίζω όμως είναι η νέα «μόδα» στα τρόφιμα.

110. Θα καλλιεργούσατε αρωματικά, φαρμακευτικά ή ενεργειακά φυτά; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	√3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Δεν γνωρίζω τις καλλιέργειες. Αν με ενημερώσουν σχετικά και με συμφέρει γιατί όχι.

111. Θα καλλιεργούσατε όσπρια, κτηνοτροφικά; Εάν ναι, τι;

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	√2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Μάλλον κτηνοτροφικά, π.χ. τριφύλλι που ξέρουμε την καλλιέργεια.

112. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης- κατάρτισης; Εάν ναι, σας ωφέλησε; θα παρακολουθήσετε κάποιο άλλο; Εάν όχι θα σας ενδιέφερε κάτι;

113.

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	$\sqrt{2}$

Όχι, αλλά αν μου δοθεί η ευκαιρία και βρω χρόνο θα το κάνω. Θα με ενδιέφερε να μάθω για τα βιολογικά προϊόντα.

114. Ασχολείστε με τις νέες μορφές πληροφόρησης π.χ. internet; Γιατί;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	$\sqrt{2}$

Ασχολούνται ο σύζυγος μου και τα παιδιά μου, εγώ δεν έχω χρόνο να μάθω.

115. Πώς βλέπετε το μέλλον του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα μετά το 2013; Τι θα προτείνατε να γίνει;

ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΕΥΟΙΩΝΟ	2
ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΟΙΩΝΟ	$\sqrt{4}$
ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΥΟΙΩΝΟ	5

Από όσο γνωρίζω θα σταματήσουν τις επιδοτήσεις. Τότε πραγματικά θα υπάρχει πρόβλημα. Πρέπει έστω να προστατεύσει η Ευρώπη τις τιμές των προϊόντων.

116. Θα συνεχίσετε να ασκείτε το γεωργικό επάγγελμα; Γιατί;

ΝΑΙ	$\sqrt{1}$
ΟΧΙ	2

Μόνο αν δεν γίνουν χειρότερα τα πράγματα.

117. Θα προτείνατε στα παιδιά σας να σας διαδεχτούν στο επάγγελμα;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	$\sqrt{2}$

**Νο 44 μελλοντικό σχέδιο παραγωγής
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	6,45	320	0,18	3.715,2
Κριθάρι	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	6,55	400	0,11	2.882

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
12,38 εκτατικά	6.146,30€	6.146,30€	5.716,06€

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	8,28*64,5= 534,06	65€*6,45= 419,25	953,31
Κριθάρι ξηρικό		65*6,55	425,75

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 13.692,32€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι	
	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Κριθάρι ξηρικό
ΣΥΝΟΛΟ	70*64,5=4.515	60*65,5=3.930

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	198
--	------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες* στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*64,5	129		0
Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*65,5	131		0

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 8.643€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Simeto (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ΖΕΤΑ 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)-
Ενοίκια(€)	3.880	1.320
Υπέρ ΟΓΑ(€)	800	
Δάνεια(€)	0	
ΣΥΝΟΛΟ(€)		

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=

13.692,32€-8.643€=5.049,32€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=13.692,32€-14.643€=-950,68€

No 57

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	27,6	320	0,18	15.897,6
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO	ξηρικό	μικτό	1,72	320	0,18	990,72
Πεπόνια	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	3,00	1.500	0,20	9.000
Πεπόνια	ποτιστικό	ενοικιαζόμενο	7,90	3.500	0,20	55.300
Πατάτες	ποτιστικό	ενοικιαζόμενο	6,63	2.800	0,40	74.256
Εκτάσεις σε καλή γεωργική κατάσταση	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	2,07	0	0	0
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου	ξηρικό	Ιδιόκτητο	1,35 90 δέντρα	12 κιλά/δέντρο	2,15	2.322

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
22,60 εκτατικά	18.377,42€	18.377,42€	17.091

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	8,28*276=2285,28	65*27,6=1794	4.079,28
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ποτιστικό μικτό)	8,28*17,2=142,416	65*1,72=111,8	254,22
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)	14,8*13,5=199,8	65*1,35=87,75	287,55

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ=179.478,37 €

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι					
	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό μικτό)	Πεπόνια (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Πεπόνια (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	Πατάτες ποτιστικό ενοικιαζόμενο	Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό Ιδιόκτητο)
ΣΥΝΟΛΟ	70*276= 19.320	70*17,2= 1.204	200*30= 6.000	280*79= 22.120	530*66,3= 35.139	25*13,5= 337.5

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	5.384,35
---	-----------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*276	552		0
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό μικτό)	2*17,2	34,4		0
Πεπόνια (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	58*30	300	1.440	1440/8*25=4.500
Πεπόνια (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	62*79	790	4.108	4108/8*25=12.837,5
Πατάτες (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	102*66,3	397,8	6.364,8	6.364,8/8*25=19.890
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό Ιδιόκτητο)	35*13,5	312,5	160	160/8*40=800

1,36ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=127.532€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό μικτό)	Πεπόνια (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Πεπόνια (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	Πατάτες (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	Εκτάσεις σε καλή γεωργική κατάσταση (ξηρικό ενοικιαζόμενο)
Ενοίκια(€)	276*40= 11.040	17,2*40= 688	30*40= 1.200	79*60= 4.740	66,3*20= 1.326	20,7*30= 621
Υπέρ ΟΓΑ(€)	1.000					
Δάνεια(€)	3.000					
ΣΥΝΟΛΟ(€)						

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=179.478,37 €-127.531,855€=-51.946,52€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ – ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=179.478,37 €-145.762€=33.716,37€

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ	
ΑΝΔΡΑΣ	1√
ΓΥΝΑΙΚΑ	2
Δ.Α.	3

18-24	1
25-34	2
35-44	3
45-54	4√
55-64	5
65+	6

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΚΑΘΟΛΟΥ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	2√
ΤΕΧΝΙΚΗ/ΑΝΩΤΕΡΑ	3
ΑΝΩΤΑΤΗ	4
Δ.Α.	5
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
ΑΓΑΜΟΣ / Η	1
ΕΓΓΑΜΟΣ / Η	2√
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ / Η	3
ΧΗΡΟΣ / Α	4
Δ.Α.	5

1. Διαθέτετε γεωργικό ελκυστήρα; Πόσο ίππων;

Ναι, 86 ίππων

2. Διαθέτετε ιδιωτική γεώτρηση;

Ναι

3. Απασχολούνται άλλα μέλη της οικογένειας με την γεωργία;

Απασχολείται ο πατέρας μου με τον ελαιώνα και βοηθητικά στο μάζεμα η γυναίκα μου. Επίσης η γυναίκα μου κάνει και περίπου μια εβδομάδα μεροκάματα για το κόψιμο του πατατόσπορου.

4. Αποπληρώνετε κάποια δάνεια προς τις τράπεζες;

Ναι, περίπου 3000€ το χρόνο

5. Ποια είναι η εισφορά σας προς τον ΟΓΑ;

1000€ το χρόνο, πληρώνω κάτι παραπάνω για καλύτερη σύνταξη

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΠ

1. Γνωρίζετε καλά για τα νέα μέτρα της ΚΑΠ της μεταρρύθμισης του 2003;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

2. Πως βλέπετε το εισόδημα σας μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων;

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ	1
ΜΕΙΩΘΗΚΕ	√2
ΤΟ ΙΔΙΟ	3

3. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι μειώθηκε;

Πέφτουν οι τιμές, αυξάνονται τα έξοδα. Κυρίως για το σιτάρι και το βαμβάκι που κάθε χρόνο είναι χειρότερα και πολύ μικρές επιδοτήσεις. Επίσης έχουμε πολλά έξοδα, εργατικά, σπόρους, φάρμακα

4. Σε τι βαθμό έχετε ενημερωθεί για τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ; Πως ενημερωθήκατε;

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ	√3
ΚΑΘΟΛΟΥ	4

Από τον ΟΠΕΚΕΠΕ και από συζητήσεις παραγωγών.

5. Σε τι βαθμό θεωρείτε πως θα είναι αποτελεσματικά αυτά τα μέτρα; Γιατί;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	1
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	√4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

6. Θα αλλάζατε τις καλλιέργειές σας/εκτροφές σε βιολογικές ή ολοκληρωμένης διαχείρισης, ΠΟΠ; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	√3

ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Γενικά είμαι ανοιχτός σε νέα πράγματα και επειδή ο κόσμος ζητάει συνέχεια ποιοτικά προϊόντα θα ήθελα να ψάξω αν με συμφέρει οικονομικά κάτι τέτοιο.

7. Θα καλλιεργούσατε αρωματικά, φαρμακευτικά ή ενεργειακά φυτά;
Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	$\sqrt{2}$
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Ναι, θα καλλιεργούσα ενεργειακά και αρωματικά αν με συνέφερε βέβαια.
Πρέπει να ενημερωθώ

8. Θα καλλιεργούσατε όσπρια, κτηνοτροφικά; Εάν ναι, τι;

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	$\sqrt{3}$
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Θα μου άρεσε καλύτερα να πειραματιστώ για κάτι καινούργιο όπως παραπάνω.

9. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης- κατάρτισης; Εάν ναι, σας ωφέλησε; θα παρακολουθήσετε κάποιο άλλο; Εάν όχι θα σας ενδιέφερε κάτι;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	$\sqrt{2}$

Έχω παρακολουθήσει λίγες ώρες για τα συστήματα άρδευσης. Θ ήθελα να παρακολουθήσω για νέες καλλιέργειες.

10. Ασχολείστε με τις νέες μορφές πληροφόρησης π.χ. internet; Γιατί;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	$\sqrt{2}$

Γνωρίζω πού λίγα πράγματα από τον γιο μου αλλά θα με ενδιέφερε να μάθω

11. Πώς βλέπετε το μέλλον του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα μετά το 2013; Τι θα προτείνατε να γίνει;

ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΕΥΟΙΩΝΟ	2
ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΟΙΩΝΟ	√4
ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΥΟΙΩΝΟ	5

Δεν μπορούμε εμείς σα χώρα να ζήσουμε χωρίς επιδοτήσεις. Για άλλες χώρες που καλλιεργούν πολύ μεγάλες εκτάσεις, δεν θα είναι τόσο δύσκολα. Πρέπει να συνεχίσουν να δίνουν ένα ποσό αλλά με βάση την ποσότητα που παράγεται και όχι τα στρέμματα.

12. Θα συνεχίσετε να ασκείτε το γεωργικό επάγγελμα; Γιατί;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

Μάλλον ναι, βέβαια αν αλλάξουν πολύ τα πράγματα μπορεί να μη συμφέρει καθόλου να καλλιεργήσεις.

13. Θα προτείνατε στα παιδιά σας να σας διαδεχτούν στο επάγγελμα;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Όχι, εκτός και αν δεν καταφέρουν κάτι καλύτερο για τη ζωή τους.

**№ 57μελλοντικό σχέδιο παραγωγής
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO	ξηρικό	μικτό	1,72	320	0,18	990,72
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	9,44	320	0,18	5.437,44
κριθάρι	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	103,9	400	0,11	4.571,6
φακές	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	3,29	130	1,29	5.517,33
ελαιοκράμβη	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	6,55	180	0,30	3.537
Πεπόνια	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	3,00	1.500	0,20	9.000
Πεπόνια	ποτιστικό	ενοικιαζόμενο	7,90	3.500	0,20	55.300
Πατάτες	ποτιστικό	ενοικιαζόμενο	6,63	2.800	0,40	74.256
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου	ξηρικό	Ιδιόκτητο	1,35 90 δέντρα	12 κιλά/δέντρο	2,15	2.322

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
22,60 εκτατικά	18.377,42€	18.377,42€	17.091

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO	8,28*111,6=924	65*11,16=725,4	1649,4
κριθάρι		65*10,39=111,8	111,8
φακές		100*3,29	329
ελαιοκράμβη	4,5*65,5=294,75	100*6,55	949,75
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό ιδιόκτητο)	14,8*13,5=199,8	65*1,35=87,75	287,55

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ=181.350,59€

Είδος Δαπάνης	Παραγωγικοί κλάδοι
----------------------	---------------------------

	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμε νο)	Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμε νο)	Φακές (ξηρικό ενοικιαζόμε νο)	Ελαιοκρ άμβη (ξηρικό ενοικιαζόμε νο)	Πεπόνια (ξηρικό ενοικιαζόμε νο)	Πεπόνια (ποτιστικ ό ενοικιαζόμε νο)	Πατάτες ποτιστικό ενοικιαζόμε νο	Ελαιώνες (ξηρικό Ιδιόκτητο)
ΣΥΝΟΛΟ	70*111,6= 7.812	60*103,9 = 6.234	45*32,9= 1.480,5	50*65,5= 3.275	200*30= 6.000	280*79= 22.120	530*66,3= 35.139	25*13,5= 337.5

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	4.828
---	--------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*111,6	223,2		0
Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*103,9	207,8		
φακές (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	22*32,9	403,8	320	320/8*25=1.000
Ελαιοκράμβη (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*65,5	131		
Πεπόνια (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	58*30	300	1.440	1440/8*25=4.500
Πεπόνια (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	62*79	790	4.108	4108/8*25= 12.837,5
Πατάτες (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	102*66,3	397,8	6.364,8	6.364,8/8*25= 19.890
Ελαιώνες για παραγωγή ελαιολάδου (ξηρικό Ιδιόκτητο)	35*13,5	312,5	160	160/8*40= 800

1,58ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=126.253,5€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Φακές (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Ελαιοκράμβη (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Πεπόνια (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Πεπόνια (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	Πατάτες (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)
Ενοίκια(€)	103,6*40= 4.352	103,9*40= 4.156	32,9*40= 1.316	65,5*40= 2.620	30*40= 1.200	79*60= 4.740	66,3*20= 1.326
Υπέρ ΟΓΑ(€)	1.000						
Δάνεια(€)	3.000						
ΣΥΝΟΛΟ(€)							

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=181.350,59€-126.253,5€=55.097,09€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ – ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=181.350,59€-149.963,5€=31.387,09€

No 64

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO	ξηρικό	ιδιόκτητο	14	320	0,18	8.064
Κριθάρι	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	8,13	400	0,11	3.577,2
Βρώμη	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	2,62	400	0,15	1.572
Βαμβάκι ZETA 2	ποτιστικό	ενοικιαζόμενο	12,64	280	0,25	8.848
Βαμβάκι ZETA 2	ποτιστικό	ιδιόκτητο	17,50	280	0,25	12.250
Βαμβάκι ZETA 2	ξηρικό	ιδιόκτητο	7,50	100	0,25	1.875
Πεπόνια	ποτιστικό	ενοικιαζόμενο	3,17	3.500	0,20	22.190
Πατάτες	ποτιστικό	ενοικιαζόμενο	6,29	2.800	0,40	70.448

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
53,33 εκτατικά	41.979,04€	41.979,04€	39.040,51

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ιδιόκτητο)	8,28*140= 1.159,2€	65*14= 910€
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	80,56*126,4= 10.182,8€	
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ιδιόκτητο)	80,56*175= 14.098€	
Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό ιδιόκτητο)	80,56*75= 6.042€	

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 200.256,71 €

Είδος Δαπάνης	Παραγωγικοί κλάδοι
---------------	--------------------

	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDI O (ξηρικό ιδιόκτητο)	Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βρώμη (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ιδιόκτητο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό ιδιόκτητο)	Πεπόνια (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	Πατάτες (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)
ΣΥΝΟΛΟ	70*140= 9.800	60*81,3= 4.878	50*26,2= 1.310	180*126,4= 22.752	180*175= 31.500	110*75= 8.250	280*31,7= 8.876	530*62,9= 33.337

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	3.864,72
---	-----------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ιδιόκτητο)	2*140	280		0
Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*81,3	162,6		0
Βρώμη (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*26,2	52,4		0
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	14*126,4	758	1011,6	1011,6/8*30= 3.793,5
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ιδιόκτητο)	14*175	1050	1400	1400/8*30= 5.250
Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό ιδιόκτητο)	10*75	750	0	
Πεπόνια (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	62*31,7	503	1462,4	1462/8*25= 4.568,75
Πατάτες (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	102*62,9	0	6415,8	6415,8/8*25= 20.049,38

2,03ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=158.229,35€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός	Κριθάρι	Βρώμη	Βαμβάκι ZETA	Πεπόνια	Πατάτες
--------------------	---------	-------	--------------	---------	---------

Κλάδος	(ξηρικό ενοικιαζόμενο)	(ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2 (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	(ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	(ποτιστικό ενοικιαζόμενο)
Ενοίκια(€)	81,3*40= 3.252	26,2*40= 1.048	126,4*50= 6.320	31,7*60= 1.902	62,9*20= 1.258
Υπέρ ΟΓΑ(€)	800				
Αμοιβή μόνιμου προσωπικού	8.400				
Δάνεια(€)	0				
ΣΥΝΟΛΟ(€)					

**ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΛΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ=200.256,71 €-158.229,35€=42.027,36€**

**ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –
ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=200.256,71 €-181.209,35€=19.047,36€**

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ	
ΑΝΔΡΑΣ	1√
ΓΥΝΑΙΚΑ	2
Δ.Α.	3

18-24	1
25-34	2
35-44	3
45-54	4√
55-64	5
65+	6

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΚΑΘΟΛΟΥ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	2√
ΤΕΧΝΙΚΗ/ΑΝΩΤΕΡΑ	3
ΑΝΩΤΑΤΗ	4
Δ.Α.	5
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
ΑΓΑΜΟΣ / Η	1
ΕΓΓΑΜΟΣ / Η	2√
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ / Η	3
ΧΗΡΟΣ / Α	4
Δ.Α.	5

6. Διαθέτετε γεωργικό ελκυστήρα; Πόσο ίππων;

Ναι, 106 ίππων

7. Διαθέτετε ιδιωτική γεώτρηση;

Ναι

8. Απασχολούνται άλλα μέλη της οικογένειας με την γεωργία;

Όχι, αλλά απασχολώ με μηνιαίο μισθό έναν αλλοδαπό εργάτη.

9. Αποπληρώνετε κάποια δάνεια προς τις τράπεζες;

Όχι.

10. Ποια είναι η εισφορά σας προς τον ΟΓΑ;

Περίπου 800€ το χρόνο

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΠ

14. Γνωρίζετε καλά για τα νέα μέτρα της ΚΑΠ της μεταρρύθμισης του 2003;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

15. Πως βλέπετε το εισόδημα σας μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων;

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ	1
ΜΕΙΩΘΗΚΕ	√2
ΤΟ ΙΔΙΟ	3

16. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι μειώθηκε;

Οι τιμές για τα προϊόντα είναι πολύ χαμηλές, όλα τα φάρμακα, πετρέλαιο, κτλ έχουν ανέβει και οι επιδοτήσεις συνεχώς μειώνονται

17. Σε τι βαθμό έχετε ενημερωθεί για τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ; Πως ενημερωθήκατε;

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ	√2
ΜΕΤΡΙΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ	4

Ενημερώθηκα από το διαδίκτυο από εκπομπή στη τηλεόραση για τη γεωργία και από τον σύλλογο των παραγωγών που συμμετέχω.

18. Σε τι βαθμό θεωρείτε πως θα είναι αποτελεσματικά αυτά τα μέτρα; Γιατί;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	1
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	√4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Αν ανέβουν οι τιμές των προϊόντων μπορεί είναι αποτελεσματικά. Όπως είναι όμως τώρα τα πράγματα δεν μπορείς ούτε να πειραματιστείς σε νέες καλλιέργειες αλλά ούτε σε συμφέρει να καλλιεργείς βαμβάκι και σιτάρι.

19. Θα αλλάζατε τις καλλιέργειές σας/εκτροφές σε βιολογικές ή ολοκληρωμένης

διαχείρισης, ΠΟΠ; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	$\sqrt{3}$
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Μάλλον όχι, στη βιολογική παραγωγή τα εργατικά και το κόστος αυξάνονται ενώ ταυτόχρονα οι επιδοτήσεις μειώθηκαν

20. Θα καλλιεργούσατε αρωματικά, φαρμακευτικά ή ενεργειακά φυτά;
Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	$\sqrt{2}$
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Μάλλον θα καλλιεργούσα ενεργειακά.

21. Θα καλλιεργούσατε όσπρια, κτηνοτροφικά; Εάν ναι, τι;

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	$\sqrt{2}$
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Μάλλον θα καλλιεργούσα όσπρια που έχουν καλή τιμή και μεγάλη ζήτηση

22. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης- κατάρτισης; Εάν ναι, σας ωφέλησε; θα παρακολουθήσετε κάποιο άλλο; Εάν όχι θα σας ενδιέφερε κάτι;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	$\sqrt{2}$

Όχι, αλλά θα με ενδιέφερε για νέες καλλιέργειες.

23. Ασχολείστε με τις νέες μορφές πληροφόρησης π.χ. internet; Γιατί;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Ασχολούνται ο σύζυγος μου και τα παιδιά μου, εγώ δεν έχω χρόνο να μάθω.

24. Πώς βλέπετε το μέλλον του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα μετά το 2013; Τι θα προτείνατε να γίνει;

ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΕΥΟΙΩΝΟ	2
ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΟΙΩΝΟ	√4
ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΥΟΙΩΝΟ	5

Με την παρούσα κατάσταση των τιμών και χωρίς επιδοτήσεις πρέπει να σου δώσουν κίνητρο για να καλλιεργήσεις.

25. Θα συνεχίσετε να ασκείτε το γεωργικό επάγγελμα; Γιατί;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

Δεν έχω άλλη επιλογή

26. Θα προτείνατε στα παιδιά σας να σας διαδεχτούν στο επάγγελμα;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Κάποτε και στη δεκαετία του 1980 θυμάμαι τον πατέρα μου με παρότρυνε γιατί η γεωργία σου έδινε λεφτά. Τώρα όμως είναι πολύ δύσκολα, θα τους έλεγα πως πολύς κόπος, άγχος και ανασφάλεια χωρίς σίγουρο κέρδος.

**Νο 64 μελλοντικό σχέδιο παραγωγής
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO	ξηρικό	ιδιόκτητο	10	320	0,18	5.760
Κριθάρι	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	8,13	400	0,11	3.577,2
Βρώμη	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	10,12	400	0,15	6.072
Βαμβάκι ZETA 2	ποτιστικό	ενοικιαζόμενο	12,64	280	0,25	8.848
Μηδική	ποτιστικό	ιδιόκτητο	8,5	850	0,20	14.450
Ελαιοκράμβη	ξηρικό	ιδιόκτητο	9,0	180	0,30	4.860
Ρεβίθι	ξηρικό	ιδιόκτητο	4,0	150	1,53	9.180
Πεπόνια	ποτιστικό	ενοικιαζόμενο	3,17	3.500	0,20	22.190
Πατάτες	ποτιστικό	ενοικιαζόμενο	6,29	2.800	0,40	70.448

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
53,33 εκτατικά	41.979,04€	41.979,04€	39.040,51

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση	Εξισωτική αποζημίωση
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ιδιόκτητο)	8,28*100= 828€	
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	80,56*126,4= 10.182,8€	
Ελαιοκράμβη	4,5*90= 405	

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ=195.841,31€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι								
	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDI O (ξηρικό ιδιόκτητο)	Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βρώμη (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	Μηδική (ποτιστικό ιδιόκτητο)	Ελαιοκράμβη (ξηρικό ιδιόκτητο)	Ρεβίθι (ξηρικό ιδιόκτητο)	Πεπόνια (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	Πατάτες (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)
ΣΥΝΟΛΟ	70*100= 7.000	60*81,3=4.878	50*101,2=5.060	180*126,4=22.752	130*85=11.050	50*90= 4.500	50*40= 2.000	280*31,7=8.876	530*62,9=33.337

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	4.362
---	--------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό CLAUDIO (ξηρικό ιδιόκτητο)	2*100	200		0
Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*81,3	162,6		0
Βρώμη (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*101,2	202,4		0
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	14*126,4	758	1011,6	1011,6/8*30= 3.793,5
Μηδική (ποτιστικό ιδιόκτητο)	15*85	175	200	200/8*25=625
Ελαιοκράμβη (ξηρικό ιδιόκτητο)	2*90	180		
Ρεβίθι (ξηρικό ιδιόκτητο)	14*40	560		
Πεπόνια (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	62*31,7	503	1462,4	1462/8*25= 4.568,75
Πατάτες (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	102*62,9	0	6415,8	6415,8/8*25= 20.049,38

2,03ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=132.851,13€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Κριθάρι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βρώμη (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ΖΕΤΑ 2 (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	Πεπόνια (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	Πατάτες (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)
Ενοίκια(€)	81,3*40= 3.252	26,2*40= 1.048	126,4*50= 6.320	31,7*60= 1.902	62,9*20= 1.258
Υπέρ ΟΓΑ(€)	800				
Αμοιβή μόνιμου προσωπικού	8.400				
Δάνεια(€)	0				
ΣΥΝΟΛΟ(€)					

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=195.841,31€-132.851,13€=62.990,18€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ – ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=200.256,71 €-181.209,35€=40.010,18€

№ 65
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	7,41	320	0,18	4.668,3
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio	ξηρικό	ιδιόκτητο	1,10	320	0,18	693
Βαμβάκι ZETA 2	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	2,60	100	0,25	650
Βαμβάκι ZETA 2	ποτιστικό	ενοικιαζόμενο	7,75	280	0,25	5.425
Εκτάσεις σε καλή γεωργική κατάσταση	ξηρικό	ιδιόκτητο	0,90	-	-	0

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
20,62 εκτατικά	13.951€	13.951€	12.974,43€

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση (€)	Εξισωτική Αποζημίωση (€)	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	8,28*74,1=613,548	65*7,41=481,65	1.095,198
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio(ξηρικό ιδιόκτητο)	8,28*11=91,08	65*1,10=71,5	162,58
Βαμβάκι ΖΕΤΑ 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	80,56*26=2094,56	0	2.094,56
Βαμβάκι ΖΕΤΑ 2 (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	80,56*77,5=6.243,4	0	6.243,4

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ= 34.005,84.€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι				
	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio (ξηρικό ιδιόκτητο)	Βαμβάκι ΖΕΤΑ 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ΖΕΤΑ 2 (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	Εκτάσεις σε καλή γεωργική κατάσταση (ξηρικό ιδιόκτητο)
ΣΥΝΟΛΟ	70*74,1=5.180	70*11=770	110*26=260	180*77,5=13.950	0

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	343,09
---	---------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*74,1	148,2	0	0
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio (ξηρικό ιδιόκτητο)	2*11	22	0	0
Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	10*26	260		0
Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)	14*77,5	525	560	560/8*30=2.100

0,6 ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 22.603,09€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Βαμβάκι ZETA 2 (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)
Ενοίκια(€)	2.964	1.040	3.875
Υπέρ ΟΓΑ(€)	800		
Δάνεια(€)	2.500		
ΣΥΝΟΛΟ(€)			

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=

34.005,84-22.603,09=**11.412€**

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=34.005,84-33.782,09=223,75€

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΦΥΛΟ	
ΑΝΔΡΑΣ	1√
ΓΥΝΑΙΚΑ	2
Δ.Α.	3

18-24	1
25-34	2
35-44	3
45-54	4√
55-64	5
65+	6

ΜΟΡΦΩΣΗ	
ΚΑΘΟΛΟΥ/ΔΗΜΟΤΙΚΟ	1
ΓΥΜΝΑΣΙΟ/ΛΥΚΕΙΟ	2√
ΤΕΧΝΙΚΗ/ΑΝΩΤΕΡΑ	3
ΑΝΩΤΑΤΗ	4
Δ.Α.	5
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	
ΑΓΑΜΟΣ / Η	1
ΕΓΓΑΜΟΣ / Η	2√
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ / Η	3
ΧΗΡΟΣ / Α	4
Δ.Α.	5

11. Διαθέτετε γεωργικό ελκυστήρα; Πόσο ίππων;

Ναι, 106 ίππων

12. Διαθέτετε ιδιωτική γεώτρηση;

Ναι

13. Απασχολούνται άλλα μέλη της οικογένειας με την γεωργία;

Όχι

14. Αποπληρώνετε κάποια δάνεια προς τις τράπεζες;

Ναι, περίπου 200 € το μήνα

15. Ποια είναι η εισφορά σας προς τον ΟΓΑ;

Περίπου 800 το χρόνο

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΠ

27. Γνωρίζετε καλά για τα νέα μέτρα της ΚΑΠ της μεταρρύθμισης του 2003;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

28. Πως βλέπετε το εισόδημα σας μετά την εφαρμογή των νέων μέτρων;

ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ	1
ΜΕΙΩΘΗΚΕ	√2
ΤΟ ΙΔΙΟ	3

29. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι μειώθηκε;

Μειώθηκαν οι επιδοτήσεις και έπεσαν οι εμπορικές τιμές των προϊόντων.

30. Σε τι βαθμό έχετε ενημερωθεί για τα νέα μέτρα στα πλαίσια του «Ελέγχου Υγείας» της ΚΑΠ; Πως ενημερωθήκατε;

ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ	√3
ΚΑΘΟΛΟΥ	4

Ενημερώθηκα από την ΕΑΣ και από άλλους παραγωγούς.

31. Σε τι βαθμό θεωρείτε πως θα είναι αποτελεσματικά αυτά τα μέτρα; Γιατί;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	1
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	2
ΜΕΤΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	3
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	√4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Μειώνουν και άλλο τις επιδοτήσεις ακόμα και σε προϊόντα που θα μπορούσε μελλοντικά να καλλιεργήσουμε. Με τις ήδη χαμηλές τιμές των προϊόντων πως θα καλλιεργήσουμε..

32. Θα αλλάζατε τις καλλιέργειες/εκτροφές σας σε βιολογικές ή ολοκληρωμένης διαχείρισης, ΠΟΠ; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	√3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Η εγκατάσταση και οι τεχνικές κοστίζουν και δίνουν μικρές αποδόσεις

33. Θα καλλιεργούσατε αρωματικά, φαρμακευτικά ή ενεργειακά φυτά; Αιτιολογείστε την απάντησή σας

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	√3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Δεν γνωρίζω τον τρόπο καλλιέργειας τους και αν συμφέρει.

34. Θα καλλιεργούσατε όσπρια, κτηνοτροφικά; Εάν ναι, τι;

ΣΙΓΟΥΡΑ ΝΑΙ	1
ΜΑΛΛΟΝ ΝΑΙ	√2
ΜΑΛΛΟΝ ΟΧΙ	3
ΣΙΓΟΥΡΑ ΟΧΙ	4
ΔΕΝ ΞΕΡΩ / ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	5

Θα καλλιεργούσα μάλλον όσπρια, αρκετοί παραγωγοί της περιοχής το έχουν επιχειρήσει με καλά αποτελέσματα. Και κτηνοτροφικά θα μπορούσα π.χ. τριφύλλια, μηδική

35. Έχετε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης- κατάρτισης; Εάν ναι, σας ωφέλησε; θα παρακολουθήσετε κάποιο άλλο; Εάν όχι θα σας ενδιέφερε κάτι;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Δεν έχω παρακολουθήσει, αλλά θα με ενδιέφερε κάτι σχετικό με νέες καλλιέργειες.

36. Ασχολείστε με τις νέες μορφές πληροφόρησης π.χ. internet; Γιατί;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Θέλω όμως να μάθω, θα με βοηθήσουν τα παιδιά μου

37. Πώς βλέπετε το μέλλον του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα μετά το 2013; Τι θα προτεινάτε να γίνει;

ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	1
ΑΡΚΕΤΑ ΕΥΟΙΩΝΟ	2
ΟΧΙ ΠΟΛΥ ΕΥΟΙΩΝΟ	3
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΟΙΩΝΟ	√4
ΕΝΤΕΛΩΣ ΕΥΟΙΩΝΟ	5

Να συνεχίσουν να στηρίζουν το εισόδημα του αγρότη με κάποιο τρόπο, με βάση όμως την ποσότητα και όχι τα εκτάρια.

38. Θα συνεχίσετε να ασκείτε το γεωργικό επάγγελμα; Γιατί;

ΝΑΙ	√1
ΟΧΙ	2

Δεν έχω άλλη επιλογή, είναι το μόνο που ξέρω να κάνω. Εξάλλου τα πράγματα σήμερα είναι δύσκολα ακόμα και για ανθρώπους με δυνατότητας για κάτι άλλο..

39. Θα προτεινάτε στα παιδιά σας να σας διαδεχτούν στο επάγγελμα;

ΝΑΙ	1
ΟΧΙ	√2

Όπως είναι τα πράγματα για την γεωργία τώρα, όχι. Αν στο μέλλον αλλάξει κάτι, βλέπουμε..

**Νο 65 μελλοντικό σχέδιο παραγωγής
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**

Παραγωγικός Κλάδος	Ποτιστικό / Ξηρικό	Ενοικιαζόμενο / Ιδιόκτητο	Έκταση (εκτάρια)	Απόδοση / στρέμμα (κιλά/στρ)	Τιμή προϊόντος (€/ κιλό)	Αξία παραγωγής (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	7,41	320	0,18	768
κριθάρι	ξηρικό	Ιδιόκτητο	2	400	0,11	880
Μηδική	ποτιστικό	ενοικιαζόμενο	7,75	1.500	0,20	23.250
Ρεβίθια	ξηρικό	ενοικιαζόμενο	2,6	150	1,53	5.967

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ

Αριθμός Δικαιωμάτων	Αξία Δικαιωμάτων	Ε.Α.Ε.	Τελικό ποσό Ε.Α.Ε. (- 7%*Ε.Α.Ε)
20,62 εκτατικά	13.951€	13.951€	12.974,43€

Παραγωγικός Κλάδος	Ειδική ενίσχυση (€)	Εξισωτική Αποζημίωση (€)	Σύνολο (€)
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	8,28*74,1=613,548	65*7,41=481,65	1.095,2
Κριθάρι		65*2	130
Μηδική		100*7,75	775
Ρεβίθια		100*2,6	260

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ=45.064,63€

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Είδος Δαπάνης (€/στρέμμα)	Παραγωγικοί κλάδοι			
	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Κριθάρι	Μηδική	Ρεβίθια
ΣΥΝΟΛΟ	70*74,1=5.180	60*20=1.200	130*77,5=10.075	50*26=1.300

Υπέρ ΕΛΓΑ (3%*αξία παραγωγής)(€)	926
---	------------

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κλάδος Παραγωγής	Ώρες*στρέμμα	Ώρες Σύνολο		Σύνολο δαπανών προς τρίτους(€)
		Οικογ.	Τρίτων	
Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	2*74,1	148,2	0	0
Κριθάρι	2*20	40		0
Μηδική	15*77,5	778,5	384	384/8*35=1.440
Ρεβίθι	15*26	390		0

0,77ΜΑΕ

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ= 20.121€

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Παραγωγικός Κλάδος	Σιτάρι σκληρό ποιοτικό Claudio (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Ρεβίθι (ξηρικό ενοικιαζόμενο)	Μηδική (ποτιστικό ενοικιαζόμενο)
Ενοίκια(€)	2.964	1.040	3.875
Υπέρ ΟΓΑ(€)	800		
Δάνεια(€)	2.500		
ΣΥΝΟΛΟ(€)			

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΚΕΡΔΟΣ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ-ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=

45.839,63€-20.121€=25.718€

ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ=ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ –ΕΜΦΑΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ=45.839,63€-30.374€=15.891,63€